

vergadering **37**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 10 juni 2020

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	7
VERONTSCHULDIGINGEN	7
MOTIE VAN ORDE	
Opheldering over de stand van zaken	7
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Maxim Veys, Caroline Gennez en Hannelore Goeman over de bestrijding van discriminatie op de Vlaamse arbeidsmarkt en private huurmarkt – 355 (2019-2020) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling	8
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van An Moerenhout, Björn Rzoska, Imade Annouri en Celia Groothedde over het invoeren van praktijktesten op de private huurmarkt in de strijd tegen discriminatie – 343 (2019-2020) – Nr. 1	
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Elisabeth Meuleman, Stijn Bex en Imade Annouri over het opnemen van de kolonisatie en het dekolonisatieproces in de eindtermen van het Vlaamse basis- en secundair onderwijs – 349 (2019-2020) – Nr. 1	
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Jeremie Vaneeckhout, Joris Nachtergaele, Orry Van de Wauwer, Sihame El Kaouakibi en Annick Lambrecht over de dood van George Floyd in de Verenigde Staten en de daaropvolgende maatschappelijke onrust – 354 (2019-2020) – Nr. 1 Voorstellen tot spoedbehandeling	9
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Imade Annouri en Björn Rzoska over een groen economisch relanceplan voor Vlaanderen – 348 (2019-2020) – Nr. 1	
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Robrecht Bothuyne, Axel Ronse, Tom Ongena, Maaïke De Vreese, Kurt Vanryckeghem en Andries Gryffroy over een Vlaams sociaal-economisch relanceplan na de coronacrisis – 352 (2019-2020) – Nrs. 1 tot en met 3 Voorstellen tot spoedbehandeling	10
ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de betogingen van Black Lives Matter die de volksgezondheid in gevaar brengen	
ACTUELE VRAAG van Karl Vanlouwe aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de uit de hand gelopen betoging van Black Lives Matter in Brussel	10
ACTUELE VRAAG van Stephanie D'Hose aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over een exitstrategie voor de eventsector	17
VOORSTEL VAN DECREET van Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele en Willem-Frederik Schiltz tot invoering van een uitzonderlijke gezinsbijslag in het kader van de COVID-19-maatregelen – 351 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2 Voorstel tot spoedbehandeling	21

ACTUELE VRAAG van Andries Gryffroy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over misbruiken van de coronapremies	22
ACTUELE VRAAG van Philippe Muyters aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het toekomstige systeem voor ondersteuningsmaatregelen bij een eventuele tweede golf of nieuwe pandemie	27
ACTUELE VRAAG van Kathleen Krekels aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het capaciteitstekort in het buitengewoon onderwijs	31
ACTUELE VRAAG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de objectiviteit van de lopende procedure rond de omgevingsvergunningsaanvraag voor een nieuwe verbrandingsoven van ISVAG	
ACTUELE VRAAG van Bruno Tobback aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de adviesrapportage rond de ISVAG-verbrandingsoven	
ACTUELE VRAAG van Anke Van dermeersch aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de toekomst van de ISVAG-verbrandingsoven	
ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het advies betreffende de vergunning voor een nieuwe verbrandingsoven van ISVAG in Wilrijk	35
ACTUELE VRAAG van Robrecht Bothuyne aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over een groene relance voor de bouwsector	43
ACTUELE VRAAG van Hannes Anaf aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de opvolging van de aanbevelingen van de GEES	
ACTUELE VRAAG van Freya Saeys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de vraag van de GEES om een corona-controletoren op te richten	
ACTUELE VRAAG van Immanuel De Reuse aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de waarschuwing van de GEES dat we onvoldoende voorbereid zijn op een tweede golf van de corona-epidemie	
ACTUELE VRAAG van Björn Rzoska aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de opvolging van de adviezen van de GEES-experten	
ACTUELE VRAAG van Katrien Schryvers aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de rapporten van de GEES en de voorbereidingen op een eventuele nieuwe uitbraak van COVID-19	46
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Koen Daniëls, Brecht Warnez, Sihame El Kaouakibi, Annabel Tavernier, Loes Vandromme en Karolien Grosemans over maatregelen om de gevolgen van de coronacrisis voor de studievoortgang in het hoger onderwijs op te vangen en te monitoren – 335 (2019-2020) – Nrs. 1 tot en met 3	
Bespreking	55

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Immanuel De Reuse, Suzy Wouters, Sam Van Rooy en Yves Buysse over het veroordelen van het gedoogbeleid tegenover de 'Black Lives Matter'-betogingen die het wettelijke samenscholingsverbod schenden en een stijging van het aantal coronabesmettingen en -overlijdens dreigen te bewerkstelligen – 350 (2019-2020) – Nr. 1	
Bespreking	63
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	70
VOORSTEL tot invoering van een coronaouderschapsverlof voor het statutair personeel van het Algemeen Secretariaat van het Vlaams Parlement en van de Vlaamse Ombudsdienst	
Bespreking en stemming	70
VOORSTEL VAN DECREET van Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele en Willem-Frederik Schiltz tot invoering van een uitzonderlijke gezinsbijslag in het kader van de COVID-19-maatregelen – 351 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2	
Voorstel tot spoedbehandeling	71
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	72
VOORSTEL VAN DECREET van Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele en Willem-Frederik Schiltz tot invoering van een uitzonderlijke gezinsbijslag in het kader van de COVID-19-maatregelen – 351 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	74
Artikelsgewijze bespreking	79
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van An Moerenhout, Björn Rzoska, Imade Annouri en Celia Groothedde over het invoeren van praktijktesten op de private huurmarkt in de strijd tegen discriminatie – 343 (2019-2020) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	80
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Katrien Partyka, Nadia Sminate en Sihame El Kaouakibi over de bestrijding van discriminatie en racisme in de samenleving – 360 (2019-2020) – Nrs. 1 tot en met 3	
Voorstel tot spoedbehandeling	81
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Imade Annouri en Björn Rzoska over een groen economisch relanceplan voor Vlaanderen – 348 (2019-2020) – Nr. 1	
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Robrecht Bothuyne, Axel Ronse, Tom Ongena, Maaïke De Vreese, Kurt Vanryckeghem en Andries Gryffroy over een Vlaams sociaal-economisch relanceplan na de coronacrisis – 352 (2019-2020) – Nrs. 1 tot en met 3	
Voorstellen tot spoedbehandeling	81
Bespreking	83
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Elisabeth Meuleman, Stijn Bex en Imade Annouri over het opnemen van de kolonisatie en het dekolonisatieproces in de eindtermen van het Vlaamse basis- en secundair onderwijs – 349 (2019-2020) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	104

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Jeremie Vaneeckhout, Joris Nachtergaele, Orry Van de Wauwer, Sihame El Kaouakibi en Annick Lambrecht over de dood van George Floyd in de Verenigde Staten en de daaropvolgende maatschappelijke onrust – 354 (2019-2020) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	105
Bespreking	106
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Maxim Veys, Caroline Gennez en Hannelore Goeman over de bestrijding van discriminatie op de Vlaamse arbeidsmarkt en private huurmarkt – 355 (2019-2020) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	111
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	112
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Katrien Partyka, Nadia Sminate en Sihame El Kaouakibi over de bestrijding van discriminatie en racisme in de samenleving – 360 (2019-2020) – Nrs. 1 tot en met 3	
Voorstel tot spoedbehandeling	112
Bespreking	113
VOORSTEL VAN DECREET van Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele en Willem-Frederik Schiltz tot invoering van een uitzonderlijke gezinsbijslag in het kader van de COVID-19-maatregelen – 351 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2	
Artikelsgewijze stemmingen	126
Hoofdelijke stemming	127
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Koen Daniëls, Brecht Warnez, Sihame El Kaouakibi, Annabel Tavernier, Loes Vandromme en Karolien Grosemans over maatregelen om de gevolgen van de coronacrisis voor de studievoortgang in het hoger onderwijs op te vangen en te monitoren – 335 (2019-2020) – Nrs. 1 tot en met 3	
Stemming over het amendement	128
Hoofdelijke stemming	128
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Imade Annouri en Björn Rzoska over een groen economisch relanceplan voor Vlaanderen – 348 (2019-2020) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	128
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Immanuel De Reuse, Suzy Wouters, Sam Van Rooy en Yves Buysse over het veroordelen van het gedoogbeleid tegenover de 'Black Lives Matter'-betogingen die het wettelijke samenscholingsverbod schenden en een stijging van het aantal coronabesmettingen en -overlijdens dreigen te bewerkstelligen – 350 (2019-2020) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	129
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Robrecht Bothuyne, Axel Ronse, Tom Ongena, Maaïke De Vreese, Kurt Vanryckeghem en Andries Gryffroy over een Vlaams sociaal-economisch relanceplan na de coronacrisis – 352 (2019-2020) – Nrs. 1 tot en met 3	
Stemmingen over de amendementen	129
Hoofdelijke stemming	132

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Jeremie Vaneeckhout, Joris Nachtergaele, Orry Van de Wauwer, Sihame El Kaouakibi en Annick Lambrecht over de dood van George Floyd in de Verenigde Staten en de daaropvolgende maatschappelijke onrust – 354 (2019-2020) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	132
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Katrien Partyka, Nadia Sminate en Sihame El Kaouakibi over de bestrijding van discriminatie en racisme in de samenleving – 360 (2019-2020) – Nrs. 1 tot en met 3 Stemming over het amendement Hoofdelijke stemming	132 133
MOTIE van Johan Danen tot besluit van de op 28 mei 2020 door Johan Danen in commissie gehouden interpellatie aan minister Lydia Peeters over het gebrek aan daadkracht bij het opsporen van defecte roetfilters en roetfilterfraude – 337 (2019-2020) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	133
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	135
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	138
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	138

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: mevrouw Liesbeth Homans

– *De vergadering wordt geopend om 14.02 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Zoals u weet, zitten wij hier al gedurende een aantal maanden met een beperkt aantal volksvertegenwoordigers, omdat wij natuurlijk ook verondersteld worden ons aan de coronamaatregelen te houden.

Minister-president Jan Jambon en de ministers Bart Somers, Matthias Diependaele en Lydia Peeters zijn verontschuldigd.

MOTIE VAN ORDE

Opheldering over de stand van zaken

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 50 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Chris Janssens bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, wij vergaderen hier inderdaad in beperkte samenstelling, en de commissievergaderingen van het parlement verlopen ook via videoconferentie, allemaal uit bezorgdheid om de gezondheid van iedereen in dit gebouw, en ook overeenkomstig de genomen coronamaatregelen. We zien echter dat parlementsleden deelnamen aan betogingen waar tot tienduizend mensen verzamelen. Vervolgens komen die parlementsleden gewoon hier in het parlement het daar opgelopen virus verder verspreiden. Ik vind dat ontoelaatbaar. Als een parlements lid zoals de heer D'Haese niet vrijwillig kan weg blijven, uit bekommernis voor iedereen – alle personeelsleden, alle parlementsleden en medewerkers in dit parlement – na zijn deelname aan een illegale bijeenkomst, dan vind ik dat u hem de toegang tot dit gebouw moet ontzeggen en dat hij in geen geval deze plenaire vergadering kan bijwonen. Dat is niet alleen een kwestie van denken aan de gezondheid van ons allen, de gezondheid van het personeel en alle medewerkers hier in het Vlaams Parlement, dat is vooral een kwestie van gezond verstand, waarover de heer D'Haese blijkbaar niet beschikt. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Voorzitter, ik snap dat het Vlaams Belang graag zou hebben dat de PVDA niet meer in dit parlement zou zitten, maar zo gemakkelijk is het natuurlijk niet. De waarheid heeft ook haar rechten. Net als iedereen in dit parlement, neem ik aan, heb ik sinds het begin van de coronacrisis alle maatregelen strikt opgevolgd. Er zijn de jongste dagen al diverse sociale acties geweest. Ik denk aan onder andere acties van de verpleegkundigen zelf, ik denk aan de acties die op de luchthaven zijn gevoerd, waar steeds afstand is gehouden, waar de social distancing steeds kon worden gerespecteerd. Het is evident dat dat zondag niet is gebeurd. Het is evident dat er zondag te veel volk was. Dat was ook niet te voorspellen. Er is drie keer meer volk opgedaagd dan was aangekondigd.

Mijnheer Janssens, als u een glazen bol hebt, dan wil ik hem graag even lenen voor de volgende keer, maar ik kon dat niet voorspellen. Mijnheer Janssens, wat ik heb gedaan, is mijn verantwoordelijkheid nemen.

Wat ik heb gedaan, is mijn verantwoordelijkheid nemen, en dat is ervoor zorgen dat ik daar was mét een mondmasker, tussen mensen waarmee ik iedere dag samenwerk, op anderhalve meter afstand daarvan, met handenwassen, en toen het te druk werd, ben ik naar huis gegaan. *(Gelach bij het Vlaams Belang)*

Toen het onmogelijk werd om anderhalve meter afstand te houden, ben ik naar huis gegaan. Daarvoor heb ik anderhalve afstand gehouden en alle voorzorgsmaatregelen in acht genomen. *(Opmerkingen bij het Vlaams Belang)*

Ik weet dus niet waar u het vandaan haalt dat mensen die op die betoging aanwezig waren, nergens meer welkom zijn. Er is geen enkele viroloog die dat heeft gezegd. Er is één viroloog die daar een advies over heeft gegeven, en dat is: volg de maatregelen strikt op. Dat is wat ik sinds maanden doe en wat ik ook de komende weken en maanden uiteraard zal doen. Ten tweede heeft die man gezegd: vecht de rest van uw leven verder tegen racisme. Dat is absoluut wat ik zal doen, ook hier in dit parlement.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, parlementsleden hebben een voorbeeldfunctie. Er is bij ministerieel besluit een samenscholingsverbod uitgevaardigd vanaf het moment dat men met meer dan tien mensen samenkomt. Mijnheer D'Haese, ik denk dat u van bij uw aankomst meteen hebt gezien dat er meer dan tien mensen aanwezig waren, of u moest, zoals vaak het geval is in het racismedebat, ziende blind zijn geweest. Ik vraag u dus om uw verantwoordelijkheid te nemen, om de mensen in dit gebouw, niet alleen de parlementsleden, maar ook en vooral de medewerkers en het personeel van dit parlement, niet in gevaar te brengen voor het spook van het racisme dat u bent gaan najagen in Brussel. Er zijn andere parlementsleden die wél hun verantwoordelijkheid hebben genomen, die thuis zijn gebleven omdat ze blijkbaar tot schuldinzicht zijn gekomen, omdat ze hebben ingezien dat ze de bevolking in gevaar hebben gebracht. U die hier altijd de mond vol hebt van de zorgsector, u hebt die zondag een vuistslag in het gezicht gegeven. Uit eerlijke schaamte had u hier vandaag moeten wegblijven. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Collega Janssens, ik kan collega D'Haese natuurlijk niet de toegang tot dit parlement ontzeggen. Het is aan collega D'Haese zelf om hier zijn conclusies te trekken.

Het incident is gesloten.

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Maxim Veys, Caroline Gennez en Hannelore Goeman over de bestrijding van discriminatie op de Vlaamse arbeidsmarkt en private huurmarkt
– 355 (2019-2020) – Nr. 1**

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 50 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Bruno Tobback bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Voorzitter, ik had graag bij motie van orde de hoogdringendheid gevraagd voor een voorstel van resolutie van Maxim Veys, Caroline Gennez en Hannelore Goeman over de bestrijding van discriminatie op de Vlaamse arbeidsmarkt en private huurmarkt.

Ik heb me in de vorige discussie niet willen mengen, maar ik wil voor de goede orde toch even opmerken dat als mevrouw Goeman als mede-indiener van het

voorstel van resolutie vandaag niet aanwezig is en ik op deze stoel zit, dat is omdat zij ook op die betoging aanwezig was.

De voorzitter: Dat was duidelijk, ja.

Bruno Tobback (sp.a): Dat was zeer terecht. Zij heeft er ook zeer terecht voor gekozen om zichzelf veertien dagen te isoleren en niet aanwezig te zijn in deze plenaire vergadering. *(Applaus bij de N-VA en het Vlaams Belang)*

De voorzitter: We zullen ons straks uitspreken over dit voorstel tot spoedbehandeling.

Het incident is gesloten.

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van An Moerenhout, Björn Rzoska, Imade Annouri en Celia Groothedde over het invoeren van praktijktesten op de private huurmarkt in de strijd tegen discriminatie
– 343 (2019-2020) – Nr. 1**

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Elisabeth Meuleman, Stijn Bex en Imade Annouri over het opnemen van de kolonisatie en het dekolonisatieproces in de eindtermen van het Vlaamse basis- en secundair onderwijs
– 349 (2019-2020) – Nr. 1**

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Jeremie Vaneckhout, Joris Nachtergaele, Orry Van de Wauwer, Sihame El Kaouakibi en Annick Lambrecht over de dood van George Floyd in de Verenigde Staten en de daaropvolgende maatschappelijke onrust
– 354 (2019-2020) – Nr. 1**

Voorstellen tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 50 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Björn Rzoska bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, ik wil niet aankondigen dat ik ergens op een betoging ben geweest ... *(Gelach)*

... alhoewel ik het doel van die betoging wel een warm hart toedraag.

Ik heb wel drie voorstellen van resolutie die we bij hoogdringendheid op de agenda willen zetten: een voorstel van resolutie over de dood van George Floyd in de Verenigde Staten en de daaropvolgende maatschappelijke onrust, een voorstel van resolutie over het invoeren van praktijktesten op de private huurmarkt in de strijd tegen discriminatie, en een voorstel van resolutie over het opnemen van de kolonisatie en het dekolonisatieproces in de eindtermen van het Vlaamse basis- en secundair onderwijs.

De voorzitter: We zullen ons straks uitspreken over deze voorstellen tot spoedbehandeling.

Het incident is gesloten.

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Imade Annouri en Björn Rzoska over een groen economisch relanceplan voor Vlaanderen
– 348 (2019-2020) – Nr. 1**

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Robrecht Bothuyne, Axel Ronse, Tom Ongena, Maaïke De Vreese, Kurt Vanryckeghem en Andries Gryffroy over een Vlaams sociaal-economisch relanceplan na de coronacrisis
– 352 (2019-2020) – Nrs. 1 tot en met 3**

Voorstellen tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 50 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Peter Van Rompuy bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Voorzitter, mag ik vragen om aan de orde van de dag een voorstel van resolutie toe te voegen van Robrecht Bothuyne, Axel Ronse, Tom Ongena, Maaïke De Vreese, Kurt Vanryckeghem en Andries Gryffroy over een Vlaams sociaal-economisch relanceplan na de coronacrisis.

Ik betreur het ten zeerste dat collega's die aanwezig waren op die betoging, hier vandaag aanwezig zijn, en dat zij doen alsof de regels die voor iedereen gelden op het vlak van corona, niet voor hen gelden. (*Applaus bij CD&V, de N-VA en het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, ik wist natuurlijk niet dat de meerderheid haar voorstel tot resolutie over het debat dat in de commissie Economie werd gevoerd, zou indienen. Wij hadden daarover ook een voorstel van resolutie klaarliggen, namelijk het voorstel van resolutie van Imade Annouri en Björn Rzoska over een groen economisch relanceplan voor Vlaanderen. Ik stel voor dat die twee voorstellen van resolutie dan ook gekoppeld worden.

De voorzitter: Mijnheer Rzoska, ik was u voor. Dat is ook zo voorbereid. We zullen die twee samen behandelen.

Björn Rzoska (Groen): Het is een schande dat ik de diensten heb onderschat.

De voorzitter: Dat kan altijd, maar u kunt nog altijd verrast worden.

We zullen ons straks uitspreken over deze voorstellen tot spoedbehandeling.

Het incident is gesloten.

ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de betogingen van Black Lives Matter die de volksgezondheid in gevaar brengen

ACTUELE VRAAG van Karl Vanlouwe aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de uit de hand gelopen betoging van Black Lives Matter in Brussel

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Dalle.

De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Er zijn in dit land al drie maanden draconische maatregelen van kracht als gevolg van een ongeziene gezondheidscrisis. Bijna tienduizend mensen zijn intussen gestorven aan corona, en hun laatste woorden waren: 'Ik krijg geen adem.' Hun dierbaren konden geen fatsoenlijk afscheid nemen. De zorgsector en alle economische sectoren kregen verwoestende klappen. En dat allemaal ten bate van de volksgezondheid. Maar als je de juiste politiek correcte mening hebt, mag je in Gent, Oostende, Hasselt en Leuven met honderden en in Brussel zelfs met tienduizend mensen samentroepen op een plein.

Van de N-VA-burgemeester in Antwerpen tot de PS-burgemeester in Brussel: geen enkele politieke bestuurder had de moed om op te treden tegen deze totaal onverantwoorde massabijeenkomsten. De betoging in Brussel onttaarde uiteindelijk in een georganiseerde rooftocht waarbij zwarte schoenen en zwarte designerkleding plots belangrijker waren dan zwarte levens. We zagen beelden van honderden veelal allochtone relschoppers.

Bij één betoger is er intussen schuldinzicht: bij de fractieleider van sp.a, mevrouw Goeman. Als boetedoening gaat ze twee weken in quarantaine. 'Congés payés', op kosten van de belastingbetaler. Maar wat ik nog erger vind, is dat ze tegelijkertijd tienduizend betogers oproept om ook twee weken thuis in de zetel te gaan hangen. Terwijl de zorgsector, de handel en de horeca het water aan de lippen staat, wil mevrouw Goeman hen blijkbaar helemaal kopje onder duwen. Na de dramatische gevolgen die onze bedrijven hebben ondervonden van de coronacrisis, moeten ze blijkbaar ook nog eens het socialistische virus ondergaan.

Minister, die massabijeenkomsten in coronatijden, die rellen, die plunderingen, het geweld tegen politieagenten, dat moet absoluut stoppen en die vandalen moeten keihard aangepakt worden.

De voorzitter: En uw vraag luidt dus?

Chris Janssens (Vlaams Belang): Ik vraag u: welke lessen trekt de Vlaamse Regering hieruit? Hoe zorgt de Vlaamse Regering ervoor dat in Brussel en de rest van Vlaanderen recht en orde uiteindelijk weer hersteld zullen worden? *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister, afgelopen zondag kwam mijn stad, Brussel, opnieuw negatief, zelfs zeer negatief, in het nieuws. Hier kwamen tienduizend mensen bijeen voor een betoging van Black Lives Matter, in de nasleep van de betreurenswaardige dood van George Floyd, die omkwam na gewelddadig politieoptreden. De verontwaardiging over de dood van George Floyd is terecht, maar de manier waarop die verontwaardiging werd geuit, is onbegrijpelijk en is daadwerkelijk onverantwoord.

Tijdens de coronacrisis vragen we van de bevolking erg veel opofferingen. Niemand mocht zijn familie zien, bubbels van vier personen, de horeca was dicht, ons economisch leven ging volledig in lockdown, ouderen mochten niet bezocht worden in woonzorgcentra, en dat alles om de volksgezondheid in ons land te beschermen. En ik kan er jammer genoeg over meespreken wat het is. Dat het Brusselse stadsbestuur deze manifestatie, waar de social distancing totaal niet werd gerespecteerd, toeliet, is volgens ons dan ook wraakroepend. Uiteindelijk heeft de burgemeester deze betoging impliciet toegelaten. Dat is respectloos ten aanzien van de zorgverleners. Dat is respectloos ten aanzien van de burgers die elke dag opofferingen hebben gedaan om die maatregelen na te leven.

Ten slotte liep de betoging volledig uit de hand. Iedereen heeft de beelden ook gezien: politieagenten die werden aangevallen, 31 gewonden, 12 politiecombi's vernield, winkels geplunderd, wagens vernield, bushokjes totaal gevandaliseerd. Een betoging, georganiseerd tegen politiegeweld, draaide uit op geweld tegen de politie. Deze manifestatie heeft de strijd tegen corona niet geholpen, net zomin als de strijd tegen racisme, integendeel.

Minister, wat is uw reactie op deze betoging en het impliciet toelaten door een Brusselse burgemeester, op dit laxistische beleid om die betoging uiteindelijk toe te laten, waar tienduizend mensen tienduizend keer de regels niet hebben nageleefd?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Collega's, bedankt voor de vragen. Ik betreur uiteraard wat er afgelopen zondag in de straten van Brussel is gebeurd, en dat wegens twee redenen. Ten eerste bevinden we ons vandaag nog altijd in een ongeziene gezondheidscrisis, een crisis die op heel veel vlakken in de afgelopen weken en maanden het leven van al die Vlamingen en Brusselaars heeft veranderd. Elke dag leveren duizenden mensen een strijd tegen dat coronavirus. En die crisis is nog niet voorbij. Met de Nationale Veiligheidsraad, met de GEES-werkgroep (Groep van Experts belast met de Exitstrategie), met de regionale regeringen en met de lokale besturen zijn we hard aan de slag om dat virus in te dijken. En dat vraagt heel wat opofferingen van mensen, van zorgpersoneel, van mensen die bijvoorbeeld in heel beperkte kring afscheid moeten nemen van iemand, van mensen die maar met maximaal twintig personen kunnen samenkomen. In die zin zijn de regels en richtlijnen glashelder: samenscholingen en massa-evenementen kunnen niet.

Het tweede element gaat over de rellen, de vernielingen en zeker ook de geweldplegingen tegen politieagenten. Daar kunnen we heel kort over zijn. Dit moeten we streng veroordelen. Dit kan niet, nu niet, nooit. Ik reken erop dat de betrokkenen geïdentificeerd zullen worden en dat ze ook de gepaste straffen zullen krijgen.

Maar dat, collega's, is eigenlijk niet de kern van de zaak. De duizenden aanwezigen in het centrum van Brussel getuigen van een sterk engagement in de strijd tegen racisme. Hun boodschap is zeker legitiem en die moet ook gehoord worden, luid en krachtig, zelfs meer dan ooit. Maar dat is natuurlijk niet de zaak wanneer het gaat over een samenshooling. Dit kon op die manier niet doorgaan. Maar als politicus voel ik mij wel aangesproken door de oproep van de 'Black Lives Matter'-beweging. De verhalen, de getuigenissen en de reacties op sociale media tonen aan dat er nog diep racisme geworteld zit in onze samenleving.

Dat moeten we als politici krachtig veroordelen en veranderen. Racisme is geen strijd uit het verleden. Het is helaas bijzonder actueel. Het zou ook een strijd van ons allen moeten zijn, ook hier in het Vlaams Parlement. Het volstaat niet daarover enkele ronkende verklaringen af te leggen. We moeten dat ook omzetten in concrete daden. Alles start met het oprecht luisteren naar elkaar. Dat is een opdracht voor ons allen, ministers, parlementsleden en lokale mandatarissen. We moeten die dialoog aangaan en het gesprek niet uit de weg gaan. We moeten samen aan oplossingen werken.

Binnen de Vlaamse Regering is de strijd tegen racisme uiteraard en taak in diverse beleidsdomeinen. Ook binnen mijn eigen beleidsdomeinen spreekt het voor zich dat ik hier werk van wil maken met concrete projecten en initiatieven om daadwerkelijk een verschil te maken.

Ik zal afsluiten. De boodschap is heel duidelijk: de strijd tegen racisme en discriminatie zullen we blijven voeren. Voor racisme is er geen plaats in Brussel, in Vlaanderen en in onze samenleving. Dat moeten we doen met respect voor de

coronamaatregelen, want er mag geen twijfel over bestaan dat het coronavirus geen onderscheid tussen mensen maakt. Ook die strijd moeten we samen winnen. (*Applaus bij CD&V*)

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, ik heb mijn actuele vraag niet aan u gesteld omdat ik wist welke voorspelbare antwoorden we zouden krijgen. Bovendien zijn het woorden die meestal niet door daden worden gevolgd, want terwijl u de rellen veroordeelt, koppelt u er meteen de vergoelijking van het morele doel aan. Ik vind dat totaal ongepast.

Wat ik nog meer betreurt, is dat de minister-president niet de moeite doet om hier vandaag een aan hem gestelde actuele vraag te komen beantwoorden. Terwijl de hoofdstad van Vlaanderen alweer in brand staat en terwijl in de rest van Vlaanderen, in heel wat Vlaamse steden, zonder controle van de lokale burgemeesters illegale massabijeenkomsten plaatsvinden en de regels worden overtreden die de minister-president in de Nationale Veiligheidsraad zelf heeft opgesteld, moest hij hier aanwezig zijn om dat te veroordelen en ervoor te zorgen dat dit niet opnieuw zal gebeuren. Wij zullen in elk geval straks een voorstel van resolutie indienen waarin die illegale samenscholingen worden veroordeeld.

De voorzitter: Mijnheer Janssens, dat hebt u al gedaan. Het voorstel van resolutie staat op de agenda.

Chris Janssens (Vlaams Belang): In dat voorstel van resolutie wordt duidelijk gemaakt dat de wet gelijk moet zijn voor iedereen, ook voor de linksen die zich moreel verheven voelen, en wordt de burgemeesters en de lokale besturen de opdracht gegeven dat dergelijke illegale bijeenkomsten in coronatijden absoluut niet voor herhaling vatbaar zijn. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Mijnheer Janssens, het was waarschijnlijk een verspreking, maar uw voorstel van resolutie is automatisch aan de agenda toegevoegd. U moet zelfs de spoedbehandeling niet meer vragen.

De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. U vindt alleszins in onze fractie een partner in de strijd tegen racisme en tegen onrechtvaardig politiegeweld. Tegelijkertijd hoop ik dat u ook de strijd zult aanvaarden tegen het geweld tegen de politie, tegen de plunderingen waarvan de voorbije maanden is aangevoeld dat ze geregeld voorkomen, tegen een laks beleid dat hier jammer genoeg nog steeds wordt gevoerd en tegen het feit dat de politiediensten die in opdracht van de overheid werken, niet de steun krijgen van een lokale burgemeester en zelfs niet van de Brusselse minister-president, die heeft gezegd dat de betoging kon doorgaan en dat hij dit zelfs opnieuw zou kunnen doen. Ik ben zeker geen syndicalist, maar de vakbonden hebben een stakingsaanzegging ingediend omdat de politie telkens opnieuw wordt aangevallen en het verwijt moet horen racistisch te zijn. We weten zeer goed dat dit niet zo is, enkele uitzonderingen misschien niet te na gesproken. We kunnen niet iedereen over dezelfde kam scheren.

De voorzitter: Mijnheer Vanlouwe, kunt u afronden?

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister, er moet keihard worden opgetreden tegen deze plunderingen en vooral tegen dat lakse optreden. Ik hoop dat u hierover contact met uw collega's zult opnemen.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Voorzitter, op het moment waarop er een samenscholingsverbod voor tien personen is, is een betoging van tienduizend mensen

een aanfluiting van al het werk van het zorgpersoneel en van alle mensen die we hebben gevraagd de coronaregels te respecteren.

Ook al verliep de betoging zelf vreedzaam, toch moeten we jammer genoeg vaststellen dat ze is ontaard in plunderingen en geweld tegen de politie. Relschoppen kunnen wij jammer genoeg op geen enkele plaats aanvaarden of tolereren, en dat onder welke vlag dan ook. Vorig jaar is ook een betoging van extreemrechts uitgedraaid op rellen. Massabijeenkomsten in tijden van corona kunnen niet worden aanvaard.

Dat neemt niet weg dat we heel duidelijk willen stellen dat we de inhoudelijke boodschap van zondag, de strijd tegen racisme in onze samenleving, ten volle steunen. De beelden van de moord op George Floyd hebben ons allen naar de keel gegrepen, net zoals de getuigenissen over racisme hier in Vlaanderen. Ook dat virus moeten we klein krijgen.

De voorzitter: Kunt u afronden?

Peter Van Rompuy (CD&V): Er moet dus streng worden opgetreden, streng tegen wie zich racistisch uitlaat en ook streng tegen wie de wet en de regels overtreedt.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, collega's, ik vind het jammer dat het signaal dat is gegeven, overschaduwd wordt door discussies rond de rellen, die te allen prijzen moeten worden afgekeurd. Elke vorm van vandalisme op dat moment is wat ons betreft niet tolereerbaar. Maar het deed mij wel iets, die betoging, het feit dat mensen het urgent vinden, zelfs in deze context, om dat signaal te geven. Wie had dat gedacht, een paar weken geleden na het incident in de Verenigde Staten? Dan denk ik, collega's, dat we dit met zijn allen – daar sluit ik me aan bij de woorden van minister Dalle – als parlement en als samenleving serieus moeten nemen en dat we het ook verplicht zijn om daar een ernstig antwoord op te geven. Ik vind het jammer dat het signaal dat uit de samenleving komt en dat niet te negeren is, overschaduwd wordt door andere discussies.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Er moet geen twijfel over bestaan: de 10.000 betogers overtraden zondag de regels inzake samenscholing en corona, net zoals een aantal partijgenoten van de vraagstellers die de voorbije maanden betrappt zijn geweest op barbecues die op dat ogenblik evengoed verboden waren. Wie de regels overtreedt, moet daar de gevolgen van dragen, zoals collega Goeman dat doet door thuis te werken en zich te isoleren. Mijnheer Janssens, ik mag hopen dat de tienduizenden en honderdduizenden Vlamingen die de voorbije maanden de economie mee draaiende hebben gehouden door met in de ene hand een kleine en in de andere hand hun agenda, te blijven werken van thuis uit, gehoord hebben dat u dat allemaal als 'congés payés' beschouwt. Van die 10.000 waren er gelukkig 9.900 met zeer goede en lovenswaardige redenen naar daar gekomen, namelijk om een absoluut gigantisch verwerpelijk onrecht aan te klagen. De 100 anderen die rel hebben geschopt en schade hebben aangericht, verdienen alleen maar misprijzen, net zoals degenen die proberen om hieruit politieke munt te slaan, van de andere kant evenzeer alle misprijzen verdienen en zullen krijgen.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Ik ga herhalen dat er effectief te veel volk bij elkaar was, maar ik denk dat we nood hebben aan duidelijke regels rond sociale actie. Morgen gaan de mensen bij Swissport ... *(Opmerkingen)*

Wacht wacht wacht! Morgen gaan de mensen bij Swissport actie voeren. In jullie bubbel is het misschien moeilijk te begrijpen, maar er komen 1500 ontslagen op hen af. Wat gaan jullie zeggen? Wacht maar tot half juni? Neen, er moeten duidelijke regels zijn zodat op een veilige manier sociale actie plaats kan vinden, met afstand, met mondmaskers, met handgels en zo verder. *(Opmerkingen)*

Jullie zouden het natuurlijk graag hebben dat er geen sociaal protest meer mogelijk is! *(Opmerkingen)*

Dat mensen niet meer samen in actie kunnen komen! Ik weet dat wel! *(Opmerkingen)*

Je moet niet verbieden dat mensen in actie komen, je moet zorgen dat mensen dat op een veilige manier kunnen doen! *(Opmerkingen)*

Over de rellen: het is evident dat die rellen onaanvaardbaar zijn. Ik denk dat niemand dat zal verdedigen. Het is heel belangrijk dat de slachtoffers van die rellen, de winkeliers enzovoort, van wie de eigendommen kapot zijn gemaakt, tot de laatste euro vergoed worden. Dit soort asociaal gedrag kan absoluut niet zonder gevolgen blijven. *(Opmerkingen)*

De voorzitter: Kunt u afronden? Collega D'Haese heeft het woord en hij moet afronden.

Jos D'Haese (PVDA): Ik ben aan het afronden. De vraag blijft toch vooral: wie luistert er eigenlijk? Want ik hoor hier veel lippendienst, maar waar zijn de actuele vragen van de meerderheid over racisme? Waar zijn de spoedresoluties van de meerderheid om discriminatie en racisme aan te pakken? Lippendienst maar geen daden. We zeggen hier al een paar weken: geen woorden maar daden. We hebben hier opnieuw veel woorden gehoord, maar de daden blijven uit.

De voorzitter: Mijnheer D'Haese, als ik u was, zou ik toch een toontje lager beginnen te zingen. *(Applaus bij de meerderheid en het Vlaams Belang)*

De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Collega's, een aantal van jullie hebben ertoe opgeroepen dat wij, politici, het voorbeeld zouden geven. Ik kan u zeggen: na een aantal van jullie te hebben beluisterd, heb ik goede hoop. Het geweld wordt met klem veroordeeld. Er wordt gevraagd dat wie misbruik heeft gemaakt van de situatie, wie heeft geplunderd enzovoort, streng wordt gestraft. Uiteraard.

En tegelijkertijd zie ik aan verschillende kanten ... De woorden waarover we het eens zijn, zijn nog niet gevallen, of meteen is daar al de politieke recuperatie: 'Ah, maar jij zijt tegen de vakbond' en 'Ah, maar jij probeert het te vergoelijken, omdat het tegen racisme is.' En dat vind ik schabouwelijk. Dat vind ik schabouwelijk. Er stonden inderdaad duizenden mensen. En zelf ben ik ook niet gegaan, ik vond dat onverstandig, niet wijs. En dat heeft veel mensen in de zorg waarschijnlijk naar de keel gegrepen. Maar het signaal is te goeder trouw gegeven. En het feit dat een aantal mensen een zootje maken van die betoging of van de nasleep ervan, ontslaat uw collega's er niet van om naar die maatschappelijke stem te luisteren zoals naar alle andere. Ik heb er geen enkele baat bij om hier nu met stokken te gooien over wie nu al dan niet is geweest. Ik ben niet geweest, mijn fractie is niet geweest. Wij vonden dat die betoging niet op die manier had moeten plaatsvinden. Maar wij respecteren des te meer de stem die daar heeft geklonken, mijnheer D'Haese. Er is dus geen kwestie van het willen doodzwijgen van wat dan ook en er is ook geen kwestie van het proberen wegmoffelen onder een moreel excuus dat die betoging eigenlijk niet had moeten

plaatsvinden. Het ontslaat ons niet van de plicht om actie te nemen waar nodig. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Voorzitter, collega's, ik ben vrij verheugd te zien dat, behoudens een aantal stemmen aan de extreme zijde, er hier eigenlijk een vrij grote consensus is over wat er aan de hand is.

Ten eerste, heel duidelijk, ten aanzien van wat er zondag is gebeurd: dit kon eigenlijk niet, het had niet mogen plaatsvinden. Massabetogingen, massa-events kunnen op dit moment niet, laat staan de rellen en het geweld tegen de politiediensten. Dat is absoluut niet aanvaardbaar.

Ik wil daarover een element aanhalen. Collega Vanlouwe, uiteraard deel ik heel wat van wat u zegt. Maar veel van die zaken zijn natuurlijk gericht tegen een burgemeester, een minister-president, waarvoor wij als Vlaamse Regering natuurlijk niet verantwoordelijk zijn. In die zin lijkt het me gepast om ook in andere gremia in de hoofdstad daarover een standpunt in te nemen. Als Vlaams minister voor Brussel wil ik daar zeker de contacten leggen. Maar ik voel me niet aangesproken wanneer het gaat over kritiek op een burgemeester of minister-president van een ander gewest. Dat zult u vast begrijpen. Maar uw punt ten gronde, namelijk dat dit soort zaken niet kunnen, dat geweld tegen politiediensten absoluut niet kan, is uiteraard evident.

Een tweede element waarover we het hier eens zijn, is dat de boodschap die werd uitgebracht door die mensen, een zeer belangrijke boodschap is. We moeten die zeer ernstig nemen in dit parlement en ook met de voltallige Vlaamse Regering. Dat is ook het standpunt dat ik namens de minister-president hier voor u breng. Ik dank u.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Ik hoor de linkse partijen zeggen dat we het signaal van die 10.000 mensen die betogen, niet mogen negeren. Maar van diezelfde partijen mag je het signaal, van meer dan 800.000 geweldloze kiezers, wél eenvoudig negeren. Wel, namens die kiezers zeg ik: het Vlaams Belang staat aan de kant van álle burgers, ongeacht hun huidskleur, die zich wél aan de regels houden. Het Vlaams Belang staat aan de kant van de politieagenten die eens te meer bekogeld, bespuwd en geslagen werden, maar die het politieke bevel kregen om die antiracismebetogers met rust te laten. En het Vlaams Belang staat inderdaad aan de kant van de zorghelden, in woord en daad, in tegenstelling tot de praatjesmakers van sp.a, Groen en de PVDA, die de hele coronacrisis lang hun mond vol hebben over de zorg, maar voor het hogere doel van het zogenaamde antiracisme alle veiligheidsmaatregelen aan hun laars lappen en zo hun middenvinger opsteken naar die zorghelden. Want alles en iedereen is natuurlijk altijd ondergeschikt aan het electorale belang van de allochtone stemmen.

De voorzitter: Oké. Kunt u afronden, alstublieft?

Chris Janssens (Vlaams Belang): Wel, als er een tweede coronagolf aankomt, weten we waar de medeverantwoordelijken zitten: daar, in de linkse hoek van het parlement. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

Karl Vanlouwe (N-VA): Voorzitter, we moeten de strijd tegen racisme inderdaad voortzetten. Maar tegelijkertijd moeten we ook de strijd tegen corona voortzetten. Ik hoop dat die politici, waaronder de helft van de Brusselse Regering of het Brussels Parlement – en gezien de contacten die u geregeld hebt met uw collega's van de Brusselse Regering, hoop ik dat u hen daartoe zult aanzetten – in zelfquarantaine zullen gaan, zoals collega Goeman dat hier heeft gedaan.

Ik hoop dat collega D'Haese dat ook zal doen. Dat zou pas verantwoord zijn: dat hij die strijd tegen corona, net zoals die strijd tegen racisme, zou voortzetten.

Verder is het inderdaad jammer dat we hier in Brussel te weinig te zeggen hebben over dat laxistisch beleid dat hier blijft bestaan. Brussel heeft nood aan een daadkrachtige, een andere aanpak. De gemakkelijkste manier om een probleem aan te pakken – wat hier in Brussel altijd gebeurt – is gewoon het probleem blijven ontkennen. Het laxisme is hier aan de macht. Daar moeten we alleszins tegen handelen. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Stephanie D'Hose aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over een exitstrategie voor de eventsector

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Crevits.

Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Dank u wel, voorzitter. Minister, we kunnen weer allemaal uit ons kot, maar niet te zot. Oef! Er zijn heel veel sectoren die herademen – wij allemaal. Ze starten opnieuw op en proberen een klein beetje de geleden schade in te halen.

Er is jammer genoeg een sector die nog steeds niet kan opstarten en waarover nog steeds heel veel onduidelijkheid bestaat, namelijk de evenementensector. Ze waren begin maart als eerste geïmpacteerd door de lockdown en vandaag, drie maanden later, is er nog geen expliciete duidelijkheid over hun exitstrategie. Ik heb het hier voor alle duidelijkheid, collega's, niet over de grote jongens en meisjes als Tomorrowland, Rock Werchter of voetbalmatches. Ik heb het hier over controleerbare B2B-events als beurzen, congressen en corporate events. We spreken hier wel over een heel belangrijke sector, een sector van 3300 bedrijven of ongeveer 80.000 jobs. Ze smeken om gecontroleerd en veilig te kunnen opstarten. Zonder die definitieve richtlijnen kunnen zij dat natuurlijk niet doen. Zij kunnen niets plannen voor het najaar, wat ervoor zorgt dat het eigenlijk bij hen constant annulaties regent. Want een event is niet georganiseerd op vijf minuten tijd en is ook niet georganiseerd op een week tijd. Ze hebben daarvoor zeker een drietal maanden nodig. Willen ze in september opnieuw kunnen opstarten, dan zouden ze dus eigenlijk vandaag zekerheid moeten hebben.

We hebben al heel veel gehoord over die zogenaamde event risk matrix. Ik vroeg me af wanneer die matrix wordt vrijgegeven. Ik hoorde de datum van 1 juli waaien. Ook de lokale besturen zijn nogal behoed voor deze matrix. Zal hij de broodnodige duidelijkheid geven waar we allemaal reikhalzend naar uitkijken of moeten we daarvoor nog wachten op een volgende meeting van de Veiligheidsraad? Heel veel vragen, minister, waarvan ik hoop dat u er ons een antwoord op kunt geven.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega. Vorige week hadden we hier een pak actuele vragen over de situatie van de cafés en restaurants. Ondertussen zijn die opnieuw open. Ik ben zelf, net zoals velen onder jullie, de eerste dag van de opening eens een kijkje gaan nemen hoe het gaat. De vreugde van de mensen en van de uitbaters was op veel plaatsen enorm groot. Dat staat, collega D'Hose, in heel fel contrast met de tristesse die er onder andere heerst in de eventsector, maar niet alleen daar. Ook uitbaters van zogenaamde 'trouwzalen' blijven wat

zonder perspectief, want wie organiseert een trouwfeest voor vijftig mensen, als dat straks zou mogen? De organisatoren van kermissen zijn wat triestig omdat ze wel mogen opstarten op 1 augustus maar de lokale besturen die kermissen laten komen, beslissen daar meestal al veel vroeger over.

U hebt dus absoluut een punt dat we zeer dringend nood hebben aan een perspectief voor de eventsector. Ik heb de sector ook uitgenodigd op mijn kabinet. Ik heb ondertussen ook wel de grote diversiteit gezien in die sector. Je hebt daar mensen van allerlei slag en ook allerhande soorten evenementen. Ik sta dus zeker aan uw kant als het gaat over de vraag naar snelle duidelijkheid. Dit neemt niet weg dat die event matrix, die een bevoegdheid is van collega Demir – zij onderhandelt daarover met de experts – sowieso belangrijk zal zijn. We zullen wellicht nog een beslissing van de Veiligheidsraad nodig hebben. Ik ben uiteraard geen lid van die Veiligheidsraad. Maar ik hoop wel dat iedereen beseft dat het nodig is dat daar snel duidelijkheid over komt, want u hebt het zelf gezegd: een event organiseer je niet op een week. Je kunt niet op maandag beslissen dat volgende week opnieuw events georganiseerd mogen worden en dan denken dat het allemaal in orde zal komen.

De Vlaamse Regering ondersteunt de sector ondertussen wel, dubbel nu, via de compensatiepremie die openstaat voor de sector. De tweede tranche van de compensatiepremie staat ook open voor de sector. Op langere termijn zijn er ook overbruggingskredieten en dergelijke.

Maar alle euro's kunnen nooit opwegen tegen de nood die er is aan perspectief voor de sector en de dynamiek die ze opnieuw willen teweegbrengen. Ik hoop dus dat de event risk matrix heel snel klaar is. Ik hoop ook dat er heel snel perspectief kan worden geboden. Ik trek daar hard mee aan de kar, net zoals u dat doet. Anders zou u deze vraag hier niet in de plenaire vergadering hebben gesteld.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Ik dank u, minister. Bedankt om mee aan de kar te trekken, het is echt wel broodnodig. Ik doe bij dezen ook een oproep aan alle collega's hier om dat zoveel mogelijk te doen naar de verschillende gremia toe. Ik begrijp dat de veiligheidsraad daar toch eens zou moeten over beslissen.

Ik zou ook mijn bezorgdheid willen uiten over die event risk matrix. Ik hoor van heel veel lokale besturen dat zij hiermee aan het zoeken zijn, dat zij niet altijd alles afdoende kunnen afwegen, en dat ze het soms wel een beetje gemakkelijk vinden van de federale en de Vlaamse overheid om altijd te verwijzen naar lokale besturen.

De exit is een ding, de relancemaatregelen een ander. Maandag hebt u nog een heel nieuw pakket aangekondigd, waarvoor dank. Ik denk dat we met de compensatiepremie, het noodfonds zoveel mogelijk mazen in het net aan het dichten zijn. Er is ook de 87 miljoen euro voor de lokale besturen, maar de evenementensector is daar volgens mij nog wat tussenuit aan het glippen. Ik vroeg mij bijkomend nog af of u nog in extra maatregelen zult voorzien.

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Minister, wij vragen heel veel van deze mensen tijdens deze crisis, over alle sectoren heen. En in ruil daarvoor krijgen sommigen al dan niet voldoende steun van de overheid. En hetzelfde geldt voor de fragiele evenementensector, waar veel spelers het voor de crisis ook al moeilijk hadden, mede vanwege de regelgeving van deze overheid.

Ook hier is er het tweeluik. We vragen bezoekers van afgelaste of uitgestelde evenementen om hun ticketgelden niet terug te vragen. We vragen organisatoren

om innovatief te zijn in het organiseren van evenementen. Maar ook de overheid heeft haar verantwoordelijkheid. Het is niet alleen de plicht van deze regering om die innovatieve evenementen die wel volgens de regels van de coronacrisis zijn, mogelijk te maken en in een duidelijk kader te voorzien – linkse collega's, sommige mensen moeten zich wel nog houden aan die regels. Over die plicht hebben we het morgen in de commissie ongetwijfeld. Het is anderzijds ook de plicht van deze regering om met voldoende centen over de brug te komen, zodat dit bloedbad kan stoppen of toch op zijn minst kan worden beperkt.

De voorzitter: En uw vraag luidt?

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Wij vragen al enkele weken naar een specifiek noodfonds, een extra noodfonds specifiek voor de evenementensector. Minister Demir gaat die vraag uit de weg, minister-president Jambon zei dat er misschien toch nog specifieke maatregelen komen.

De voorzitter: Oké, mijnheer Brusselmans.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): De vraag is: komt er een specifiek noodfonds, en zo ja, hoeveel zal dat bedragen? De sector heeft nood aan duidelijkheid.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord en voor de engagementen die al hebt gedaan naar de evenementensector, door die voortzetting van de hinderpremie en de compensatieregeling. Daarmee steekt u de sector echt een hart onder de riem, en dat kan hij nu wel gebruiken. Dat is heel positief, zeker voor zij die nog niet kunnen starten en nu veel omzetverlies lijden.

Ik treed u bij dat de sector nu vooral perspectief nodig heeft. Daarom roep ik de Vlaamse Regering en uw collega-ministers op om snel over die event risk matrix te communiceren, en eventueel in twee stappen. Want het zijn vooral die kleine events die vanaf 1 juli kunnen starten die al heel veel duidelijkheid nodig hebben. Als zij binnen drie weken events kunnen doen, hebben zij nu die richtlijnen nodig. Collega Brouwers heeft daar in de commissie ook al om gevraagd.

En vervolgens is er de eventmatrix voor de grotere events. Daarom roep ik u en uw collega Demir op om daar verder werk van te maken, maar evengoed van haar lang beloofde relanceplan voor de evenementensector. Ik doe ook een gelijkaardige oproep aan de minister-president om ook in de Nationale Veiligheidsraad de belangen van de evenementensector te blijven bewaken.

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (sp.a): Collega's, ik denk dat we hier over een heel belangrijke sector bezig zijn. Vlaanderen staat bekend voor zijn festivals. Maar ook de andere evenementen, zo hebben we hier al gehoord, zijn cruciaal. Wat is er voor hen cruciaal? Dat zijn de zomermaanden. Ik hoef het niet verder toe te lichten dat zij al grote verliezen geleden hebben en nog zullen lijden.

Voor sp.a is het belangrijk dat iedereen zo veel als mogelijk wordt geholpen. En wij stellen vast dat er nog heel wat mensen tussen de mazen van het net vallen. Het gaat niet alleen om de mensen actief in de evenementensector die vooral voor niet-gesubsidieerde organisaties werken, want die vallen buiten het noodfonds, maar ook om de hele trein achter die evenementen.

En dat gaat van mensen die mobiele toiletten plaatsen over zelfstandige boekings-agenten en lichttechnici tot decorbouwers. Het zijn mensen die tijdens events heel vaak onzichtbaar zijn, maar die cruciaal zijn voor het welslagen ervan.

Om die reden heb ik nog een bijkomende vraag. Minister, bent u het eens dat een grote groep binnen de eventsector nog steeds tussen de mazen van het net valt? Wat gaat u daaraan doen?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, we kennen de krijtlijnen en de aantallen die vandaag, per 1 juli en per 1 augustus kunnen, en dat zijn natuurlijk beperkte groepen waarmee we kunnen werken. Voor de eventsector ziet het er inderdaad niet echt goed uit de komende maanden. Eerstdaags zullen we hopelijk de evenementenmatrix krijgen van minister Demir. Met de achttien criteria die ze in het vooruitzicht stelt, kunnen we misschien wel kijken welke beperkte zaken deze zomer alsnog kunnen plaatsvinden, om de eventsector toch enigszins weer op dreef te brengen.

Wat ik wel zie, en dat stemt me toch gelukkig, is dat het een heel creatieve sector is. Ze spelen dus ook in op de zaken die vandaag gebeuren en op de behoeften die er vandaag zijn. Als je ziet wat ze nu allemaal op de markt brengen aan ontsmettingssystemen en geleidingssystemen voor bezoekers, dan zie je dat dit een heel creatieve en dus ook voor Vlaanderen belangrijke sector is.

Minister Hilde Crevits: Collega Vandaele, je hebt er zo die van alcohol naar alcoholgel gaan, maar ik ben toch blij als ik een glas wijn of een pintje kan drinken. Au fond heb je natuurlijk wel een punt.

Collega D'Hose, collega Brouwers laat me weten dat ze diezelfde vraag vorige week heeft gesteld aan de minister-president en dat hij het engagement heeft genomen dat de matrix voor kleine evenementen er deze week zou zijn, en de grote matrix tegen het einde van deze maand. Ik zal hem er nog eens persoonlijk aan herinneren, maar ik ga ervan uit dat dit in orde komt. Minister Demir, die dit opvolgt, zal dat doen.

Collega's, ik ben het ermee eens dat dit een belangrijke sector is. Het heel specifieke is dat je perspectief op de lange termijn nodig hebt, dat je niet in een of twee weken van alles georganiseerd krijgt. Vandaar dat het zo cruciaal is dat er helderheid komt, dat het kader er is waarbinnen we zullen kunnen schuiven, maar dat er ook goed overleg is met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG). Als het kader er is, moeten lokale besturen het ook zien zitten. Burgemeesters zullen het ook moeten toelaten, want die zijn autonoom om zaken al of niet toe te laten.

Dat is nu net het probleem, bijvoorbeeld met kermissen. Zij kregen wel perspectief tegen 1 augustus, maar op heel veel plaatsen is al beslist om de kermis niet te laten doorgaan. Daarom zal goed overleg en vertrouwen nodig zijn, maar ook het engagement van mensen om zich aan de regels te houden. Voor je het weet, organiseer je iets en niemand houdt zich aan de regels. Ik hoef niet ver terug te gaan in de tijd om de discussie daarover in dit parlement te horen. Dan zit je binnen een paar weken mogelijkwijze in een totaal ander scenario.

Wat de budgetten betreft, wil ik, om niet te veel in relativering te verzanden, meegeven dat de compensatiepremie door de eventsector heel sterk is aangevraagd. 14 procent van de aanvragen die zijn goedgekeurd, gaan naar de eventsector. Dat vertegenwoordigt op dit ogenblik een bedrag van 17,3 miljoen euro, en er zijn nog een pak aanvragen in behandeling. Wij vermoeden dat daar nog eens 10 miljoen euro zal bijkomen, dat we dus boven de 25 miljoen euro zullen uitkomen. Dat houdt nog geen rekening met de tweede tranche die de Vlaamse Regering vorige vrijdag heeft goedgekeurd.

Aan hen die zeggen dat er niets van steun is voor de sector: dat klopt niet. We zullen in de tientallen miljoenen gaan als het op die sector aankomt. Maar dit – en dat erken ik – is peanuts in vergelijking met het perspectief dat nodig is voor de eventsector, maar ook voor zij die feestzalen verhuren en nu nog worden geconfronteerd met heel weinig perspectief als het gaat over grotere evenementen.

Collega's, we sleuren dus verder aan de kar in alle veiligheid, maar het is absoluut noodzakelijk om dat perspectief te brengen.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Minister, we moeten wel opletten dat we niet te veel op een hoop gooien. De sector is enorm divers. In mijn actuele vraag ging het niet zozeer over de kermissen of de kleine festivals, maar veeleer over de zaken die in het najaar zouden moeten plaatsvinden zoals de beurzen, de congressen en de B2B-events. Ik begrijp dat er duidelijkheid zou moeten komen van de Nationale Veiligheidsraad, specifiek voor de maanden september en oktober.

Nu, als zij hierover moeten kunnen beslissen, denk ik dat de Nationale Veiligheidsraad wel een datum zal moeten vastpinnen. Ik begrijp dat dat nog steeds niet gebeurd is.

Ik weet ook dat heel veel mensen uit de sector naar ons kijken, en ze willen maar één ding: een datum, zodat ze duidelijk kunnen maken aan hun klanten dat ze kunnen en mogen opstarten.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

VOORSTEL VAN DECREET van Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele en Willem-Frederik Schiltz tot invoering van een uitzonderlijke gezinsbijslag in het kader van de COVID-19-maatregelen – 351 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 50 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Peter Van Rompuy bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Wij zouden graag een voorstel van decreet aan de agenda toevoegen om een covidtoeslag mogelijk te maken in het groeipakket, samen met nog twee andere maatregelen om kwetsbare gezinnen door de crisis te sleuren.

De voorzitter: Zijn die teksten al bezorgd aan de diensten?

Peter Van Rompuy (CD&V): Die zullen zo snel mogelijk aan iedereen bezorgd worden.

De voorzitter: Ik stel voor dat we ons straks over dit voorstel tot spoedbehandeling uitspreken.

Het incident is gesloten.

ACTUELE VRAAG van Andries Gryffroy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over misbruiken van de coronapremies

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Vorige week las ik in de krant het artikel 'Geen recht op premie, toch snel gekregen'. Dat artikel ging inderdaad over de twee coronapremies, de hinderpremie en de compensatiepremie, die we heel snel ingevoerd hebben, zowel administratief als op het vlak van betaling en waarover ik in de vorige sessies al benadrukt heb dat ik die premies fantastisch vind en dat ik het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) daarvoor wil bedanken. We zien echter dat van die 130.000 dossiers zo'n 20 procent automatisch geweigerd wordt, om allerlei redenen – slecht bedoeld of niet, dat kan je hier niet achterhalen –, en dat er 3500 verdachte dossiers tussen zitten, waarvan 1244 effectief onterecht. U kunt zeggen dat dat maar 1 procent is, maar die 1 procent vertegenwoordigt wel 8 à 10 miljoen euro. Dan is het natuurlijk altijd pijnlijk om te moeten vaststellen dat 8 à 10 miljoen euro onterecht gebruikt wordt, terwijl andere ondernemers dat bedrag hard nodig hebben. Met andere woorden – en dat heb ik de vorige ook al gezegd –, laat die cowboys, ook al vertegenwoordigen ze maar 1 procent, in de Far West.

U hebt aangekondigd – ik denk in de commissie – dat u het aantal VLAIO-inspecteurs ging optrekken van vijftien naar dertig en dat u werk ging maken van een verfijning van de risicoanalyse, via artificiële intelligentie, datamining en een koppeling van databanken. Mijn vraag is dan natuurlijk hoever u zult gaan met die risicoanalyse, want uit de cijfers blijkt geen verbetering. Welke acties zult u verder ondernemen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Gryffroy, bedankt voor de vraag, want ze geeft mij de kans nog eens duidelijk te stellen wat ik van fraude met aanvragen vind. Anderzijds ben ik wat verbaasd dat u zegt dat het er niet op verbetert, want de cijfers die u opsomt, zijn net een gevolg van de actie die we ondernemen. We hebben gezegd dat er geruchten waren over een aantal ondernemers die de premie niet te goeder trouw aanvroegen of over boekhouders die zouden meehelpen om na te gaan hoe je een premie zou kunnen krijgen, zelfs als je niet voldoet aan de voorwaarden. Ik heb naar aanleiding daarvan gezegd dat ik het niet zou nalaten hard op te treden.

De eerste vaststelling is dat voor veel ondernemingen die verplicht gesloten zijn, de steun die de Vlaamse Regering geeft, broodnodig is. Wees maar eens het restaurant dat op twee of drie dagen tijd plots de deuren moet sluiten en pas deze week weer de goedkeuring heeft gekregen om terug open te gaan. Wees maar eens de winkelier die een hele collectie kledij heeft aangekocht en plots de deuren moet sluiten. Die steun was niet alleen broodnodig, maar is door het overgrote deel van de ondernemingen ook zeer terecht ontvangen. Ik vind het dus bijzonder bedenkelijk dat de acties van enkelen, die inderdaad de goede trouw in het ootje nemen, een hele sector in een slecht daglicht stellen. Ik doe hier echt niet aan mee. En dat betekent, collega's, dat we actie moeten ondernemen.

Wat hebben we gedaan? Het team van inspecteurs bij VLAIO is, zoals ik al heb gezegd, opgetrokken van vijftien naar dertig. Dat zijn geen nieuwe aanwervingen. Wij hebben een beroep gedaan op ambtenaren, ook uit andere afdelingen, die bereid waren om die controles te doen. Er is een eerste risicoanalyse gebeurd. Zonder dat we al databanken hebben gekoppeld, zullen we eerst

bekijken waar de NACE-codes (Algemene Nomenclatuur van de Economische Activiteiten in de Europese Gemeenschap) zitten, waar men mogelijk onterecht aanvragen zou kunnen doen. We hebben drieduizend ondernemingen geselecteerd. Daaruit blijkt dat er meer dan duizend een onterechte aanvraag hebben ingediend. We hebben dus goed geselecteerd.

De volgende stap is, zoals ik al zei, het koppelen van de databanken. Vooraleer je btw-, RSZ- en RIZIV-gegevens (Rijksdienst voor Sociale Zekerheid en Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering) kunt koppelen, moet je al die gegevens ook beschikbaar hebben. We kunnen dat maar doen zodra alle dossiers binnen zijn. Het overleg met de federale diensten loopt wat dat betreft goed. Medewerking werd toegezegd. Daarna kan er een veel nauwgezetere check gebeuren op het al of niet terecht aangevraagd en toegekend zijn van de steun.

Hoe treden we op? De steun wordt onmiddellijk teruggevorderd. Er worden afspraken gemaakt met politie en justitie over de opvolging van de effectieve subsidiefraude. U weet dat daar zware boetes op staan. Boekhouders of accountants die medewerking hebben verleend, worden aangemeld bij het beroepsinstituut voor tuchtrechtelijke vervolging. Ik was trouwens heel blij dat de boekhouders zelf uit hun kot zijn gekomen, zoals collega D'Hose dat net zei, in een andere context uiteraard, en dat zij hebben gezegd: 'Wij willen niet dat wij als sector in een daglicht gesteld worden alsof wij in dergelijke tijden medewerking zouden verlenen aan fraude. Als er boekhouders zouden zijn die dat effectief doen, zullen wij ook actie ondernemen.'

Collega's, laat ons goede maatregelen niet besmeuren met een algemene geur van misbruik. Er zijn misbruiken, dat staat nu vast. Dat blijkt uit de eerste controles die we doen. Maar het gaat niet over alle ondernemingen, integendeel.

De voorzitter: Kunt u afronden?

Minister Hilde Crevits: Alle experten met wie ik heb gesproken, zijn zeer formeel: de maatregelen die we hebben genomen, waren goed. Het goede mogen we niet weggooien vanwege de acties van enkelingen, die ook zullen gecontroleerd en gesanctioneerd worden.

Mijn excuses voor de uitvoerige en uitbundige uitweiding.

De voorzitter: Ik trek dat gewoon af van uw tijd straks. Dat is dus geen probleem.

Minister Hilde Crevits: U was zeer genadig, voorzitter. Dat is goed.

De voorzitter: Zo ben ik.

De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Dit is ook een belangrijke vraag. Inderdaad, de steun is en was broodnodig. Maar misbruik ondergraaft ondernemers. Naast de gerichte risicoanalyse om nog efficiënter te kunnen onderzoeken op basis van artificiële intelligentie enzovoort, wil ik nog een paar bijkomende actiepunten voorstellen. U zou bijvoorbeeld ook kunnen vragen aan alle werkgeversfederaties en ook aan bepaalde organisaties, zoals het Institute for Tax Advisors and Accountants (ITAA), de vereniging van boekhouders, enzovoort, dat zij in hun wekelijkse nieuwsbrief ook eens de ondernemers oproepen tot burgerzin. In plaats van altijd in achterkamers te pleiten en te zeuren om meer te hebben. Ik zou het ook appreciëren indien u nogmaals zou kunnen bevestigen dat het niet bij woorden zal blijven maar dat u ook daden zult stellen, wanneer het gaat over sancties en de samenwerking met het parket, zodanig dat de echte fraudeurs gerechtelijk

zouden kunnen worden vervolgd. Dat u dat niet enkel zegt in de krant, maar dat we dat ook effectief doen.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Ik ben blij met de vraag van collega Gryffroy. Niet omdat we veel aandacht moeten besteden aan die enkele fraudeurs. Maar vooral omdat hij nog eens de schijnwerper zet op hoe performant VLAIO is en is geweest bij het toekennen van de hinderpremies en de coronapremies, en uiteraard ook bij de controles. Want fraude kan niet en moet uiteraard worden bestraft. Heel veel Vlaamse ondernemers hebben voor het eerst een steun-aanvraag ingediend via VLAIO, via de Vlaamse overheid, om deze periode door te komen. Eigenlijk moeten we daar gebruik van maken. Minister, u had het daarnet over data. Wij moeten de ondernemers kennis laten maken met de andere ondersteuningsinstrumenten die VLAIO heeft, die niets te maken hebben met de crisis, maar die hen kunnen helpen om nieuwe investeringen mogelijk te maken, om advies in te winnen, om in te zetten op opleiding en vorming.

En ik wil u dan ook vragen om de contactgegevens die we nu hebben van die ondernemers heel actief te gebruiken om hen ook andere instrumenten van VLAIO en van de Vlaamse overheid te leren kennen om op die manier onze economie terug aan te zwengelen.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Minister, 43 procent van onze boekhouders geeft aan dat bedrijven onterecht gebruik hebben gemaakt van de coronapremies en dat is, zoals u terecht zegt, een brute schande. Dat verdient niet alleen strenge controle en een terugvordering van die premie, maar ook strenge straffen. Wij vanuit sp.a zijn eigenlijk heel formeel: wie fraudeert met ons belastinggeld, bedriegt niet alleen de overheid maar die steelt vooral van zijn buurman of buurvrouw, die verpleegster, die leerkracht en die eerlijke ondernemer die geen aanspraak kan maken op die broodnodige investeringen en ondersteuning van de Vlaamse overheid.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Collega's, net als jullie ben ik stevig geschrokken van de cijfers over misbruik van coronasteun. De overheid kan geen Sinterklaas spelen, zij kan niet oneindig veel geld uitgeven, het geld moet ergens vandaan komen. Net als u, minister, heb ik een heel warm hart voor onze ondernemers, voor onze bedrijven, u weet dat, maar als daar een kleine minderheid tussen zit die misbruik maakt van de steun, die duizenden euro's binnenrijft zonder daar recht op te hebben, dan komt mijn haar daarvan overeind. Dit is totaal onaanvaardbaar, we moeten hier hard tegen optreden en dat hard bestraffen. De coronasteun moet gaan naar de ondernemingen die echt door donkere tijden gaan en die zijn er wel degelijk, en naar de mensen die het echt niet breed hebben. Tegen al wie daar misbruik van maakt, moeten we hard optreden.

Minister, mijn concrete vraag gaat over het screeningsmechanisme. U hebt het zelf gehad over die NACE-codes. Veel van die codes blijken in de praktijk niet up-to-date te zijn en dan zijn de data waarmee VLAIO werkt moeilijk te hanteren en is het natuurlijk moeilijk om te weten waar het misbruik zit.

Zult u aan die NACE-codes of data zelf iets doen? Zult u de bestaande screeningsmechanismen de volgende maanden verderzetten? Ook voor de waarborgen en de achtergestelde leningen zijn er nog heel veel dossiers die moeten worden onderzocht.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, u hebt gelijk, het is goed dat er snel is geschakeld en dat er forfaitaire bedragen zijn vrijgemaakt voor de getroffen sectoren. En het klopt dat het een klein deel is dat misbruik maakt. En het klopt uiteraard, collega's, en daar is iedereen het over eens, dat fraude hard moet worden bestreden, we kunnen daar niet zacht voor zijn. Maar de vraag die ik me stel, is vooral gefocust op het format zelf, die forfaitaire bedragen. Mijn vraag aan u, minister, is of het niet beter was geweest om dat belastbaar te maken. Was het niet beter geweest om snel te schakelen, die bedragen vrij te maken en toe te kennen aan de getroffen sectoren om dan achteraf via de fiscus te onderzoeken of die ondernemingen daar nood aan hadden, of dat klopt en of we een stuk kunnen terugvorderen omdat er een bedrag is toegekend terwijl zij daar niet volledig voor in aanmerking kwamen? Dan hadden we volgens mij een groot stuk van de problemen die we vandaag hebben, kunnen vermijden.

De voorzitter: De heer Claes heeft het woord.

Bart Claes (Vlaams Belang): Minister, wij zijn ook geschrokken van de cijfers maar ik ben eigenlijk heel blij met het uitvoerige antwoord dat u daarnet hebt gegeven. U hebt nogmaals benadrukt dat die steun broodnodig is voor heel veel ondernemingen en ik ben blij dat u van het opsporen van fraude een prioriteit zult maken.

Ik heb gelezen dat VLAIO gebruik maakt van datamining en anti-fraudesoftware en dat fraudeurs zullen worden doorgegeven aan de Centrale Dienst voor de Bestrijding van Corruptie en een gevangenisstraf tot vijf jaar of een geldboete tot 800.000 euro mogen verwachten.

Wij zijn zeer blij dat er gebruik wordt gemaakt van zulke software en dat fraudeurs zullen worden opgespoord in het buitenland. In Duitsland hebben we daar ook al een voorbeeld van gezien: er werd een organisatie opgerold die gebruik maakte van allerlei schimmige vennootschappen, toevallig een islamfundamentalistische organisatie, maar dat doet nu niet ter zake. We zijn wel een beetje bang voor die software: in hoeverre is die billijk, in hoeverre kan die een onderscheid maken tussen de gewone kleine ondernemer...

De voorzitter: Dat is een duidelijke vraag, mijnheer Claes, uw tijd is om.

Bart Claes (Vlaams Belang): Mijn tijd is om? Ik hoop dat er billijkheid in de software wordt ingebouwd.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, er is eerst en vooral grote eensgezindheid hier in het parlement over het feit dat het een goede zaak is dat we snel en efficiënt steun hebben gegeven aan al wie verplicht moest sluiten en ook al wie grote omzetverliezen leed en open mocht blijven.

Mijnheer Annouri, alle systemen kunnen achteraf bekritiseerd worden. Ik apprecieer zeker dat u vraagt of we het niet beter anders gedaan hadden. We hebben daar op voorhand over nagedacht: hoe zouden we dat nu doen? De steun kan tot vijf jaar nadien worden teruggevorderd en gecontroleerd. We kunnen koppelen aan databanken. Daarvoor worden afspraken gemaakt met de federale overheid, bijvoorbeeld inzake omzetverlies. Pas als de btw-aangifte wordt ingediend, krijgen we een beetje zicht op wat het is. Een ondernemer kan natuurlijk aankruisen dat hij omzetverlies heeft, dat het vorig jaar zoveel was en nu slechts zoveel. We moeten dat nadien kunnen controleren. Daarvoor hebben we aangiftes nodig.

Eender welk systeem, als het forfaitair is, kan men nadien effectief controleren en men moet effectief samenwerken met de federale diensten.

Mijnheer Vande Reyde, ik heb die NACE-codes niet zelf uitgevonden. Dat zou misschien goed geweest zijn, maar het is niet zo, ik ga ze ook niet veranderen. Hoe gebeurt dat? We hebben wat speciale dingen vastgesteld. Het ondernemersloket vult de codes in op basis van informatie van de ondernemer. Er waren bijvoorbeeld ondernemers die plots een bericht kregen van VLAIO: u hebt geen recht op een compensatiepremie omdat u geen zetel hebt in Vlaanderen. Bleek dat men vergeten was om dat aan te kruisen op de aanvraag. Daar kunnen wij als overheid niet veel aan doen. Dat is gewoon een foutje of een onzorgvuldigheid bij het invullen dat er dan toe leidt dat men geen aanspraak kan maken op een premie. Evident is dat niet zo, die mensen krijgen de kans om dat aan te passen en dan wordt het dossier goedgekeurd. Als we zulke zaken vaststellen, gaat VLAIO er zeer klantvriendelijk mee om.

Er zijn sectoren, de eventsector bijvoorbeeld of de freelancers die overal zitten, die men niet onder één code kan thuisbrengen. Ook in die dossiers moet men manueel nagaan of men aanspraak kan maken op de premie of niet. Het gebeurt dat men bij een aantal codes – zoals de heer Annouri zegt – onmiddellijk aan de hele code, bijvoorbeeld de horeca, de premie toekent. Nadien gaat men dan steekproeven doen om te zien of er mensen zijn die op basis van de aangiftes onterecht steun hebben gekregen. Er is dan een hele periode om terug te vorderen.

Mevrouw Gennez, uw cijfer van 43 procent was correct, maar onzorgvuldig in connectie gebracht met onze premies. Dat cijfer had ook betrekking op tijdelijke werkloosheid, overbruggingsrecht, het hele palet aan steunmaatregelen. Het klopt niet dat 43 procent van de boekhouders inzake de coronasteun die Vlaanderen geeft, fouten maakt. Dat wil ik toch in perspectief plaatsen. Iedereen die gestructureerd meewerkt aan gevoelfel of foefelt, zit natuurlijk helemaal verkeerd, zeker wanneer we tot 1,4 miljard euro steun uitkeren aan ondernemingen op forfaitaire basis, ervan uitgaande dat enkel zij die er werkelijk recht op hebben de aanvraag doen en ook het geld ontvangen. Daar worden absoluut verder afspraken over gemaakt.

Mijnheer Bothuyne, uw suggestie om de mensen die nu voor het eerst in aanmerking komen voor VLAIO gewaardeerd klant te maken, is een zeer interessant idee. Ik zag gisteren nog Marc Andries, leidinggevend ambtenaar bij VLAIO, die zei dat de situatie compleet veranderd is bij hen. Vroeger kregen ze geïnteresseerde mensen die de mogelijkheden voor een opleiding of voor steun wilden kennen. Nu bellen mensen hen heel kwaad omdat ze de premie niet gekregen hebben, ze vinden dat een schande. Dat is een totaal ander soort mensen. De groep wordt met tienduizenden uitgebreid. Dat is op zich een goede zaak. We willen iedereen meekrijgen op die digitale trein, we willen dat ze een website hebben om hun goederen aan te bieden. We kunnen van de gelegenheid gebruikmaken om de interesse van ondernemers naar het hele steuninstrumentarium groter te maken.

Mijnheer Gryffroy, het doet me altijd een beetje pijn aan het hart als ik u hoor zeggen dat we eindelijk daden in plaats van woorden moeten stellen. Ik probeer u te begrijpen. Dat komt sterker over – in uw perceptie tenminste, niet in de mijne.

We hebben 25.000 aanvragen geweigerd. Daaronder zijn er ook ondernemers die kwaad zijn, die vinden dat hun onterecht steun is geweigerd. Daarnaast doen we nu gerichte...

De voorzitter: Minister, kunt u afronden? Ik ben vol genade, maar er zijn grenzen.

Minister Hilde Crevits: We doen gerichte controles. Verder worden er afspraken gemaakt met parket en politiediensten. Daarover ging de vraag immers eigenlijk. De heer Andries heeft me gisteren nog gezegd dat er overleg is gepland om de violen te stemmen.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, u moet niet bang zijn. Ik heb niet de gewoonte om zeer verbloemend en eloquent te spreken. Ik ben veeleer van het zakelijke en nuchtere type. Daarom kom ik misschien soms hard over. Ik heb niet gezegd dat het systeem niet performant en niet snel is. Integendeel, ik heb VLAIO daar altijd ook voor gefeliciteerd. Tot nu toe zijn er echter 1244 onterechte aanvragen. Dat zijn er wel degelijk veel, niet enkele. En vooral: dit is geen eindpunt, maar een beginpunt. Er komen nog risicoanalyses. We hebben nu sinds maandag ook een bijkomende premie, die niet wordt gealloceerd op basis van een adres, maar op basis van omzet. Dat wordt dan ook veel moeilijker om te controleren.

De heer Annouri had het over premies belastbaar maken. Neen, momentje, men gaat niet hetgeen Vlaanderen geeft aan de ondernemers achteraf als inkomsten voor België beschouwen.

Om te besluiten en als ik het verbloemend mag verwoorden: we zouden graag hebben dat u de werkgeversorganisaties er verder toe aanzet hun leden tot meer burgerzin op te roepen.

De voorzitter: Kunt u ook afronden, alstublieft?

Andries Gryffroy (N-VA): Men moet de dossiers daadwerkelijk naar het parket durven te brengen en de boetes ook laten doorgaan. Datamining en -koppeling moeten verder worden uitgewerkt en er moet meer gerichte risicoanalyse zijn, want misbruik ondergraaft het draagvlak van het ondernemen.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Philippe Muyters aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het toekomstige systeem voor ondersteuningsmaatregelen bij een eventuele tweede golf of nieuwe pandemie

De voorzitter: De heer Muyters heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): Minister, ik denk dat de vraag perfect aansluit bij de vorige. Omdat sommige collega's het niet altijd even vriendelijk overbrengen, wil ik toch nog eens bevestigen dat we heel blij zijn met de maatregelen die zijn genomen door de Vlaamse Regering om zuurstof te geven aan de ondernemingen. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Moet ik even schorsen? *(Gelach)*

Philippe Muyters (N-VA): Neen, het gaat, dank u. *(Opmerkingen. Gelach)*

Minister, collega Gryffroy heeft het daarnet nog gezegd: maandag hebt u een laatste stukje gebreid aan die maatregelen, met de verlenging van de hinderpremie voor bedrijven die dicht moeten blijven, maar ook met de 2000 euro voor bedrijven die zijn gestart, maar in juni wellicht weinig of geen omzet zullen hebben. Ik denk dus dat dat allemaal goede zaken zijn.

Niettegenstaande dat laatste stuk dat er nu aan is gebreid, denk ik echter dat de kous nog niet af is, dat we opnieuw vooruit moeten kijken en werken. We moeten nú bekijken wat er moet gebeuren als er een tweede golf is, als er een nieuwe

pandemie is. We hopen natuurlijk allemaal dat dat nooit zal plaatsvinden, maar men kan er niet naast kijken. Vorige week donderdag kreeg ik nog een interessante studie te lezen, van Joep Konings en Yannick Bormans van VIVES. In die studie pleiten zij zeer duidelijk voor een meer selectief systeem voor de toekomst. Opnieuw, dit is dus geen kritiek op het verleden.

Minister, bent u bereid om nu te werken aan een draaiboek dat het mogelijk maakt te weten wat we moeten doen als er een tweede golf is, als er een nieuwe pandemie is? Misschien kan dat draaiboek inderdaad wat selectiever zijn wat de toekomst betreft, en misschien kan een en ander ook minder kosten. Misschien zal er geen nieuwe financiële steun aan bedrijven nodig zijn omdat dat draaiboek ervoor zou kunnen zorgen dat onze economie maximaal open blijft.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister, voor de duidelijkheid, u hebt twee minuten.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Muyters, dank u wel. Ik zie collega Gryffroy al de hele tijd een beetje jaloers kijken naar u. Er is niks aan te doen. Onze liefde is platonisch edoch wederzijds. *(Gelach)*

Collega Muyters, het klopt dat de vraag aansluit bij de vorige. *(Opmerkingen)*

De voorzitter: Zolang het binnen de toegemeten tijd is, mag het. Nogmaals, ik herhaal mijn aanbod: moet ik schorsen? Tien minuutjes? *(Opmerkingen. Gelach)*

Minister Hilde Crevits: Voorzitter, wordt uw spreektijd afgetrokken van de mijne of erbij geteld?

De voorzitter: Ik heb een ongelimiteerde spreektijd, minister.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Muyters, ik zal kort en krachtig zijn.

Bedankt voor uw vraag. We zijn een draaiboek aan het maken. Ik vind het fantastisch dat alle sectoren protocollen voor een veilige heropstart hebben gemaakt. We mogen die protocollen nu niet in de vuilnisbak gooien. Ik hoor van kappers dat ze veel van de maatregelen die daarin staan goed vinden. Het is dus van belang dat die protocollen in stand worden gehouden en dat dat werkbare tools worden.

Ik ben ook bevoegd voor de innovatie en het wetenschappelijk onderzoek. We hebben de voorbije maanden een wetenschappelijke COVID-19-raad opgericht. Ik heb ook 2,5 miljoen euro vrijgemaakt voor een aantal projecten op korte termijn. Een van die projecten richt zich op de lessen die we uit de coronacrisis kunnen trekken. Hoe kunnen we ons voorbereiden op een tweede golf en hoe kunnen we een tweede lockdown voorkomen? We willen dat dat wetenschappelijk wordt onderzocht, zeker nu er zo veel datamateriaal beschikbaar is waarmee men al aan de slag is gegaan om een vaccin te ontwikkelen of de immuniteit van mensen te testen. Met die data kan men ook aan de slag om te kijken welke maatregelen goed gewerkt hebben zodat men bij een piek in het najaar weet welke scenario's men al of niet moet hanteren. Het antwoord op uw vraag is dus: ja, het wetenschappelijk onderzoek is heel intens met de toekomst bezig. De studie van Joep Konings is relevant, maar ik raad u vooral aan om naar het slot te kijken. Daar staat dat het een leidraad is. Niet alle ondernemingen zijn opgenomen in de studie, alleen zij die jaarrekeningen moeten maken, maar er zijn er natuurlijk heel veel die nu steun nodig hebben, maar geen jaarrekeningen moeten ingeven. Ik vind de studie wel waardevol, maar ze is niet de enige om als referentie te dienen. Er wordt dus aan gewerkt.

De voorzitter: De heer Muyters heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): De studie was voor mij maar een van de punten om nog eens aan te geven hoe belangrijk een draaiboek is en op welke plek je daarvoor inspiratie kunt vinden. Ik wilde ook aantonen dat andere mensen daarmee bezig zijn en ervan overtuigd zijn dat het nodig is om naar de toekomst te kijken. Ik ben blij om te horen dat u zowel de protocollen als een wetenschappelijk onderzoek hebt bevolen. Op grond daarvan kunnen we lessen trekken en effectief een draaiboek opstellen.

Welke timing hebt u aan dat wetenschappelijk comité gegeven om hun onderzoek af te ronden? Ik denk dat we heel snel moeten zijn met dit draaiboek of met de draaiboeken voor de verschillende sectoren.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): De tweede lockdown moet vooral vermeden worden door de eerste exitperiode of versoepeling veilig te laten verlopen. Ik zou daarom de hele Vlaamse Regering willen oproepen om de contacttracing te optimaliseren. Er moet dringend werk gemaakt worden om al die kinderziektes uit het systeem te halen.

Minister, de economie zal maar aantrekken als we de relance heel snel en accuraat bespoedigen. Dat kan door de publieke investeringen in scholenbouw, infrastructuur en renovatie naar voren te trekken. Zo maken we de relance duurzaam en economisch sustainable.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister, ik wil namens mijn fractie ook nog even verduidelijken dat we nog altijd volledig achter de steunmaatregelen staan die werden gegeven. Het is geen aanbod van platonische liefde, maar een goede verstandhouding volstaat voor ons ook al.

Ik wil mij volledig aansluiten bij de noodzaak van duurzame steunmaatregelen. Ik denk dat onze relanceplannen enorm belangrijk zullen zijn. We zullen het hier later in de plenaire vergadering ongetwijfeld nog over hebben, maar we streven naar een economie waarin meer mensen aan het werk zijn. We zorgen daarvoor met economische steunmaatregelen, door echt in te zetten op de dingen die werken en door wat niet werkt eruit te snijden. We willen inzetten op onderzoek en ontwikkeling, en op digitale infrastructuur. Daarvoor hebt u ook dat economische relancecomité opgericht. Dat is al aan het werk of zal aan het werk gaan. U hoort mij al komen: zou het enigszins mogelijk zijn dat er voor mij of eventueel voor sommigen van mijn collega's nog een plaatsje aan de tafel vrij is? Kan het Vlaams Parlement daarbij in eerste instantie al betrokken worden? Niet in tweede instantie of in derde lijn, maar echt bij dat relancecomité zelf? Dat zou voor ons een aangename zaak zijn.

De voorzitter: Heeft de heer Bothuyne ook nog een liefdesverklaring?

De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Ik zal die niet op het publieke forum houden, ook al is mijn liefde groot.

Ik vind het een interessante vraag van de heer Muyters. We moeten voorbereid zijn op wat komt.

De voorbije maanden is gebleken hoe sterk overleg is. Er is heel veel overlegd met de verschillende sectoren, met werknemers en werkgevers, om te komen tot werkbare protocollen op het terrein. Die worden nu toegepast. Ik hoop dat die nu

ook geëvalueerd worden, om inderdaad te bekijken wat werkt, wat niet werkt en wat er eventueel overboord kan worden gegooid aan ballast in die protocollen, om op die manier zeker klaar te zijn, mocht er zich een tweede golf voordoen.

Collega Gennez, laat ons hopen dat een economische relance niet alleen bestaat uit publieke investeringen. Het zomaar rondgooien van belastinggeld kan nooit een voldoende antwoord zijn om effectief tot een goede sociaal-economische relance te komen. Maar daar zullen we het straks ongetwijfeld nog over hebben. *(Opmerkingen van Bruno Tobback)*

Minister Hilde Crevits: Voorzitter, collega's, het is moeilijk om mijn draad te houden, omdat hier iemand aan mijn linkerzijde zit te mopperen.

De voorzitter: De heer Tobback?

Minister Hilde Crevits: Ja, als Statler en Waldorf in één. *(Gelach. Applaus)*

De voorzitter: Als u zich aangesproken voelt, collega Tobback?

Bruno Tobback (sp-a): Ja, persoonlijk feit, voorzitter. Als de minister een politieke discussie als gemopper beschouwt, heb ik de indruk dat het hier de voorbije weken toch veel te braaf is geweest. Ik had haar slechts in haar oor gefluisterd, met alle goede bedoelingen en platonisch, dat mijn indruk is dat wat de regering vandaag doet, geld uitdelen is en dat ze dat beter gericht zou besteden. Ik deel in die zin de mening van collega Bothuyne, maar hij zou dat dan beter eens laten doordringen in de regering. *(Opmerkingen)*

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Voorzitter, u moet begrijpen dat het voor mij vrij moeilijk is om mij te concentreren op een antwoord als iemand aan mijn linkerzijde constant commentaar aan het geven is. Maar ik doe mijn best om te multitasken. *(Opmerkingen van Bruno Tobback)*

Als u een vraag te stellen hebt, collega Tobback, stel dan een actuele vraag. Dan kan iedereen aan het debat participeren. En dan is het niet bilateraal, tussen de bedrijven door. En ik begin mij kwaad te maken, dus dat is een beetje lastig. *(Opmerkingen van Bruno Tobback)*

Neen, collega, ik zou graag hebben dat u hier iedereen respecteert. Er zijn hier mensen die het woord hebben. Ik heb nu het woord. Het zou mij echt een plezier doen als u zou zwijgen terwijl ik spreek. *(Applaus van de meerderheid)*

Collega Gennez, wat u zegt over de economische relance en de publieke investeringen: dat is een debat dat ondertussen ook in de commissie Economie gevoerd is. Ik maak een bruggetje naar de opmerking van collega Vande Reyde. Er zijn al heel wat hoorzittingen geweest in de commissie. U hebt zelf gevraagd om die debatten op tijd te kunnen voeren in de commissie. De voorzitter, collega Bothuyne, heeft dat ook gedaan. Niets belet om samen bijvoorbeeld een voorstel van resolutie te maken, met een aantal aanbevelingen die meegenomen kunnen worden richting de expertengroep. Het zou trouwens een goede zaak zijn, denk ik, mocht dat kunnen gebeuren.

Collega Bothuyne, u hebt absoluut een punt over de protocollen. Die zijn nu in werking. Ik denk dat die sowieso geëvalueerd zullen worden. Maar wat heel goed is, is dat de sector, werkgevers en werknemers, die samen afgesloten hebben. En dat is natuurlijk van belang, als je uit een gezondheids crisis komt en je weer samen aan de slag wilt gaan. Dat wordt dus zeker meegenomen, om dat te evalueren en om de goede dingen daaruit in stand te houden.

Collega Muyters, volgende week zie ik de raad terug. De ronde is opgedragen voor een periode tussen zes en twaalf maanden, omdat men natuurlijk wel wat tijd nodig heeft om die data te analyseren. Men is zich ook al redelijk aan het forceren om dat te kunnen laten doorgaan, maar ik sluit niet uit dat men tussentijds al wel met conclusies kan komen. Maar daarover spreken we dus volgende week, als ik opnieuw een ontmoeting heb met de mensen die deel uitmaken van die wetenschappelijke raad.

Philippe Muyters (N-VA): Bedankt, minister. We hebben gezien dat de bedrijven, onze burgers en onze zorgsector massaal creatief zijn geweest en veerkracht hebben getoond. Ik ben heel blij dat de Vlaamse Regering dat vandaag ook nog eens toont, met het onderzoek dat is gedaan naar een draaiboek.

Ik dring er alleen op aan, minister, dat u effectief niet zes tot twaalf maanden wacht, maar dat er tussentijdse resultaten worden geboekt, al was het maar dat dan er voorlopige draaiboeken zijn. Ik denk dat dat toch iets is dat permanent zal moeten worden bijgeschaafd. Laat ons daar dus sterk op werken en snel tot draaiboeken komen, zodat de economie open kan blijven, zelfs als we de pech hebben om een tweede golf of een nieuwe pandemie te hebben.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Kathleen Krekels aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het capaciteitstekort in het buitengewoon onderwijs

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, we hebben in het Vlaams regeerakkoord ingeschreven dat excellent onderwijs de belangrijkste hefboom is om elk talent te kunnen ontwikkelen en benutten. Daarmee ambiëren we eigenlijk dat we iedereen een kwaliteitsvol onderwijs willen aanbieden. Uiteraard is dat zeker zo voor onze leerlingen met zorgnoden.

Een gedeelte van die kinderen kan daarvoor het best terecht in het buitengewoon onderwijs. Sinds heel recent kunnen ouders van kinderen die een verslag hebben gekregen en dus toelating hebben om naar het buitengewoon onderwijs te gaan, zich met het aanmeldingssysteem online aanmelden. In Antwerpen heeft dit geleid tot een bepaald resultaat waarvan iedereen aardig is geschrokken, namelijk dat er voor de helft van die kinderen geen plaats is in de school van hun keuze. Voor kinderen van type 2, kinderen met een zwaardere mentale handicap, is dat zelfs 88 procent.

Dat zijn heel zware cijfers. Dat betekent niet dat die kinderen geen plaats hebben, maar ze hebben wel geen plaats in de school van hun keuze in de stad. Dat betekent dat ze met het leerlingenvervoer naar buiten de stad zullen gaan en langer op de bus zullen zitten. Dat is iets waar we met het project leerlingenvervoer eigenlijk proberen tegen in te gaan. We zitten hier dus een beetje in een impasse.

Minister, dat capaciteitstekort is natuurlijk niet van vandaag op morgen gecreëerd, maar mensen kijken nu vooral naar u met de vraag in welke mate u mogelijkheden ziet om ondersteuning te bieden en om mee naar mogelijke oplossingen te zoeken.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Mevrouw Krekels, ik deel natuurlijk uw analyse van de opmerkelijke cijfers, die nu eigenlijk voor het eerst worden geëxpliciteerd en in beeld komen. Alle scholen hebben zich aangemeld voor of zijn ingetreden in het

digitaal aanmeldingssysteem. Hierdoor krijgen we de problematiek nu ook in het gezicht geworpen.

Ik denk dat we onmiddellijk met die gegevens aan de slag moeten, en dat doen we ook. We hebben ervoor gezorgd dat we morgen met de belangrijkste lokale spelers in dit verband rond de tafel zitten, want er zijn natuurlijk een paar elementen die moeten worden uitgeklaard om een duidelijk zicht op het werkelijke probleem te krijgen.

Zo zitten er een aantal dubbeltellingen in. Over welke types gaat het? Er wordt altijd over het buitengewoon onderwijs gesproken, maar u weet als geen ander dat er verschillende types zijn. Dat is onevenwichtig, want de nood is veel groter op de ene dan op de andere locatie, de capaciteitsnoden zijn veel groter voor het ene type dan voor het andere type. Er is ook de evolutie van de capaciteit. Ik stel op het eerste gezicht vast dat de capaciteit van het buitengewoon onderwijs in Antwerpen in vergelijking met de voorgaande jaren is gedaald. De reden is dat sommige scholen voor het type 2 twintig plaatsen minder aanbieden dan voorheen. Wat is de verhouding tussen de rand en de stad? In welke mate wordt de grootte van de nood door de rand of door de stad zelf veroorzaakt? Dat zijn allemaal elementen die we met de Antwerpse spelers zullen uitklaren. Maar we hebben globaal natuurlijk wat in petto.

Ten eerste is er de extra ondersteuning in de klas. Als we de capaciteitsnoden in het buitengewoon onderwijs niet kunnen opvangen, weten we dat dit altijd een effect op het gewoon onderwijs heeft. Daar zorgen we volgend jaar voor. Eigenlijk starten we al in het nieuwe schooljaar, in september 2020, met bijkomende middelen voor de zorgtijdgarantie. Er komt 30 miljoen euro bij. Er komt ook nog eens 23 miljoen euro bij voor de leerlingenbegeleiding in de klas, zodat de leerkrachten zich kunnen concentreren op hun essentiële taak, namelijk het lesgeven.

Ten tweede zijn er de capaciteitsmaatregelen op korte termijn. Er zijn extra middelen voor onder meer huursubsidies. Dat kan heel snel gaan, want we werken daarvoor ook met containers. De vorige minister van Mobiliteit heeft een fantastisch akkoord gesloten over de Oosterweelverbinding. Dat zorgt er, bijvoorbeeld, voor dat het Sint-Jozefinstituut verhuist, wat op korte termijn voor 140 plaatsen meer in het lager onderwijs zorgt. Dat is heel concreet.

Ten derde zijn er de maatregelen op lange termijn. We hebben gezorgd voor bijkomende capaciteitsmiddelen. De Vlaamse Regering zal maar liefst 3 miljard euro in extra capaciteit kunnen investeren. Dat is 0,5 miljard euro meer dan de vorige Vlaamse Regering, en het bedrag was onder de vorige Vlaamse Regering al toegenomen.

Dat is een drietrapsraket met drie duidelijke maatregelen. We moeten vooral op het lokale niveau zien hoe we hiermee in het Antwerpse aan de slag kunnen gaan.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, dank u wel voor uw antwoorden. Het is uiteraard heel fijn te horen dat u meteen de koe bij de horens vat, dat u in actie schiet en met de verschillende actoren aan de tafel gaat zitten. De capaciteitsproblemen van het buitengewoon onderwijs en het gegeven dat u aan het werken bent rond het nieuwe Begeleidingsdecreet moeten we met elkaar meenemen. In het nieuwe Begeleidingsdecreet zullen we ook de ondersteuningsnetwerken, CLB en pedagogische begeleiding, onder de loep nemen om ze zo efficiënt mogelijk in te zetten. Daarnaast merken we heel hard dat die nood voor buitengewoon onderwijs blijft, omdat voor sommige kinderen dat nu eenmaal de beste manier is om onderwijskwaliteit te kunnen genieten.

U geeft ook aan dat u volop gaat investeren in de infrastructuur voor scholen. Uiteraard hoort het buitengewoon onderwijs daar ook bij. Ik vraag me af hoe u

de prognose van het buitengewoon onderwijs ziet. Hoe denkt u dat het buitengewoon onderwijs zal evolueren op kortere maar ook op langere termijn?

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, collega Krekels heeft het daarnet aangehaald: de cijfers in Antwerpen waren redelijk hallucinant. 88 procent voor leerlingen van type 2: dat zijn geen uitzonderingen, dat is een heel hoog cijfer. Dat noopt tot dringende actie. U hebt terecht een paar vragen gesteld. U hebt opgeijst welke stappen u zou willen ondernemen.

Ik heb twee bijkomende vragen. Hebt u een totaal zicht over heel Vlaanderen van het tekort? Dit gaat niet over Antwerpen. U geeft zelf aan dat dat is omdat iedereen is meegestapt in het systeem. Hebt u een zicht op en een prognose voor de totale cijfers in Vlaanderen? Wanneer zullen we daar een zicht op hebben? Deze cijfers zijn alarmerend. We moeten dat totaal in kaart kunnen brengen. Denkt u dat de stappen die u net hebt opgesomd, voldoende zullen zijn om de schade zo goed mogelijk ingehaald te hebben? Vooral een vraag dus naar de totale cijfers in Vlaanderen en misschien ook het verschil dat er zou zijn tussen lager en middelbaar onderwijs.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Minister, de voorbije weken hebben we veel bezorgde en soms boze brieven van ouders van kinderen uit het buitengewoon onderwijs gezien, waarin werd gesteld dat het buitengewoon onderwijs stiefmoederlijk behandeld wordt. Ook directies van deze scholen delen die bezorgdheden en vragen om oplossingen.

Deze oplossingen zijn broodnodig, want het buitengewoon onderwijs ondervindt drie structurele nadelen. Ten eerste: er is een algemeen lerarentekort, maar dat laat zich nog drastischer voelen in het buitengewoon onderwijs omdat men hier vaak leerkrachten met een specifiek profiel en heel wat extra motivering nodig heeft. Ten tweede: leerkrachten die uitvallen kort voor of na een vakantieperiode, vallen in het buitengewoon secundair onderwijs onder dezelfde regels als het regulier secundair onderwijs, waardoor men ze niet betaald kan vervangen. Dit zorgt voor extra werkdruk bij de directies en collega's, die hiervoor moeten inspringen en extra uren moeten draaien. Je kunt deze kinderen immers niet zomaar enkele uren in de studie steken.

De voorzitter: En uw vraag luidt?

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Minister, u spreekt van de miljoenen euro's die nog zullen worden geïnvesteerd in infrastructuur in het buitengewoon onderwijs. Voorziet u ook garantiemechanismen betreffende de regionale verdeling van deze budgetten? Want als we zien dat in de ene regio veel meer nood is aan capaciteit in deze scholen ...

De voorzitter: Oké, dat is duidelijk, collega.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): ... dan riskeert men dat bepaalde leerlingen uiteindelijk terecht zullen komen in een school die ver van hun woonplaats ligt.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister, we hebben het vorige week ook over het buitengewoon onderwijs gehad. Het ging toen over de terugkeerproblematiek. Dit is een structureel probleem. Ik heb hier veel meer begrip voor uw positie, want dit is iets structureels waar u zelf niet zo veel aan kunt doen.

Er zijn verschillende redenen voor deze situatie, onder andere een instroom die te maken heeft met het M-decreet, namelijk leerlingen die van het regulier onderwijs komen et cetera. U hebt gelijk dat het gaat om verschillende factoren. Het is niet enkel de capaciteit die telt, maar ook de begeleiding van leerlingen, de ontlasting van leerkrachten daarvoor en het busvervoer. Ik ben heel blij dat u op die dingen extra hebt ingezet. U hebt de cijfers genoemd. Ik denk dat het goede acties zijn.

Ik heb twee concrete vragen. Wanneer gaan we duidelijkheid krijgen over de capaciteit en waar het plaatsgebrek juist zit? Dat is toch wel heel, heel nijpend.

Wat betreft het busvervoer hebt u het gehad over de vorige fantastische minister van Mobiliteit. Ik kan u zeggen dat we momenteel ook geen slechte hebben. Maar kan daar eens echt een structurele oplossing voor komen? Dat is een probleem dat al jaren aansleept.

Als ik nog heel even mag. Het gaat hier niet enkel over ...

De voorzitter: Nee, collega, een minuut is een minuut.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Het busvervoer: heel belangrijk, minister. Ik dank u, voorzitter.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp.a): Het gaat inderdaad over een structureel probleem, dat er niet sinds gisteren is, maar dat wel heel hard naar voren is gekomen door de invoering van dat centraal aanmeldsysteem in Antwerpen. Ik had al begrepen dat de mensen uit Antwerpen al een brief aan u hadden gericht en ben dan ook blij om te horen dat u morgen met hen samenzit om naar oplossingen te zoeken. Dat lijkt me inderdaad noodzakelijk. Het gaat inderdaad over meer dan enkel de investeringen in de stenen. Die zijn belangrijk, maar ik ben ook blij dat u erbij zegt dat ondersteuning in de klas ook van belang is. Ik hoop dat u daarvoor effectief extra middelen zult voorzien, op korte termijn.

U hebt het over kortetermijnoplossingen. Maar is er ook een mogelijkheid tot langetermijnoplossingen, door een aparte subsidielijn te voorzien voor het buitengewoon onderwijs, zodat elk kind een plaats op maat van zijn of haar noden zal krijgen? Want dat is toch waarnaar we moeten streven in Vlaanderen.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Minister, ieder kind heeft natuurlijk recht op onderwijs, ook in het buitengewoon onderwijs. Het signaal vanuit Antwerpen – daarin volg ik de collega's – is zeker en vast geen alleenstaand verhaal. Ook elders in Vlaanderen zijn er bepaalde types waarvoor er een capaciteitstekort is. En daar moeten we iets aan doen.

Minister, daarom vraag ik u ook om de blinde vlekken echt te objectiveren. Welke regio's hebben geen of onvoldoende aanbod? Om dat structureel te kunnen aanpakken, is het nodig te weten welke bijkomende klassen en scholen er nodig zijn in welke regio's.

Ik ben blij dat u op dit ogenblik pragmatische oplossingen op korte termijn aan het zoeken bent. Maar ik heb nog een heel concrete vraag, minister. Hebt u al zicht op de nieuwe programmaties voor volgend schooljaar die dit probleem voor een stuk kunnen oplossen?

Minister Ben Weyts: Wat betreft de vraag of ik zicht heb over heel Vlaanderen: neen, vooralsnog niet. De Antwerpse casus is in die zin heel nuttig, omdat het

ook de enige stad is waar er langs deze weg wordt aangemeld. We krijgen daar voor het eerst zicht op. Ondertussen bevaart de administratie de andere overlegplatformen (LOP's), om te proberen enigszins een globaal zicht te kunnen schetsen.

U vraagt naar de evolutie. Je ziet opnieuw een stijgende trend. De drietrapsraket die ik heb geschetst, zal dus broodnodig zijn.

Ik voeg er meteen twee elementen aan toe. Eén, de keuzes die we maken in het kader van de vervanging van het M-decreet, zullen natuurlijk ook van wezenlijk belang zijn, aangezien het communicerende vaten zijn. Twee, ook voor het Inschrijvingsdecreet en de aanpassing daarvan, willen we werken met een apart decreet voor het buitengewoon onderwijs. Ook willen we werk maken van een soort platform, zeker voor specifieke types, zodat je daar op een veel hogere schaal kunt toewijzen en verdelen, en de verantwoordelijkheden en solidariteit kunt laten spelen. Drie, ik wil nog iets meegeven in verband met de keuze die we maken in het M-decreet en de capaciteitsmiddelen. De vorige jaren zijn er heel weinig dossiers geweest en kon er ook weinig worden geïnvesteerd. We moeten dus absoluut zorgen voor een inhaaloperatie. We moeten ervoor zorgen dat de vraag ook van anderen uit komt. Daarin kunnen de lokale besturen een rol spelen, net zoals de LOP's. Daarom is het belangrijk dat dit, onder andere dankzij de media-aandacht die er is gekomen, meer 'top of line' wordt en meer op de agenda komt.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoorden. We vertrouwen er uiteraard op dat u dit aspect verder alle aandacht zult geven.

Voor ons is het heel essentieel dat al onze kinderen, al onze jongeren het onderwijs krijgen dat ze nodig hebben en dat elk kind op de juiste plaats, in de juiste school terechtkomt. En voor sommigen zal dat het buitengewoon onderwijs zijn, voor anderen het gewoon onderwijs, inclusie in het gewoon onderwijs. Maar wij hopen wel dat die beide systemen in evenwicht naast elkaar kunnen blijven bestaan. Ik dank u.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de objectiviteit van de lopende procedure rond de omgevingsvergunningsaanvraag voor een nieuwe verbrandingsoven van ISVAG

ACTUELE VRAAG van Bruno Tobback aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de adviesrapportage rond de ISVAG-verbrandingsoven

ACTUELE VRAAG van Anke Van dermeersch aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de toekomst van de ISVAG-verbrandingsoven

ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het advies betreffende de vergunning voor een nieuwe verbrandingsoven van ISVAG in Wilrijk

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Dank u wel, voorzitter. 'Du jamais vu', minister. Vandaag blokkeert Knack: 'Gelobby rond dure Antwerpse afvaloven zet Zuhail Demir klem' en brengt daarna een vies verhaal naar buiten over lobby rond de

inplanting van de verbrandingsoven van de Intercommunale voor Slib- en Vuilverwijdering van Antwerpse Gemeenten (ISVAG) in Wilrijk. Het hele verhaal: de huidige oven is verouderd en er moet een nieuwe gebouwd worden. Kristof Bossuyt, N-VA-districtsburgemeester van Wilrijk en ook ISVAG-voorzitter, wil deze nieuwe, grotere oven in een woonwijk in Wilrijk.

Minister, een grotere oven staat haaks op het Vlaams klimaatbeleid. We moeten naar minder afval verbranden in plaats van naar meer. Er waren al problemen van hinder op de huidige locatie. Een grotere oven zal die hinder en die problemen alleen maar vergroten. Met andere woorden: niemand is voor deze inplanting, behalve ISVAG zelf.

En er zijn betere alternatieven. Een oven in de haven is goedkoper, energie-efficiënter en stoot 100.000 ton CO₂ minder uit. Dat zeggen alle betrokken administraties en de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM). De gewestelijke omgevingscommissie heeft uiteindelijk negatief geadviseerd. Maar en cours de route veranderen een aantal van die administraties hun advies, onder andere het Vlaams Energieagentschap (VEA). Ze veranderen het geweer van schouder. Eerst gaven ze een negatief advies en nu plots is het een positief advies geworden. En we zijn vertrokken voor een nieuwe adviesronde. Op basis daarvan zal de gewestelijke omgevingscommissie vermoedelijk weer iets anders adviseren dat meer in uw richting gaat.

Minister, u ruikt het van uren ver: dit dossier stinkt. Als de N-VA-burgemeester van Wilrijk, die tevens voorzitter is van ISVAG, in dit dossier een ongeoorloofde politieke druk heeft uitgeoefend om de bevoegde instanties te beïnvloeden om toch maar zijn oven te krijgen ...

De voorzitter: En uw vraag luidt?

Mieke Schauvliege (Groen): ... tegen alle adviezen in, dan is dat een schande en dan moet daartegen opgetreden worden. Minister, mijn vraag is dan ook: kunt u garanderen dat er geen extra druk is uitgeoefend op de administratie en de gewestelijke omgevingscommissie?

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Dank u wel, voorzitter. Minister, het lijkt er inderdaad op dat er in deze zaak meer stinkt dan alleen maar afval. Er zijn twee mogelijke projecten voor nieuwe afvalverbrandingscapaciteit in Antwerpen. Het ene is een project in de haven, dat trouwens mede bestudeerd en ontworpen is op vraag van partijgenoten van mij in Antwerpen. Het andere is een project van ISVAG, dat een uitbreiding van de capaciteit in het midden van een woonwijk brengt. De Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) heeft een studie gemaakt over die twee alternatieven. Het ISVAG-alternatief is drie miljoen euro duurder, is minder energie-efficiënt, stoot meer CO₂ uit en is qua kosten-batenanalyse dus negatief. Dat concludeerde ook het Vlaams Energieagentschap in zijn advies. Op basis daarvan heeft de Gewestelijke Omgevingsvergunningscommissie een negatief, ongunstig advies aan u – want u zult moeten beslissen wie de vergunning krijgt – uitgebracht.

Raar maar waar, normaal gezien is dat een procedure die één keer doorlopen wordt en dan stopt, maar op een bepaald ogenblik besliste het VEA iets anders. Blijkbaar wist u daar op voorhand van, want eigenlijk hebt u het aangekondigd op de Antwerpse televisie op Pinksteren – de vurige tongen waren in u gevaren. U hebt toen laten weten dat dat advies maar voorlopig was. Dat is eigenlijk bijna nooit voorlopig. Dat is altijd definitief. Maar plots, als bij wonder, heeft het VEA zijn standpunt bijgesteld en heeft het laten weten dat die kosten-batenanalyse

eigenlijk allemaal zo serieus niet is. 'We willen toch niet dat dat bepalend is voor een milieuvergunning?'

U bent de minister die altijd zegt dat we geld moeten besparen, dat we geen middelen van de belastingbetaler mogen weggooien, dat we efficiënt bestuur moeten voeren. En uw agentschap, blijkbaar onder uw druk – dat is het gerucht in elk geval, u krijgt de kans om het tegen te spreken – beweert dat die kosten-batenanalyse helemaal niet belangrijk is. 'Bouw die oven in die woonwijk. Maak dat de belastingbetaler meer zal moeten betalen voor zijn afvalverbranding. Zorg dat u daarnaast ook nog eens een minder energie-efficiënt beleid zult voeren.'

De vraag is dus, minister, als dit klopt, en u wist er blijkbaar van, hoe is het in godsnaam mogelijk dat een agentschap onder uw bevoegdheid dat soort stellingen inneemt en zijn advies bijstuurt, blijkbaar in de richting van een aantal investeerders?

De voorzitter: Mevrouw Van dermeersch heeft het woord.

Anke Van dermeersch (Vlaams Belang): Van alle parlementsleden, inclusief uzelf, voorzitter, woon ik als Wilrijkenaar al jaren het dichtst bij die ISVAG-oven.

De voorzitter: Ik woon er dichterbij dan u, denk ik.

Anke Van dermeersch (Vlaams Belang): Ik wil daarover discussiëren, maar ik denk dat het zowat in mijn achtertuin staat. En ja, we hebben in het verleden hinder gehad. U weet dat. Ik hoop dat dat verleden tijd is. Het Vlaams Belang Wilrijk en Antwerpen is altijd duidelijk geweest: er moet constant geëvalueerd worden en ingezet worden op nieuwe technologieën om tegemoet te komen aan de strenge milieunormen en te zorgen voor de volksgezondheid.

Als dat kan gebeuren, dan kan er in Wilrijk alvast een ISVAG-oven zijn tot 2027. Wij hebben als Wilrijkenaren en Antwerpenaren de lasten gehad van die ISVAG-oven, maar we hebben ook recht op de lusten ervan. En die komen er nu aan. Er wordt in het Terbekehof volop gewerkt aan het uitrollen van het warmtenet. Dat warmtenet zal ook warmte geven aan gezinnen in Wilrijk en aan meer ondernemingen. Het zal zelfs kunnen worden uitgerold tot het universitair ziekenhuis en de campus daar. Daar hebben wij als Wilrijkenaren en Antwerpenaren dus ook recht op. En dat juichen wij dan ook toe.

Minister, ik betreur wel dat dit dossier, een goed dossier, in een negatief daglicht gesteld is. Ik vraag mij dan vaak af of dit om manipulatie gaat van officiële documenten of om pure sfeerschepperij in negatieve zin, om toch maar die ISVAG-oven richting haven te verschepen. Worden hier politieke spelletjes gespeeld? Wat is er gebeurd met die adviezen, en welke N-VA moet ik geloven, minister? De N-VA, met u als minister, de Antwerpse havenschepen of de N-VABurgemeester in Aartselaar? Minister, ik vraag dan ook of u duidelijkheid kunt scheppen in dit dossier.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, het is hier al gezegd: iedereen is het erover eens dat we onze afvalberg moeten verminderen, ook u. Dat staat mee in het regeerakkoord. Maar wat ligt er sinds 2017 op tafel in Wilrijk? Een prestigeproject van 185 miljoen euro om meer afval te kunnen verbranden. We moeten onze afvalberg verminderen, en ondertussen gaan we capaciteit bijbouwen om afval te verbranden. Dat is redelijk absurd.

We verzetten ons daar al lang tegen. Al dertig jaar lang ondersteunen we die lokale actiecomités tegen die schoorsteen in hun achtertuin – en de achtertuin

van mevrouw Homans. Dus wij komen erover tussen in de gemeenteraad, en we zijn niet alleen. Ook uw partijgenoten en verschillende leden van uw meerderheid zijn sinds kort tegen: onder anderen de heer Vandaele, de heer Gryffroy en de heer Ronse vroegen in 2018 een afbouw van de verbrandingscapaciteit. En Sophie De Wit, N-VA-burgemeester van Aartselaar, is zelfs juridische stappen aan het ondernemen tegen het project dat in Wilrijk voorligt. En voor één keer ben ik het eens met een partijgenoot van u, want meer verbrandingscapaciteit voor minder afval is absurd.

Er is ook een hele resem van instanties, administraties en studiebureaus – de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek, het Vlaams Energieagentschap, de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij, de Gewestelijke Omgevingsvergunningscommissie – die allemaal zeggen dat dat geen goed idee is. Of ten minste: dat zeiden ze allemaal. Want wat blijkt? Een andere partijgenoot van u, Kristof Bossuyt, de districtsburgemeester van Wilrijk, verklaarde stoer dat hij als een bulldozer over al die negatieve adviezen zou gaan. Als ik dat lees, dan denk ik normaal gezien: dat is toogklap, stoerdoenerij. In Vlaanderen gebeurt dat toch niet, in achterkamers over negatieve adviezen bulldozeren? Maar twee maanden later werden die negatieve adviezen ineens herbekeken, zonder dat het heel duidelijk was waarom.

Mijn vraag is dus heel duidelijk, minister. Hoe reageert u op die plotse omme-zwaai in dit dossier? Is hier geen reukje aan?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Ik dank u voor de verschillende tussenkomsten in het parlement. Voorzitter, ik wil wel benadrukken dat ik geen voorafname ga doen in dit dossier, want de procedure tot omgevingsbeslissing loopt.

De voorzitter: Dat is uw volste recht.

Minister Zuhal Demir: Het zou dus heel raar zijn als ik een uitspraak doe in de een of andere richting, want dat zou de rechtszekerheid van de beslissing die nog genomen moet worden, in het gedrang brengen. Dat ga ik dus niet doen. Ik ga wel op een aantal elementen kort reageren.

Ten eerste is er de externe druk die ik hoor van de verschillende tussenkomsten hier in het parlement op de administraties. Ik heb op dit moment geen indicatie dat, vanwege externe druk, de beleidslijnen zouden zijn aangepast. Ik zou dat ook heel raar vinden. Ik vind dat de administratie zijn werk moet doen, en dat die moet adviseren. Die moet dat doen overeenkomstig het algemeen plan en de beleidsdoelstellingen. Dat is een belangrijk gegeven.

Wat voor mij hierin belangrijk is, is de inhoud van het dossier. De inhoud van dit dossier is nog niet volledig. Er is nu een advies genomen. Gisteren heb ik in de pers vernomen dat een journalist heeft getweet dat er een voorwaardelijk definitief advies is, maar ik ben nog niet in het bezit van dat advies. Het moet ook nog worden geschreven. De secretaris moet dat nog schrijven, vervolgens komt dat in het omgevingsloket en dan zullen wij daar kennis van nemen.

Samen met jullie heb ik begrepen dat het VEA niet tevreden was met het gewicht dat aan hun eerste advies werd gegeven, en dat ze daarom een nieuw advies hebben geformuleerd. Ik ga ervan uit dat ze dat weloverwogen hebben gedaan en ik zal dat ook beoordelen als het dossier definitief en volledig op mijn bureau ligt.

Wat wel zeker is, is dat het advies een tweede beraadslaging nodig heeft gehad. Voor mij was dat ook een eerste keer. Vandaag heb ik op basis van de vragen en

van wat ik heb gezien, laten bellen naar de voorzitter van de GOVC met de vraag of dit procedureel kan. De voorzitter zegt: ja, dat kan. De leden van de GOVC kunnen dat vragen. In het verleden is dat nog gebeurd, bijvoorbeeld in een dossier van Eurostadion.

Wat gaat de minister nu doen? Dat is de volgende vraag. Dat is het definitief advies afwachten, vervolgens alle adviezen die er zijn in dat dossier – dat zijn er een heel pak – samen met het definitief advies van de GOVC analyseren en vervolgens ook een weloverwogen beslissing nemen in het algemeen belang. De uiterlijke termijn om dat te doen is 1 augustus.

Ik lees vandaag in bepaalde kranten dat critici beweren dat dat ook zou worden gekoppeld aan federale onderhandelingen. Ik lees heel veel in de pers, ook bepaalde lekken, maar dat is doelbewust om het dossier te willen beïnvloeden. Ik wil bij deze onderlijnen: het laat mij Siberisch koud. Iedereen die mij kent, weet dat ik mij door externe druk niet zal laten beïnvloeden. Ik zal het dossier beoordelen op zijn volledigheid als ik het definitief advies heb – ik weet niet of sommigen dat al hebben, maar ik heb het nog niet. Dan zal ik een weloverwogen beslissing nemen en die dan ook kunnen uitleggen.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, u zegt dat u nog geen beslissing hebt genomen en dat is ook logisch. Ik wil ook wel geloven dat u dat nog niet hebt gedaan, maar er is toch iets eigenaardigs. U besliste de afgelopen maanden, net voor corona, om de huidige vergunning te verlengen op de bestaande locatie tot 2027. Dat is tijdelijk, dat is juist, maar tegelijk is beslist dat er een vergunning kwam voor het bouwen van een warmtenet, niet tijdelijk, maar voor onbeperkte duur.

Dat lijkt op een voorafname van een beslissing op de uitbreiding van de verbrandingsoven op de huidige locatie. Ik wil u dan ook heel duidelijk vragen: verklaart u dat u bij het nemen van de nieuwe beslissing voor een nieuwe oven, met de beslissing over de verlenging en het verlenen van de vergunning voor het warmtenet geen rekening zult houden en dat dat ook geen voorafname is op de huidige locatiekeuze die we zoeken?

Bruno Tobback (sp.a): Minister, er klopt iets niet in uw uitleg. U komt hier twee minuten geleden zeggen: ja, ik heb me vandaag of gisteren moeten informeren over de vraag of het kan dat een advies van de Gewestelijke Omgevingsvergunningscommissie wordt herzien. U viel uit de lucht, maar een week geleden hebt u op ATV al aangekondigd dat het een voorlopig advies was, zelfs vóór het publiek was. Met andere woorden, u wist al dat het zou worden herzien nog vóór het publiek werd dat het zou worden herzien. U hebt het zelf aangekondigd, en vandaag komt u hier zeggen dat u zich hebt moeten informeren bij uw kabinet of dit kan.

Minister, u wist het al, dus er ruikt iets niet goed in dit dossier. Wat vooral niet goed ruikt, is dat u onduidelijkheid laat bestaan, niet over het dossier, maar over de kostenbatenanalyse, met name de keuze tussen een zo goedkoop en efficiënt mogelijk project voor de burger, of een duurder dat alleen maar de plaatselijke burgemeester goed uitkomt. U zegt ook daar duidelijk wat uw leidraad in de beslissing zal zijn, zodat we ze daaraan kunnen toetsen. U laat echter in het midden of u het geld van de belastingbetaler gaat versmossen om de plaatselijke burgemeester een plezier te doen en een paar mensen in de haven die die grond willen gebruiken, dan wel of u uw eigen regeerakkoord gaat volgen.

Ik zou daar toch graag een klaar en duidelijk antwoord op hebben, want in alle eerlijkheid, dit soort 'chicanerieën', minister... Uw regering zegt zich aan noorderlijke principes te spiegelen, maar dit ruikt veel meer naar Napels dan naar Kopenhagen.

Anke Van dermeersch (Vlaams Belang): Minister, ik ga erop vertrouwen dat u het dossier zult behandelen en een beslissing zult nemen die wetenschappelijk onderbouwd is, op basis van de adviezen van specialisten. Wat hier moet primeren – laat dat heel duidelijk zijn – zijn volksgezondheid en het milieu, zowel in Wilrijk en Antwerpen als in het havengebied en de Rupelstreek.

Nu, volgens mij zoekt men, en heel specifiek sp.a, een stok om de ISVAG-hond te slaan, want in het Antwerpse stadsbestuur is er veel gemanipuleer, als u het mij vraagt. Minister, u moet zich daar absoluut niet door laten doen. Men mag niet zomaar manipuleren en van alles uitvinden in dit dossier om zo aan stemmakerij te doen. Dit is een belangrijk dossier. De ISVAG-oven brengt lasten met zich mee, maar als die oven verplaatst wordt naar het havengebied – en daar is het Antwerpse stadsbestuur ook bevoegd voor –, dan gaat het om de mensen en gezinnen met kinderen die in het noorden van Antwerpen wonen. Nu gaat het om mensen die in Wilrijk wonen. Het moet sowieso in orde zijn voor de volksgezondheid, het moet aan milieunormen voldoen. De stemmakerij, zeker door de meerderheidspartijen van het Antwerpse bestuur, over dit dossier moet stoppen. Ik hoop, minister, dat ik op u mag vertrouwen om een gedegen beslissing te nemen, wetenschappelijk onderbouwd met de adviezen van specialisten.

De voorzitter: We zitten hier niet in de Antwerpse gemeenteraad, maar in het Vlaams Parlement. *(Opmerkingen van Filip Dewinter)*

Ik zit overal in, mijnheer Dewinter.

De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): En u ziet nog alles ook. *(Gelach)*

Maar eigenlijk is het niet zo grappig. Minister, u zegt dat de GOVC teruggekomen is op haar eerste beslissing. Dat kan wel, maar dat is natuurlijk wel bijzonder uitzonderlijk. U zegt dat men opeens niet meer tevreden was met het gewicht van die kosten-batenanalyse, maar de grote vraag is dan wel waarom dat zo is. U zegt dan dat u geen indicaties hebt van aanpassingen onder externe druk, maar alles wijst daar wel op. Alles wijst daarop. Het is bijzonder vreemd dat men twee maanden na de oorspronkelijke beslissing op een beslissing terugkomt. Uw eigen partijgenoot De Wit zei: 'Hier zijn gekke dingen gebeurd.' En de medewerkers van de GOVC, die uiteraard off the record reageren, zeggen dat dit een nooit eerder geziene en onbegrijpelijke manipulatie is geweest. Dat zijn wel heel zware woorden om dan te concluderen dat u geen enkele indicatie hebt dat er iets is aangepast onder externe druk.

Ik heb een vraag gesteld die niet ging over de procedure, maar over het principe. U schrijft in uw regeerakkoord en wij zijn het er allemaal mee eens, denk ik, dat we naar minder huisvuil en ander afval moeten gaan en dat we dus minder capaciteit nodig hebben. Daar is hier in de vorige legislatuur nog over gesproken. Waarom zouden we meer capaciteit bouwen om minder afval te verbranden? Ik ga nog geen vragen stellen over het waanzinnige idee om daar een landmark van te maken, van die afvalverbrandingsinstallatie; dat laat ik aan uw collega's over. Maar wat vindt u van dat principe?

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik wil eerst iets inhoudelijks zeggen.

In de vorige legislatuur hebben we inderdaad een conceptnota gemaakt rond afvalverwerking, waarin we inderdaad gesteld hebben dat we in de toekomst naar minder afval moeten. Daarin hebben we echter niet bepaald welke oven al

dan niet open blijft. Met andere woorden, als je de context wilt situeren, dan moet dat wel op een juiste manier.

Ten tweede hoor ik hier enkel maar wat de minister zegt, maar ik heb ook het artikel in Knack gelezen en daarin heb ik niets over 'zware druk' of 'gekke dingen' gelezen. Er worden heel wat insinuaties gemaakt, waaruit men bepaalde conclusies trekt, maar ik kan alleen maar concluderen dat er geen externe druk is op de administratie om het advies te beïnvloeden en dat de minister nog geen definitief advies in handen heeft. Ik denk niet dat zij een beslissing zal nemen op basis van oude studies of gegevens. Mocht zij zien dat er nog gegevens ontbreken, dan zal zij die opvragen. Ik vind met andere woorden dat er hier een debatje gehouden wordt zoals in het Antwerps stadsbestuur.

De voorzitter: Tjah...

De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Deze procedure loopt inderdaad nog en u neemt een heel correcte positie in, minister, door nu nog geen vooringenomenheid te laten blijken, in het belang van de rechtszekerheid.

Nu, dat gezegd zijnde, voor CD&V is het belangrijk dat bij de beslissing rond de locatie van die oven rekening gehouden wordt met een aantal principes.

We moeten op ecologische manier aan afvalverwerking doen. Er moet rekening worden gehouden met de volksgezondheid. En er spelen nog andere parameters mee, zoals op een zo efficiënt mogelijke manier een warmtenet maken met de restwarmte, rekening houdend met de verkeerscongestie daar in de buurt. Maar we moeten vooral ook het Vlaams regeerakkoord honoreren en werk maken van de vermindering van de afvalstapel.

Ik treed mijn collega's bij. Ik vind het frappant dat op korte tijd adviezen blijken te wijzigen, hoewel het toch over hetzelfde dossier gaat. Minister, wij kunnen u ook alleen maar oproepen om degelijke adviezen te gebruiken, om een weloverwogen beslissing te nemen en om daarbij krachten die spelen, ook in de eigen partij of in de gemeentebesturen, niet te laten meespelen.

Minister Zuhal Demir: Ik geef nog enkele punctuele aanvullingen.

De warmtenetten zijn grotendeels vergund door de provincie. De beslissing die ik zal nemen, zal uiteraard gaan over de omgevingsvergunning van de verbrandingsoven.

Mijnheer Tobback, u wilt natuurlijk allerlei verdachtmakingen maken. Dat is uw recht. U mag dat doen. Ik doe niet op die manier aan politiek, maar ik wil wel een paar dingen correct stellen. Toen ik dat weekend Gazet Van Antwerpen las, viel ik uiteraard van mijn stoel. Dan is het toch niet meer dan normaal dat ik check of er advies is? Zeker als ik dan op zondag naar de Antwerpse Televisie (ATV) ga. U weet toch ook dat die vraag dan wordt gesteld. Dan mag ik op zijn minst toch vragen of er ja of neen een definitief advies is? Ik viel van mijn stoel omdat de bewuste journalist al had gekopt: 'Definitief advies'. Ik wist van niets. Wij zijn totaal niet op de hoogte gebracht dat er een mogelijk advies zou zijn. U moet mij dus niet verwijten dat ik dat even check.

De procedure is wat ze is. Ik ben niet bevoegd voor de organisatie van de Gewestelijke Omgevingsvergunningscommissie. Maar het is toch normaal dat ik aan die voorzitter vraag of het procedureel kan dat er een tweede beraadslaging is? Of dat past volgens zijn reglement? En dan zegt de man in kwestie: 'Ja, dat is voorzien. Indien de leden achten dat dit noodzakelijk is, dan doen wij dat.' Dat is

in dezen gebeurd. Dat is in het verleden ook gebeurd. U kunt mij niet verwijten dat ik mij informeer. Indien ik dat niet zou doen, zou u zeggen dat ik niet geïnteresseerd ben in afval. Dat moet ik ook allemaal lezen.

Ik ben het eens met het principe. Dat kan ik u bevestigen. Er is nog geen beslissing genomen. Ik heb nog geen volledig dossier. Zodra het dossier definitief en volledig op mijn bureau ligt, zal ik alle elementen, ook alle adviezen die in dit dossier gegeven zijn, analyseren, om dan tot een weloverwogen beslissing te komen.

Meer kan ik daarover vandaag helaas niet zeggen.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, inderdaad, de beslissing over de grotere verbrandingsoven in de woonwijk in Wilrijk is nog niet genomen. Als Vlaanderen zijn al weinig ambitieuze klimaatplan wil realiseren, dan past die verbrandingsoven alleszins niet in dat plaatje. Een grotere oven genereert meer afval en meer verkeer. Dat is dus eigenlijk niet oké.

Minister, speel alstublieft niet de hoofdrol in The House Of Cards Belgische stijl, maar neem de hoofdrol op in een ambitieus klimaatbeleid. Groen rekent erop dat u dit project begraaft.

Bruno Tobback (sp.a): Minister, de Vlaming betaalt 36 miljoen euro per jaar meer aan afvalverwerking, dus voor zijn afvalzak, dan de Nederlander. We hebben 100 gigawattuur minder hernieuwbare productie uit afval in Vlaanderen dan in Nederland. Ook iets waar de Vlaming dan vervolgens voor betaalt. Het is uw verantwoordelijkheid, en die van het Vlaams Energieagentschap, om daar iets aan te doen. Wanneer het VEA, dat onder uw verantwoordelijkheid en toezicht valt, begint te zeggen dat zijn adviezen rond kosten-batenanalyses vooral niet mogen dienen om vergunningen toe te kennen of te weigeren, dan is er iets fout. Dan heeft dat agentschap afstand genomen van zijn verantwoordelijkheid ten opzichte van de belastingbetaler. U laat dat toe. Dat is wat hier aan het gebeuren is, en dat is waarin u nu kleur moet bekennen.

Voor de rest, dat u niet zou geïnteresseerd zijn in afval, dat heb ik ook gelezen. Die commentaar kwam vanuit uw eigen kabinet. Ik stel voor dat u het daar eens opneemt. Dat moet u de oppositie niet verwijten. De enige taak die u nu heeft, is om nu duidelijk te maken of u de minister bent die de belangen van de Vlamingen verdedigt, of het boodschappenmeisje van een aantal belangengroepen die dit project er absoluut willen doorduwen. Dat is uw politieke keuze.

Anke Van dermeersch (Vlaams Belang): Voorzitter, als ik sp.a hier bezig hoor, dan vind ik het spijtig dat er zelfs tot in dit Vlaams Parlement sporen zijn van de splijtzwam die in de Antwerpse coalitie zit en die ISVAG heet. Het is heel duidelijk: de N-VA mag niet toelaten dat er een negatieve stemmingmakerij gebeurt in een goed dossier, in een dossier dat onderbouwd kan zijn door adviezen van specialisten. En het zou natuurlijk helpen – en dat is een goede raad die ik wil geven aan de N-VA, zowel hier in het Vlaams Parlement en in de Vlaamse Regering als in Antwerpen – indien de N-VA uit één mond zou spreken. Het is zelfs geen januskop meer die we voor ons hebben als we naar de N-VA kijken, het is intussen al een draak met drie hoofden geworden. Kunt u alstublieft laten zien wie de N-VA echt is en wat haar standpunt is in dezen?

Jos D'Haese (PVDA): Mijnheer Gryffroy, ik weet niet of wij hetzelfde artikel hebben gelezen, want alles wat ik heb geciteerd, zijn letterlijke citaten daaruit. Ja maar, u kunt daarmee zwaaien maar u moet het ook lezen. Alles wat ik heb geciteerd, zijn letterlijke citaten uit dat artikel, maar die hebt u blijkbaar gemist.

De idee dat het gaat over een debatje! Het gaat over 185 miljoen euro overheidsgeld en over een belangrijk onderdeel van het klimaatplan. Ik vind dat geen debatje, ik vind dat een heel belangrijk debat dat we hier moeten kunnen voeren.

Als ik dan zie wat we allemaal horen van de kant van de N-VA: mevrouw De Wit, die zegt dat er gekke dingen gebeuren, de heer Gryffroy, die dat niet gelezen heeft, de heer Bossuyt, die wil bulldozeren over negatieve adviezen, de heren Vandaele, Ronse en Lantmeeters, die voorstander zijn van de afbouw van de capaciteit. Ik weet niet wat die negen van de zeventien bestuurders van de N-VA in de intercommunale van ISVAG er juist allemaal van denken.

Minister, als u het mij vraagt, moet u nu overleggen om te zien wat jullie er eigenlijk van vinden. Als jullie dat willen, kan ik komen helpen, bijvoorbeeld om te bemiddelen wanneer jullie er niet uit geraken – op anderhalve meter afstand, weer gerust. Ik denk dat het tijd is dat we hier een klein beetje duidelijkheid in scheppen, en dan heb ik het nog niet over het Antwerpse stadsbestuur.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Robrecht Bothuyne aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over een groene relance voor de bouwsector

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, de bouwsector is bijzonder belangrijk voor het land, voor de economie, maar die bouwsector verkeert in zwaar weer. De laatste cijfers van de bouwbarometer geven aan dat meer dan de helft van de bouwbedrijven een fikse omzetsdaling met meer dan een derde verwacht. Heel veel bouwondernemers geven ook aan dat er de voorbije weken en maanden nauwelijks nog nieuwe opdrachten zijn doorgekomen, en dat heeft potentieel een heel belangrijke negatieve impact op de tewerkstelling in de sector. Ter herinnering: er werken meer dan 320.000 mensen in de bouwsector en er zijn bijna 130.000 bouwbedrijven actief in ons land.

Dat is om meerdere redenen problematisch, niet alleen voor de economie en de jobs in de sector maar ook omdat dit ook een probleem dreigt te worden voor het realiseren van uw doelstellingen wanneer het gaat over het klimaatbeleid. We moeten in dit land 70.000 tot 100.000 woningen per jaar renoveren als we de doelstellingen willen halen om elke woning energiezuinig en klimaatneutraal te maken tegen 2050. We hebben die bouwsector dus bijzonder hard nodig.

De bouwfederaties, zowel de Bouwunie als de Confederatie Bouw, hebben de voorbije weken een aantal concrete voorstellen gedaan inzake relance, waarbij ze bijvoorbeeld voorstellen de slooppremie op te trekken zoals we eerder al hebben besproken. Ook uw REG-beleid (rationeel energiegebruik) kan het verschil maken om opnieuw investeringen uit te lokken in de renovatie van woningen en gebouwen.

Minister, op welke manier zult u de bouwsector en de bouwactiviteiten ondersteunen en tegelijk de economische crisis en de klimaatcrisis aanpakken?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Mijnheer Bothuyne, we hebben hierover in het verleden al vaak van gedachten gewisseld. Ik denk dat onze doelstellingen, de klimaatambitie en de langetermijnrenovatiestrategie, duidelijk zijn. We zullen volop moeten renoveren, de CO₂-uitstoot moet dalen in ons woningenpark en ik zie dat ook als een win-winsituatie. Het zorgt voor heel wat werk voor de bouwsector en het

zorgt voor het comfort van heel wat Vlamingen die hun woning de volgende jaren wellicht zullen renoveren. We zullen dat ondersteunen.

We bereiden momenteel vier maatregelen voor waarmee ik binnenkort naar de Vlaamse Regering ga. De eerste maatregel gaat over het renteloze renovatiekrediet om gezinnen te ondersteunen die binnen de vijf jaar duurzaam renoveren.

Ten tweede bekijk ik de huidige sloop- en heropbouwpremie. Ik blijf voorstander van een daling van de btw op federaal niveau. Wanneer dat echter niet gebeurt, moeten we bekijken wat we daar op Vlaams niveau mee zullen doen. Sowieso zullen we de premie dan verlengen.

Ik weet dat uw vraag is om dat ook wat te verhogen, maar dat moeten we nog zien, gezien de budgettaire context.

Drie, we voorzien een premie voor asbestverwijdering voor daken. We gaan dat koppelen aan performante dakisolatie, twee vliegen in één klap.

Vier is de renovatieverplichting voor de tertiaire gebouwen binnen vijf jaar na aankoop.

Daarnaast bekijken we hoe we het Noodkoopfonds verder kunnen versterken. Deze doelgroep is heel belangrijk. Ik ben met minister Diependaele aan het bekijken hoe we vanaf 2020 een eengemaakte woningrenovatiepremie kunnen vormen, zodat het voor heel wat mensen duidelijk is en veel gemakkelijker om in aanmerking te komen voor zo'n premie. Dat is een win-win, vooral voor heel veel mensen die aan de slag gaan om hun huis te laten renoveren voor het comfort, voor de energiefactuur enzovoort. Het is ook een win-win voor de bouwsector, en ook voor de CO₂-uitstoot.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, ik ben blij dat u een aantal voorstellen die we eerder al hebben geformuleerd, mee oppikt en probeert te realiseren. Het zal inderdaad een goede zaak zijn. Voor het klimaat en de economie kunt u hiermee het verschil maken.

Het is ook nodig als we kijken naar de cijfers van de laatste maanden en het laatste jaar inzake renovatie. Het gebruik van de renovatiepremie daalt jaar op jaar. Ook van onze REG-premies (rationeel energiegebruik), de premies voor energierenovatie van private woningen daalt het gebruik. Het is dan ook bijzonder belangrijk dat u snel werk maakt van een geïntegreerd en substantieel pakket van premies, gecombineerd met een renteloze energielening en een goede begeleiding van de mensen op het terrein, om ervoor te zorgen dat er meer woningen gerenoveerd worden. Op die manier kunnen ook de bouwactiviteiten omhoog gaan.

Ten slotte wil ik vragen om te gaan samenwerken met de bouwsector en de lokale besturen om de mensen ook effectief te gaan begeleiden op het terrein. Niet iedereen ziet het zitten om zijn woning zomaar te gaan renoveren. Een goede begeleiding op het terrein kan ook daar verschil maken.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Wat ik vooral onthouden heb, is dat u werk wilt maken van een eengemaakte renovatiepremie. Dat is het meest cruciale in het hele verhaal. Niet bepaald om die dan meteen substantieel te verhogen, zoals collega Bothuyne vraagt, want dan spreken we natuurlijk over meer algemene middelen die daarvoor moeten worden gebruikt, maar wel om het gewoon simpel te maken, te maken dat de mensen nog het bos door de bomen zien. Dat is het meest cruciale.

In een van uw maatregelen spreekt u over de niet-energiezuinige tertiaire gebouwen. Ik denk dat we nog altijd meer moeten inzetten op wat zelf kunnen doen als overheid en hier het voorbeeld moeten geven om versneld te investeren in onze eigen gebouwen.

Twee weken geleden is de langetermijnrenovatiestrategie ingediend bij Europa. Die bevat heel wat nuttige informatie. Ik stel voor, minister dat, als de maatregelen binnenkort allemaal rond zijn via alle mogelijke decreten en besluiten, we dat uitgebreid kunnen bespreken in de commissie.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Minister, renovaties zouden inderdaad de bouwsector kunnen stimuleren, dat is nodig in deze tijd. Ze zouden ook de woningeigenaars financiële voordelen opleveren doordat ze minder energie moeten verbruiken. Dat is allemaal zeer goed.

Alleen denk ik dat we een aantal dingen uit het oog verliezen, en één belangrijke zaak: al de premies en leningen hebben alleen maar nut voor gezinnen die beschikken over voldoende middelen om ook zelf te investeren. Als ik u één ding kan voorspellen, is het dat die groep kleiner is geworden en kleiner zal blijven worden door deze crisis. U zult maatregelen moeten nemen als u wilt dat ze gebruikt worden, om een groter deel voor te financieren en een groter deel zelf te doen. U hebt daarvoor een voorstel van ons van maanden geleden al interessant genoemd – een van de keren dat we overeen kwamen. Ik hoor daar weinig over, maar ik heb nog een concreet ander voorstel.

De EU heeft middelen ter beschikking, misschien te weinig voor Vlaanderen, maar ze zijn ter beschikking. Die kunnen dienen in het kader van de Green Deal voor renovatie en energie-efficiëntie. Waarom neemt de Vlaamse overheid niet het initiatief om, bijvoorbeeld al met de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW), in te tekenen, er gebruik van te maken, de bouwsector aan te spreken en al de sociale woningen te laten renoveren?

Dat zijn geen middelen van de Vlaamse begroting. Die zijn beschikbaar. Die zijn zowel voor de bewoners als voor de huisvestingsmaatschappijen als voor het klimaat een goede zaak, en die zullen jobs creëren. Ik wil u dus ten eerste oproepen om daar gebruik van te maken, om er geen seconde over te twijfelen om dat te doen.

Minister Zuhal Demir: Oké, heel duidelijk: waar er geld is, het maakt niet uit waar, daar zullen wij uiteraard aankloppen, ook al zal dat misschien moeilijk zijn. Mijnheer Tobback, we zullen dat dus doen, als dat al niet bezig is.

Over de eengemaakte woningrenovatiepremie hebben heel veel parlementsleden in de commissie meermaals tussenkomsten gehouden. Het is dan ook niet meer dan logisch dat we dat nu aan het voorbereiden zijn, zodat vanaf 2022 heel wat mensen door de bomen het bos kunnen zien, zodat men dat op een eenvoudige manier kan aanvragen.

Heel belangrijk is ontzorgen en begeleiden. We hebben heel veel Energiehuizen daarvoor, en ook heel wat energiecoaches. Uiteraard zetten we die ook mee in.

De kwetsbare doelgroepen zijn een aandachtspunt. Daarom ben ik een evaluatie aan het maken van dat Noodkoopfonds, maar we bekijken ook hoe we dat verder kunnen versterken.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, dank u wel voor de bijkomende antwoorden. Ik denk dat inzetten op de energierenovatie van onze woningen en

onze gebouwen in Vlaanderen een perfect voorbeeld is van een slimme relance-strategie, een relance waarmee we de economische crisis moeten bestrijden, maar tegelijk ook de klimaatcrisis kunnen aanpakken. Renovatie van woningen en gebouwen is essentieel en heeft ook een heel belangrijke sociale impact. Ze zorgt ervoor dat de energiefactuur van kwetsbare gezinnen kan dalen. Ik ben dus blij met de initiatieven die u aankondigt. Ik denk dat we daar de nodige spoed achter moeten zetten. Gert Peersman berekende dat als we als overheid hier 1 euro aan besteden, dat een multiplicatoreffect van vier kan hebben. Met die ene euro kunnen we dus voor 4 euro private investeringen uitlokken. Ik denk dat dat de juiste manier van werken is: overheidsgeld goed en nuttig besteden en private investeringen uitlokken die het verschil kunnen maken op het terrein.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Hannes Anaf aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de opvolging van de aanbevelingen van de GEES

ACTUELE VRAAG van Freya Saeys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de vraag van de GEES om een corona-controletoren op te richten

ACTUELE VRAAG van Immanuel De Reuse aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de waarschuwing van de GEES dat we onvoldoende voorbereid zijn op een tweede golf van de corona-epidemie

ACTUELE VRAAG van Björn Rzoska aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de opvolging van de adviezen van de GEES-experten

ACTUELE VRAAG van Katrien Schryvers aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de rapporten van de GEES en de voorbereidingen op een eventuele nieuwe uitbraak van COVID-19

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Beke.

De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp-a): Voorzitter, collega's, eergisteren werden dan eindelijk de adviezen van de Groep van Experts belast met de Exitstrategie (GEES) vrijgegeven voor het grote publiek. Wat daarbij toch opvalt, is dat heel veel van die adviezen eigenlijk niet of nauwelijks werden gevolgd door onze beleidsmakers. Het jongste advies, van 3 juni, bevat ook een hele reeks aanbevelingen voor de exitstrategie, en ook voor het voorkomen en eventueel indammen van een zogenaamde tweede golf. Uit het advies blijkt echter duidelijk dat de GEES zich heel ongerust maakt over de trage implementatie van een reeks maatregelen om die heropflakkingen van het virus te vermijden.

Collega's, ik heb het overzicht hier bij en ik word daar niet meteen vrolijk van, want dat zijn zeven aanbevelingen die worden gegeven door de GEES en geen enkele daarvan is gerealiseerd. Erger nog, de meeste daarvan hebben code rood gekregen. Die zeven aanbevelingen worden echt als cruciaal gezien door de GEES om de tweede golf te vermijden of in te dammen. Onder andere is er de vraag, die er al langer was bij de GEES, naar de oprichting van een zogenaamde controletoren. Dat is een orgaan bestaande uit medische experts en data-analisten die zich in de tweede lijn ophouden en heel gericht en snel kunnen ingrijpen als er

zich ergens in Vlaanderen een lokale uitbraak zou voordoen, zodat die heel snel kan worden ingedamd. Ook heeft de GEES het over het uitblijven van een preventieve teststrategie voor onze collectiviteiten, dus de woonzorgcentra, de voorzieningen voor personen met een handicap enzovoort. Minister, we hebben daarover al diverse keren van mening verschild. Ook is het opvallend dat de GEES blijft pleiten voor extra aandacht voor de meest kwetsbaren en voor het mentale welbevinden.

Ik kom tot mijn concrete vraag, minister: zult u zo spoedig mogelijk maximaal gevolg geven aan de adviezen van de GEES en daarbij onmiddellijk overgaan tot de oprichting van de gevraagde controletoren?

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): We willen vooruit, maar men mist een sense of urgency. Belangrijke maatregelen die noodzakelijk zijn om een nieuwe uitbraak van het coronavirus zo snel mogelijk in te dijken, blijven achterwege. Met andere woorden: we zijn eigenlijk onvoldoende voorbereid op een tweede golf. Dat houdt natuurlijk wel risico's in. Dat zijn niet mijn woorden, maar de woorden van Erika Vlieghe, voorzitter van de GEES. Ik vind dat zeer onrustwekkend, want we weten allemaal dat dat virus niet weg is. Het sluimert nog altijd en de situatie kan heel snel omslaan. Het zal er dus op neerkomen dat we heel snel en gericht moeten optreden wanneer er zich een nieuwe opstoot zou voordoen.

Daarvoor hebben we enerzijds testing en contacttracing nodig. Anderzijds stellen de experts ook voor om een controletoren op te richten. Die monitort en detecteert wanneer er opstoten van COVID-19 zijn. Dan zal men in samenspraak met de verschillende niveaus kijken hoe men efficiënt maatregelen kan nemen. Die controletoren haalt zijn informatie enerzijds uit het contactonderzoek, maar natuurlijk ook uit de informatie van lokale gezondheidswerkers. Zij moeten de besmettingshaarden in woonzorgcentra, scholen, families en werkplaatsen identificeren. Huisartsen en bedrijfsartsen moeten dat dan kunnen melden bij gezondheidsinspecteurs als ze vaststellen dat er nieuwe uitbraken zijn. Zij kunnen die natuurlijk niet alleen aan. We zouden dan mobiele teams inschakelen die de lokale gezondheidswerkers helpen.

Het is enorm belangrijk dat we echt inzicht hebben en informatie krijgen vanop het terrein. Als we zien dat er kleine, lokale brandhaardjes ontstaan, moeten we echt voorkomen dat dat grote brandhaarden worden. Dat moeten we absoluut vermijden.

De voorzitter: Wat is uw vraag, alstublieft?

Freya Saeys (Open Vld): Die controletoren moet natuurlijk over voldoende mensen beschikken met huisartsen, ondersteunend personeel en data-analisten. Op dit moment loopt het heel traag. Welke concrete maatregelen neemt u op dit moment? Wat is de stand van zaken?

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): De bevolking vraagt zich af: hoe is dit toch mogelijk? We zijn nu al maanden bezig met de coronacrisis en vanaf het begin vraagt onze fractie in het kader van de opvolgingsrapportage in de commissie voor Welzijn naar de exitstrategie. Hoe pak je die aan? Hoe pak je een tweede golf aan? Hoe bereid je je goed en grondig voor zodat je de bevolking kunt wapenen tegen een eventuele nieuwe uitbraak? Ik heb u verschillende keren in de commissie gevraagd of u op uw kabinet personeel voorzien hebt om dit te organiseren en voor te bereiden. Na het wekelijks herhalen van mijn vraag, hebt u eindelijk geantwoord dat u dit zou doen.

Dan laat deze week de GEES weten dat we onvoldoende voorbereid zijn op een eventuele tweede golf van de corona-epidemie omdat we cruciale aanbevelingen nog niet hebben opgevolgd. Daar zakt mijn broek van af. Door de expertengroep werden zeven maatregelen naar voren geschoven. Hun status kreeg in het laatste verslag van de GEES een kleurtje. Er waren drie rode kleurtjes, vier oranje en geen enkel groen kleurtje. Ik begrijp nu ook steeds beter waarom de politici niet happig waren om deze verslagen openbaar te maken en vrij te geven aan onze bevolking, dit in tegenstelling tot de experts die deel uitmaken van de GEES en wel transparantie voorstonden.

Mijn collega's hebben al een aantal voorbeelden aangehaald. Naast de testing en de controletoren heeft men het in het verslag ook over de mobiele teams die bij uitbraken moeten worden ingezet. Hiervoor is zelfs nog geen initiatief genomen. Ook duidelijke richtlijnen laten op zich wachten indien er uitbraken zouden zijn op plaatsen waar veel mensen besmet kunnen raken.

Mijn vraag is dan ook heel klaar en duidelijk in het kader van de volksgezondheid: welke maatregelen zal deze Vlaamse Regering op zeer korte termijn nemen om de pijnpunten aan te pakken die door de GEES worden aangekaart?

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, collega's, u ziet het ook staan op de lijst met actuele vragen: ik had deze vraag graag gesteld aan minister-president Jambon. Dat leek mij voor de hand te liggen, aangezien hij in de Nationale Veiligheidsraad zit en de adviezen vanuit de GEES naar de Nationale Veiligheidsraad gaan. Ook gezien het feit dat hij dit weekend uitspraken heeft gedaan in de pers, op de vraag of we voorbereid zijn en of we weten wat we moeten doen als er een tweede golf aankomt, leek het mij logisch dat we als parlement de vraag aan hem konden stellen. Maar goed, minister Beke, ik ben uiteraard ook blij dat u hier bent.

Maar ik moet me toch aansluiten bij de collega's: ik was ook verbaasd over wat ik las in die adviezen. Ik vind het zeer goed dat de GEES er blijkbaar meermaals heeft op aangedrongen om die publiek te maken, zodat we daar ook een politiek debat over kunnen voeren. De vrees slaat mij wat om het hart als ik zie dat zij meermaals aandringen op die exitstrategie. Ik heb het dan niet over de eerste lijn, de tracing, maar over de zogenaamde controletoren, de tweede lijn. En dan moet ik vaststellen dat we daar op dit moment blijkbaar niet klaar voor zijn, terwijl we wel maatregelen aan het versoepelen zijn en de samenleving stilaan – terecht – weer in een bepaalde drive laten komen. Dan maak ik mij zorgen.

Wat gaat de Vlaamse Regering nu doen, minister, om ervoor te zorgen dat we 100 procent klaar zijn om een mogelijke tweede golf van het virus zo goed mogelijk te doorstaan?

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Tijdens de crisis van de voorbije maanden werd gerekend op het advies van de Groep van Experts belast met de Exitstrategie, zodat we het gewone leven weer op een veilige manier zouden kunnen oppakken. Deze week werden die adviezen van de expertengroep openbaar. We hebben daarin gelezen dat er dringend nood is aan voorzorgsmaatregelen voor het geval er zich een nieuwe uitbraak zou voordoen en het virus zou heropflakkeren.

De GEES stelt dat het noodzakelijk is dat zowel op nationaal als op lokaal niveau voldoende mensen en middelen klaarstaan om een eventuele nieuwe besmettingsgolf te detecteren en aan te pakken. Snel opsporen, testen en isoleren: dat is wat de GEES onze eerste verdedigingslinie noemt. Die moet 100 procent op

punt staan. We hebben daar de afgelopen weken ook al heel wat stappen in gezet. De minister heeft eerder al verwezen naar de uitrol van de mobiele testteams.

Maar testen is natuurlijk maar één aspect van de hele strategie. De tweede verdedigingslinie bestaat erin dat we ook continu en van nabij kunnen opvolgen hoe het virus zich beweegt in onze maatschappij. De GEES gaf aan dat daar ook meer mensen en meer middelen voor nodig zijn, en meer informatiedeling en -doorstroming vanuit Sciensano. Goede beschikbaarheid en deling van informatie zijn immers essentieel. Gepleit wordt ook voor een nationale controletoren, die opstoten van het virus kan monitoren en die in samenspraak met de verschillende niveaus snel maatregelen kan nemen, zodat een ruimere verspreiding van het virus op dat moment kan worden vermeden. Met het oog op een mogelijke uitbraak is er ook nood aan protocollen, voor scholen, bedrijven, instellingen en zovoort. Gezien de kwetsbaarheid, minister, zeker ook in de brede welzijnssector, is daar ook nood aan voorzorgsmaatregelen voor het geval zich een heropflakking van het virus zou voordoen.

Aan welke voorzorgsmaatregelen werkt de Vlaamse overheid om snel te kunnen reageren bij een eventuele nieuwe uitbraak?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Dank u wel, collega's. We worden nu al sinds een aantal maanden geteisterd door het virus, maar een eerste belangrijke vaststelling is toch dat het de goede kant uitgaat. De voorbije 10 dagen hebben wij in Vlaanderen gemiddeld genomen 65 besmettingen per dag. Een maand geleden was dat nog 300 besmettingen per dag, en 2 maanden geleden zaten we nog aan 1000 besmettingen per dag, alleen al in Vlaanderen. Hetzelfde geldt als we kijken naar de cijfers van de overlijdens. Jammer genoeg sterven er nog elke dag mensen aan dit virus. We zitten nu aan een tiental personen per dag. We komen van 50 personen per dag een maand geleden. En 2 maanden geleden was dat nog 300 personen per dag. Het gaat dus de goede kant uit, en dat ondanks – en daarom is het belangrijk om de foto van de voorbije 3 à 4 weken te nemen – het feit dat we de samenleving gradueel weer op gang hebben gezet.

Onze sociale bubbels zijn groter geworden en uitgebreid. We kunnen elkaar weer ontmoeten. Mensen kunnen weer aan het werk en kunnen weer winkelen en sporten. Het sociaal, maatschappelijk en economisch leven herneemt opnieuw. Toch dalen de cijfers verder, ondanks het feit dat we meer testen dan vroeger het geval was.

Het gaat de goede richting uit, maar dat betekent absoluut niet dat we er zijn. Het betekent vooral dat we ons moeten voorbereiden op wat misschien komen zal. Als we allemaal, iedere burger en ieder individu, ons best doen zoals dat de voorbije weken is gebeurd, zullen we dit verder de goede kant laten uitgaan. In dat geval moeten we niet doen wat we half maart 2020 hebben moeten doen, namelijk het land met een lockdown afsluiten en het economisch, sociaal en maatschappelijk leven platleggen. Daar wil niemand naartoe.

De GEES heeft in de exitstrategie om een 'first line of defence' en een 'second line of defence' gevraagd. Ik stel vast dat al die rapporten tegenwoordig in het Engels worden opgesteld, maar daar zal ik in dit kader niets over zeggen.

Mijnheer Anaf, u hebt het over 'code rood' gehad. Ik begrijp dat u die kleur niet graag ziet. U hebt het over de teststrategie gehad. Nochtans hebben we het daar in de commissie twee weken geleden en drie weken geleden over gehad. Ik heb toen verklaard wat de teststrategie met betrekking tot de collectiviteiten voor Vlaanderen is. We hebben dat ook overgemaakt aan de interministeriële

conferentie Volksgezondheid. Voor ons is het duidelijk: als er een besmetting in de collectiviteit is, moet iedereen kunnen worden getest als de betrokken coördinerend en raadgevend arts (CRA), de arts van het centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB) of een andere arts dat noodzakelijk vindt. De teststrategie is de 'first line of defence'.

Mijnheer Rzoska, de 'second line of defence' houdt in dat we nagaan hoe we maximaal kunnen vermijden mee te maken wat we met die collectieve lockdown eind maart 2020 hebben gezien. Ik heb dit al in de commissie gezegd. Het is onze filosofie heel specifiek te bekijken hoe lokaal moet worden geïntervenieerd. De voorbije weken heb ik hierover in de kranten niets gezegd. Ik ben daar nochtans veelvuldig over ondervraagd. Ik heb niets gezegd omdat we de voorbije weken hard aan het werk zijn geweest. Deze week hebben de interkabinetten-werkgroepen vergaderd. Op 12 juni 2020 zal ik hierover een voorstel indienen.

Het eerste belangrijke punt is dat we tijdens de interministeriële conferentie Volksgezondheid een protocolakkoord hebben afgesloten over de manier waarop we dit zullen organiseren. Dat betekent dat ik samen met minister Morreale, minister Maron en federaal minister De Block een akkoord heb bereikt over de organisatie van de 'control tower'. Dat is de dataverzameling. Sciensano moet de informatie waarover het beschikt, gericht samenbrengen. Sciensano heeft de opdracht gekregen die dataverzameling te optimaliseren, te versnellen en in real time naar het lokale niveau te brengen.

Daarnaast zullen wij de mobiele equipes organiseren. Dat is het voorstel dat ik op 12 juni 2020 aan de Vlaamse Regering zal voorleggen. Dit moet op een heel specifieke manier gebeuren daar waar er uitbraken zijn. Die uitbraken kunnen er zijn en die zullen er misschien ook zijn. Niemand kan vermijden of vandaag stellen dat dit niet zal gebeuren. We moeten ons hier inderdaad op voorbereiden. Vandaar dat ik voorstel mobiele equipes te vormen en ervoor te zorgen dat er een informatiedoorstroming is van de 'control tower' naar het lokale niveau.

Voor ons zijn de eerstelijnszones, die vanaf 1 juli 2020 erkend zijn, het lokale niveau. Het Vlaams Parlement heeft tijdens de vorige legislatuur gewerkt aan een instrumentarium dat nu in de steigers staat. We moeten dat instrumentarium nu gebruiken. Dat zal alleszins mijn voorstel zijn. Daar zitten de verschillende mensen rond de tafel die rond de tafel moeten zitten. Het gaat dan om de lokale besturen, de zorgverstrekkers en zij die op lokaal niveau actief zijn. Het gaat om de eerstelijnszone, omdat we daar de partners hebben. Niet elke gemeente heeft een woonzorgcentrum of een ziekenhuis. We moeten de mensen rond de tafel brengen die daar samen horen te zitten. Daarmee hebben de eerstelijnszones een eerste belangrijke uitdaging. Ze moeten hier in de toekomst mee aan de slag gaan.

Zij zullen dan ook de contacten kunnen leggen met artsen, met de politie, met de lokale besturen, met de scholen, met al die actoren die op dat ogenblik betrokken zijn.

Mijn voorstel aan de Vlaamse Regering zal zijn om mobiele equipes te hebben, niet alleen wanneer het brandt, niet alleen om tussen te komen en te assisteren waar er uitbraken zijn, maar ook om in de tussenperiode te assisteren en preventief mee te ondersteunen waar het kan in de collectieve voorzieningen. Dat kan zijn in een woonzorgcentrum, in een gehandicaptenvoorziening, dat kan op de verschillende niveaus zijn. Dat is de bedoeling van onze mobiele equipes. De bedoeling is heel concreet om op het niveau van de regionale zorgzones – u weet dat alle eerstelijnszones met een viertal in een regionale zorgzone zijn georganiseerd – vijftien equipes te kunnen uitbouwen in de komende periode. Zij zullen ook ondersteuning kunnen geven van contactonderzoek wanneer daar een coördinerend medisch verantwoordelijke voor is.

Voorzitter, zo willen wij dat aanpakken. Wij hebben de 'control tower', dat is Sciensano. Daarnaast hebben we de 'boots on the ground', de mobiele equipes die met de mensen op het terrein, waar het nodig is, heel doelgericht kunnen interveniëren wanneer er opnieuw een uitbraak zou zijn.

Hannes Anaf (sp.a): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Ik heb een heel groot déjà-vugevoel naar januari en februari, toen mijn collega Freya Van den Bossche, zowel op 14 januari als op 4 februari, u verschillende vragen heeft gesteld in de commissie Welzijn over de mate waarop we in Vlaanderen waren voorbereid op een eventuele pandemie. Uw antwoord toen was, samengevat: 'Niets om u zorgen over te maken. Als het virus naar hier komt, zijn wij voorbereid. Wij zijn er klaar voor.' We hebben allemaal samen gezien hoe voorbereid we waren.

Als ik uw antwoord nu hoor, dan heb ik hetzelfde gevoel. Het lijkt: 'Maak u geen zorgen, het komt allemaal in orde.' Minister, het probleem is dat ik mij daar wel zorgen over maak. Ik maak me daar niet alleen zorgen over, die experts maken zich daar ook heel grote zorgen over en de mensen die elke dag in de woonzorgcentra aan de slag zijn, maken zich daar nog grotere zorgen over. De burger maakt zich ook zorgen dat we niet voldoende voorbereid zijn en dat we opnieuw naar een lockdown zullen gaan. Dat is wat wij hier moeten proberen te vermijden, namelijk dat we opnieuw naar een lockdown moeten gaan in ons land en in Vlaanderen. Ik wil u echt vragen wanneer die aanbevelingen volledig zullen worden opgevolgd en hoe u kunt vermijden dat we opnieuw in een lockdown zullen moeten gaan.

Freya Saeys (Open Vld): De mobiele teams zijn sowieso essentieel om een tweede golf te vermijden. De vraag is wie daarin zal zitten. Zijn daar al mensen voor aangeworven? We hebben gezien dat de contacttracing ook tijd nodig heeft gehad. Er zijn altijd kinderziekten in een systeem. Het is heel belangrijk om nu snel te schakelen. Verwacht wordt dat in het najaar mogelijk een tweede piek kan komen en hier en daar kleine uitbraken. Ik denk dat we echt heel snel werk moeten maken van die nationale controletoren, die een zeer goed zicht heeft op wat er op het terrein gebeurt, snel informatie kan capteren, en dan onmiddellijk kan schakelen op het lokale niveau met die mobiele teams. Daarom mijn vraag hoever het daarmee staat.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Uit uw antwoord moeten we opmaken dat u een goede leerling bent, dat u eigenlijk goed bezig bent, want het gaat de goede kant op. Neem mij niet kwalijk, maar uw aanpak tot op heden van de hele coronacrisis boezemt mij, en mij niet alleen, weinig blind vertrouwen in. De toekomst zal het natuurlijk uitwijzen, maar de oprichting vorige week in dit parlement van een commissie ad hoc omtrent de aanpak van de coronacrisis, wijst toch niet – ik druk me eufemistisch uit – op een vlekkeloos parcours dat werd gereden.

Het is hoe dan ook tekenend dat de experts van de GEES nu zelf spreken van een wake-upcall voor een indommende overheid – dat zijn niet mijn woorden –, want ons land is zijn rol aan het lossen. En nog blijven de verschillende niveaus, federaal en regionaal, de zwartepiet naar elkaar toespelen. Ik zou u dan ook willen vragen om de zaken die u als Vlaams minister kunt aanpakken, snel en goed aan te pakken en in ieder geval in geval van bevoegdheidstwijfel, te kiezen voor een maximale invulling vanuit Vlaanderen. Geen paraplu's meer opentrekken, maar gaan voor de maximale bevoegdheidsinvulling in het kader van goede gezondheidszorg.

Mijn vraag aan u is dan ook: bent u, is de Vlaamse Regering bereid om dat te doen?

Björn Rzoska (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik kijk uiteraard uit naar het plan dat u op de Vlaamse Regering neerlegt. Maar als ik mevrouw Vlieghe zo beluisterde, denk ik dat de GEES en de experts daar hoopten dat dit veel vroeger klaar zou zijn, zeker op het moment dat je een samenleving gra-dueel – zoals u zegt – opnieuw opent. Laat ons hopen dat we het hele systeem op tijd rond hebben, zodat we klaar zijn mocht er zich een tweede golf voordoen.

Ik wil graag inpikken op een van de dingen die u zei. U vindt het goed dat we de maatschappij opnieuw openzetten, dat er opnieuw sociale contacten zijn en dat mensen opnieuw, althans onder bepaalde spelregels, kunnen deelnemen aan de samenleving. Minister, er is een grote groep die wacht op een exitstrategie en die het vandaag nog altijd moet doen met het advies van in het begin: mensen die behoren tot een risicogroep, bijvoorbeeld diabetici, mensen met hartproblemen, mensen die – en zo zijn er honderdduizenden – een onderliggend gezondheids-probleem hebben, bijvoorbeeld aan de longen of nieren. Ook zij willen opnieuw deelnemen aan de samenleving. En zij stellen de vraag: wanneer kunnen wij opnieuw deelnemen? Want zij maken nu individuele afspraken met hun werk-gever of met weet ik veel wie. Minister, hebt u ook een plan, een exitstrategie voor zulke risicopatiënten?

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, u hebt een aantal terreinen opgenoemd waarop er momenteel een voorbereiding wordt gedaan. Ik wil graag even focus-sen op de woonzorgcentra en de brede welzijnssector. Ten eerste is daar de samenwerking met de ziekenhuizen toch wel heel belangrijk gebleken. Ten twee-de was daar een grote nood aan beschermingsmateriaal en waren er tekorten. Ondertussen staan ze daar weer zelf voor in en is de markt op dat vlak weer wat genormaliseerd. Maar zal er ook worden gemonitord of en op welke manier die beschermingsmaterialen in voldoende mate beschikbaar blijven? Er is ook nood aan opleiding. Kortom, minister, op welke manier wordt er werk gemaakt van noodplannen voor de woonzorgcentra en de andere voorzieningen in de welzijns-sector? Ik wil verder ook graag verwijzen naar de thuiszorg.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): De eerste golf had een gigantische impact op ons mentaal welzijn en onze sociale contacten. Ze had ook een gigantische econo-mische impact. En dus moeten we er alles aan doen om te vermijden dat een algemene lockdown, zowel voor de mensen in precare situaties, als voor onze economie, zich opnieuw voordoet. Dat is cruciaal.

Dus, zoals een befaamde tv-kok soms zegt: wat hebben we geleerd? Eén, testen. De testcapaciteit moet gigantisch omhoog. Twee, de contactopsporing moeten we zeer goed uitbouwen, zodat je zeer snel kunt werken. En drie, als er dan toch een opflakking is, moeten we die kunnen beheersen. De controletoren en de mobiele teams moeten daarvan deel uitmaken. Onze fractie roept dan ook op dat heel sterk uit te bouwen.

Minister, u verwees daarnet naar die eerstelijnszones. Maar die zijn wel vrij ruim. Als er een uitbraak zou zijn in Zwijndrecht, zou dat betekenen dat mijn gemeen-te, Sint-Gillis-Waas, ook geïmpacteerd wordt. Of als dat gebeurt in Lokeren, ook Sint-Niklaas.

Minister, als er een gerichte lockdown nodig zou zijn, bent u dan bereid om te kijken tot op het niveau van gemeentes of nog kleinere clusters, om de impact op de rest van Vlaanderen zo klein mogelijk te houden?

Minister Wouter Beke: Collega's, ik heb genoteerd dat het Vlaams Belang vraagt dat mijn kabinet wordt uitgebreid. Ik zal vrijdag in de Vlaamse Regering

bespreken of dat tot de mogelijkheden behoort. Wat mij betreft: geen probleem. Ik dank u voor de steun op dat vlak.

Collega's, we hebben doelbewust gekozen voor de eerstelijnszones, om geen nieuwe architectuur te moeten hebben. Zij gaan op 1 juli van start. Daar zitten vandaag mensen, daar zit personeel, dat we daarvoor kunnen motiveren. Zal dat voldoende zijn? Neen. Zullen we dat moeten versterken? Ja. Maar er is wel een basis gelegd. En het is een zeer goede zaak om die basis verder te gebruiken. Ik heb de afgelopen periode gesprekken gevoerd met de burgemeesters. En ja, collega Anaf, er zijn zaken die zeker anders en beter hadden gekund. Absoluut. Ik ben niet te beroerd om dat te zeggen.

Gisteren was er in de WHO een hele discussie over asymptomatisch en symptomatisch. Wie brengt het over? Wat is het risico daarvan? Ik heb geen virologie gestudeerd, maar ik heb van bij het begin van deze crisis geluisterd, ook in januari en februari. We hebben toen die vragen beantwoord. Toen was het grote devies: testen en beschermingsmateriaal, in eerste instantie voor diegenen die symptomen hebben. Achteraf is gebleken – en dat is een heel leerproces geweest – dat ook asymptomatische mensen het konden overbrengen en dat we daar dus moesten op bijsturen. Dat hebben we ook gedaan. Dat is niet zonder slag of stoot gebeurd, dat heeft hier en daar eens een interne discussie teweeggebracht, zeker en vast. Maar dat is niet alleen een discussie die hier in Vlaanderen of in België werd gevoerd, of zelfs niet alleen in Europa. Dus vandaag zeggen, met de wetenschap van vandaag, hoe we het in januari aangepakt zouden moeten hebben: ik wil wel, maar dat is eigenlijk niet echt fair.

Ik had vanmorgen een overleg met mensen uit de zorg. Daar was ook het punt dat iedereen, zowel op het niveau van het beleid als op het niveau van de praktijk, aan deze crisis begonnen is met de wetenschap die men op dat ogenblik had. Er is vandaag natuurlijk voortschrijdend inzicht. Zouden wij vandaag een aantal dingen anders aanpakken, mocht het vandaag begin februari of eind februari zijn? Jazeker. Maar er is informatie die we vandaag hebben, die we toen niet hadden. Dus laten we daar toch ook eerlijk over zijn.

Collega Saeys, ik zal daar vrijdag mee naar de regering gaan. Als uw partij dat mee goedkeurt, dan kunnen we daar snel mee aan de slag. Ik beschouw dit alvast als een bijzondere motivatie om een vlot gesprek te hebben om dat te kunnen doen. We beginnen ook niet van niets. We hebben expertise in manueel contactonderzoek, alleen niet om dat op een massieve manier te doen, zoals we dat hebben gekend in maart. Maar we hebben daar wel expertise in. Ondertussen is de testcapaciteit ook verhoogd, dus ook op dat vlak denk ik dat we wel een aantal stappen vooruit hebben gezet.

Collega Rzoska, u hebt gesproken over risicopatiënten. Zoals ik vorige week gezegd heb, heb ik contact opgenomen met de Ouderenraad, heb ik contact opgenomen met een aantal mensen om te komen tot een charter. We hebben ook een ontwerptekst klaar, die aan Erika Vlieghe is overgemaakt. We wachten op haar advies. Dat zal een aantal handvatten kunnen bevatten.

Collega Schryvers, u hebt volkomen gelijk: de exitstrategie zal niet alleen gaan over de 'control tower' en ook niet alleen over de mobiele equipes. Ik heb een nota voorbereid die veel breder gaat dan alleen dat. Ik zal die vrijdag met de Vlaamse Regering bespreken. Maar nogmaals: ik ben niet degene die op voorhand dingen aankondigt om nadien te bespreken met de regering. Ik denk dat je dat beter andersom doet, dat je geen aankondigingspolitiek doet, dat je wel je huiswerk maakt en dan met de regering daarover een beslissing neemt en die communiceert. Dat was alleszins wat ik van plan was. Maar u hebt me

uitgenodigd om hier vandaag al een tip van de sluier te lichten. Dat heb ik dan ook met bijzonder veel plezier gedaan.

Hannes Anaf (sp·a): Dank u wel, minister, voor uw bijkomend antwoord. Dat er dingen zijn misgelopen, ik denk dat dat duidelijk is. Niemand had een glazen bol. Wat er juist is misgelopen en wie daarvoor eventueel verantwoordelijk was, maar vooral wat er beter kan bij een volgende pandemie, dat zal in de ad-hoccommissie uitgebreid aan bod komen. Ik denk dat we daar samen moeten bekijken wat er beter kan. Alleen, u hebt heel veel over u gekregen over uw beleid, en u hebt nu een unieke kans om u te herpakken en die tweede golf goed aan te pakken. Dat is een kans die men niet vaak krijgt in de politiek. Dus ik wil echt oproepen: er zijn adviezen van experts, volg die adviezen en zorg ervoor dat u er alles aan doet om ervoor te zorgen dat we niet opnieuw in een lockdown moeten gaan en dat het deze keer wel goed wordt aangepakt. Dit is een kans die u krijgt. Alstublieft, pak die met twee handen aan.

Freya Saeys (Open Vld): Minister, ik denk dat elke partij een mobiel team sowieso een belangrijk instrument vindt, als we toch het advies van de experts mogen volgen. Natuurlijk zet je zo'n team niet onmiddellijk op. Die teams moeten ook geleid worden door artsen. Het zal dus ook weer heel belangrijk zijn om te bekijken hoe snel en wie we kunnen aanwerven voor die mobiele teams.

Nu, het is een heel goede zaak dat dat via de eerstelijnszones en via de regionale zorgzones zal verlopen. Ik denk ook dat het belangrijk is dat zij noodplannen gaan opstellen om te kijken of er daar ook tussen de eerste lijn een goede samenwerking kan zijn. Want we hebben bij de ziekenhuizen en de rusthuizen gezien dat er van de ziekenhuizen uit ondersteuning is geboden aan de woonzorgcentra. Ik denk dat we dat op termijn allemaal willen voorkomen en dat we daar een goede planning voor moeten hebben.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Minister, u hoort zaken die ik niet heb gezegd, maar van de vraag die ik heb gesteld loopt u weg als een angsthais. Ik vroeg of u de Vlaamse bevoegdheden maximaal wilt invullen. Want als er uit de grootste gezondheids crisis die Vlaanderen deze eeuw treft één conclusie kan worden getrokken, dan is het dat deze Belgische staatsstructuur op zijn laatste benen loopt. Want er gaat inderdaad heel wat kostbare tijd verloren in overleg tussen de deelstaten, die elk hun eigen visie hebben op gezondheidszorg, maar die ook elk hun eigen politieke agenda hebben.

Het is dus van enorm belang dat er op zeer korte termijn doortastende maatregelen worden genomen om de gezondheidszorg te brengen op het niveau waar ze thuishoort: het niveau van de regio's.

Ik roep u en alle Vlaamse partijen hier in dit halfrond, die deelnemen aan de onderhandelingen over de nieuwe Belgische regering, op om deze eis voor een volledige regionalisering van de gezondheidszorg op tafel te leggen. Dat zou pas een goede maatregel zijn voor onze mensen. En dan, eenmaal het zover is, kun je bewijzen dat wat je zelf doet, je beter doet. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

Björn Rzoska (Groen): Dank je wel. En ik heb nog niks gezegd. *(Gelach)*

Minister Beke, het siert u dat u zegt dat er ook een aantal dingen fout gelopen zijn. Maar in dit dossier weten we natuurlijk wel wat er mogelijk aankomt, en hebben de experts eigenlijk ook een draaiboek klaargelegd, waar we nu een antwoord op moeten geven. Goed, dat antwoord komt er, en dat mag er wat mij betreft snel komen. Ik kijk uit naar vrijdag.

Ik wil misschien nog even inpikken op die risicopatiënt. U hebt verwezen naar de Ouderenraad, ook in uw antwoord vorige week. Het gaat natuurlijk niet alleen om

ouderen. Het gaat ook om mensen die nog altijd actief zijn. Het zijn mensen in dit parlement, in mijn fractie, met een onderliggend gezondheidsprobleem die vanaf het begin van de gezondheids crisis tot vandaag nog altijd moeten leven met hetzelfde advies, en in zeer veel onwetendheid zitten: wat verandert er voor mij, wanneer ga ik terug aan de slag mogen? Wanneer mag ik weer mensen ontmoeten? Want wat risicopatiënten betreft is het advies nog altijd: blijf thuis, werk thuis, kom met zo min mogelijk mensen in contact en kom zo min mogelijk buiten.

Mijn oproep aan u is om te zorgen voor een exitstrategie die veel breder gaat, en die de vele honderdduizenden Vlamingen met een onderliggend gezondheidsprobleem een perspectief geeft. *(Applaus bij Groen)*

Katrien Schryvers (CD&V): Collega's, in maart laatstleden werden we plots geconfronteerd met een nieuw en nagenoeg onbekend virus. Het heeft iedereen voor enorme uitdagingen gesteld. Gelukkig is dat virus ondertussen minder aanwezig en kunnen we allemaal stilaan, zij het met een aantal maatregelen, het gewone leven weer opnemen. Maar het risico op een tweede uitbraak blijft natuurlijk. En we voelen dat dat mensen beangstigt. Daarom is het ook een taak van de overheid om nu snel de nodige voorzorgsmaatregelen te nemen, zodat bij een nieuwe uitbraak van het virus heel snel kan worden gereageerd. Het is nodig dat we de bevolking dat vertrouwen geven, dat we goed zijn voorbereid.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Koen Daniëls, Brecht Warnez, Sihame El Kaouakibi, Annabel Tavernier, Loes Vandromme en Karolien Grosemans over maatregelen om de gevolgen van de coronacrisis voor de studievoortgang in het hoger onderwijs op te vangen en te monitoren – 335 (2019-2020) – Nrs. 1 tot en met 3

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Koen Daniëls, Brecht Warnez, Sihame El Kaouakibi, Annabel Tavernier, Loes Vandromme en Karolien Grosemans over maatregelen om de gevolgen van de coronacrisis voor de studievoortgang in het hoger onderwijs op te vangen en te monitoren.

De bespreking is geopend.

De heer Daniëls heeft het woord. Hoe onverwacht!

Koen Daniëls (N-VA): Ik ben blij dat ik u toch nog eens kan laten schrikken, voorzitter.

De voorzitter: Laat u gaan.

Koen Daniëls (N-VA): Ik weet niet of u dat gemeend zegt.

De voorzitter: Begin eraan.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, wat voorligt, is een resolutie die in de commissie unaniem werd goedgekeurd – ik wil dat toch benadrukken – waarvoor dank aan iedereen die dat mee heeft goedgekeurd. Ik bedank ook iedereen die eraan heeft meegewerkt, vooral de collega's Warnez, El Kaouakibi, Tavernier, Vandromme en Grosemans, maar ook de mensen van de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS), de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA) en de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR), waar we uiteraard nauwe contacten mee hebben gehad.

Collega's, waarover gaat het? Ik wil vooreerst de studenten die op dit moment aan het blokken zijn succes wensen. De studenten die examens aan het afleggen

zijn, wens ik succes met de examens. We willen zorgen dat ze verder blijven blokken en verder examens afleggen. Want dat is uiteindelijk de beste manier om te zorgen dat de studieduur niet wordt verlengd.

Uiteraard ook een woord van dank aan alle instellingen hoger onderwijs die op alle mogelijke creatieve manieren hebben geprobeerd om toch nog lessen en examens te organiseren. Helaas hebben we ook vastgesteld dat studenten soms creatief omgaan met de examens, wat dan tot gevolg heeft dat die examens opnieuw moeten worden afgelegd. Maar goed, het gebeurt wel en er wordt ook ingegrepen. Dat kunnen we alleen maar toejuichen en er dank voor uitspreken.

Collega's, ons voorstel van resolutie is er uiteraard gekomen omdat het niet evident is wat er vandaag met studenten gebeurt. Ik denk in de eerste plaats aan studenten die in hun eerste jaar universiteit of hogeschool zitten. Plots hebben ze geen lessen meer, ze kunnen niet naar hun medestudenten, er is extra veiligheid, monitoraatssessies vallen weg, het is allemaal niet vanzelfsprekend. Het gaat niet alleen over dit voorstel van resolutie. We hebben ook al een nooddecreet gestemd. We hebben toch een aantal stappen gezet.

Er waren allerlei oproepen om tegemoet te komen aan het welzijn van studenten, maar ook om ingrepen te doen in de gevolgen voor hun examens. Ik zal eerst zeggen wat niet in dit voorstel van resolutie staat. Wat er niet in staat, is om studenten aan te zetten de handdoek in de ring te gooien, zodat ze ermee stoppen. Dat zou je kunnen doen door tegen studenten te zeggen: iedereen krijgt dit jaar op alle vakken 10 op 20. Dan zeg je eigenlijk: stop met studeren, waarom zou je nog voortdoen?

Wat we ook niet doen, is alle studenten gewoon leerkrediet, studiepunten geven, het maakt niet uit wat de inzet is. Dat doen we heel bewust niet omdat we die studenten willen motiveren toch te studeren en deel te nemen aan de examens. Geef toe, collega's, je zou toch niet graag worden geopereerd door de dokter die 10 op 20 heeft behaald door corona op het onderdeel anatomie van waar welke organen liggen. Dat doen we dus niet.

Wat staat er in dit voorstel van resolutie? We zetten studenten aan om toch nog deel te nemen aan de examens. We roepen eerst en vooral de Vlaamse Regering op om ervoor te zorgen, als om een of andere reden hun examen niet kan doorgaan, dat dat leerkrediet automatisch wordt teruggegeven. Het klinkt vanzelfsprekend, en normaal gezien zouden er examenkansen moeten worden gecreëerd, maar goed, we kunnen ons inbeelden dat het misschien voor bepaalde opleidingsonderdelen niet lukt dat studenten dat automatisch terugkrijgen.

We roepen ook op om in overleg met de hogeronderwijsinstellingen en ook met studenten een regeling uit te werken voor studenten die zich een tweede keer inschrijven voor opleidingsonderdelen zoals bepaalde stages, die ze hebben moeten stopzetten wegens corona.

Ik spring naar het vierde voorstel. We roepen op om te monitoren wat er gebeurt bij de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen. Als daar plots enorm veel toekomt, moeten de nodige stappen kunnen worden gezet.

Het belangrijkste waar veel mensen, ook studenten, naar kijken, is het derde onderdeel van ons voorstel van resolutie, waarop ook een amendement is ingediend. Dat is om ervoor te zorgen dat voor de opleidingsonderdelen die werden gedoceerd tijdens de corona-uitbraak of examens die werden ingericht tijdens of na de corona-uitbraak, de mogelijkheid bestaat om overmacht in te roepen voor die studenten.

Collega's, wat is de oproep die we in dit voorstel van resolutie doen? We willen er eigenlijk voor zorgen dat we wie het nodig heeft – dus niet collectief, alleen wie

het nodig heeft –, proportioneel behandelen. Dat wil zeggen: afhankelijk van de student zelf, want er zijn studenten in het tweede semester die twee vakken hebben gedaan en tien studiepunten hebben opgenomen, en andere studenten die misschien vijf of zes of zeven vakken hebben gedaan en dertig studiepunten hebben opgenomen.

Als het misgaat, krijgen ze zekerheid en krijgen ze leerkrediet terug op een eenvoudige manier. Niet dat ze naar een advocaat moeten stappen die een procedure start met toelichtingen en pleidooien waartegen de instelling voor hoger onderwijs dan een advocaat moet inzetten. Dat niet. Eigenlijk gaat het op een vrij eenvoudige manier zonder planlast voor studenten en zonder planlast voor de instelling, om ervoor te zorgen dat die studenten hun leerkrediet kunnen terugkrijgen. Dat is wat hierin staat.

Waarom staat er bij: na de tweede examenperiode? Dat is omdat we willen aanmoedigen dat studenten gebruikmaken van alle kansen die ze krijgen. Ik weet dat dit gezelschap uiteraard de Codex Hoger Onderwijs, onderdeel 2, artikel 223, perfect van buiten kent, waarin staat dat studenten twee examenkansen krijgen en dus dat we willen dat ze die allebei benutten.

Daarmee wil ik ineens reageren op het amendement van sp.a, dat bepaalt dat 'tweede examenperiode' moet veranderen in 'derde examenperiode'. Dat is een leeg voorstel, want er zijn maar twee examenkansen; er bestaat geen derde examenkans. Je hebt een eerste zit en een tweede zit. De eerste zit kan in de paasvakantie, december, januari of juni vallen, de tweede meestal in augustus en september. Wat wij met ons voorstel doen, is in die eerste en tweede examenkans voorzien. Wat die derde examenkans dan precies is, is me heel onduidelijk, want die bestaat niet. Dat is dus heel bizar. In elk geval is dit voorstel van resolutie er een van de meerderheid en is ze in de commissie unaniem goedgekeurd, zodat studenten effectief een tweede zittijd kunnen doen. Collega's, tot daar mijn warme omroep om de unanimiteit in de commissie ook in dit halfroond te bevestigen.

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (sp.a): Voorzitter, wij zijn verdeeld blij met dit voorstel van resolutie. Waarom verdeeld? We zijn ergens blij dat er eindelijk iets 'bougeert' voor studenten en de studievoortgang, na weken van druk vanuit de organisatie 'Geef ons een stem', de VVS en de voorstellen van resolutie die mijn collega's hebben ingediend, om alle studievoortgangsmaatregelen uitzonderlijk te schrappen. We vinden het wel jammer dat de meerderheid niet de moeite heeft genomen om samen met ons rond de tafel te gaan zitten en zo tot een gezamenlijk voorstel te komen. In tijden van crisis zouden de grenzen van meerderheid en oppositie toch ietsje transparanter mogen zijn, denken wij dan. We vinden dat spijtig.

We gaan het voorstel van resolutie evenwel goedkeuren. We hebben een amendement ingediend. Collega Daniëls heeft het al vernoemd en ik ga er zo meteen op in. Maar we gaan het goedkeuren, omdat studenten hiermee eindelijk perspectief krijgen. We blijven er wel bij dat dit veeleer een muis is, niet de olifant waar studenten om vragen en die ze ook nodig hebben.

Ik ga eerst ons amendement toelichten. Wij hebben dit amendement ingediend om te specificeren dat studenten wat ons betreft overmacht kunnen inroepen na de derde examenperiode, inclusief de tweede zittijd in augustus – tweede zittijd, zo u wilt – en niet de tweede examenperiode, zoals het nu in het voorstel staat. Nu lijkt het immers dat studenten al na de examenperiode in juni overmacht kunnen inroepen bij de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, terwijl dat voor ons pas mag kunnen na herexamens in augustus. Ik denk dat collega Daniëls ons erin zal kunnen volgen dat iedereen ook eerst alle kansen benut. We willen studenten in die zin natuurlijk aanmoedigen om alles op alles te

zetten om te slagen, maar we willen hun ook de kans geven om overmacht in te roepen als ze niet geslaagd zijn. Dat is onze visie.

We blijven ons wel vragen stellen bij de manier waarop overmacht door corona omschreven zal worden en hoe studenten die overmacht zullen moeten bewijzen. Dat zal nog moeten volgen.

En dan heb ik nog enkele bijkomende opmerkingen en vragen. Op welke manier wil de meerderheid ervoor zorgen dat alle studenten op de hoogte zijn van de mogelijkheid om overmacht in te roepen? Wat ons betreft – en ik denk voor jullie ook –, mag dit geen maatregel zijn waar enkel goed geïnformeerde studenten een beroep op kunnen doen. De VVS vraagt dan ook dat de procedure om aanvraag te doen bij de raad vereenvoudigd wordt en dat dus ook het standaard verzoekformulier gebruikt kan worden.

Zoals gezegd, zouden wij een andere keuze gemaakt hebben, collega's. Met sp.a zouden we voor een algemene maatregel zijn gegaan om uitzonderlijk alle studievoortgangsmaatregelen te schrappen. Dat heeft als bijkomend voordeel dat het een hele hoop rompslomp bespaart. Hier is duidelijk gekozen voor een 'case-by-casebehandeling: er wordt individueel beoordeeld per dossier. Wij vrezen dat dit voor heel veel gedoe zal zorgen voor de raad, met trage procedures tot gevolg, en dat dit dus ook een impact zal hebben voor de hogeronderwijsinstellingen.

Er zullen een pak meer aanvragen zijn in vergelijking met reguliere jaren. Zal de raad daarvoor voorzien worden? Zal de raad meer ondersteuning krijgen? Zullen de scholen meer middelen en personeel krijgen? Als een student immers een beroep doet op die mogelijkheid, dan moet de onderwijsinstelling zelf alle informatie over die student doorgeven aan de raad, wat meer werk betekent voor de onderwijsinstellingen. Wordt daar rekening mee gehouden? Hoe wordt dat opgelost?

Tot slot: een van de beslissingen die de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen kan nemen als hij ingaat op de vraag van de student om de coronaovermacht in te roepen, is het teruggeven van het leerkrediet. Dat heeft natuurlijk ook financiële implicaties voor die hogeronderwijsinstelling, want die heeft wel degelijk geïnvesteerd in dat pedagogisch jaar.

Zij lopen nu het risico om er financieel op achteruit te gaan wanneer een student door corona-overmacht leerkrediet terugkrijgt. Is daar rekening mee gehouden? Zit dat in dit voorstel van resolutie? Wat gaan jullie daarmee doen? Voorzien jullie in financiële compensaties voor de hogeronderwijsinstellingen die als gevolg van deze regeling financiering zouden verliezen?

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Collega Feys, er moet mij toch iets van het hart.

De voorzitter: Veys. In het Antwerps heeft dat twee betekenissen.

Brecht Warnez (CD&V): Ik wil het niet weten. (*Gelach*)

Maxim Veys (sp.a): Alles platonisch.

Brecht Warnez (CD&V): Collega, er moet mij echt iets van het hart. U begint met te zeggen dat er eindelijk eens iets gebeurt voor de studenten. Allez, u moet serieus zijn. Er is al van alles gebeurd voor de studenten. Er is wel al heel veel gebabbeld met de studenten. U vraagt: 'Kom eerst eens naar ons met uw voorstel over de studievoortgangsbeslissing.' Het kan ook omgekeerd. Jullie waren het eerst om het voorstel van resolutie in te dienen. Ere wie ere toekomt. Jullie

kunnen ook naar ons komen. Ik vind het een beetje een flauw spelletje, als we daarover bezig zijn.

Collega Veys, ik heb wel goed nieuws. Ik heb het over het amendement waarin het begrip 'tweede examenperiode' voorkomt en vervangen wordt – wij hebben het over de 'tweedekansperiode'; jullie hebben het geïnterpreteerd als de 'tweedese-mesterexamenperiode'. Het goede nieuws is dat we gewoon hetzelfde bedoelen. We hebben dat met de toelichting in deze plenaire vergadering kunnen rechtzetten.

Er is nog goed nieuws voor u en vooral voor de studenten. Het is niet de bedoeling om 'overmacht' te strikt te definiëren. Ja, we willen ook die procedures zo eenvoudig mogelijk, net als jullie, net als de studenten, net als de instellingen. En ja, wij willen niet dat instellingen hierdoor financieel zullen lijden.

De doelstelling en de basisfilosofie van dit voorstel van resolutie zijn heel duidelijk: geen enkele student mag in zijn studietraject worden tegengehouden door de coronacrisis, en de instellingen mogen daar ook geen planlast en nadelen door ondervinden.

Collega's, ik wil nog iets aanstippen wat mij uit die gesprekken met de studenten is bijgebleven. Eigenlijk hebben ze vrij letterlijk gezegd: 'Neen, beste parlementsleden, universiteiten en hogescholen, wij willen niet dat jullie ons gaan pamperen. Wij willen niet dat de lat lager wordt gelegd.' Dat is de juiste houding, die in dit voorstel van resolutie ook op die manier is weergegeven. We moeten hen ondersteunen, zodat de studieduur niet langer wordt. We moeten de studenten sterker maken, zodat ze het volgende studiejaar kunnen aanvatten en ook succesvol kunnen afronden, zodat ze straks een kwalitatieve job kunnen vinden.

Collega Daniëls heeft prima de verschillende manieren waarop we dat willen doen geschetst, en waarom we dat willen doen. We willen dat doen samen met de instellingen, waarin we heel veel vertrouwen en ten aanzien waarvan we dankbaar zijn. En we willen dat via het leerkrediet doen, door corona als overmacht te erkennen. Ik wil collega Daniëls en ook collega El Kaouakibi uitdrukkelijk bedanken om hier als architect aan mee te werken.

Wij geven in dit parlement een belangrijk signaal. Een ondersteunend signaal, een engagement naar die universiteiten, hogescholen en studenten. Ik hoop dat we dat hier in unanimiteit kunnen doen: dat is het beste signaal dat we kunnen geven.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Voorzitter, collega's, in de commissie Onderwijs hebben wij dit voorstel van resolutie goedgekeurd, in tegenstelling tot het voorstel van resolutie van sp.a, omdat wij geen voorstander zijn van de versoepeling van onder andere de studievoortgangsmaatregelen. Dat lijkt ons geen goede zaak, dat zou uiteindelijk in het nadeel zijn van de studenten zelf.

Moet er in coronatijd rekening worden gehouden met de bezorgdheden van heel wat studenten? Moet er rekening worden gehouden met hun welbevinden? Uiteraard. Maar we moeten studenten ook niet pampieren. We moeten hen vooral ondersteunen en sterker maken want daar zullen ze later in hun carrière de vruchten van plukken. Daarom willen wij de lat niet lager leggen, maar zijn we bijvoorbeeld wel voorstander om extra middelen uit te trekken voor de sociale diensten in het hoger onderwijs, ter ondersteuning van de studenten die daar nood aan hebben.

Wat het voorstel van resolutie van de meerderheid betreft, lijkt het ons maar logisch dat er bij een eventuele betwisting rekening moet worden gehouden met

het feit dat een student niet geslaagd is omwille van gezondheids- of familiale redenen doordat hij of zij getroffen werd door de coronacrisis.

Hetzelfde geldt voor de evaluatiemomenten die als gevolg van de coronacrisis niet konden plaatsvinden. Het Vlaams Belang zal dit voorstel van resolutie goedkeuren, omdat het tegemoetkomt aan een aantal bezorgdheden die leven bij heel wat studenten en omdat het grotendeels aansluit bij onze visie hierop.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Er staan zeker een aantal goede zaken in dit voorstel van resolutie over studievoortgangsbewaking, de erkenning van overmacht enzovoort. Er gebeurt dus wel wat voor studenten, maar om nu te zeggen, mijnheer Warnez, dat er keiveel gebeurt voor studenten, terwijl dat ook pas het geval was nadat de studenten daar zelf de druk voor hebben gezet, en dat er keiveel wordt overlegd met de studenten, terwijl de minister tot op heden nog altijd weigert om samen te zitten met de mensen van 'Geef ons een stem' ... De heer Daniëls doet op Twitter dan alsof dat een of andere ondergrondse guerrillabeweging is. Ik zou daar toch een klein beetje mee opletten.

Er zitten dus een aantal goede zaken in het voorstel, maar ik mis ook een aantal zaken. Wat ik vooral mis, is een antwoord op de vraag hoe we studenten door deze periode zullen helpen. Niemand wil, zoals de heer Daniëls zegt, een dokter die zijn eindexamen niet heeft moeten doen. Ik denk ook niet dat iemand daarvoor pleit, ik weet niet tegen welke windmolens hier wordt gevochten. Maar wat we vooral niet willen, is minder dokters, minder ingenieurs, minder sociaal werkers enzovoort. En ik vrees dat dit exact is wat er zal gebeuren. Want er vallen lessen weg, studenten zitten thuis geïsoleerd en krijgen hun studies niet rond. Ik vraag me af waar de maatregelen blijven, waar de aansporingen blijven voor hulp, voor bijlessen, voor buddysystemen enzovoort. Het is niet door studenten gewoon gratis punten te geven dat we goede dokters krijgen, het is door studenten een vak te leren. En daar mis ik momenteel de incentives voor. De PVDA zal daar zeker nog initiatieven voor nemen.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Collega's, onderwijsinstellingen, medewerkers, studenten, allemaal hebben ze de afgelopen maanden enorme inspanningen geleverd, maar desondanks heeft de coronacrisis een enorme impact op de studiekansen en het welbevinden van vele studenten. En ere wie ere toekomt: het is de verdienste van de Vlaamse Verenging van Studenten maar ook van de individuele studenten die een petitie organiseerden en daarmee 23.000 handtekeningen verzamelden, dat die problemen eindelijk onder de aandacht worden gebracht van de politiek.

En vergis u niet: studenten vragen geen vrijgeleide zoals sommige collega's lijken te schetsen, maar we moeten wel rekening houden met hun moeilijke situatie. Het is een feit dat corona de bestaande ongelijkheid nog groter maakt. De studieomstandigheden zijn niet voor iedereen gelijk en niet iedereen heeft de financiële mogelijkheden om volgend academiejahr gewoon verder te studeren wanneer de resultaten dit jaar zouden tegenvallen. En studenten die in normale omstandigheden hun diploma hoger onderwijs zouden behalen, mogen door de coronacrisis niet uit de boot vallen. Ze moeten een diploma halen van hetzelfde niveau, ze moeten dat kunnen behalen, dat is essentieel voor de individuele toekomst van die mensen en heel belangrijk voor onze samenleving als geheel.

Op 20 mei heeft dit parlement een resolutie goedgekeurd over het welzijn van de studenten. Mijn collega, Stijn Bex, in wiens naam ik hier ook ten dele spreek, zal

de minister morgen in de commissie vragen hoever het staat met de uitvoering van die resolutie.

En vandaag, en daar zijn we erkentelijk voor, boeken we vooruitgang inzake de studievoortgangsmaatregelen. Het is absoluut nodig om dubbele bestraffing te vermijden waarbij wie niet slaagt door de coronaomstandigheden, bovendien leerkrediet zou verliezen, zoals de collega's schetsen, of een gewenst vak niet zou kunnen volgen.

Enkele weken geleden benadrukte minister Weyts nog dat het problematisch zou zijn wanneer studenten door corona niet georiënteerd zouden worden naar een meer gepaste, andere en minder ambitieuze studierichting. Met dit voorstel van resolutie verandert de meerderheid het vizier, en dat is wat onze fractie betreft een heel goede zaak. Mildheid moet nu boven strengheid staan. Het is erger wanneer studenten door corona hun terechte ambities niet kunnen waarmaken dan wanneer een aantal van die mensen volgend jaar onterecht in een bepaalde keuze zouden volharden.

Concrete vraag bij de eerste doelstelling, punt 1 van de resolutie, is natuurlijk of er nood is aan een decretale regeling om die zaken te realiseren en of er al overleg is geweest over de vraag of studenten wier examen niet kan plaatsvinden, opnieuw inschrijvingsgeld moeten betalen. Het zijn twee technische vragen die toch niet onbelangrijk zijn in het kader van deze bespreking.

Daarbij willen wij verder nog vier uitgangspunten vooropstellen. Ten eerste, beste collega's van de meerderheid en Vlaamse Regering, durf ver genoeg gaan, want dat is nodig om te vermijden dat studenten afhaken, vooral de meest kwetsbare. Voorzie ook in voldoende middelen om de coronaschok op te vangen zodat het behoud van het leerkrediet niet ten koste gaan van onze onderwijsinstellingen.

Ik benadruk het nog eens: er moet overleg zijn met studenten en instellingen om een complexe procedure bij de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen te vermijden. Het is onwerkbaar voor de instellingen en voor de Raad zelf, de complexiteit zou tot een mattheuseffect kunnen leiden en opnieuw ongelijkheid versterken. Lange procedures zouden nog impact kunnen hebben en leiden tot een gemiste start in het volgende academiejaar. Definieer het begrip 'overmacht' dus zo spoedig mogelijk. Geef studenten de mogelijkheid om nu al duidelijkheid te krijgen.

Tot slot, geef de universiteiten en de hogescholen de opdracht maar ook de middelen om sterk in te zetten op de begeleiding van de studenten zelf, zodat zij aan boord blijven.

Wij zullen – en dat merkt u, collega's – net zoals in de commissie dit voorstel van resolutie goedkeuren, maar hier stopt het niet. We hopen op een voluntaristische uitvoering door de meerderheid.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Dank aan alle partijen die dit voorstel van resolutie mee steunen en mee de steun uitspreken om studenten te ondersteunen.

Ik zal nog kort op een aantal zaken ingaan. Collega's van sp.a, het verschil is dat u initieel voorstelde om alle studievoortgangsmaatregelen stop te zetten, allemaal. Dat zou natuurlijk geen goed effect hebben. Wat we willen tegengaan, is net die doorgeslagen flexibiliteit of flexibilisering, omdat dat de studieduur verlengt. Dat heeft de facto impact op de student, maar ook op de ouders en op

de kost voor die ouders en voor de student. Dat doen we niet, want dat is niet onbelangrijk.

Ik vind het jammer dat u zegt dat het een muis gebaard heeft, geen olifant. U sprak zichzelf dan direct tegen, mijnheer Veys. Ik denk dat het juist is. De studenten verwachten ook geen olifant, ze verwachten niet dat alles zomaar wordt vrijgepleit. Als ik daarnet inging op het feit dat sommige organisaties toch voor elk vak een tien op twintig vroegen dit jaar, voelde één partij zich aangesproken om te reageren. Ik neem aan dat die zeer nauwe contacten hebben met elkaar. Dat doen we dus niet en dat vroegen jullie van sp.a ook niet, voor alle duidelijkheid.

Het is nodig dat alle studenten, alle studenten, eenduidig communiceren. Ik denk dat alle instellingen hoger onderwijs een goede communicatie hebben, of toch althans een platform hebben. Langs die weg moeten we de studenten daarvan op de hoogte brengen. we kunnen absoluut vragen om dat te doen.

Een aantal partijen hebben gevraagd of de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen niet overbelast gaat raken. Dat is een terechte vraag en daarom zijn we in de uitwerking aan het bekijken of we dat op een administratieve manier kunnen oplossen. Een administratieve manier wil niet zeggen een grote papier- en planlast. Om heel concreet te zijn: in de commissie ging het over een student die niet kan studeren in de bibliotheek van zijn gemeente. Moet hij dat kunnen bewijzen? Neen, natuurlijk niet. Hij moet bij het gemeentebestuur geen attest gaan halen dat de bibliotheek dicht was en dat er geen studenten binnen mochten. Dat gaan we dus allemaal niet doen, voor alle duidelijkheid.

Waarom hebben we in ons voorstel van resolutie wel nog de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen opgenomen? Zij zijn decretaal degenen die 'ja' of 'neen' zeggen over het leerkrediet. Moet dat met procedures? Moet dat met pleiten zoals hier werd gezegd? Moet dat met stukken neerleggen? Neen, want dan zou men het verschil kunnen krijgen dat sommige studenten een advocaat kunnen betalen en andere niet. Vandaar dat we verwijzen naar die overmacht. Dat kennen we al bij ziekte, dan is een doktersbriefje voldoende, maar we gaan in dit geval niet werken met zulke briefjes. Daar wil ik u wel op wijzen.

Het is een voorstel van resolutie, het is nog geen voorstel van decreet. Het voorstel van decreet komt nog. Die verdere concrete uitwerking zal daarin staan. Een aantal mensen verwarren een voorstel van resolutie nog met een voorstel van decreet.

De budgettaire impact voor hogescholen en instellingen hoger onderwijs bekijken we. Als we het leerkrediet teruggeven, zal er geen terugbetaling zijn. De inspanningen zijn uiteraard wel gedaan.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over het amendement en over het voorstel van resolutie houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Immanuel De Reuse, Suzy Wouters, Sam Van Rooy en Yves Buysse over het veroordelen van het gedoogbeleid tegenover de 'Black Lives Matter'-betogingen die het wettelijke samenscholingsverbod schenden en een stijging van het aantal coronabesmettingen en -overlijdens dreigen te bewerkstelligen

– 350 (2019-2020) – Nr. 1

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Immanuel De Reuse, Suzy Wouters, Sam Van Rooy en Yves Buysse over het veroordelen van het gedoogbeleid tegenover de 'Black Lives Matter'-betogingen die het wettelijke samenscholingsverbod schenden en een stijging van het aantal coronabesmettingen en -overlijdens dreigen te bewerkstelligen.

De bespreking is geopend.

De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Beste voorzitter Homans, parlementsleden hier en thuis, volgens Van Dale, het gerenommeerd woordenboek dat u welbekend is, betekent 'ras' een "groep van individuen, van een andere groep onderscheiden door een aantal erfelijke en lichamelijke overeenkomsten". Ras is dus een biologisch begrip. Raciale kenmerken zijn aangeboren en genetisch overdraagbaar. Racisme, zo staat in Van Dale, is de theorie die de superioriteit van een bepaald ras verkondigt, dan wel discriminatie op grond van iemand ras. Wie zich daaraan bezondigt, is achterlijk en stelt een verwerpelijke daad. Racisme in de ware betekenis van het woord is dus een serieuze zaak. Daarom is het ook zo verwerpelijk dat dit zwaarwichtige begrip compleet is gepolitiseerd. Het is misselijkmakend dat dit zwaarwichtige begrip voortdurend ideologisch wordt misbruikt en daardoor compleet wordt uitgehold. Racisme is, net zoals fascisme, overigens, een politieke strijdterm geworden. Het is vandaag de ultieme houvast voor diegenen die geen inhoudelijk weerwoord hebben. Het is een laffe scheldterm geworden, waarmee eenieder die kritiek heeft op een bepaald beleid of op bepaalde mensen, culturen, religies of gedragingen, bijna automatisch wordt gebrandmerkt. Racisme wordt door heel wat jongeren met een Afrikaanse of islamitische achtergrond ook gebruikt als een alibi. Ze gebruiken het als een excuus wanneer zij, om welke reden dan ook, maar vaak door hun eigen gedrag, niet slagen in het leven of wanneer ze zich tekortgedaan voelen of worden bekritiseerd. Heel wat jongeren met migratieachtergrond die wél slagen, niet zelden ook ondanks tegenslagen, want dat hoort nu eenmaal bij het leven, kijken met grote ogen naar het slachtofferdenken en de heersende 'snowflake'-mentaliteit, waarbij de minste krenking of tegenslag politiek correct wordt geframed als racisme of discriminatie. Mainstreammedia en politici van de afgelopen decennia dragen tot op vandaag een verpletterende verantwoordelijkheid voor het creëren van deze mietjesmaatschappij, waarbij het diegenen zijn die het hardst 'racisme' schreeuwen die met alle aandacht en subsidies met belastinggeld gaan lopen en worden gepamperd.

Kritiek op de islam en de islamisering is echter geen racisme. Kritiek op de massa-immigratie, op illegaliteit en op het asielbeleid is geen racisme. Kritiek leveren op mensen met een bepaalde migratieachtergrond of op bepaalde etnisch-culturele gemeenschappen in onze samenleving is geen racisme. Het openlijk praten over nationaliteit, afkomst of cultuur in relatie tot de criminaliteits- en uitkeringsstatistieken is geen racisme. Het opkomen voor onze cultuur, onze vrije samenleving en onze beschaving is geen racisme. Last but not least: stellen dat

onze vrije westerse en Europese samenleving veruit superieur is aan tribale en dictatoriale islamitische en Afrikaanse samenlevingen is geen racisme.

Verder, beste snowflakes hier aanwezig en ook thuis, is ook de opmerking dat iemand met een migratieachtergrond goed Nederlands spreekt of het willen voelen aan iemands haren geen racisme. Dit klinkt inderdaad te bizar voor woorden, maar in onze kranten wordt dezer dagen echt geschreven dat dat racisme is. Hetzelfde geldt voor de wellicht te betreuren, maar vaak wel begrijpelijke beslissing van werkgevers en huiseigenaars om het zekere voor het onzekere te nemen door na een of meerdere negatieve ervaringen niet meer te kiezen voor een huurder met bepaalde kenmerken. Een vrouw die, voortgaand op eerdere negatieve ervaringen en op wat ze dagelijks in de krant leest, haar handtas dichtert tegen zich aandrukt wanneer ze iemand kruist die bepaalde kenmerken bezit, is geen racist. Een meisje dat zich anders kleedt, sneller begint te wandelen en geen oogcontact durft te maken in bepaalde door massa-immigratie verrijkte wijken, is geen racist. Politieagenten die, voortgaand op eerdere ervaringen en op statistiek, etnisch profileren, zijn geen racisten. Wanneer immers alles racisme is, is uiteindelijk niets nog racisme. Het grote probleem in onze samenleving is niet racisme, maar wel 'rassificatie'. Dat is, aldus de Nederlandse professor Paul Cliteur, het tot een rassenkwestie maken van iets dat daar in feite helemaal niets mee te maken heeft.

Strijden tegen racisme is alleen een nobele zaak indien dit fair en evenwichtig gebeurt met oog voor alle vormen van racisme. Dus ook het uitschelden voor vuile blanke of ongelovige hoer van blanke, westers geklede vrouwen in Brussel of Antwerpen, of online. Want ook mijn vrouwelijke Vlaams Belang-collega's, hier aanwezig en thuis, Anke, Adeline, Els, Suzy, Ilse, Roosmarijn, Frieda en Carmen, maken dat mee, maar daar hoor ik nooit iemand over.

De grootste slachtoffers van het schandalige misbruik en de uitholling van de term racisme zijn dan ook de slachtoffers van echt racisme. En die zijn er, in alle soorten en maten, in alle geuren en letterlijk kleuren. De mainstream media en politici hebben de mond vol van diversiteit, maar wanneer het over racisme gaat, zijn ze die diversiteit blijkbaar plots vergeten. Want racisme is blijkbaar, als we de mainstream media en traditionele politici moeten geloven, louter en alleen een zaak van blank tegen zwart of bruin. Racisme van de Arabier tegen de Turk en van de Turk tegen de Arabier, van de Arabier tegen de zwarte en van de zwarte tegen de Arabier, racisme van de Aziaat tegen de Arabier en van de Arabier tegen de Aziaat, racisme van de zwarte tegen de Aziaat en van de Aziaat tegen de zwarte, racisme van de Pers tegen de Arabier en van de Arabier tegen de Pers, racisme van de Jood tegen de zwarte en van de zwarte tegen de Jood, racisme van de Arabier tegen de Jood en van de Jood tegen de Arabier, racisme van de Koerd tegen de Turk en van de Turk tegen de Koerd, en natuurlijk, last but not least, racisme van de zwarte, de Arabier en de Aziaat tegen de blanke. Het anti-blanke racisme. Voor wie de mainstream media en traditionele politici volgt, lijken al deze soorten racisme compleet onbestaande te zijn, terwijl we toch in een zogenaamd superdiverse samenleving leven waarin alle door mij genoemde groepen voorkomen.

Deze gigantische blinde vlek, namelijk het virulente racisme tussen geïmmigreerde groepen onderling en tegen de blanke westerling, is een gevolg van de heersende oikofobie, de typisch westerse zelfhaat. Het is het gevolg van een schuldcomplex dat deels voortkomt uit het door de postmoderniteit geperverteerde christendom en het wordt ons uit ideologische overwegingen aangepreacht door politiek correcte cultuurmarxisten, zeker ook in dit halfroond. Daarbij verwijzen ze doorgaans naar ons kolonialisme, onze slavernij en onze Tweede Wereldoorlog. Alsof andere beschavingen en culturen dit soort misdaden, genocide, kolonialisme of slavernij niet op hun geweten hebben. Soms praktiseren ze

die nog vandaag. Nota bene de islam, aangehangen door 800.000 moslims in België, is gesticht door een massamoordenaar en een slavendrijver: Mohammed. *(Opmerkingen)*

De voorzitter: Collega's, de heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Alsof wij, alsof het Westen niet de enige beschaving is die haar misdaden überhaupt onder ogen ziet en bibliotheken vol schrijft met striemende zelfkritiek, tot op het masochistische af. Alsof wij, blanke westerlingen niet diegenen zijn, die als reactie op deze mensonterende gruweldaden, de mensenrechten hebben uitgevonden en die zo goed als mogelijk proberen na te leven. Terwijl men in andere werelddelen tot op vandaag het woord mensenrechten niet eens kan spellen, heeft de blanke westerling zich onderscheiden door komaf te maken met slavernij, met genocide, met onderdrukking en geïnstitutionaliseerde discriminatie.

Het is hier verre van perfect, dat weet ik ook, maar blanke westerlingen zijn er vandaag in geslaagd om de minst racistische samenlevingen op aarde en in de menselijke geschiedenis te creëren. In de rest van de wereld, met name de niet-blanke wereld, zijn onderdrukking, discriminatie en racisme nog altijd aan de orde van de dag, diepgeworteld en doorgaans geïnstitutionaliseerd. Dan bedoel ik, wellicht ten overvloede, echt racisme en echte discriminatie, en niet de goedbedoelde opmerking dat 'iemand goed Nederlands spreekt'.

Het bewijs van dit alles, beste parlementsleden, is af te meten aan de massaliteit en de richting van de migratiestromen. Die lopen voortdurend vanuit alle windrichtingen en alle werelddelen in één richting, namelijk de onze, die van het blanke Westen. Blijkbaar zijn wij hier zo racistisch, onderdrukkend en discriminerend dat zowat heel de wereld hier graag wil komen leven, en daar niet zelden zelfs zijn leven voor op het spel zet.

Ik herhaal opnieuw: het is hier niet perfect, maar de getuigenissen van de mensen met een migratieachtergrond, zoals mijn eigen vriendin, die hier in alle gastvrijheid zijn ontvangen en hier vrijheid, welvaart en dus geluk hebben gevonden, zijn legio. Vrijheid, welvaart en geluk, waar ze in hun eigen land en cultuur alleen maar van kunnen en konden dromen. De hysterie, de disproportionaliteit en de hypocriete eenzijdigheid waarmee in onze contreien en door de 'virtue signalling' politici in dit halfroond over racisme en discriminatie wordt gesproken, doet daar enorme afbreuk aan en is simpelweg decadent en schandelijk.

De Somalisch-Nederlands-Amerikaanse schrijfster Ayaan Hirsi Ali heeft ze wel allemaal op een rij. Zij kaart, naar aanleiding van de 'Black Lives Matter'-demonstraties, aan dat men wel steeds verschil maakt in huidskleur als het gaat om gedrag van politieagenten jegens zwarte of blanke mensen, maar nooit wanneer het gaat om criminaliteit. En zij voegt daaraan toe: "Amerika" – en bij uitbreiding het Westen – "is de beste plaats op aarde om zwart, vrouw, homo-seksueel, transgender of wat dan ook te zijn. We hebben zo onze problemen en die moeten we blijven benoemen, maar onze samenleving en systemen zijn verre van racistisch."

Om maar te zeggen dat die demonstraties voor Black Lives Matter één grote hypocriete bende zijn. George Floyd was een veroordeelde crimineel die, onder meer, een huis was binnengedrongen om met een pistool een zwangere vrouw te bedreigen. Maar natuurlijk had Floyd niet moeten sterven. En het is goed dat de politieagent in kwestie is ontslagen en wordt berecht. Maar de heilige die men van Floyd maakt, dat is totaal ongepast, net zoals het ook totaal ongepast is dat er vandaag wordt gedemonstreerd alsof racisme alleen een probleem is van blank tegenover zwart en alsof er in de VS geen gigantisch probleem is met zware zwarte criminaliteit, net zoals het ook compleet misplaatst is dat er niet

tegelijkertijd wordt gedemonstreerd voor de talloze onschuldige slachtoffers, blank of zwart, van criminaliteit in het algemeen en van de uit de pan swingende zwarte criminaliteit in het bijzonder. Wie de cijfers erbij neemt, kan niet anders dan concluderen dat er in de VS of het Westen geen probleem is met racisme dat louter of vooral uitgaat van blank richting zwart. Wel is er, helaas, en zoals overal ter wereld, racisme. En er is ook geweld, veel geweld, in de eerste plaats van criminelen en straatbendes richting de politie. En soms ook van de politie richting criminelen en straatbendes. Men kan wellicht, zeker in bepaalde wijken, spreken van een geweldspiraal.

Waar zijn trouwens de demonstraties voor de blanken én zwarten die gewond zijn geraakt of zijn omgekomen bij het geweld van de vele plunders en brandstichters? Waar zijn die? Hun blanke en zwarte levens zijn duidelijk minder waard dan die van een veroordeelde crimineel zoals George Floyd. Het is de zwarte vrouw Nestride Yumga die de nagel op de kop sloeg, toen ze stelde dat de 'Black Lives Matter'-beweging oorverdovend stil blijft wanneer zwarten bijvoorbeeld in een stad als Chicago aan de lopende band andere zwarten vermoorden, waaronder ook kinderen. "I have never seen Black Lives Matter in those neighborhoods. Never!", sneerde deze moedige zwarte vrouw naar 'Black Lives Matter'-demonstranten.

Ook wanneer een Aziat of blanke tijdens een arrestatie wordt gedood door een zwarte politieagent, blijft het oorverdovend stil, laat staan dat er dan massaal wordt geplunderd en geweld wordt gebruikt. De zwarte moorden op blanke boeren in Zuid-Afrika, een wekelijkse praktijk onder het geïnstitutionaliseerde anti-blanke racisme van het verschrikkelijke African National Congress (ANC), kunnen hier op nog geen schijntje van de aandacht en verontwaardiging rekenen die er wel is voor de dood van een criminele arrestant in de VS. Niemand van de politiek correcte deugbrigade heeft ooit al gewezen op het racistische karakter van deze antiblanke 'plaasmoorde'. Steeds opnieuw blijkt het alleen interessant om te demonstreren tegen racisme en geweld wanneer de dader blank is. En die hypocrisie, die dubbele moraal, beste parlementsleden, wijst dus op een racistische ingesteldheid. Want o wee als iemand nog maar durft te opperen dat 'all lives matter', dat 'blue lives matter', het leven van de politie, of dat – houd u vast – 'white lives matter too'. Dan staat de politiek correcte deugbrigade volautomatisch op om 'Racisme!' te schreeuwen, terwijl zij het nota bene zelf zijn die racisme voortdurend framen op een racistische manier, enkel blank tegenover zwart.

Er zijn in het Vlaams Parlement ook politici die met meer verontwaardiging en politieke strijdvaardigheid spreken naar aanleiding van de dood van een arrestant, nota bene een veroordeelde crimineel, duizenden kilometers hiervandaan dan over de 32 onschuldige doden en honderden onschuldige slachtoffers van de islamitische aanslagen in Brussel. Zij liepen toen niet mee in een demonstratie tegen de discriminerende islamitische leer, maar schreeuwden 'islamofobie' en 'racisme' naar iedereen die een link met de islam durfde te leggen.

Ook de jonge agente Kitty Van Nieuwenhuysen, voor wie haar nog kent, die door Nouredine Cheikhni met een kalasjnikov werd doorzeefd en afgeslacht, kan alleen maar dromen van de compleet disproportionele aandacht die George Floyd hier krijgt. De moordenaar van Kitty Van Nieuwenhuysen is na nog geen 11,5 jaar overigens weer op vrije voeten in dit land.

Deze hypocrisie en verontwaardigingsdiscrepancie is er mede de oorzaak van dat Noord-Afrikaans en Afrikaans crapuul blakend van zelfvertrouwen systematisch onze hulpdiensten en politieagenten in Brussel belaagt en aanvalt. Als ze het dan toch voortdurend over racisme willen hebben, laten we het dan eens over het gewelddadig racisme van dit Afrikaans crapuul tegenover onze politieagenten hebben. De Afrikanisering van bepaalde wijken in Vlaanderen en in Brussel is

volop bezig, proficiat daarvoor. Terwijl ons onderwijs moet worden gedekoloniseerd, worden onze wijken gekoloniseerd.

Dit gezegd zijnde, stel ik graag ons voorstel van resolutie voor. Dat er veel politici in dit halfroond en thuis in verderfelijke, racistische demonstraties zoals die van 'Black Lives Matter' willen meelopen of deze demonstraties toejuichen, is een zaak, maar dat verschillende burgemeesters in Vlaanderen, al dan niet omwille van electorale overwegingen en om hun kiesvee ter wille te zijn, in coronatijden plots alle remmen hebben losgelaten en vele honderden tot zelfs tienduizenden demonstranten toelieten of gedoogden, is te schandalig voor woorden. In Brussel waren er tienduizenden demonstranten en was er geweld tegen de politie, brandstichting en plundering van winkels. In Antwerpen waren er 1400 betogers. In Gent waren er 750 betogers. In Hasselt waren er 350 betogers en in Oostende waren er 300 betogers.

Onze mailboxen stromen vol met berichten van terecht verontwaardigde burgers. Ik citeer: "Wilt u in het parlement eens vragen hoe ze nu nog een boete kunnen rechtvaardigen voor een trouwfeest van honderd mensen of een straat-barbecue?", "Ik probeer al maanden erg goed mijn best te doen om de social distancing te respecteren. Ik verwaarloos mijn sociale contacten en dan zie je zo iets.", "Mijn vrouw is ziek geweest. We hebben inkomens verloren en een begrafenis gemist en dan zie je doodleuk dat duizenden mensen mogen samenkomen alsof er geen vuiltje aan de lucht is, gesteund door vele prominenten en politici.", "Politici en anderen die aan deze demonstraties deelnamen, u zou beschaamd moeten zijn. Een neef van mijn vrouw wordt donderdag begraven. Hij was 42 jaar. Wij mogen niet gaan wegens corona.", "Dezelfde politie-inspecteurs die de afgelopen drie maanden boetes van 250 euro uitschreven voor mensen die op een bankje in het park zaten, moesten deze namiddag blijkbaar een massa-betoging gedogen."

Het is een eindeloze stroom van terechte berichten van verontwaardigde burgers. Op het moment dat duizenden 'Black Lives Matter'-betogers in Antwerpen en Brussel zowat alles mochten, kreeg het hotel-restaurant 't Klokkenhof in Brasschaat een boete van 750 euro omdat het personeel was samengekomen om de heropening een dag later, op 8 juni 2020, voor te bereiden. Dit is wraakroepend.

Ik zwijg nog over de dikke middelvinger die afgelopen weekend werd opgestoken naar ons hardwerkend zorgpersoneel in de woonzorgcentra en de ziekenhuizen en naar de slachtoffers van het coronavirus en hun nabestaanden. Waar is het respect voor al onze helden in de zorg en de ziekenhuizen die zich dag en nacht uit de naad hebben gewerkt om mensenlevens te redden? Politici die op vrijdag 5 juni 2020 om 20.00 uur voor ons zorgpersoneel applaudisseerden en vervolgens de dagen nadien voor de 'Black Lives Matter'-demonstranten applaudisseerden, moesten zich diep schamen.

En voor het eerst – dat zegt alles, nietwaar – waren zowaar ook alle virologen het met elkaar eens. Ik citeer: "Er gaan mensen ziek worden." En ook nog: "Dat deze demonstraties mochten, is waanzin", Jos D'Haese. Het ministerieel besluit van 5 juni was bovendien duidelijk. Er geldt nog altijd een verbod op samenscholingen van meer dan tien personen, want samenscholingen van meer dan tien personen zijn – en ik citeer – "een bedreiging voor de volksgezondheid".

Met dit voorstel van resolutie vragen wij de Vlaamse Regering dan ook om ten eerste duidelijk te maken dat de beperkingen inzake dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus tegen te gaan voor iedereen gelijk toegepast worden, zonder enige uitzondering, conform het ministerieel besluit van 5 juni 2020 dat bepaalt dat samenscholingen van meer dan tien personen verboden zijn. Ten tweede vragen wij de Vlaamse Regering om de door Black Lives Matter

georganiseerde en in volle coronacrisis door diverse politici van diverse partijen bijgewoonde samenscholingen van 7 juni 2020, die manifest in tegenstrijd zijn met het verbod in het voormelde ministerieel besluit, ondubbelzinnig te veroordelen. Ten derde vragen wij om het gedogen door de burgemeesters van Antwerpen, Brussel, Gent en Hasselt van deze illegale samenscholingen, die de volksgezondheid in gevaar brengen, ondubbelzinnig te veroordelen. Ten vierde vragen wij om duidelijk te maken en te communiceren aan de lokale besturen dat deze gebeurtenissen niet voor herhaling vatbaar zijn en dat massamanifestaties niet toegelaten of gedoogd kunnen worden zolang de beperkende maatregelen in verband met samenscholingen conform het ministerieel besluit niet opgeven zijn.

Waarde parlementsleden, het coronavirus is veel gevaarlijker dan het racisme-virus. Zulke massademonstraties zijn dus tot nader order niet voor herhaling vatbaar. Elke politicus die het goed voor heeft met onze volksgezondheid, zou dus ons voorstel van resolutie moeten steunen. Dank u. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Voorzitter, collega's, het is tijd om een heel klein beetje nuance in dit debat te brengen. Voor ons is er geen enkele onduidelijkheid wat dat betreft: racisme is iets wat bestaat in onze samenleving en wat we met zijn allen moeten bestrijden. Dat is een verantwoordelijkheid die wij allemaal dragen.

Ik heb begrip voor het feit dat mensen hun ongenoegen willen uiten over wat er in de Verenigde Staten is gebeurd. Maar we leven vandaag in een heel uitzonderlijke context die we nog nooit eerder hebben meegemaakt. Er is een onzichtbare vijand die we allemaal samen ook moeten proberen te verslaan. Dat kan alleen maar als we ons met z'n allen aan de regels houden. Wij veroordelen ook, net als de collega, de rellen die het gevolg waren van de betogingen. Voor ons is het eigendomsrecht altijd essentieel voor onze samenleving. Wat dat betreft, delen wij die verontwaardiging.

Maar, collega Van Rooy, waar ik het dan wel heel moeilijk mee heb, is het feit dat u met dit voorstel van resolutie probeert om fake news te verspreiden. U beschuldigt namelijk alle burgemeesters die de betogingen zouden gedoogd hebben. Dat zijn de letterlijke woorden in uw voorstel van resolutie. De enige burgemeester die iets gedoogd heeft, is de burgemeester van Brussel. De anderen hebben heel duidelijk in hun communicatie naar de organisatoren gezegd dat de betoging verboden was. Ze hebben dus heel duidelijk de richtlijnen van het ministerieel besluit gevolgd en hebben zelfs politieel laten ingrijpen waar het nodig was.

Wij veroordelen al degenen die de regels niet gevolgd hebben, zowel degenen die aanwezig waren op een illegale betoging als degenen die nadien de rellen hebben veroorzaakt.

Maar wat u schrijft over de burgemeesters is feitelijk onwaar. En wij zullen dus, om die reden, uw resolutie niet steunen.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Voorzitter, ik was eigenlijk eerst niet van plan om hier tussen te komen. Ik denk dat het standpunt van onze partij heel duidelijk was, met de toelichtingen van minister Dalle en onze fractieleider Peter Van Rompuy.

Maar ik wil nu toch graag tussenkomen op één punt uit uw betoog, omdat het mij persoonlijk raakt. U haalt hier opnieuw de aanslagen van enkele jaren geleden aan en u misbruikt die. Het gedrag van een aantal zotte mensen, die zot waren in

hun hoofd en een verschrikkelijke, laffe daad hebben uitgevoerd, gebruikt u opnieuw om alle moslims over één kam te scheren, om hen allemaal weg te zetten als terroristen. Wel, ik was er jammer genoeg bij op 22 maart. Ik heb mee mensen opgevangen en de eerste hulp toegediend. De meeste slachtoffers waren zelf moslims, heel direct. En de slachtoffers nadien, in de samenleving, waren ook moslims. Zij waren slachtoffer van de verdere stigmatisering, onder andere van uw partij.

Dit is nogmaals het bewijs dat wij geen cordon sanitair nodig hebben om niet met u of met uw partij samen te werken. Hoe u hier opnieuw een hele groep, een hele gemeenschap in onze samenleving wegzet en stigmatiseert, is opnieuw het bewijs dat wij met u niet kunnen samenwerken.

Ik ben de toon die hier voortdurend wordt aangeslagen, eerlijk gezegd beu. Ik wilde dus eigenlijk geen woorden vuil maken aan dit voorstel van resolutie. Maar aangezien het mij persoonlijk treft, omdat ik daar aanwezig was en heb gezien welke wonden er geslagen werden in de gemeenschap en bij vele moslims, wilde ik dat toch even ter sprake brengen.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Mevrouw Sminate, over fake news gesproken: ik weet niet of u zich soms in de openbare ruimte of op sociale media begeeft, maar de facto werden die betogingen – ook in Antwerpen, ook in Oostende, ook in Hasselt – gedoogd. Die zijn doorgegaan, hebben plaatsgevonden. Dus die communicatie waarover u spreekt, dat kan dan wel zo zijn, maar de facto werden ze gedoogd. En dat heeft iedereen, heel Vlaanderen, gezien. Het past dus totaal niet dat u mij hier beschuldigt van fake news, terwijl u zelf fake news verspreidt. Dat is punt één.

Mijnheer Van de Wauwer, ik heb mijn toespraak heel proper en mooi uitgeschreven op de computer. Ik heb zonet met de ctrl-F-functie het woord 'moslim' ingetypt. Het staat er niet in. Mijnheer Van de Wauwer, u spreekt over zotte mensen, die zot in hun hoofd zijn en aanslagen plegen. Maar ik denk dat u een beetje zot in uw hoofd bent, want u hoort dingen die ik niet zeg. Ik heb het over de islam gehad. *(Opmerkingen van Orry Van de Wauwer)*

De voorzitter: Mijnheer Van de Wauwer, u mag straks repliceren.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Ja, u mag uiteraard nog repliceren. Ik heb het over de islam gehad, over de leer die vervat zit in de Koran en in de Hadith en op basis waarvan die moslimterroristen aanslagen hebben gepleegd. Dát heb ik gezegd. Ik heb mensen met een migratieachtergrond, zoals Ayaan Hirsi Ali, zoals mijn eigen vriendin, die uit islamitische landen komen, genoemd als voorbeelden. Ik heb hen geciteerd. Dus ik pik uw zotternijen wat dat betreft aan mijn adres niet meer. Herbekijk mijn speech, probeer er een speld tussen te krijgen, maar doe dat wel op basis van wat ik heb gezegd en niet op basis van wat u denkt dat ik heb gezegd.

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Collega van Rooy, ik denk dat wij gewoon een andere definitie hebben van het werkwoord 'gedogen'. Want wat ik heb gezien, is dat er in Antwerpen inderdaad een heel aantal jongeren zijn opgepakt en dat er heel wat pv's werden uitgedeeld. Je kunt een illegale betoging natuurlijk helemaal uit elkaar ranselen. Maar een betoging die gericht is op het uiten van kritiek tegen politiegeweld beantwoorden met nog harder politiegeweld... Ik denk dat we daarover gewoon wat van mening verschillen.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Ik dank u om te bevestigen wat ik net zei: de facto werd die inderdaad gedoogd. En dat is inderdaad gebeurd – ik heb nog zulke verklaringen gelezen van burgemeesters – om erger of om geweld te voorkomen. Dus eigenlijk komt het erop neer dat, als er maar voldoende mensen samentroepen en als er een soort angst is dat dat zal ontaarden in geweld, men niet optreedt, men het toelaat.

In wat voor een samenleving komen we terecht op deze manier? Dat is de straffeloosheid, mevrouw Sminate, die ertoe heeft geleid dat we nu te maken krijgen met de plunderingen en de brandstichtingen die we telkenmale opnieuw zien, ook hier in Brussel. *(Opmerkingen van Karl Vanlouwe)*

In Antwerpen gebeurt dat ook, mijnheer Vanlouwe. U moet dat maar eens nagaan. Daar wordt de politie ook aangevallen met de regelmaat van de klok in bepaalde buurten. Dat gebeurt inderdaad doordat er de facto een beleid heerst van angst voor rellen en van angst om geweld te gebruiken. Die angst moet eindelijk eens van kant veranderen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, gelieve u nu aan te melden in de stemtoepassing.

De plenaire vergadering wordt gedurende dertig minuten geschorst om iedereen daarvoor de tijd te geven.

– *De vergadering wordt geschorst om 17.45 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 18.36 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, voor we met de eigenlijke stemmingen beginnen, voeren we een teststemming uit.

U krijgt hiervoor zestig seconden de tijd.

– *De Vlaamse volksvertegenwoordigers voeren een teststemming uit.*

Collega's, deze teststemming is goed verlopen.

VOORSTEL tot invoering van een coronaouderschapsverlof voor het statutair personeel van het Algemeen Secretariaat van het Vlaams Parlement en van de Vlaamse Ombudsdienst

Bespreking en stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel tot invoering van een coronaouderschapsverlof voor het statutair personeel van het Algemeen Secretariaat van het Vlaams Parlement en van de Vlaamse Ombudsdienst.

De bespreking is geopend.

Het Bureau heeft op 27 mei 2020 beslist een voorstel tot invoering van een coronaouderschapsverlof voor het statutair personeel van het Algemeen Secretariaat van het Vlaams Parlement aan de plenaire vergadering voor te leggen.

Ook de Vlaamse Ombudsman heeft, naar analogie met het ontwerp voor het personeel van het Algemeen Secretariaat, op 19 mei 2020 beslist een voorstel tot invoering van een coronaouderschapsverlof voor het statutair personeel van de Vlaamse Ombudsdienst aan de plenaire vergadering voor te leggen.

De voorgestelde bepalingen voeren de tijdelijke mogelijkheid voor ambtenaren van het Algemeen Secretariaat en van de Vlaamse Ombudsdienst in om een coronaouderschapsverlof op te nemen. Zij kunnen immers, in tegenstelling tot de contractuele personeelsleden bij die instanties en de (contractuele) personeelsleden van de andere aan het Vlaams Parlement verbonden instellingen, geen gebruik maken van het coronaouderschapsverlof zoals ingevoerd bij het koninklijk besluit nr. 23 van 13 mei 2020. De bepalingen zoals voorgelegd sluiten zo nauw mogelijk aan bij de modaliteiten van dat koninklijk besluit. Ze hebben uitwerking vanaf 1 mei 2020 en lopen af op 30 juni 2020.

Het voorstel tot invoering van het coronaouderschapsverlof werd u vanmorgen per mail bezorgd.

Namens het Bureau en de Vlaamse Ombudsman verzoek ik de plenaire vergadering om het voorstel tot invoering van een coronaouderschapsverlof bij het Algemeen Secretariaat en de Vlaamse Ombudsdienst goed te keuren.

Vraagt hierover iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

Wij stemmen nu bij zitten en opstaan over het voorstel tot invoering van een coronaouderschapsverlof voor het statutair personeel van het Algemeen Secretariaat van het Vlaams Parlement en van de Vlaamse Ombudsdienst.

De volksvertegenwoordigers die akkoord gaan met het voorstel, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die niet akkoord gaan met het voorstel, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het Vlaams Parlement neemt het voorstel tot invoering van een coronaouderschapsverlof voor het statutair personeel van het Algemeen Secretariaat van het Vlaams Parlement en van de Vlaamse Ombudsdienst aan.

VOORSTEL VAN DECREET van Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele en Willem-Frederik Schiltz tot invoering van een uitzonderlijke gezinsbijslag in het kader van de COVID-19-maatregelen – 351 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Peter Van Rompuy bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van decreet van Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele en Willem-Frederik Schiltz tot invoering van een uitzonderlijke gezinsbijslag in het kader van de COVID-19-maatregelen.

Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Op 20 mei is hier unaniem een resolutie goedgekeurd met betrekking tot de gerichte versterking van kwetsbare huishoudens, naar aanleiding van de COVID-19-pandemie. Ondertussen is er een voorstel uitgewerkt. De beslissing van de regering in uitvoering van die resolutie bevat drie elementen. Het eerste daarvan, met betrekking tot de eenmalige en extra

toeslag ingevolge COVID-19 is decretaal verwerkt, en het voorstel van decreet ligt hier voor.

Voorzitter, de hoogdringendheid wil ik hier verantwoorden vanuit het gegeven dat het voor gezinnen die heel kwetsbaar zijn, echt dringend nodig is dat die tegemoetkoming op korte termijn kan worden uitbetaald en dat er voorzien is dat de aanvragen al vanaf maandag 15 juni, maandag aanstaande, zouden kunnen gebeuren.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp·a): Ik heb het enkel over de spoed. De inhoudelijke toelichting van de amendementen doe ik later.

De voorzitter: Als het voorstel tot spoedbehandeling wordt goedgekeurd.

Hannes Anaf (sp·a): Als het effectief op de agenda wordt gezet.

Er werd op 20 mei inderdaad een resolutie goedgekeurd, ik denk kamerbreed. Er werd toen aan de regering gevraagd om tegen 5 juni een aantal elementen uit te werken. Dan vind ik het ook heel vreemd dat we dat voorstel van decreet hier nu tijdens de plenaire vergadering voorgeschoteld krijgen. Ik vind dat toch een rare manier van werken.

De voorzitter: Dat gaat niet over de spoed.

Hannes Anaf (sp·a): Jawel, men had ons dat wel op voorhand kunnen bezorgen.

De voorzitter: U uit uw ongenoegen over de manier van werken. Dat gaat niet over de spoed.

Hannes Anaf (sp·a): Dan zal ik dat straks toelichten. De spoedbehandeling zullen wij mee steunen, maar wij vinden het een zeer vreemde manier. Dat had op voorhand kunnen worden bezorgd aan de fracties.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Dan stemmen wij nu bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het voorstel tot spoedbehandeling is aangenomen. Dan stel ik voor dat het voorstel van decreet van Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele en Willem-Frederik Schiltz tot invoering van een uitzonderlijke gezinsbijslag in het kader van de COVID-19 maatregelen onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? *(Instemming)*

Het incident is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, ik zou graag nog eens de schorsing van de vergadering vragen.

De voorzitter: Hebt u enig idee hoelang?

Wilfried Vandaele (N-VA): Ik ga dat zo kort mogelijk houden, voorzitter. Maar we hebben daarnet – de collega's mogen dat weten – een digitale fractie-vergadering gehad, maar dat is technisch heel slecht gelopen, dus ik zou nog op een andere manier willen proberen mijn fractieleden heel snel te bereiken, via WhatsApp of een ander kanaal. Maar dat is hier moeilijk.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Mogen wij uit nieuwsgierigheid weten wat de reden van de schorsing is, collega Vandaele? Het is maar omdat we het thuis ook zouden kunnen uitleggen. *(Gelach)*

Wilfried Vandaele (N-VA): Wel, ik denk dat we hier vanmiddag allemaal opnieuw merken dat de manier waarop we het nu doen een beetje verwarrend is, met al die resoluties die hier te elfder ure, ook bij hoogdringendheid, aan bod komen. Let op, wij zijn daar nu zelf ook schuldig aan. Wij hebben een tijd geleden in het Bureau afgesproken dat we gingen proberen om dat tijdig te doen. We slagen daar blijkbaar niet in, de oppositie niet en de meerderheid ook niet.

Maar dat brengt dan wel mee dat op momenten zoals deze we onze mensen moeten kunnen informeren over wat er nu eigenlijk op ons afkomt. Dat valt niet altijd mee als we hier niet fysiek aanwezig zijn. We hebben een uitstekend systeem met onze partij, zoals de meeste van onze systemen uitstekend werken, collega Tobback. We hebben een uitstekend systeem om digitaal te overleggen, maar daarnet is dat hier in dit huis...

De voorzitter: Dat werkt niet goed op de server van dit Vlaams Parlement.

Wilfried Vandaele (N-VA): Neen, dat werkt niet goed op deze server. Thuis werkt het perfect, en hier werkt het verdorie niet goed.

De voorzitter: Collega Tobback, als u aan uw partner moet uitleggen waar u was, wil ik u een briefje meegeven. *(Applaus. Gelach)*

De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Dat briefje apprecieer ik ten zeerste, voorzitter, maar ik heb nog altijd niet gehoord over welke resolutie collega Vandaele zijn fractie niet meer kan volgen.

De voorzitter: Dat is niet relevant.

Bruno Tobback (sp.a): Het is er waarschijnlijk toch een van hem.

Wilfried Vandaele (N-VA): Het is het geheel van dingen die mijn petje eigenlijk te boven gaan. Maar het kan ook aan mij liggen natuurlijk. Het is de veelheid.

Bruno Tobback (sp.a): Het is u allemaal een beetje boven het hoofd aan het groeien, collega.

Wilfried Vandaele (N-VA): Ik zal het in mijn memoires onthullen.

De voorzitter: Het staat iedereen vrij een schorsing te vragen. Bij dezen heeft collega Vandaele dat gedaan. Als u dat straks ook nog wilt doen, collega Tobback, omdat u nog later wilt thuiskomen, dan mag u dat ook doen.

Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 18.46 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 19.14 uur.*

**VOORSTEL VAN DECREET van Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele en Willem-Frederik Schiltz tot invoering van een uitzonderlijke gezinsbijslag in het kader van de COVID-19-maatregelen
– 351 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2**

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele en Willem-Frederik Schiltz tot invoering van een uitzonderlijke gezinsbijslag in het kader van de COVID-19-maatregelen.

De algemene bespreking is geopend.

Zou iedereen alsjeblieft ofwel op zijn plaats willen gaan zitten ofwel ergens in een ander vertrek gaan praten?

Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): De coronacrisis heeft een ongeziene invloed op de situatie van heel veel gezinnen in Vlaanderen. Velen worden geconfronteerd met inkomensverlies. Tijdens de maand april alleen al zaten bijna 731.000 werknemers in het Vlaamse Gewest minstens één dag in tijdelijke werkloosheid. Er zijn ook heel wat mensen die daar geen beroep op kunnen doen en dus moeten terugvallen op een leefloon of een inkomensvervangende uitkering.

Mensen met een laag inkomen beschikken vaak niet over een sterke buffer om dit inkomensverlies op te vangen. Het OCMW meldde dan ook een belangrijke toename van het aantal gezinnen dat bij hen aanklopt voor financiële hulp.

Dat we moeten vermijden dat mensen in structurele armoede terechtkomen, daar zijn we het over eens. Met het oog daarop keurden we op 20 mei laatstleden in deze vergadering dan ook unaniem een resolutie goed waarin we de Vlaamse Regering vroegen om een wijziging door te voeren aan de regeling in het groeipakket, de lokale besturen tijdelijk financieel te versterken en te voorzien in een consumptiebudget om zowel de kwetsbare mensen als de lokale economie te ondersteunen.

De Vlaamse Regering nam eerder al een initiatief om het inkomensverlies van mensen te temperen, meer bepaald de tussenkomst in de energiefactuur voor mensen in tijdelijke werkloosheid. Bijkomende maatregelen die nu worden genomen, moeten zo gericht mogelijk worden ingezet met bijzondere aandacht voor kinderen, want kinderen mogen niet de dupe worden.

Collega's, het voorstel van decreet dat nu voorligt, geeft uitvoering aan de resolutie die is goedgekeurd op 20 mei. Met dit voorstel van decreet wordt via het groeipakket voorzien in een tijdelijke en extra tegemoetkoming voor gezinnen die door de coronacrisis tijdens de maanden maart, april, mei of juni van dit jaar een inkomensdaling ervaren van minstens 10 procent in vergelijking met de maanden januari of februari van dit jaar, en van wie het inkomen minder is dan 2213,30 euro per maand.

Het betreft een extra toeslag, dus boven op het basisbedrag voor elk kind van 163,20 euro, en boven op de eventueel reeds toegekende sociale toeslag die, afhankelijk van het inkomen en het aantal kinderen, 51 of 81,60 euro per maand

bedraagt. De COVID-19-toeslag die hier voorligt, bedraagt 120 euro per kind, uitbetaald in drie maandelijkse schrijven van 40 euro.

Het is belangrijk dat we snel handelen en daarom is opgenomen dat de toeslag al kan aangevraagd worden vanaf 15 juni aanstaande tot en met 31 oktober. Door deze toeslag te laten uitkeren via het groeipakket wordt heel wat administratieve overlast voor zowel de uitbetalingsactoren als voor de gezinnen vermeden. Naast de toeslag blijft vanzelfsprekend ook de alarmbelprocedure van toepassing. Als het inkomensverlies langer duurt, zullen gezinnen nog altijd recht hebben op de gewone sociale toeslag. Met deze covidtoeslag spelen we echter nog veel korter op de bal. We zetten er ook op in om bij de toekenning zo snel mogelijk over te gaan tot uitbetaling. Het kan daarbij niet de bedoeling zijn om, eens de financiële situatie van het betrokken gezin zich hersteld heeft, de toeslag terug te vorderen.

We willen ook inzetten op een heel actieve communicatie, wat zeker nodig is. Dat zullen we vragen aan de uitbetalingsactoren, de OCMW's maar ook andere organisaties. Zo hopen we dat alle rechthebbenden kunnen worden bereikt en gebruik zullen kunnen maken van deze covidtoeslag. Met deze covidtoeslag komen we tegemoet aan de acute financiële problemen die zich stellen voor gezinnen met kinderen met de laagste inkomens. Naar schatting 126.000 kinderen zullen deze toeslag kunnen krijgen, en voor hen kan dit echt wel mee het verschil maken.

Collega's, het groeipakket heeft de voorbije periode al bewezen een krachtig instrument te zijn tegen kinderarmoede. Dat bleek nog uit het jaarverslag dat vandaag publiek werd gemaakt. In totaal werd in 2019 voor 170,75 miljoen euro aan sociale toeslagen uitgekeerd, en dit aan bijna 179.000 kinderen meer dan in 2018. Dat is een verdubbeling van het aantal kinderen op één jaar tijd. Het is dan ook evident dat we dit systeem nu gebruiken ter ondersteuning van gezinnen met kinderen die getroffen worden door de coronacrisis om zo mogelijk structurele armoede af te wenden. Ook gezinnen die nooit verwacht hadden in financiële moeilijkheden te komen, krijgen zo meer ademruimte. Met de relancemaatregelen moeten we ervoor zorgen dat niemand achterblijft, in het bijzonder sociaal kwetsbaren en zeker ook kinderen. Hen ondersteunen is precies wat we met dit voorstel van decreet willen doen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Wat vandaag voorligt, is een belangrijk voorstel van decreet. Het gaat over een tijdelijke extra gezinsbijslag en die is cruciaal want het gaat over kinderen. Het gaat om het groeipakket, beste collega's. Het is niet onbelangrijk om de financiële voorwaarde mee te geven. We stappen niet in de alarmbelprocedure met allerlei termijnen, maar zeggen direct dat er een extra toelage komt van 120 euro voor die gezinnen van wie in maart, april, mei of juni 2020 minstens de inkomsten minstens 10 procent lager liggen dan in januari of februari. Dat is heel duidelijk: het zijn gezinnen die dan worden getroffen.

Waarom doen we dat? We willen niet dat de kinderen in die gezinnen tekorten zouden hebben. Het gaat dus om het groeipakket. Het is echt wel de bedoeling dat die middelen worden ingezet voor de kinderen.

Ik voeg nog een tweede zaak toe, want ik kreeg ondertussen naar aanleiding van het voorstel vragen van mensen die zelfstandig zijn. Ik kan hen geruststellen, beste collega's, want in artikel 11 staat dat het niet enkel gaat om mensen die in loonverband werken, maar ook om mensen die als zelfstandige aan de slag zijn.

Met deze stimulus en de snelle uitbetaling willen we een belangrijk signaal geven aan de gezinnen, aan de ouders. Men kan dit aanvragen vanaf 15 juni – over vijf dagen dus – en de termijn loopt tot en met 31 oktober, wat vrij lang is. Ik hoop

dat we al die gezinnen op die termijn op eender welke manier, hetzij via de pers, hetzij elders, kunnen informeren om die aanvraag effectief te doen en dat men de tijd heeft om die informatie aan te reiken en te verzamelen.

De N-VA-fractie zal dit voorstel van decreet goedkeuren en we hopen dat iedereen kan instemmen met de extra, uitzonderlijke, bijkomende toelage van 120 euro voor die gezinnen met kinderen die inkomensverlies hebben geleden door de coronacrisis.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp.a): We hebben drie weken geleden inderdaad allemaal samen een resolutie goedgekeurd. Maar in die resolutie stond wel dat wij aan de regering de opdracht gaven om – en ik citeer – “een wijziging door te voeren aan de regeling van sociale toeslag en het groeipakket, in functie van het aanpakken van acute financiële problemen die zich stellen voor gezinnen met de laagste inkomens.” We hebben dit voorstel van decreet daarnet pas ontvangen. We zijn er snel doorgegaan. In het artikel dat aangeeft wie ervoor in aanmerking komt, blijkt dat er iets anders staat dan wat er op de persconferentie van de Vlaamse Regering door minister Beke werd aangekondigd. Minister Beke heeft daar namelijk aangekondigd dat iedereen die een inkomen heeft onder 2213,30 euro, in aanmerking zou komen, en ook diegenen die inkomensverlies lijden en daardoor onder die drempel terechtkwamen. Wat hier staat, is dat je én onder die grens moet zitten én moet kunnen aantonen dat je minstens 10 procent inkomensverlies geleden hebt. Dat is wel iets fundamenteel anders.

Wij waren tevreden met de maatregel die vorige week werd aangekondigd, omdat dat nu eens een maatregel was die aan alle mensen in armoede een tegemoetkoming gaf. Mensen die in structurele armoede zitten en die soms al jaren moeten overleven met een overlevingsuitkering, met een leefloon, met een tegemoetkoming voor mensen met een handicap of met een ziekte-uitkering, al die mensen hebben het nu ook veel moeilijker. We weten allemaal dat het leven in deze coronatijden veel duurder is geworden, want de consumptiegoederen zijn duurder geworden. Wij waren dus blij met de aankondiging door minister Beke van een maatregel die ook voor die mensen een beetje soelaas zou brengen.

We hebben hier ook al een debat gehad over de toelagen voor energie, voor elektriciteit en water. We vonden dat ook een goede maatregel en hebben hem ook mee gesteund. Maar ook die maatregel gold alleen voor mensen die inkomensverlies lijden, die in technische werkloosheid terechtkwamen. Toen gaven wij ook al de kritiek dat er ook iets moest worden gedaan voor mensen die in structurele armoede zitten.

Ik vind het heel bijzonder dat de minister op de persconferentie een andere aankondiging doet dan wat hier nu voorligt. Daarom hebben wij een amendement ingediend voor de meerderheid, om dat recht te zetten en om dit voorstel van decreet in overeenstemming te brengen met wat de Vlaamse Regering heeft aangekondigd.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, collega's, het is wat het is, denk ik. We gaan dit steunen. Maar ik wil wel vooraf zeggen dat ik dit een vreemde manier van werken vind. Dit wordt vrijdag op een persconferentie aangekondigd. Alle ministers van alle partijen pakken daarmee uit. Kijk maar eens op de persoonlijke websites van zowel minister Beke als minister Diependaele en minister Somers. Pas tijdens de plenaire vergadering wordt deze complexe materie op tafel gelegd. Dit werd vrijdag aangekondigd. Wel, dan had ik graag gehad dat we dit

iets vroeger hadden kunnen zien. Nu moeten we zeer snel door die teksten gaan. Voor iemand als ik, die dit minder opvolgt, is dit behoorlijk technische materie.

Ik heb een aantal vragen, die aansluiten bij wat collega Anaf naar voren schuift. Ik hoop dat er een antwoord op kan komen.

We kunnen ons vergissen, maar op dit moment ligt in het voorstel van decreet de grens van het maandelijks inkomen op 2213 euro. Als je een sociale toeslag krijgt via de kinderbijslag ligt, volgens onze informatie, het brutojaarincome op dit moment op net geen 31.000 euro. Omgerekend is dat 2585 euro per maand. Hier is sprake van 2213 euro. Daar zit dus een heel groot gat tussen. Minister, kunt u toelichten waar dat bedrag vandaan komt? Als we de sociale toeslag, zoals hij vandaag bestaat, op jaarbasis bekijken, dan zit daar een verschil op.

Onze tweede vraag gaat over de toekenning. Ik denk dat de Vlaamse overheid altijd – en dat wordt breed gedragen in dit parlement – probeert te gaan naar automatische toekenningen. Nu worden van degenen die recht hebben of zouden hebben op deze covid-toeslag nog altijd bewijsstukken gevraagd, terwijl sociale toeslagen bijvoorbeeld op inkomensfiches en zo meer worden berekend. Nu vragen we extra bewijsstukken. Waarom kan dit niet wanneer men dit heel gericht doet richting die kwetsbare gezinnen? Waarom kan niet worden gewerkt met een automatische toekenning? Dat zou het ook administratief veel minder zwaar maken.

En dan misschien een laatste vraag, omdat het ons niet helemaal duidelijk is: er is de alarmbelprocedure waarbij mensen kunnen zeggen dat ze recht hebben op een sociale toeslag, maar die alarmbel kan pas na zes maanden worden aangevraagd. Op dit moment geldt dit voor drie maanden. Is dat op een of andere manier cumuleerbaar? En wat doet men in de tussentijd, tussen de drie en de zes maanden? Wat geldt daar? Dat was ons niet helemaal duidelijk bij het lezen van dit voorstel van decreet.

Dus, collega's, we zullen dit steunen, maar we hadden hier graag een iets fundamentele bespreking over gehouden. We zeggen allemaal schouder aan schouder dat we kwetsbare gezinnen en vooral die kinderen daarin tegemoet willen komen, maar we hadden dat wel graag op een transparantere manier gehad.

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Ook wij vinden het heel jammer dat die documenten hier te elfder ure op de banken verschijnen, terwijl de aankondiging vorige week vrijdag al is gebeurd. Het is duidelijk dat een aankondiging iets sneller gaat dan het indienen van een gedegen document hier op de banken. Misschien kan daar in de toekomst rekening mee worden gehouden, zodat ook wij ons goed kunnen voorbereiden op dergelijke documenten en voorstellen van decreet.

Het Vlaams Belang zal dit voorstel van decreet als sociale volkspartij ook goedkeuren. Gezinnen in moeilijkheden, gezinnen met kinderen moeten in deze moeilijke tijden ondersteund worden. Op 20 mei hebben we ook het voorstel de resolutie goedgekeurd.

Wij zullen ook het amendement steunen, want de heer Anaf heeft gelijk dat met de goedkeuring van het amendement veel meer wordt tegemoetgekomen aan de communicatie die de minister heeft gedaan. Als de minister graag eerst communiceert en dan documenten opstelt, dan moet men daar misschien ook maar de gevolgen van dragen.

Katrien Schryvers (CD&V): Ik wil even reageren op de collega's. De aankondiging van deze maatregelen is maandag gebeurd. Collega's, ik denk dat jullie ook wel begrijpen dat de uitwerking daarvan niet zomaar op een-twee-drie kan. Ik begrijp dat jullie nu zeggen dat jullie het graag iets vroeger hadden gehad, maar wij hebben echt ons best gedaan na maandag om dat alsnog hier in de plenaire vergadering te krijgen zodat vanaf volgende maandag die aanvragen kunnen gebeuren en die gezinnen zo snel mogelijk ook de eerste keer dat bedrag kunnen krijgen. Ik wil er daarbij op wijzen dat het niet de bedoeling is dat wordt gewacht op volgende maand. Gezinnen die volgende maandag een aanvraag indienen, moeten de eerste uitbetaling krijgen voor het normale groeipakket wordt betaald, dus voor 8 juli.

Wat het bedrag van 2213,3 euro betreft, is het wel degelijk zo dat dezelfde grens wordt gebruikt als de sociale toeslag. Die 2213,3 euro moet worden vermenigvuldigd met 14 om het jaarbedrag te krijgen voor de sociale toeslag, het is dus wel degelijk diezelfde grens.

We zouden niets liever hebben dan een automatische toekenning, maar het inkomen in het groeipakket waarop de sociale toeslag wordt berekend, komt op basis van de fiscale gegevens. En als het inkomen in maart, april, mei of juni daalt tegenover januari of februari, dan is dat natuurlijk nog nergens opgenomen in de fiscale aanslagen of aangiftes. Mensen moeten het wel degelijk zelf aanvragen maar zoals ik daarnet zei, is het echt wel de bedoeling om via de pers, via campagnes, via de OCMW's, via de uitbetalingsactoren en andere organisaties mensen daar op een heel goede manier naartoe te leiden, want natuurlijk moet iedereen die daar recht op heeft, daar ook een beroep op kunnen doen.

Met betrekking tot de inhoud, het gaat natuurlijk over een coronamaatregel. Dat betekent dat er een inkomensdaling moet zijn wegens corona. De maatregelen die de regering vrijdag heeft genomen en die maandag zijn aangekondigd op de persconferentie, hebben drie luiken. Dit is er één van.

Daarnaast is er nog twee keer een budget van 15 miljoen euro voorzien. Eén is voor de lokale besturen om in te zetten op armoedebestrijding. Zij kunnen dat heel gericht doen naar gezinnen waarvan ze weten dat ze kwetsbaar zijn, die in acute financiële nood komen door corona. Ze kunnen doelgericht en met heel veel kennis van zaken en knowhow op die kwetsbare gezinnen inzetten. Met het tweede budget van 15 miljoen euro kunnen de lokale besturen via een bestaand systeem, of een nieuw systeem als ze dat opzetten, een consumptiebudget geven aan diezelfde kwetsbare gezinnen.

Met betrekking tot deze toeslag moet er een inkomensdaling zijn. Dat heb ik juist gezegd. Ik wil erop wijzen dat wij hiermee verder gaan, een heel pak verder gaan, dan het voorstel van resolutie van de oppositie dat hier op 20 mei voorlag. Dat voorstel van resolutie zegde enkel dat de alarmbelprocedure van zes maanden versneld zou worden naar drie maanden. De alarmbelprocedure blijft gelden. Als gezinnen zes maanden een inkomensdaling hebben, gaan ze een beroep kunnen doen op de sociale toeslag en dat is supplementair met deze covidtoeslag.

Mijnheer Anaf, deze beslissing gaat verder dan het voorstel van resolutie van de oppositie van 20 mei. Dit gaat over een bijkomende toeslag voor de gezinnen die een inkomensdaling kennen van 10 procent ten gevolge van corona. Dat is 120 euro, betaald in drie maandelijkse schijven van 40 euro. 120 euro per kind is niet terugvorderbaar en is supplementair met de alarmbelprocedure als gezinnen daarvoor in aanmerking komen. Supplementair is er 30 miljoen euro voorzien als bijkomende middelen voor de lokale besturen om die kwetsbare gezinnen in deze situatie bijkomend te ondersteunen.

Koen Daniëls (N-VA): Dank u, collega's, voor de vragen. Er zijn terechte vragen bij die ook gelden voor de rechtszoekenden, voor de gezinnen. Ik wil nog even inzoomen op de cumuleerbaarheid. Dat is een terechte vraag. We hebben net dat vanuit onze fractie, vanuit de meerderheid mee uitgewerkt. Corona is iets extra's dat er in onze levens is bijgekomen, ook in die gezinnen. Het is een extra druk. In het voorstel van decreet staat niet dat we de alarmbelprocedure uitschakelen, dat staat er niet in. Er staat ook niet in dat het niet-cumuleerbaar is. Met andere woorden, alles wat niet is uitgesloten, is toegelaten.

Dit is heel duidelijk. Die 120 euro die in drie keer wordt uitbetaald, is heel specifiek wegens de extra kosten en de extra druk, en dat is niet onbelangrijk, door de inkomensdaling op het gezin met kinderen. Daarom nemen we deze maatregel met die extra toelage. Als het gezin daarentegen ook voldoet aan de alarmprocedure die uiteraard ook een langere periode behelst, is de alarmprocedure van kracht. Het is heel duidelijk: wat dat genereert voor het gezin valt binnen het generieke stelsel. Dat kan blijven duren maand na maand na maand. Dit is beperkt tot de coronalockdownmaanden. Dat is het verschil, maar het ene sluit het andere niet uit.

Hannes Anaf (sp.a): Mijnheer Daniëls, u zegt het goed, er is een extra druk op gezinnen door corona, maar die is er niet alleen op gezinnen met een inkomensdaling. Die is er ook op gezinnen die al in structurele armoede zaten en geen inkomensdaling hebben. Die ervaren die druk evengoed omdat alles duurder geworden is. Zij moeten meer uitgaven doen, en ze hebben het al moeilijk.

Mevrouw Schryvers, het probleem is niet de maatregel op zich. Het probleem is dat uw minister maandag in de persconferentie heeft aangekondigd dat alle gezinnen onder de inkomensgrens in aanmerking zullen komen voor dit extra kindergeld.

Dat is wel heel vervelend, want dat is een boodschap die bij veel gezinnen is aangekomen. Ook de pers heeft dat immers op die manier overgenomen, uiteraard. U kunt het fragment van de persconferentie nog eens herbekijken. Hij heeft dat letterlijk zo aangekondigd. Dat is wel een vervelende boodschap die jullie zullen moeten brengen aan die gezinnen, tenzij jullie straks ons amendement mee goedkeuren.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 351/1)

– *Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 tot en met 7.*

Er is een amendement tot vervanging van artikel 8. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 351/2)

– *Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 9 tot en met 16.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over het amendement, de artikelen en het voorstel van decreet houden.

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van An Moerenhout, Björn Rzoska, Imade Annouri en Celia Groothedde over het invoeren van praktijktesten op de private huurmarkt in de strijd tegen discriminatie
– 343 (2019-2020) – Nr. 1**

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Björn Rzoska bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van An Moerenhout, Björn Rzoska, Imade Annouri en Celia Groothedde over het invoeren van praktijktesten op de private huurmarkt in de strijd tegen discriminatie.

De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Voorzitter, we vragen om dit te agenderen omdat er een internationaal momentum is waarbij mensen hun stem verheffen tegen vormen van structurele discriminatie in heel wat Europese steden, de Verenigde Staten, Azië, wereldwijd. Heel wat collega-politici zijn op dit moment in parlementen, in krantenartikels, in diverse studio's aan het aangeven dat ze die strijd steunen, dat ze maatregelen willen nemen. Onder andere de praktijktesten op de huurmarkt werden aangehaald. Dit is het momentum om niet dezelfde fouten als in het verleden te maken, waarbij het enkel bij woorden werd gelaten, maar om echt naar daden over te gaan. We willen dat dus vandaag agenderen om vandaag die stap vooruit te zetten en gebruik te maken van het momentum. Met de verklaringen van collega's in de media denken we dat we dat ook positief kunnen voltooien.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, wij stellen voor om dit in de commissie te behandelen, zoals dat doorgaans gebeurt.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

Dan stemmen wij nu bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het voorstel tot spoedbehandeling is niet aangenomen. Derhalve blijft het voorstel van resolutie van An Moerenhout, Björn Rzoska, Imade Annouri en Celia Groothedde over het invoeren van praktijktesten op de private huurmarkt in de strijd tegen discriminatie naar de Commissie voor Wonen en Onroerend Erfgoed verwezen.

Het incident is gesloten.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Katrien Partyka, Nadia Sminate en Sihame El Kaouakibi over de bestrijding van discriminatie en racisme in de samenleving**– 360 (2019-2020) – Nrs. 1 tot en met 3****Voorstel tot spoedbehandeling**

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 50 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Peter Van Rompuy bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Voorzitter, wij vragen om ons voorstel van resolutie over de strijd tegen discriminatie en racisme aan de agenda toe te voegen. De tekst wordt zo snel mogelijk rondgedeeld.

De voorzitter: Ik stel voor dat we ons daarover uitspreken vanaf het moment dat de tekst is rondgedeeld.

Het incident is gesloten.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Imade Annouri en Björn Rzoska over een groen economisch relanceplan voor Vlaanderen**– 348 (2019-2020) – Nr. 1****VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Robrecht Bothuyne, Axel Ronse, Tom Ongena, Maaïke De Vreese, Kurt Vanryckeghem en Andries Gryffroy over een Vlaams sociaal-economisch relanceplan na de coronacrisis****– 352 (2019-2020) – Nrs. 1 tot en met 3****Voorstellen tot spoedbehandeling**

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Björn Rzoska bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Imade Annouri en Björn Rzoska over een groen economisch relanceplan voor Vlaanderen.

De heer Peter Van Rompuy heeft bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Robrecht Bothuyne, Axel Ronse, Tom Ongena, Maaïke De Vreese, Kurt Vanryckeghem en Andries Gryffroy over een Vlaams sociaal-economisch relanceplan na de coronacrisis.

Aangezien beide voorstellen van resolutie hetzelfde onderwerp hebben, behandelen we beide voorstellen tot spoedbehandeling samen.

De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Ik denk dat iedereen overtuigd is van de hoogdringendheid om een sterke relancestrategie te ontwikkelen. Als we onze kranten openslaan, zien we elke dag berichten over sectoren en bedrijven in nood. De Vlaamse Regering heeft aangekondigd dat ze in juni werk wil maken van een relancestrategie. De relancecomités zijn aan zet. Het is belangrijk dat wij als parlement daartoe bijdragen middels deze resoluties.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, het is misschien een merkwaardig discours van mijn kant, maar ik ben het eigenlijk niet eens met de spoedbehandeling, en toch heb ik gevraagd om de voorstellen tot spoedbehandeling aan elkaar te

koppelen. Ik ben het niet eens om een heel eenvoudige reden, collega's: ik vind dat een parlement zichzelf serieus moet nemen en de commissie voor Economie heeft zeer goed werk geleverd. Daar vonden interessante hoorzittingen plaats en de meeste heb ik ook gevolgd, ofwel in de commissie, ofwel als toeschouwer. Ik vind dat je de conclusies eerst in de commissie moet bespreken en dat je dan misschien kijkt of je niet ook de oppositie kunt meenemen om die conclusies te dragen, want wij zaten ook klaar met een aantal dingen. In mijn ogen wordt door de hoogdringendheid het werk van de commissie voor Economie voor een stuk verkwanseld, want je ontwijkt een parlementair instrument, met name een bespreking in de commissie. Dan hadden we wat mij betreft volgende week hier in de plenaire vergadering gerust de discussie daarover kunnen voeren. We hebben de tekst pas dit weekend gekregen. Wij zaten ook klaar met een aantal punten die we wilden inbrengen. En eerlijk gezegd, mijnheer Bothuyne, ik snap de urgentie niet.

Maar goed, u hebt de urgentie gevraagd. Als ze wordt goedgekeurd, zullen wij ook ons eigen voorstel van resolutie op tafel leggen. Toch hadden we veel liever het parlementaire proces gevolgd, want u hebt gelijk: de relance is een belangrijk onderwerp. (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Mijnheer Rzoska, ik ben het 100 procent met u eens dat het parlement serieus moet worden genomen. Als u het voorstel van resolutie bekijkt, zult u wel zien dat er geen half werk is geleverd. Dit is een van de meest omvattende en sterkste resoluties die ik hier ooit heb gezien. Dat is inderdaad omdat we heel uitgebreid onze tijd hebben genomen binnen de commissie voor Economie, waar alle mogelijke actoren, voorgedragen door alle partijen, hun zeg hebben kunnen doen en waar we het debat ook gehouden hebben. U was daarbij niet altijd zelf aanwezig, maar uw collega's van Groen wel. Ik denk dat de neerslag daarvan wel op een serieuze manier is gebeurd. Die werd u in het weekend bezorgd, dus ik denk dat de tijd om die grondig te bekijken wel voldoende was. Dat we dat nu zullen behandelen, lijkt me niet meer dan logisch.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Vandaag zijn hier geen vaste leden aanwezig die de commissie voor Economie voor onze fractie opvolgen, maar als ik het voorstel van resolutie bekijk, zie ik dat daarin dertien hoofdstukken met meer dan honderd maatregelen staan. Als we dat een beetje op een ernstige manier willen bekijken, bestuderen en eventueel zelfs amenderen, is het veel te kort dag om dat hier vandaag met hoogdringendheid aan de agenda toe te voegen. Ik vind dat een parlement dat zichzelf ernstig wil nemen en goed decreetgevend werk of goede voorstellen van resolutie wil afleveren, dat niet op deze manier kan doen.

De oppositie is de voorbije weken zeer flexibel geweest over alle maatregelen inzake corona. Ik wil de meerderheidspartijen vragen dat zij nu van hun kant ook enige flexibiliteit tonen en dit door de vakmensen in de commissie in eerste instantie laten bekijken.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Wij hebben kosten noch moeite gespaard om het met de commissie en het parlement over de economische relance te hebben. Ere wie ere toekomt: alle partijen hebben heel actief deelgenomen aan de hoorzittingen. We hebben ook een heel intens traject achter de rug inzake dit voorstel van resolutie. Ik denk dat voor maatregelen in het kader van deze relance de urgentie altijd maximaal is, zelfs superurgent. De regering heeft ook vrij fors en stevig

gehandeld en kort op de bal gespeeld. Ik begrijp dat dat voor het parlement niet evident was, dat was het ook niet altijd voor ons. Soms gingen de dingen heel snel. Laat ons nu echter het tempo hoog houden en een aantal grondige maatregelen die nodig zijn om de relance in te zetten, samen vreugdevol stemmen.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Het tempo mag hoog zijn, maar het is de zoveelste keer dat wij een voorstel van resolutie ontvangen na de start van de plenaire vergadering. Ik heb begrepen dat een aantal andere fracties dat wel al ontvangen hebben. Wij opnieuw niet, nadat men dat al maanden heeft beloofd. Ik vind dat geen serieuze manier van werken, ook al moet het tempo hoog zijn. Wij gaan ons hierover in elk geval onthouden.

De voorzitter: Het enige wat ik kan zeggen, collega D'Haese, vanuit de diensten en vanuit mijn rol als voorzitter, is dat wij dat tegelijkertijd naar alle 124 verspreiden. Dat er misschien communicatie is tussen fracties, dat is mijn verantwoordelijkheid niet. Mijn diensten doen het zoals het hoort: naar de 124 tegelijkertijd, op hetzelfde moment.

Jos D'Haese (PVDA): Absoluut. Mijn boodschap was niet aan u gericht, maar aan de opstellers van het voorstel van resolutie. *(Opmerkingen van Axel Ronse)*

Dat is een goed geprobeerde mop, maar thuis had ik het ook moeten ontvangen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Dan stemmen wij nu bij zitten en opstaan over de voorstellen tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die de voorstellen tot spoedbehandeling wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die de voorstellen tot spoedbehandeling niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

De voorstellen tot spoedbehandeling zijn aangenomen. Dan stel ik voor dat de voorstellen van resolutie van Imade Annouri en Björn Rzoska over een groen economisch relanceplan voor Vlaanderen en van Robrecht Bothuyne, Axel Ronse, Tom Ongena, Maaïke De Vreese, Kurt Vanryckeghem en Andries Gryffroy over een Vlaams sociaal-economisch relanceplan na de coronacrisis onmiddellijk worden behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? *(Instemming)*

Het incident is gesloten.

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn de voorstellen van resolutie van Imade Annouri en Björn Rzoska over een groen economisch relanceplan voor Vlaanderen en van Robrecht Bothuyne, Axel Ronse, Tom Ongena, Maaïke De Vreese, Kurt Vanryckeghem en Andries Gryffroy over een Vlaams sociaal-economisch relanceplan na de coronacrisis.

Ik stel voor de besprekingen van beide voorstellen van resolutie samen te voegen tot één bespreking. Is het parlement het hiermee eens? *(Instemming)*

De bespreking is geopend.

De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Voorzitter, collega's, ik ga proberen om het voorstel van resolutie kort toe te lichten, maar het zal toch enige tijd vergen, vrees ik.

De coronacrisis is een crisis zonder voorgaande: een economische krimp van 10,6 procent, voorspellingen over een stijgende werkloosheid die gaan van 110.000 jobs die verloren dreigen te gaan volgens het Planbureau, tot 260.000 volgens de Nationale Bank, een golf van faillissementen die wordt voorspeld, een sterke terugval in de bedrijfsinvesteringen en in de private consumptie. Dat zijn alarmsignalen die in de laatste honderd jaar zelden roder en talrijker zijn geweest.

De Vlaamse en de Federale Regering hebben vrij snel en zeer adequaat gereageerd om die eerste schokken op te vangen, met de compensatie- en de hinderpremies, het soepele gebruik van tijdelijke werkloosheid, extra financieringsmaatregelen, zoals overbruggingskredieten en waarborgen. Dergelijke snelle en drastische beleidsmaatregelen hebben onze economie doorheen de eerste maanden van de crisis geloodst. En ook, minder zichtbaar, maar des te belangrijker: op Europees niveau hebben de Europese Commissie en de Europese Centrale Bank door hun economisch en monetair beleid weer perspectief proberen te bieden aan onze economie. Als een open, sterk van export afhankelijke economie, is Europa voor Vlaanderen wellicht nooit belangrijker geweest dan nu.

Met de versoepeling van de lockdown is het vandaag tijd voor een volgende fase, de fase van de heropbouw. In die fase moeten we lessen trekken uit deze crisis, want er zijn een aantal fundamentele problemen en uitdagingen in onze economie en onze samenleving blootgelegd. Ik denk dan aan de nood aan duidelijke, homogene bevoegdheidspakketten, het gebrek aan leercultuur bij de werkenden, de krapte en de mismatch op de arbeidsmarkt, die zeker in de zorgsector heel zichtbare gevolgen heeft gehad, het belang van investeringen in wetenschap, onderzoek en ontwikkeling, het wegsmelten van de financiële basis van onze bedrijven en ten gevolge daarvan de noodzaak om strategische bedrijven en sectoren hier te verankeren, de nood aan flexibiliteit op de arbeidsmarkt, zowel bij werkgevers als bij werknemers, het belang van topinfrastructuur en gerichte publieke investeringen, enzovoort.

De commissie heeft een breed spectrum aan experts gehoord. We hebben mensen uit de administratie en van de sociale partners gehoord. Ik denk dat we vruchtbare gedachtewisselingen hebben gehad. Ik wil alle Vlaamse volksvertegenwoordigers uit meerderheid en oppositie daarvoor bedanken. De meerderheid heeft zich aan dit voorstel van resolutie gezet. Ik wil iedereen die daartoe heeft bijgedragen uitdrukkelijk bedanken, niet enkel de mensen die het voorstel van resolutie hebben ondertekend, maar alle Vlaamse volksvertegenwoordigers die een inbreng in de voorliggende tekst hebben gehad.

De Vlaamse economie kan zich op heel wat expertise beroepen. Momenteel zijn diverse relancecomités en werkgroepen aan de slag. Voor ons is het essentieel dat dit leidt tot een breed gedragen relancestrategie die Vlaanderen economisch en maatschappelijk weer naar de kopgroep van de Europese regio's kan loodsen. We moeten de synthese kunnen maken van het sociaal-economische en het duurzame.

Deze strategie moet worden gedragen door de politiek, maar ook door alle levende krachten in Vlaanderen. We mogen niet de illusie koesteren dat we vanuit de politiek de relance kunnen beslissen. We moeten proberen iedereen mee te krijgen. De strategie moet duidelijk meetbare doelstellingen hebben en moet op data zijn gebaseerd. We verwachten een regelmatige rapportage over de voortgang in het Vlaams Parlement.

Mijnheer Rzoska, dat is meteen een antwoord op wat u daarnet hebt gezegd. U hebt gezegd dat het debat over de relance niet is afgelopen zodra dit voorstel van resolutie is besproken en goedgekeurd. Het is de bedoeling dat we daar de komende weken en maanden op terugkomen. Niet enkel in de commissie Economie en Werk, maar ook in de andere gremia van het Vlaams Parlement moeten we verder aan de relance werken.

Tegelijkertijd moeten we ons ervan bewust zijn dat het virus nog steeds onder ons is. Zonder een beschikbaar vaccin blijft het virus een bedreiging van onze economie en onze samenleving. Om nog eens de torenhoge economische en maatschappelijke kosten van een collectieve lockdown te vermijden, moet Vlaanderen een draaiboek klaar hebben om bij nieuwe besmettingsgolven te kunnen ingrijpen.

Een relance is niet hetzelfde als blind met publiek geld strooien. Vlaanderen had bij het begin van deze legislatuur de ambitie snel weer aan te knopen met een begrotingsevenwicht. Door de crisis is dit nu helaas niet mogelijk op korte termijn. Toch vraagt het Vlaams Parlement met dit voorstel van resolutie, indien het wordt goedgekeurd, een nieuw traject naar gezonde overheidsfinanciën uit te tekenen, zodat Vlaanderen een kredietwaardige overheid is en blijft.

De COVID-19-crisis is uiteraard geen Vlaams probleem, maar slaat wereldwijd op vele vlakken toe. Meer dan ooit is de EU voor Vlaanderen economisch en monetair belangrijk, maar ook om onze op de export gerichte economie in stand te houden en om het Vlaams relancebeleid met allerhande Europese fondsen te financieren. Bovendien richt de Europese Commissie zich met de Green Deal en de digitalisering op twee prioriteiten en opportuniteiten die ook voor Vlaanderen belangrijk zijn. Wat ons betreft, moet hier volop op worden ingespeeld.

Tegelijkertijd zien we dat onze bedrijven en onze industrie kwetsbaar zijn. Een bescherming van onze strategische sectoren tegen ongewenste buitenlandse overnames, een beleid gericht op de verankering van cruciale bedrijven en de ondersteuning van beloftevolle start-ups en scale-ups zijn cruciaal.

De crisis heeft ons ook geleerd dat we een slagkrachtige overheid nodig hebben die met snelle, adequate beslissingen en in goed overleg met de sociale partners en het middenveld het verschil kan maken. Wat het arbeidsmarktbeleid betreft, hebben we een federaal beleid nodig dat zich maximaal aan de noden van de Vlaamse arbeidsmarkt aanpast. We moeten echter ook heel duidelijk streven naar homogene bevoegdheidspakketten op maat van Vlaanderen.

Als het gaat over de arbeidsmarkt moeten we vaststellen dat er een schok doorheen onze Vlaamse arbeidsmarkt gaat. Voor het eerst in meer dan vijf jaar stijgt de werkloosheid. Het aantal openstaande vacatures is op korte termijn meer dan gehalveerd en toch blijven de structurele knelpunten van de arbeidsmarkt die er reeds voor de crisis waren, overeind: de mismatch tussen vraag en aanbod met vele knelpuntberoepen en dit tegen de achtergrond van een vergrijzende arbeidsbevolking, het hoge aandeel inactieven, de stijgende arbeidsongeschiktheid, de hoge werkdruk en het overeenkomstig ziekteverzuim enzoverder. Die uitdagingen waren er, die uitdagingen blijven er en moeten dus ook verder worden aangepakt. Daarom moet VDAB samen met haar partners zorgen voor een kwaliteitsvol, efficiënt en toereikend begeleidingsaanbod dat langdurige werkloosheid moet vermijden. Vlaanderen mag geen talent verloren laten gaan. Dat vergt een actief en activerend herstructureringsbeleid dat kort op de bal speelt. Dat zorgt ook voor de nood tot meer samenwerking, meer dan ooit, tussen VDAB enerzijds en lokale besturen en OCMW's anderzijds om zo een begeleiding op maat te voorzien.

We laten ook de ambitie niet los om meer mensen toe te leiden naar de arbeidsmarkt. Tijdens en na deze crisis gaan immers nog steeds een recordaantal mensen op pensioen, welverdiend, en zij moeten worden vervangen. Na deze crisis willen we terug aanknopen met positieve groeicijfers en daarvoor zijn gekwalificeerde en gemotiveerde mensen nodig. Daarom is het een must dat we de werkzaamheidsgraad verder optrekken door middel van een doelgroepgericht beleid.

Het is hoog tijd voor een competentieoffensief. Vlaanderen heeft nood aan een leercultuur doorheen de hele loopbaan voor alle werkenden. Daarom is ook speciale aandacht nodig voor jonge schoolverlaters zonder kwalificatie, moeten we tijdelijk werklozen een goed opleidingsaanbod kunnen doen, moeten we alle werkenden, ook de ondernemers, stimuleren om zich regelmatig bij te scholen, moeten we werkplekleren verder uitrollen en moet er één platform komen waarop op alle opleidingsverstrekkers hun opleidingen overzichtelijk kunnen aanbieden.

We moeten niet alleen inzetten op bijscholing maar meer dan ooit ook op her-scholing, want talent kan ook in een andere job of in een andere sector terecht en daar renderen. Zo kunnen we bijvoorbeeld in de zorgsector voor extra handen zorgen.

De crisis heeft nogmaals aangetoond hoe essentieel wetenschap is. Als er straks een vaccin klaar zal zijn – en laat ons hopen dat dat snel het geval is – zal dat dankzij de wetenschap en de wetenschappers zijn. Zo hebben we er dus meer nodig. Daarom moeten we die STEM-richtingen (Science, Technology, Engineering and Mathematics) nu extra promoten en ook op dat vlak nog een tandje bijsteken.

Maar niet alleen wetenschappers hebben de voorbije maanden een opvallende rol opgenomen. Ook heel wat kortgeschoolden in de zorgsector, in de supermarkten, in de voedingsector en in de afvalophaling tonen dat zij een vitale functie vervullen in onze maatschappij. Wij vragen dat zij onder meer via de jobbonus op een gepaste manier kunnen worden gewaardeerd. Waardering is ook gepast voor sociale economie. Dat is een sector die een belangrijke rol kan spelen in het verankeren van economische industriële activiteiten in Vlaanderen.

Tijdens de lockdown werd thuis- en telewerken op een ongeziene schaal toegepast. Werkgevers die er argwanend tegenover stonden, zijn nu helemaal overtuigd van de mogelijkheden. Werknemers ondervonden er de voordelen van, bijvoorbeeld om de gezinstaken beter te kunnen combineren met het werk of om tijdrovende verplaatsingen te vermijden. We moeten werk maken van meer flexibiliteit op onze arbeidsmarkt via een aangepaste reglementering en via de ondersteuning van werkgevers en werknemers die hun manier van werken willen aanpassen. De manier waarop we werk en samenleving organiseren kan en moet efficiënter. Met wat betere planning en organisatie kunnen we ook de mobiliteitscongestie vermijden die ons jaarlijks miljoenen euro's welvaartsverlies kost.

Collega's, investeringen zorgen voor de economische groei van morgen en moeten dus ook centraal staan in het relancebeleid. Toch staat investeren voor ons niet gelijk met het blind besteden van zoveel mogelijk belastinggeld op een zo kort mogelijke termijn. Neen, in de eerste plaats hebben we nood aan een beleid dat private investeringen uitlokt en stimuleert. Het Vlaamse herstelplan, met de waarborgen, achtergestelde leningen en kapitaalsparticipatie als belangrijkste instrumenten, moet ervoor zorgen dat onze Vlaamse bedrijven deze crisis doorstaan en zo snel mogelijk de draad weer kunnen oppikken en investeren in hun en onze toekomst. De Vlaamse overheid moet ervoor zorgen dat er voldoende capaciteit voor deze instrumenten voorhanden is en moet vooral ook het vertrouwen winnen van bedrijven en spaarders om van dit beleid effectief een succes te maken.

Collega's, hoe dan ook is een versnelling in de publieke investeringen aangewezen. Daarvoor moet Vlaanderen de handen in elkaar slaan met de Vlaamse overheidsbedrijven, intercommunales of lokale en provinciale besturen, om zo te komen tot een Vlaamse investeringsagenda. Investerings met een grote economische en maatschappelijke return moeten daarbij voorrang krijgen. Daartoe moet een afwegingskader worden ontwikkeld. Snelheid en efficiëntie inzake procedures, administratie en vergunningen zijn daarbij essentieel.

Een succesvol relancebeleid moet ook in de juiste richting gaan. We moeten daarom kiezen voor investeringen die bijdragen tot het realiseren van de doelstellingen van het klimaatakkoord van Parijs. Zowel inzake mobiliteit, emissievrij openbaar vervoer, investeringen in de fiets en fietsinfrastructuur, een versnelde introductie van elektrische wagens, als inzake energiezuinige woningen en gebouwen kan de overheid met een gepast ondersteunend kader de hefboom zijn voor heel wat private investeringen. En ook een energiebeleid dat energie-efficiëntie en meer hernieuwbare energie als leidraad heeft, past in een dergelijk relancebeleid. De Europese Green Deal biedt volgens ons dan ook een kader met heel wat opportuniteiten voor Vlaanderen.

Europa trekt volop de kaart van digitalisering en Vlaanderen moet daarin volgen. Moderne digitale infrastructuur, zoals glasvezel en de uitrol van 5G, moet van Vlaanderen op korte termijn opnieuw ook op dat vlak een topregio maken. En tegelijk moeten we inzetten op digitale geletterdheid, zodat iedereen mee kan in de digitale evolutie, revolutie zelfs, waar we voor staan.

Collega's, het Vlaamse kmo-weefsel dreigt te worden aangetast door deze crisis. De impact van de economische crisis verschilt echter sterk van sector tot sector en we pleiten dan ook voor een relancebeleid dat rekening houdt met de specifieke noden van deze sectoren en voor een overlegmodel om de noden van de bedrijven snel te gaan detecteren. Het Vlaams ondernemerschap staat onder druk, gelet op het lage ondernemersvertrouwen dat we vandaag zien. Startende ondernemers komen snel in de financiële problemen en kandidaat-starters worden afgeschrikt. Daarom is het belangrijk dat we die starters ondersteunen en dat voor werkzoekenden met ondernemersambities gepaste begeleiding en steun wordt voorzien. Ondernemers die toch in moeilijkheden komen of een faillissement meemaken, mogen we niet aan hun lot overlaten. Samen met OCMW's en organisaties als Dyzo moeten we in een gepaste omkadering en begeleiding voorzien.

Ondernemers stimuleren om te blijven investeren, nieuwe projecten uit te werken en in opleiding en vorming te voorzien, kan via het bestaande VLAIO-instrumentarium (Agentschap Innoveren en Ondernemen). Dat tijdelijk extra in de verf zetten met extra ondersteuning kan aarzelende kmo's en ondernemers over de brug halen om toch te investeren.

Innovatie, onderzoek en ontwikkeling moeten centraal staan. De vernieuwing van ons economisch weefsel gaat via een duidelijke keuze voor investeringen in onderzoek en ontwikkeling (O&O). Het groeipad richting die befaamde 3 procent-norm voor O&O moet wat ons betreft dan ook worden aangehouden.

De Vlaamse distributiesector kreeg zware klappen te verwerken. Het consumentenvertrouwen kreeg een knauw, collega's, en tegelijk werd blijk gegeven van een ongelooflijke veerkracht. Er zijn heel wat nieuwe initiatieven rond e-commerce en de korte keten. We moeten verder bouwen op deze initiatieven richting een brede structurele versterking van de online aanwezigheid van Vlaamse winkels en handelszaken. En daarnaast is het meer dan ooit belangrijk om kernversterking samen met de lokale besturen waar te maken, zodat de beleving van winkelen in onze steden en gemeenten terug op niveau kan komen.

Vlaanderen is een op de export gerichte economie. Niet alleen de coronacrisis, maar ook de dreigende harde brexit dreigen ons exportmodel te ondermijnen. De Europese interne markt moet volop blijven draaien. Volop inzetten op export-promotie en extra ondersteuning voor bijvoorbeeld onze zeehavens zijn sleutel-elementen om terug te kunnen aanknopen met duurzame economische groei.

En tegelijk is het belangrijk dat we de positie van onze klimaatvriendelijke Europese industrie verdedigen ten aanzien van industrie uit delen van de wereld die het minder nauw nemen met de klimaatambities. Een circulaire organisatie van de economie moet de afhankelijkheid van het verre buitenland voor kostbare grondstoffen verminderen. Zeker voor kmo's en bedrijven geldt dat we investeringen inzake circulaire economie en inzake energie-efficiëntie en andere klimaatvriendelijke maatregelen moeten faciliteren. Ook hier kunnen we met een gericht ondersteuningsbeleid het verschil maken. De Europese Commissie becijferde onlangs dat ons land van alle EU-lidstaten het meest economische winst kan boeken door een groene omslag, met meer dan 60.000 nieuwe jobs. Het is in deze transitie essentieel om onze Vlaamse kmo's en bedrijven daarin te betrekken en hen een voortrekkersrol te laten spelen.

Collega's, ik rond af. Deze resolutie zet de bakens uit voor een Vlaams relance-beleid dat het verschil kan maken voor onze economie en samenleving. We willen als overheid investeren, maar we willen vooral ook privaat kapitaal activeren en private investeringen uitlokken. We willen de crisis op de arbeidsmarkt snel en efficiënt aanpakken, maar vooral ook geen talent overboord laten gaan en integendeel veel meer vorming en opleiding inzetten om talent te laten ontwikkelen.

We zetten in op hernieuwde economische groei, maar dan wel in de juiste richting, met een beleid dat tegelijkertijd de economische en de klimaatcrisis aanpakt. Als overheid moeten we niet alleen investeren in topinfrastructuur, inzetten op innovatie en een goed functionerende arbeidsmarkt. Neen, de Vlaamse overheid moet ook het voorbeeld geven in de richting van een digitale overheid met minder administratieve lasten, snellere en eenvoudigere procedures, met investeringen in eigen energiezuinig patrimonium, een betere en performantere organisatie van onze diensten enzovoort. Collega's, als we van deze relance echt een succes willen maken, dan moeten we die vooral samen aanpakken, met alle overheden, sectoren en bedrijven, met werkgevers en werknemers, banken en spaarders, onderzoekers en investeerders. 'Plus est en nous.'

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Dank u wel, voorzitter.

Hoeveel tijd heb ik, voorzitter?

De voorzitter: Dertig minuten.

Imade Annouri (Groen): Ik zal mijn best doen. Collega's, het is de afgelopen weken en maanden zo vaak gezegd door experts dat er een momentum is om onze samenleving, onze economie, onze ecologie en het sociale weefsel van onze samenleving in een andere plooi te leggen. 'Never waste a good crisis.' We hebben ongelooflijk goede commissievergaderingen gehad. We hebben verschillende experts aan het woord gehoord. We hebben internationale studies gelezen. We hebben gezien wat er gebeurt wereldwijd. Er is een momentum om bepaalde dingen aan elkaar te koppelen. Minister Crevits zei hier vorige week nog na een tussenkomst van mezelf: 'U hebt gelijk, mijnheer Annouri, het sociale, het ecologische en het economische zijn één en hetzelfde.'

De samenleving in een andere plooi leggen dus. Eerlijk gezegd, collega's van de meerderheid, toen ik deze resolutie van jullie las, vond ik dat daar niet meteen in

terug. Een van de allereerste stukken vind ik wel opvallend. Ik citeer. "In de eerste plaats willen we vasthouden aan de ambities en beleidsacties zoals voorzien in het Vlaams regeerakkoord." Dat is het allereerste wat erin staat, terwijl er van alles is veranderd en iedereen het erover eens is dat we dingen in een andere plooi moeten leggen. De wereld is niet dezelfde en zal post corona niet dezelfde zijn. Toch is het allereerste wat deze meerderheid wil doen, blijven vasthouden aan de recepten die er al waren. 'Never waste a good crisis', maar dat lijkt hier toch wel voor een stuk te gebeuren. Dat vind ik jammer.

Er wordt wel gezegd dat het ecologische en het sociale aan elkaar gekoppeld moeten worden. Voor ik verderga, collega's van de meerderheid, wil ik trouwens zeggen dat er goede dingen in het voorstel van resolutie staan, er staan dingen in waar ik het zeker mee eens kan zijn. Maar er staat wat mij betreft een hele opsomming in van dingen in die in het regeerakkoord stonden, naast een paar dingen die geherformuleerd worden en een paar dingen die vaag worden aangehaald: 'Het moet ecologisch zijn, maar hoe we dat juist gaan doen, weten we niet.' Ambities blijven voor een stuk uit. En daar blijven wij op onze honger zitten.

Er zijn drie grote punten waarom wij vinden dat dit niet voldoet, dat dit de 'cry' die er op dit moment is en de adviezen die experts ons hebben gegeven niet volledig honoreert. Vanmorgen las ik een artikel van een paar experts, onder andere professor Koen Schoors, die bij ons op de hoorzitting was en aangaf: 'Jongens, er zijn een paar dingen die moeten gebeuren. Investeer volop in duurzame alternatieven. Zorg ervoor dat de negatieve gevolgen van de globalisering worden opgepikt. Zorg ervoor dat je de juiste stappen vooruit zet.' Die dingen blijven voor een stuk uit. Ik ga daar verder op in.

Het allereerste wat ik echt mis, en wat duidelijk in ons voorstel van resolutie staat maar niet in die van de meerderheid, is het volop gaan voor een groene new deal. Collega Bothuyne, ik hoor u regelmatig zeggen dat het groene aspect belangrijk is. Soms denk ik: op een paar details na, zouden Robrecht en ik echt in dezelfde partij kunnen zitten – Groen, wel te verstaan. Dan lees ik echter zijn voorstel van resolutie en dan denk ik: neen, het zijn woorden, en woorden zijn mooi, maar als de daden niet volgen, dan klopt het natuurlijk niet.

Want wat bedoel ik ermee? Met een nieuw, groen herstelplan kunnen we ons uit de coronarecessie helpen door tegelijkertijd de economische crisis veroorzaakt door deze coronapandemie en de energie- en klimaatcrisis aan te pakken op een rechtvaardige manier. De brief van tien Europese regeringen om als antwoord op de verwachte economische crisis door corona onverkort te kiezen voor een groen relancebeleid, werd in eerste instantie nochtans niet ondersteund door de Vlaamse Regering.

Wij willen dus een warme oproep doen, collega's van de meerderheid, aan het parlement en aan de Vlaamse Regering, om zich wel volmondig te scharen achter een nieuw, groen herstelplan voor Europa, en tegelijkertijd ook voor Vlaanderen. Dit betekent dat we onze ambities op het vlak van klimaat en energiebeleid moeten opdrijven door onze steun uit te spreken voor de Europese Green Deal, en een aanscherping te maken van ons eigen klimaat- en energiebeleid hier in Vlaanderen – een verscherping van ons eigen beleid dat we hier in Vlaanderen voeren.

– Nadia Sminate, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.

In plaats van op de rem te staan moet Vlaanderen voluit kiezen voor creatieve innovatie, de nadruk leggen op klimaatrechtvaardigheid en nieuwe welvaart en duizenden groene jobs creëren, door het uitrollen van een eigen Vlaamse green deal, die je als extra laag kunt leggen op die European Green Deal.

Nu, in deze resolutie, collega's van de meerderheid, wordt helaas enkel gevraagd om werk te maken van de uitvoering van het Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP), dat voor ons dus niet ambitieus genoeg is en ook niet tegemoetkomt aan de vraag om nu dit momentum vast te grijpen, terwijl het duidelijk is dat deze vraag nog veel ambitieuzer moet worden om de coronacrisis en de klimaatcrisis gelijktijdig te bestrijden.

Ik geef wel eerlijk toe dat er een aantal klimaatinvesteringen worden aangehaald waar wij achter staan. Ik herhaal dat nog een keer. Maar waar we echt nood aan hebben, is een alomvattend plan dat gebaseerd is op wetenschappelijk onderzoek, in plaats van de selectieve en ad-hocinitiatieven die nu in de resolutie staan. Dat is een eerste element.

Een tweede element is het koppelen van steun aan duurzaamheid. De economische maatregelen die de Vlaamse Regering ondertussen heeft genomen, moeten waarschijnlijk nog worden uitgebreid, aangezien er verschillende sectoren en bedrijven door de coronacrisis en de recessie meer permanent in de problemen dreigen te komen – we kennen de voorbeelden: horeca, toerisme, landbouw. En daarnaast moeten we onze economie terug aanzwengelen door in te zetten op toekomstbestendige ondernemingen die ons sociaal en economisch weefsel gaan versterken. Een blik op de toekomst. Het is daarbij noodzakelijk om nu al grondig na te denken en keuzes te maken over welke voorwaarden we gaan koppelen aan die steun. Wie een beroep doet op steun van de overheid, moet zich mee inschrijven in haar langetermijndoelstellingen op economisch, ecologisch en sociaal vlak.

Belangrijke aspecten daarvan zijn duurzame tewerkstelling, ethisch verantwoord bestuur, maar zeker ook stimuli om werk te maken van de noodzakelijke groene transitie waar we het eerder over hadden. Op die manier maken we van deze crisis ook een opportuniteit. Never waste a good crisis. Wat ik frappant vind is dat nergens in jullie resolutie, collega's, iets te lezen staat over duurzaamheidsvoorwaarden, wat toch een enorme gemiste kans is, lijkt mij. Er wordt letterlijk gezegd in de tekst dat "De Vlaamse Regering haar economische instrumentarium voorwaardelijk kan aanwenden om ook een invloed uit te oefenen op de economische activiteiten die ze wil verankeren." Wat die voorwaarden zijn, 'je ne sais pas'. (*Opmerkingen van Robrecht Bothuyne*)

Ja, ik ben heel benieuwd, collega Bothuyne. Maar in de resolutie klinkt het vaag.

Een derde aspect is het vergroten van de weerbaarheid van onze economie. Dat is een belangrijke. Het is voor iedereen duidelijk geworden dat we door de globalisering, naast alle voordelen die er zijn, en waar we allemaal van genieten, we ook bijzonder kwetsbaar zijn geworden en heel afhankelijk zijn van het buitenland. Dat is niet enkel zo wat betreft het aanleveren van beschermingsmateriaal zoals mondklappers of handgels, maar ook met betrekking tot productie en handel. Verschillende industrieën rekenen op productieonderdelen of werkkrachten uit een ander land in Europa of de rest van de wereld. Bovendien is Vlaanderen een handelsregio en een groot deel van onze economie is gericht op export. Wanneer ergens een schakel wegvalt, komt heel die keten in het gedrang.

Onze economie heeft dus nood aan een stresstest of een risicoanalyse op het vlak van bevoorradingszekerheid en waardeketens. We moeten in kaart kunnen brengen welke acties er nodig zijn om onze kwetsbaarheid te verminderen. Dat is ook aangehaald door verschillende experts. 'Hope for the best, prepare for the worst'. Zorg ervoor dat je je eigen economie op die manier kunt afdekken. Dat is een letterlijke quote van een van de experts.

Onze economie heeft dus nood aan een stresstest of risicoanalyse op het vlak van bevoorradingszekerheid en waardeketens. We moeten in kaart brengen welke acties nodig zijn. In welke sectoren zijn we teveel afhankelijk van invoer, en

omgekeerd, waar is onze welvaart teveel gebaseerd op steeds meer uitvoer? De overheid dient daarbij aan te geven waar kritische grenzen liggen en moet verschuivingen ondersteunen die de weerbaarheid vergroten. Want er is een waardig alternatief waar wij nog veel meer gebruik van moeten maken, bijvoorbeeld onze lokale ondernemers. Iedereen is het daar altijd over eens, en terecht. We steunen hen graag, wat blijkt uit het grote enthousiasme en de vele initiatieven die de afgelopen weken ontstonden om lokaal te kopen. Dat moeten we blijven stimuleren.

We moeten vaker kiezen voor een nabij en zelfvoorzienend systeem, een kortere afstand tussen producent en consument. De voedingsindustrie is daarvan een heel duidelijk voorbeeld. Het aantal websites dat lokale boeren koppelt aan consumenten is de afgelopen maanden en weken 'geskyrocket'. Heel veel mensen maken er gebruik van. Dat is een van de positieve elementen van deze crisis. Ook voor andere sectoren zoals onze maakindustrie en onze retail moeten we het lokaal ondernemerschap maximale kansen geven.

Tot slot kan ook de sociale economie hierin een grote rol spelen. Naast tewerkstelling van mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben zij ook een grote economische meerwaarde door hun nabijheid en kwaliteit, en hebben ze zich zelfs tijdens de crisis getoond als een betrouwbare partner.

Het luikje rond lokaal consumeren in het voorstel van resolutie van de meerderheid verwijst voornamelijk naar digitalisering. Dat is uiteraard een belangrijk gegeven dat we ondersteunen, maar het is niet voldoende. Bovendien staat er ook letterlijk: "Verder waken we over een gelijk speelveld voor elke retailer, bijvoorbeeld tussen grote e-commercespelers en onze lokale winkels, zodat consumenten maximaal voordeel halen."

Dat is voor ons zeker niet de enige doelstelling. Wanneer we spreken over lokaal en duurzaam ondernemerschap voor wat internationale kwetsbare waardeketens betreft, wordt hier enkel naar verwezen in functie van een circulaire economie en exportpromotie. Dat is wat ons betreft ook een gemiste kans.

Dat zijn in de eerste plaats al drie grote lijnen waar er een onderscheid bestaat tussen het voorstel van resolutie dat wij hebben ingediend en het voorstel van resolutie van de meerderheid. Het momentum om dat te grijpen, de drie flanken die op dit moment kwetsbaar blootliggen, daar moet je mee aan de slag gaan.

We hebben goede commissievergaderingen gehad met heel veel experts, we hebben goede debatten gehad. Op dit moment kijkt iedereen naar de politiek om met oplossingen te komen, en dan komen jullie, collega's van de meerderheid, met een voorstel van resolutie, en weliswaar met de vraag of we dat mee willen ondertekenen. Iedereen in dit parlement weet dat als je gaat voor een kamerbreed initiatief, je iedereen er van in het begin bij betreft. Als je dan komt met een afgewerkt voorstel van resolutie, dan is het meestal: zet je handtekening erbij en we doen wat wij vinden, en anders doe je maar niet mee. Dat is jammer. Op het moment dat partijgrenzen moeten worden overstegen, op het moment dat we elkaar toch goed konden vinden in commissievergaderingen, op het moment dat mensen verwachten van de politiek dat we stappen vooruit zetten, vind ik het jammer dat dit op deze manier is gebeurd.

Toch hebben wij amendementen ingediend. Die amendementen kun je alle vier herleiden tot de drie tussenkomsten die ik zonet heb gedaan. Daarmee maak je het voorstel van resolutie van de meerderheid sterker en beter, en komt het veel meer tegemoet aan de vraag van experts die nu leeft om de nodige stappen vooruit te zetten.

Over al de rest kunnen we verder discussiëren, maar dit zijn in een notendop wat mij betreft de drie belangrijkste elementen van waaruit wij vertrekken met ons eigen voorstel van resolutie en waarvan wij vinden dat het voorstel van resolutie van de meerderheid op dit moment in tekortschiet.

Collega Bothuyne, positief is dat u hebt aangegeven dat er in de commissie systematisch zal worden teruggekoppeld over alles wat de Vlaamse Regering zal doen. Dat is belangrijk. De commissievergaderingen waren goed. Het was nog beter geweest als we meer tijd hadden genomen voor deze voorstellen van resolutie, maar dit moet blijvend worden opgevolgd. Op zich is dat nog een goed punt.

Het voorstel van resolutie van de meerderheid kunnen we niet goedkeuren, tenzij jullie straks in al jullie enthousiasme al onze amendementen goedkeuren. Wie weet is er dan toch nog een mirakel mogelijk, maar ik vrees ervoor. Ik sluit mijn tussenkomst hiermee af.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Collega Bothuyne, mijn welgemeende dank voor uw korte inleiding op het betoog dat ik nu zal brengen. Dan een vrij praktische mededeling over het eerste punt van ons voorstel van resolutie. Als je samen gaat zitten en je afvraagt: hoe komen we nu in godsnaam uit die relance, hoe kunnen we onze economie versterken, dan zegt iedereen: we gaan er samen voor zorgen dat de communisten niet aan de macht komen. Aangezien vandaag iedereen het erover eens is dat ze in quarantaine moeten, hebben we dat alvast geschrapt. *(Opmerkingen van Jos D'Haese)*

Collega's, het is een vrij historische uitdaging waar we vandaag voor staan. Dit parlement, wij allemaal – laat het maar persoonlijk worden –, hebben nog nooit voor zo'n grote uitdaging gestaan in onze rol. We hebben het voorrecht om hier gedurende een periode van vijf jaar ministers te ondervragen, decreten te maken en die te wijzigen. Onze voorgangers hebben dat in moeilijke contexten gedaan, maar wij doen dat in een context waarin heel veel gezinnen, ondernemers, werknemers, mensen die vandaag al geen werk hebben, in een enorme onzekerheid zitten. Hetgeen ze hebben opgebouwd, is vandaag wankel.

Vandaag zijn er ondernemers die ons vragen om hen te helpen, omdat ze hun inboedel moeten verkopen, al hun persoonlijke bezittingen, om toch maar hun zaak te kunnen redden. Er zijn mensen die aan het werk zijn in een of ander bedrijf, die zich keihard plooiën en elke avond wakker liggen, omdat ze zich afvragen of ze hun job morgen, overmorgen, volgende week of volgende maand nog zullen kunnen blijven doen, of ze hun kinderen op een deftige manier naar school of de unief zullen kunnen sturen. Ze vragen zich af hoe het zal evolueren.

Het parlement heeft een aantal sleutels in handen. Ik ben eigenlijk vrij trots dat we de poging hebben ondernomen om enkele aanzetten te geven. We hebben ons laten informeren. We hebben hoorzittingen gehad, voortreffelijke hoorzittingen. We hebben daar ook gezien dat mensen met impact kosten noch moeite hebben gespaard om zich zeer snel vrij te maken om dit parlement daarover te informeren. Dat betekent dat men ons als parlement ook au sérieux neemt.

Mijnheer Annouri, ik apprecieer en waardeer de poging die Groen heeft gedaan om tot een voorstel van resolutie te komen en een vrij stevige aanzet te geven. Er zitten ook enkele goede aanzetten in. Het feit dat jullie hier een voorstel van resolutie neerleggen en amendementen indienen, heeft ook een verdienste, namelijk dat de aanpak van de relance ook een ideologische zaak is en dat er ideologische verschillen in visie zijn. Dat hebben we ook goed gezien tijdens de hoorzittingen. Ik mis bij jullie bijvoorbeeld het aspect dat Vlaanderen een zeer open economie is, een zeer exportgerichte economie. Ik denk dat jullie daar te

veel abstractie van maken en te weinig de kansen daarvan zien om te komen tot een goed relanceplan.

U bent verwonderd dat we starten met de bevestiging van ons regeerakkoord, maar wat staat erin? Wat is de essentie van ons regeerakkoord? We gaan verdorie voor 120.000 jobs en streven naar 80 procent werkzaamheidsgraad. Als dat niet het startpunt moet zijn om uit deze crisis te geraken, dan weet ik het absoluut niet meer.

Wat is voor ons de essentie van het voorstel van resolutie? Wat zijn de beloftes? Wat is de 'value proposition', hetgeen we mensen die vandaag in nood zijn, willen voorspiegelen? Ik heb er vier beloftes uit gedistilleerd.

Eerste belofte. Laat ons tempo maken. Laat ons kort op de bal spelen. Zodra we zien dat er iets scheef zit, moeten we dat snel rechtekken. Dat gaat ervoor zorgen dat mensen meer flexibel kunnen werken. Dat gaat ervoor zorgen dat bedrijven die werknemers niet meer voltijds kunnen tewerkstellen die met elkaar kunnen delen. Dat gaat over het feit dat we soms onze loonfiscaliteit moeten verlagen. Dat gaat over het feit dat we op het vlak van arbeidsduur een aantal zaken moeten kunnen doen. Dat gaat over het feit dat we moeten vermijden dat mensen vervroegd uitstromen. Dat gaat ook over staatshervorming, over bevoegdheden. Vandaag is op dat vlak toch een vrij historische dag: 10 juni is de dag waarop een meerderheid in het Vlaams Parlement zegt dat we tempo moeten maken in het kader van de crisis. Corona heeft ons getoond dat de verrommeling en versnippering van arbeidsmarktbevoegdheden geen goede zaak is. Wij vragen als parlement om te streven naar eenduidige, homogene bevoegdheidspakketten met betrekking tot arbeidsmarktbeleid. Dat klinkt technisch en dat klinkt als een staatshervorming, maar dat gaat over het hart waarmee wij bezig zijn. Het toont ook aan dat wij allemaal ambitieus zijn en dat we er rotsvast van overtuigd zijn dat we de Vlaming veel beter kunnen bedienen en veel korter op de bal kunnen spelen, als wij die bevoegdheden hebben. Dat is een eerste bijzonder belangrijke belofte die in dit voorstel van resolutie vervat zit.

Ten tweede, de huidige context heeft ons nog nooit zo zwaar voor de verantwoordelijkheid gesteld om elke cent die we uitgeven als parlement of als regering, elke premie, elke subsidie tien keer, twintig keer of honderd keer om te draaien en na te gaan of die wel doelmatig is. Ik noem er eentje op, waar ik nooit mijn scepsis voor heb verborgen, namelijk de aanwervingspremie voor langdurig werkzoekenden. Ik vind dat een draak van een premie, die destijds door de sociale partners is gevraagd. Er zijn er ongetwijfeld nog zulke. Laat ons zonder taboes de ramen en deuren openzetten en nagaan wat ondoelmatig is en wat we kunnen schrappen, zodat we onze beperkte centen kunnen inzetten voor dingen die effectief lonen, die het leven van mensen aangenamer maken en hun hoop geven om uit de recessie te geraken.

Drie, de derde belofte: laat ons geen generatie mensen aan de kant blijven zetten – en ik heb het niet over een generatie die één is in leeftijd maar wel over een generatie van verschillende leeftijden. Laat ons de mensen die er vandaag niet goed voor staan, mensen die in tijdelijke werkloosheid zitten of al voor corona werkloos waren, laat ons die mensen niet achterlaten. Laat ons volle bak, maar dan ook volle bak, inzetten op het versterken van die mensen.

Het is kafkaïaans dat VDAB vandaag nog altijd niet weet wie er tijdelijk werkloos is. Dat is compleet absurd, zeker omdat die tijdelijke werkloosheid nog wordt verlengd tot eind augustus en voor sommige sectoren zelfs tot het einde van dit jaar. Dat betekent dat mensen vijf, zes, zeven, acht maanden geen opleidingsaanbod gekregen zullen hebben, geen aanbod van werkervaring. Nul, nada, nul. Dat betekent dat de kans van die mensen op een job smelt als sneeuw voor de

zon. Neen, daar gaan wij als parlement niet in mee. Wij gaan die mensen versterken. Wij gaan in dit voorstel van resolutie een gigantische belofte steken dat wij daar volle bak op willen inzetten. Het parlement meent wat het zegt want dit parlement heeft ook het VDAB-decreet goedgekeurd dat VDAB de mogelijkheid geeft om zich rond die groep te organiseren.

– *Liesbeth Homans, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

Collega De Vreese zal de vierde belofte uitgebreid toelichten. Wanneer er een tweede golf komt, laat ons er dan alstublieft voor zorgen dat we erop voorbereid zijn en dat we de economie niet meer moeten sluiten, zoals ze vandaag werd gesloten. Dat is heel belangrijk, maar collega De Vreese zal daar veel dieper en breder op ingaan.

Tot slot wil ik alle collega's uit de meerderheid die hieraan hebben meegewerkt bedanken. Maar ik wil ook de oppositie bedanken want ik ben ervan overtuigd dat zij ook zullen meewerken aan de uitvoering van dit voorstel van resolutie. Wat ze ook stemmen, zij zullen eraan meewerken want zij zijn constructief. Zij zullen in dit voorstel van resolutie ongetwijfeld veel elementen vinden waarmee zij het eens zijn. Ik wil de oppositie hiervoor vooraf al van ganser harte bedanken.

Nog een allerlaatste opmerking. Lees ook zeer goed in het beschikkende gedeelte dat wij de schuld niet willen doorschuiven naar volgende generaties. Wij streven ernaar dat Vlaanderen onder zijn schuldnorm blijft. Mogelijke budgettaire implicaties of gevolgen van dit voorstel van resolutie moeten ook in die context worden bekeken. Dat is een niet onbelangrijke eindbeschouwing.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Ik sluit aan bij wat collega Ronse tot besluit zei, namelijk dat de oppositie een zeer constructieve factor is in het debat over de economische relance. Ik zou bijna durven zeggen: constructiever dan de meerderheid want wij hadden inderdaad gehoopt dat we een kamerbreed goedgekeurde resolutie hadden kunnen maken, die een draagvlak had in alle geledingen van onze samenleving en economie, en die dan ook de Vlaamse Regering een mandaat gaf. Naast fase 1 en 2, waar wij ook heel constructief op hebben gereageerd – de inkomensversterking, de energiepremie en een aantal elementen uit de waarborgverstreking, de overbruggingskredieten – en die wij mee hebben gesteund, leek het ons evident om ook de echte economische relance kamerbreed te definiëren, zodat alle actoren in het middenveld, de samenleving en de economie zich vertegenwoordigd zouden voelen om die relance effectief gestalte te geven.

Collega's, jullie weten dat wij vanuit sp.a altijd op drie poten hebben ingezet. Eerst en vooral de inkomensversterking. Er zijn heel wat mensen die hun job hebben verloren in deze crisis. 260.000 mensen riskeren permanent hun baan te verliezen. Het is evident dat we in een context waarin het leven duurder wordt die inkomens versterken en ondersteunen, zowel voor ondernemers als voor werknemers.

Tweede element, we hebben inderdaad gezegd om de ondernemers, althans de bonafide ondernemers, mijnheer Gryffroy – u hebt er daarstraks nog een vraag over gesteld – en zij die 'sustainable' zijn en dus na corona uitzicht hebben op een gezonde bedrijfsvoering, door de crisis te helpen met inkomensondersteuning. Ook de coronapremie, de hinderpremie hebben we mee gesteund.

Ten derde is een heel belangrijke piste om de economische relance duurzaam te maken het belang van publieke investeringen. Het voorstel van resolutie bewijst daar inderdaad lippendienst aan, bladzijden lang wordt het belang van publieke investeringen benadrukt. Maar als men dan vraagt hoe dat concreet in zijn werk zou kunnen gaan, dan lees ik vandaag in De Standaard dat de Vlaamse Regering

10 miljard euro per jaar zou moeten investeren. Wanneer ik dan naar de cijfers in het voorstel van resolutie kijk, dan komt met niet verder dan 300 miljoen euro voor fietspaden die in het regeerakkoord stonden en het optrekken van de O&O-investeringen naar 3 procent. Als ik die bedragen tegen elkaar afzet, de 10 miljard euro die men aankondigt in de krant en de 300 miljoen euro die men in cijfers voorziet in het voorstel van resolutie, dan kan ik me toch niet van de indruk ontdoen dat er hier heel veel inkt wordt verspild om zeer vrijblijvende conclusies te trekken en dat dit voorstel van resolutie gewoon een samenvatting is van het regeerakkoord van deze meerderheid.

Laat ons toe, collega's, om dat toch een te zwakke relance te noemen. Als men kijkt naar de 10.000 trieste doden die deze gezondheidscrisis heeft gemaakt maar ook naar het extra aantal faillissementen dat op de plank ligt, de 260.000 jobs die op de tocht staan, de dip in de internationale handel die versterkt wordt door de brexit, twee derde van de bedrijven die de bedrijfsinvesteringen uitsstellen, kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt als freelancers, flexwerkers, mensen in de sociale economie die door de bodem van de bestaanszekerheid zijn gevallen door deze coronacrisis, dan zal meer van hetzelfde niet volstaan, collega's, en dat weten jullie zelf ook.

Dat weten jullie allemaal, omdat jullie zeer actieve leden waren in de hoorzittingen die heel veel deskundige sprekers naar ons Vlaams Parlement, digitaal weliswaar, hebben gebracht. En ik had daarom gehoopt dat als men in de derde fase werk wil maken van iets dat een relanceplan die naam waardig is, men zijn geld bij zijn woorden zou voegen – om het in het 'schoon Engels' te zeggen: 'put your money where your mouth' is –, meer dan het niet echt concreet te maken omdat men de budgettaire contraintes wil respecteren. Verder komt men niet. Wel, collega's, vanuit sp.a – en ik zal geen halfuur nodig hebben om dat concreet te maken – doen wij heel punctuele voorstellen waarvan wij hopen dat jullie die zullen aannemen en waarbij wij eigenlijk zelf s nog iets zuiniger zijn dan de 10 miljard euro extra vanuit de Vlaamse Regering die de heer Bothuyne vandaag in de krant voorstelt.

Wat wij voorstellen, is 500 miljoen euro in fietsinfrastructuur te investeren. Jullie gaan voor 300 miljoen, wij denken dat er meer dan 3500 kilometer veilige fietspaden nodig zijn in dit land, en dat we in eerste instantie moeten investeren in die duurzaam mobiliteit, die duurzame infrastructuur en dat dus extra beton gieten of kortingen geven aan havenuitbreiding, niet de weg is die we moeten gaan. Dus, wij trekken het aandeel fietsinvesteringen wat extra op.

Wat wij ook belangrijk vinden in het kader van duurzame mobiliteit, is uiteraard een versterking van het investeringsbudget van De Lijn, gekoppeld aan een verbeterd exploitatiebudget, zodat er ook meer mensen naar het publieke transport worden geleid.

Wat wij ook concreet voorstellen, is 2 miljard euro per jaar voor het 'Clean Power for Transport'-plan, met onder andere een jaarlijks investeringsbudget voor de uitbouw van laadinfrastructuur voor elektrische voertuigen, onderzoek en ontwikkeling van batterijtechnologie en een aangepast fiscaal kader voor emissievrije mobiliteit.

Verder willen we een bedrag van 6 miljard euro per jaar investeren dat eigenlijk terugverdiend wordt door een Vlaams uitgebreid renovatieplan. De heer Bothuyne heeft er daarstraks nog voor gepleit. Minister Demir stond er zelfs voor open. Als u goede voorstellen van sp.a of van de oppositie voor waar neemt, zou ik zeggen: zet maximaal in op dat energie-efficiënt patrimonium, niet alleen op de sociale woningbouw, niet alleen op het overheidspatrimonium, maar ook en vooral op het private patrimonium. Mensen met inkomensproblemen zullen er

hun voordeel mee doen. Het klimaat zal er zijn voordeel mee doen. De Vlaamse Regering zal er haar voordeel mee doen. Waar wacht u nog op, collega's?

We voorzien 1,1 miljard euro voor de koolstofneutrale energievoorziening door een versnelde aanleg van de netwerkinfrastructuur en 400 miljoen euro voor warmtenetten. Als we dat allemaal netjes optellen, komen we aan 35 miljard euro voor deze legislatuur. Dat ligt nog ruim onder de 40 miljard euro die de heer Bothuyne in het vooruitzicht stelde om deze Vlaamse Regering te laten investeren. Ik zou durven zeggen: waar wacht u op?

Collega's, om van een duurzame relance te spreken, is het belangrijk dat de overheidsinvesteringen focus hebben. De overheid moet niet sinterklaasgewijs middelen uitstrooien die niet productief zijn of die geen maatschappelijke return on investment hebben. Daarom het pleidooi: zet in op relance, economisch, maatschappelijk en dus sociaal inclusief maar ook duurzaam.

We hebben de voorstellen gedaan die wij belangrijk vinden. We scharen ons inderdaad achter een aantal dingen die ook worden aangereikt in het voorstel van resolutie van de meerderheid. Dat zijn 5G-investeringen en een inhaaloperatie in de scholenbouw, die kunnen ervoor zorgen dat de relance een boost krijgt. Meer nog, eigenlijk is het vanuit sociaaldemocratisch oogpunt evident dat de overheid investeert. Weet u waarom? Niet omdat de overheid een doel op zich is, maar wel omdat elke publieke euro die men investeert zich meer dan vier of vijf keer terugbetaalt doordat er ook private investeringen volgen. Daar moeten we op dit moment gebruik van maken. Doe wat nuttig en nodig is vanuit deze Vlaamse bevoegdheden en u zult zien dat er ook een aankondigingseffect zal zijn. Dat zijn economen ook die zin komen getuigen in de commissie en erkend. Als men focust op een aantal sectoren en men legt voldoende publieke middelen in het mandje, dan zullen private middelen volgen.

Daarom is het zo betreurenswaardig dat de meerderheid daar wel lippendienst aan bewijst, maar eigenlijk niet meer doet dan een doorslagje maken van het regeerakkoord en nooit concreet wordt over hoe men dat wil doen. Wel, het is helemaal niet zo moeilijk. We hebben nood in dit land, in Vlaanderen, aan een 'new social deal', aan een nieuw sociaal pact, op economisch duurzame grondvesten gebouwd maar vooral sociaal inclusief en ecologisch duurzaam. Enkel dan heeft relance zin, enkel dan kunnen we op lange termijn beginnen te redeneren.

De uitgestoken hand vanuit de sp.a-fractie blijft. Zorg er eindelijk voor dat u de relance concreet maakt, want fase 1 en 2 waren eigenlijk de gemakkelijke keuzes: dat was gewoon met een bazooka geld over Vlaamse ondernemers en een aantal doelgroepen uitstrooien. Nu komt eigenlijk de lakmoesproef: hoe zorgen we dat Vlaanderen de 21e eeuw in stapt, dat we de duurzame economische relance gestalte geven en vooral dat we ook het Europese kader waar collega Annouri al naar verwees, middels de Green Deal, dat we die katalysator mee implementeren en op die manier ervoor zorgen dat Vlaams geld dubbel rendeert in een nieuw Europees economisch verhaal. Op sp.a kunt u rekenen. Wat kunt u zich nog meer wensen?

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Collega's, het is al laat, er zijn veel sprekers, maar ik hoop dat jullie toch nog even jullie aandacht erbij houden, want dit is echt enorm belangrijk. Ik weet niet of jullie de prognoses van de Nationale Bank deze week hebben gelezen, maar die zijn echt zeer alarmerend. Er dreigen nog steeds talloze faillissementen. Er komen sinds de coronacrisis 200.000 tijdelijk of volledig werklozen erbij. Er is een welvaartsverlies van 50 miljard euro en de staatsschuld stijgt naar onhoudbare hoogtes. De overheidsinvesteringen, de overheidsuitgaven alleen al zijn de voorbije periode met meer dan 18 miljard

euro gestegen. 18 miljard euro, dat is 9 keer de wachtlijst voor mensen met een beperking wegwerken. Dat is gigantisch veel geld en dat was nog maar het stutten, de dingen onder controle houden; dat had nog niks met relance te maken. Ik denk dat er niemand is met een zinnig economisch inzicht die vindt dat dat een houdbare situatie is. De overheid kan gewoonweg niet oneindig veel geld uitgeven. Dat is op kap van de mensen die nu nog zitten te kijken, alle drie nog, en ook van de toekomstige generaties. (*Gelach*)

Sorry, collega's. Het is een serieus topic, excuseer.

De enige manier om dit te kunnen dragen zonder dat we ons en onze toekomstige generaties daarmee belasten, is door eindelijk werk te maken van de economie van de toekomst. Ik weet dat dit document saai is; het is lang, er staan veel dingen in, maar het vormt daar een goede basis voor. Dit bundelt eigenlijk ook al die rapporten van de afgelopen jaren, van de OESO, van de SERV, van de Europese Commissie, van de werkgevers, van de vakbonden zelfs. Ook al die dingen die de economen de voorbije weken allemaal zeiden, worden gebundeld in dit voorstel van resolutie. Hierin staat wat we eindelijk moeten doen. Zoals collega Ronse terecht zegt: laten we daar nu eens werk van maken, laten we daar vaart achter zetten. Ik zal daar geen halfuur over uitweiden. Ik zal drie essentiële dingen zeggen.

Werkende mensen en ondernemers vormen de basis van onze economie. Het is niet de overheid die dit zal doen, maar de mensen die werken, de mensen die ondernemen. We weten allemaal dat het overgrote deel van onze Vlaamse budgetten naar dingen zoals onderwijs en zorg gaan, maar je kunt die dingen niet betalen op een economisch kerkhof. We moeten er dus voor zorgen dat er zo veel mogelijk mensen aan het werk gaan en blijven en dat, als ze tijdelijk zonder een job zitten, ze dan ten minste naar een opleiding worden geleid, of naar gemeenschapsdienst, om zich nuttig te maken voor hun gemeenschap.

Ondernemers moeten we zuurstof geven. We moeten ervoor zorgen dat ze hun ideeën en energie kwijt kunnen. Daarvoor hebben ze geld nodig, liquiditeit, solvabiliteit. Dat zijn moeilijke woorden, maar dat is eigenlijk gewoon ervoor zorgen dat ze niet de dupe worden van deze crisis. Het welvaartsfonds is daar onder andere voor ingevoerd. Dat is een heel goede zaak. Dat staat ook in dit voorstel van resolutie.

Ten slotte zijn er de publieke investeringen. Ja, die kunnen nuttig zijn, maar niet als regisseur, acteur, decorbouwer van onze economie, wel in een ondersteunende rol, waar het écht nodig is. Dit voorstel zegt dus neen tegen ongebreidelde publieke investeringen. Weg met al die ondoelmatige economische subsidies. Laten we nu werk maken van de dingen die onze hele economie vooruithelpen. Er is bijvoorbeeld de digitale infrastructuur, 5G. Er is onderzoek en ontwikkeling. Dat zijn de dingen waar elke ondernemer, waar elke werkende mens, waar elke zorgverlener baat bij heeft. Dat zijn dingen waarin de overheid een rol kan spelen, dat ontkennen wij niet, maar stop met zeggen dat de overheid al haar geld moet blijven uitgeven, dat we ongebreideld miljarden kunnen blijven uitgeven. Dat is absoluut onmogelijk. Geen enkele econoom zal u daarin bijtreden.

Dat zijn onze uitgangspunten in dit voorstel van resolutie. We hebben daar heel hard aan gewerkt, met diverse hoorzittingen. Mijn collega Tom Ongena, die hier vandaag ook niet kon zijn, heeft daar ook zijn bijdrage aan geleverd.

Ik zou nog willen afsluiten met het volgende. Er wordt in de politiek vaak een kunstmatig onderscheid gemaakt tussen menselijkheid en economie: de coalitie van de menselijkheid tegenover de duistere economie. Collega's, dat is echt bullshit. Economie, dat gaat over mensen, en mensen zijn economie. Mensen zijn ondernemend, mensen zijn zorgend, mensen willen vooruitgaan. Dat is economie.

Het is niet omdat we de economie stimuleren dat we onmenselijk zouden zijn, integendeel. Ik hoop daarom dat dit voorstel van resolutie kamerbrede steun kan krijgen. Laten we de komende jaren werk maken van wat echt nodig is en onze economie terug op de rails helpen. Anders zullen het nog onze toekomstige generaties zijn die deze coronacrisis zullen moeten betalen.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Ik zal het heel kort houden, in de hoop dat ik daarmee alle sprekers die vanavond nog na mij komen mogelijk kan inspireren.

Een relanceplan dat de Vlaamse economische sector post corona ondersteuning biedt? Graag, natuurlijk. Maar zoals ik daarstraks heb gezegd, is het niet ernstig om van alle fracties in het parlement te verwachten dat men een voorstel van resolutie met meer dan honderd maatregelen hier op een drafje, op een namiddag of een avond, door het Vlaams Parlement jaagt zonder dat de vakspecialisten zich daarover in de commissie hebben kunnen buigen. Van de meer dan honderd maatregelen, die er in de resolutie zijn opgenomen, zijn er op het eerste gezicht tientallen zeer goede maatregelen, waaraan wij graag onze steun willen verlenen, maar er zijn ook een aantal knipperlichten die ons een beetje sceptisch maken. Ik verwijs dan bijvoorbeeld naar de allereerste maatregel waarin gepleit wordt om zomaar vanuit het parlement steun te geven aan alle beleidsacties uit het Vlaams regeerakkoord. Van een oppositiepartij kun je dan al moeilijk verwachten dat we daarvoor carte blanche geven.

De voorzitter: Mijnheer Vande Reyde en mijnheer Ronse, de heer Janssens heeft ook de beleefdheid gehad om naar u te luisteren. *(Opmerkingen van Chris Janssens. Gelach)*

Chris Janssens (Vlaams Belang): Een tweede element waarover ik het wil hebben, zijn de opportuniteiten uit de Europese Green Deal, die, zoals geweten, aan de belastingbetalers in Europa miljarden euro's zal kosten en waarover wij zeer grote vragen stellen.

Ten derde is er het Vlaamse Energie- en Klimaatplan, waaraan in dit voorstel van resolutie eens te meer steun wordt gegeven.

Ondanks de vele goede maatregelen die erin opgenomen zijn, zijn er ook een aantal ferme knipperlichten die ons ertoe zullen leiden, mede door de weinige voorbereidingstijd die we hadden om dit een beetje behoorlijk te bestuderen, om ons te onthouden.

En ja, alles wat ik gezegd heb over het klimaat en de Green Deal, geldt a fortiori voor het voorstel van resolutie dat de collega's van Groen hieraan gekoppeld hebben. Hun klimaatdoelstellingen gaan voor ons uiteraard een aantal bruggen te ver. Wij zullen straks ook daar met heel veel overtuiging tegen stemmen.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Sorry, is het mijn beurt?

De voorzitter: Ik bepaal de volgorde. U weet dat nog niet?

Andries Gryffroy (N-VA): Ik dacht dat u de volgorde aanhield van diegenen die het voorstel ondertekend hadden.

De voorzitter: Neen. U hebt het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Dank u, voorzitter. In dit voorstel van resolutie was het voor ons ook belangrijk om heel veel aandacht te besteden aan slimme investeringen en ondernemerschap.

Ik ben het fundamenteel oneens met wat mevrouw Gennez over het budget zegt. De 10 miljard euro waarover in De Standaard sprake is, is de huidige 10 miljard euro van alle investeringen die nu gebeuren, door de lokale overheden tot en met Vlaanderen. Dat is dan de 3,55 procent, zoals die ook duidelijk in het voorstel van resolutie staat. Als u nu zegt dat u er 35 miljard euro in deze legislatuur bij doet, dan verhoogt u dit percentage naar een kleine 7 procent. Dan moet ik de heer Vande Reyde bijtreden dat we dat geld niet kunnen blijven drukken. Het is onmogelijk. *(Opmerkingen van Caroline Gennez)*

De voorzitter: Mevrouw Gennez, u mag zo meteen nog eens aan bod komen als u dat wilt. *(Opmerkingen van Caroline Gennez en van de voorzitter)*

Andries Gryffroy (N-VA): U somt nu een aantal maatregelen op die waarschijnlijk voor u nog niet limitatief zijn, maar u komt zo wel aan een meer-investering van een kleine 7 miljard euro per jaar tijdens de legislatuur. Het gaat dan over 35 miljard euro. Je kunt echter niet ongebreideld investeren.

Waarom zijn we dan niet gekomen met een kamerbreed voorstel van resolutie? In de eerste en tweede fase was dat inderdaad gemakkelijk. Dat waren de cadeautjes die we hebben uitgedeeld omdat de mensen het hard nodig hadden en omdat we in een medische crisis zaten. In een volgende fase neem je echter fundamentele beslissingen die bepalend zijn voor hoe we in de toekomst onze maatschappij economisch zullen structureren, maar ook voor hoe dat zal betaald worden.

En dat zijn fundamentele discussies. Dat gaat inderdaad soms over een verschil in visie. Die visie zal op bepaalde punten niet gelijklopend zijn tussen verschillende partijen. Daarom zijn het ook verschillende partijen. Ik vind dat geen schande. Dat kan zelfs verrijkend zijn in het debat, waarbij je kunt leren van elkaars visie en eventueel dingen kunt bijsturen. Maar sowieso had ik nooit verwacht dat jullie met een bepaalde tekst, zoals wij die binnen de meerderheid hebben opgemaakt, zelfs zonder de amendementen, 100 procent akkoord zouden gaan. Maar ik vind dat ook geen schande.

Ik kijk dan even naar het luik omtrent economie, de slimme investeringen en ondernemerschap. We weten dat ondernemingen voor gigantische uitdagingen staan. Ze moeten nu proberen een rendabele doorstart te maken, en dus eigenlijk zichzelf gaan heruitvinden. En dus menen wij dat we vooral moeten inzetten op die versterkte cashflow van ondernemingen, maar ook op hun solvabiliteit op de lange termijn.

We moeten ook alert zijn om de strategische sectoren, de sleutelondernemingen en de beloftevolle, maar vaak kwetsbare start-ups en scale-ups te beschermen tegen buitenlandse overnames. En we vragen ook dat alle relancecomités die er ondertussen zijn, een stappenplan zouden aanreiken om tot een toekomstvisie te komen voor onze economie en de bouwstenen voor de transitie van onze economie. Dat is nu net het belangrijke. Wij gaan in dit voorstel van resolutie niet alles heel correct bepalen. Er staan ook nog zaken open. Wij verwachten inderdaad dat de relancecomités ons ook dingen zullen aanreiken.

En dan komt heel vaak het debat terug – dat staat ook in twee van de vier amendementen van Groen en in een aantal amendementen van sp.a – omtrent de Green Deal en het klimaat. Ik weet zonder twijfel dat er dan een aantal vieze blikken naar mij gericht zullen zijn, 'want het zal weer de heer Gryffroy zijn die dat heeft tegengehouden'. *(Opmerkingen)*

Ik zal u zelfs meer zeggen: ik heb zelf de tekst omtrent klimaat herschreven, in een positieve zin. We hebben momenteel een disruptief model. Alles kan in vraag worden gesteld. Maar we kunnen het in een voorstel van resolutie over de relance van de economie niet ook tegelijkertijd hebben over een totaal ander onderwerp als het klimaat. Want, zoals collega Annouri ook zegt: het zou gebaseerd moeten zijn op een allesomvattend plan, en dat allesomvattend plan moet gebaseerd zijn op wetenschappelijk onderzoek. De hoorzittingen gingen daar nu niet over. Wij hebben daarvoor ook een Vlaams Energie- en Klimaatplan, waar men zich op zoveel mogelijk wetenschappelijk onderzoek gebaseerd heeft. Maar je kunt hier niet zeggen dat deze hoorzittingen het echt gehad hebben over het klimaat. Men heeft het een paar keer aangeraakt. En iedereen hoort natuurlijk graag zijn dingen in wat de experts zeggen, maar het ging nu fundamenteel niet over het klimaat. En dus wou ik ook niet dat dit voorstel van resolutie over klimaat ging. Dan maken we beter een ander voorstel van resolutie, dat dan gaat over het klimaat in de relance na de economische crisis. Dat is al iets totaal anders. We mogen beide nu niet gaan vermengen.

U zegt zelf dat het gebaseerd moet zijn op wetenschappelijk onderzoek. Er is momenteel geen wetenschappelijk onderzoek dat bepaalt, op basis van de huidige economische crisis, wat de invloed zal zijn op ons klimaat, of omgekeerd, wat we moeten doen om er volledig uit te geraken. Bepaalde dingen, zoals mobiliteit, zullen er over twee jaar misschien totaal anders uitzien, zonder dat we zelfs iets geforceerds moeten doen, maar dat we er toch gewoon geraken.

Ik concludeer. Wij zullen niet meegaan met jullie amendementen. Ten eerste, zoals ik zei, hoort klimaat niet echt thuis in dit thema. Het gaat over economie in de breedste zin. Ten tweede: 7 procent bbp qua investering, dat kun je niet betalen. En ten derde wil ik ook nog meegeven dat ik het wel knap geformuleerd vind hoe het in de amendementen van Groen staat, over hoe we onze eigen economie kunnen beschermen. Inderdaad, je kunt discussiëren over bijvoorbeeld beschermingsmateriaal. Waarom moet dat altijd geïmporteerd worden? Het zou inderdaad misschien beter zijn om dat in de toekomst zelf te doen, ook al is het in euro's misschien zelfs iets duurder dan als we het aankopen in China, maar we moeten het dan niet transporteren en we hebben het dan ook zelf. Maar je kunt het amendement ook in de andere richting lezen. Wij maken momenteel de grootste hoeveelheden spaghetti voor Italië. Wij maken momenteel de grootste hoeveelheden frieten voor Italië. De grootste hoeveelheden diepvriesgroenten voor Italië komen van bij ons. Gaan we dan ook zeggen dat Italië dat beter zelf maakt? Dan moeten wij dat niet meer maken en moeten we het ook niet meer exporteren. Maar dan zul je van onze open economie naar een gesloten economie gaan. En daar gaan wij niet in mee. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaïke De Vreese (N-VA): Voorzitter, de meerderheid heeft al een zeer uitgebreide toelichting gegeven, maar ook de oppositie is zeer uitgebreid op dit voorstel van resolutie ingegaan. Dat toont alleen maar aan hoe belangrijk het thema is. We staan natuurlijk voor een economische uitdaging en daar koppelen we met dit voorstel van resolutie een aantal maatregelen aan. Ik denk dat het zeer belangrijk is dat we niet op korte of middellange termijn denken, maar dat we ook naar de toekomst kijken. Ons beleid moet toekomstgericht zijn en op een sterke toekomstvisie worden gebaseerd.

Mijnheer Muyters, jammer genoeg is die toekomst onzeker. U bent er daarnet al zeer uitgebreid op ingegaan.

Mijnheer Ronse, u hebt gevraagd om daar nog uitgebreider op in te gaan, maar dat zal ik deze avond niet doen. We moeten voorbereid zijn op een tweede golf,

want we kunnen onze economie echt geen tweede keer in lockdown laten gaan. Het is belangrijk dat we voorbereid zijn en dat er een draaiboek voor de verschillende sectoren komt. Zo kan onze economie tijdens een eventuele volgende golf maximaal openblijven. U hebt een viertal focuspunten naar voren gebracht, maar ik wil er daar nog een tweetal aan toevoegen.

In dit voorstel van resolutie vragen we een gerichte aandacht voor de verdere modernisering en digitalisering van onze economie en voor de verankering van de lokale e-commerce. Tot slot denk ik dat het zeer belangrijk is dat we ook voldoende aandacht hebben voor de mensen achter de economie. Dat gebeurt in dit voorstel van resolutie ook.

Ik wil dan ook een bijzondere aandacht vragen voor de begeleiding van onze ondernemers in moeilijkheden. Ik denk dat iedereen in het Vlaams Parlement wel getuigenissen krijgt van ondernemers die het water aan de lippen staat. We focussen dan ook op hun mentaal welbevinden, op het vermijden van armoederisico's en op het geven van goede kansen op een herstart. Dat is van uiterst groot belang.

We hebben elkaar bedankt voor de constructieve houding, maar ik denk dat we ook de experts moeten bedanken. De hoorzittingen hebben ons zeer uiteenlopende en verrijkende visies geleverd, waarvoor onze dank. Over die visies zullen we tijdens de commissievergaderingen en tijdens de plenaire vergaderingen nog zeer veel kunnen debatteren.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Mijnheer Annouri, mevrouw Gennez, mijnheer Janssens, ik wil nog even ingaan op wat jullie hebben gezegd. Ik ben min of meer gerustgesteld. Voor Groen is het voorstel van resolutie niet groen genoeg en volgens het Vlaams Belang is het voorstel van resolutie veel te groen. Dit voorstel van resolutie probeert de synthese van het sociale, het duurzame en het economische te maken. Wat de toon en de klemtonen betreft, zit het op dat vlak eigenlijk heel juist. Het voorstel van resolutie speelt ook in op de opportuniteiten die de Europese Green Deal biedt. Een positief geluid over die Green Deal zit uitdrukkelijk in het voorstel van resolutie verrat.

Uiteraard zullen onze investeringen geld kosten. Als we de lokale budgetten en het Vlaams budget integreren, hebben we iets meer dan 10 miljard euro. We moeten dat geld op een verstandige manier inzetten. Ongebreideld schulden maken, zoals sp.a voorstelt, zal niet automatisch tot meer jobs of meer duurzaamheid leiden. Dat zou vooral de lasten voor de volgende generaties verhogen.

Uiteraard zullen we schulden maken om te investeren, maar we zullen dat op een verstandige manier doen, binnen een kader waarin we de economische meerwaarde en de meerwaarde voor de samenleving berekenen en duidelijk kunnen aantonen. We zullen niet zo maar zeggen waar zo veel miljarden euro's naartoe moeten gaan. We zullen in overleg met de private sectoren investeren, bijvoorbeeld om de elektrische mobiliteit in Vlaanderen versneld ingang te laten vinden. Er zijn nog twee autofabrieken in dit land. Ze produceren allebei nagenoeg volledig elektrische wagens. Het komt er nu op aan die wagens ook volop op onze wegen te laten rijden.

Ook op vlak van arbeidsmarkt maken we andere keuzes, veel verregaandere keuzes dan de collega's van Groen die op dat vlak op de vlakte blijven en bij een aantal algemene bewoordingen blijven in hun voorstel van resolutie. Wij gaan concreter en, inderdaad, we laten de ambities die we geformuleerd hebben in het kader van het Vlaams regeerakkoord om de werkzaamheid op te trekken, niet los. We vinden het bijzonder belangrijk om dat hier te accentueren. Vandaar dat

het ook als een van de eerste punten in het voorstel van resolutie is opgenomen dat we die ambities om meer mensen te gaan betrekken op de arbeidsmarkt essentieel blijven vinden, ook al zijn de omstandigheden op dat vlak niet zo evident voor Vlaanderen en voor VDAB die op het terrein samen met hun partners actief moeten zijn.

Collega's van Groen, ik apprecieer uw voorstel van resolutie dat u hebt toegelicht maar er ontbreekt voor mij te veel om mij er te kunnen in terugvinden. Zo ontbreekt bijvoorbeeld heel het verhaal van onderzoek en ontwikkeling, wetenschap en innovatie. Cruciaal. Alle experts hebben dat aangehaald als zijnde een centraal element in een goede relancestrategie. Voor mij ontbreekt respect en erkenning voor de sociale economie. Het staat ergens weggemoffeld in een zinnetje in uw voorstel van resolutie. Voor mij ontbreekt een passage over de vernieuwde arbeidsorganisatie, het nieuwe werken, dat nu massaal ingang heeft gevonden in Vlaanderen en hoe we dat kunnen toepassen. Voor mij ontbreekt ook een aantal concrete voorstellen over hoe we levenslang leren in Vlaanderen effectief breed ingang kunnen doen vinden. Door het gewoon te zeggen, is het er ook niet meteen, collega's.

Ik denk dat ons voorstel van resolutie een stuk verder gaat, een stuk breder gaat, een stuk concreter is. Ik hoop dat jullie zich daar uiteindelijk toch nog in kunnen herkennen en straks alsnog op het groene knopje zullen drukken.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Ik zal meteen de spanning wegnemen, collega Bothuyne, ik vrees dat dat niet zal gebeuren. Er zijn na deze discussie een paar opvallende conclusies wat mij betreft. Enerzijds zegt iedereen de afgelopen weken dat het ecologische, het economische en het sociale een en hetzelfde is, maar vandaag zeggen er een paar dat dat bij uitstek een ideologisch debat is. Het is normaal dat je het niet over alles eens kunt zijn en dat je die dingen deels los van elkaar moet zien. Collega Gryffroy zegt zelfs dat het toch logisch is dat dat er allemaal niet in staat want het gaat hier over economie en niet over ecologie. In plaats van te zeggen dat die dingen elkaar kunnen versterken en op elkaar kunnen inspelen en dat dat net de les is die we moeten leren uit alles wat er nu gebeurt. Ik moet dan denken aan de cartoon, collega's, die u ongetwijfeld allemaal hebt gezien, namelijk een golf van corona die aankomt, maar waarachter nog een veel grotere golf aankomt, de golf die te maken heeft met alles wat er zal volgen in verband met de klimaatveranderingen en de gevolgen op onze economie, op onze gezondheid, op alles wat wij moeten doen als samenleving. Dat mis ik compleet in dit voorstel van resolutie, die 'sense of urgency'. Ik vind het heel dubbel, naargelang wie ik hoor. Collega Bothuyne zegt: 'Wij zijn veel groener dan jullie, collega's van Groen' of 'Wij houden het midden tussen het Vlaams Belang en Groen'. Tegelijkertijd zegt collega Gryffroy dat het ecologische hier niet van tel is. Wat is het nu eigenlijk? Naargelang wie je hoort over dit voorstel van resolutie, geeft iedereen zijn eigen schoonheid en zijn eigen interpretatie. Prima voor mij, maar dat toont voor een stuk de grote kwetsbaarheid.

Wat mij ook is opgevallen is dat er is gezegd dat men de financiële schuld niet gaat doorschuiven naar de toekomstige generaties, collega Ronse. Daar ben ik het helemaal mee eens, prima. Beter zou zijn dat we de klimaatschuld ook niet doorschuiven naar de toekomstige generaties en dat we daar ook maatregelen voor opnemen. Of is het ene misschien minder waard dan het andere? Mijn inschatting is het alleszins dat die twee aan elkaar gekoppeld moeten zijn. Daar blijf ik op mijn honger zitten.

Mijnheer Gryffroy, u hebt het over pasta gehad. Dat is mijn favoriete voedsel, ik kan dat dus niet laten schieten. Dat was het enige positieve aan uw tussenkomst.

U maakt er natuurlijk een karikatuur van. Niemand pleit voor een gesloten economie. Niemand pleit voor isolationisme. Wel zeggen wij dat die stresstests er moeten komen want dat is exact wat de experts letterlijk hebben gezegd in de commissie. Daar vind ik niets van terug in het voorstel van resolutie. Maak die denkoefening, doe die stresstest, zie hoe je de economie op bepaalde vlakken kunt versterken zodat je niet hopeloos naïef afhankelijk bent van de internationale context, zonder natuurlijk te stappen in die isolationistische gedachte.

Collega Ronse, ik eindig bij u. U zegt dat u in ons voorstel van resolutie iets mist over export. Ik zal nog eens letterlijk herhalen wat ik heb gezegd: bovendien is Vlaanderen een handelsregio en een groot deel van onze economie is gericht op export en dat is van ongelooflijk belang. Ik heb dat een eerste keer gezegd, ik heb dat een tweede keer gezegd, en u kunt vanavond misschien nog eens op YouTube kijken voor een derde keer.

Uiteraard is dat belangrijk. Maar ook daar geldt dat we er geen karikatuur van moeten maken. We blijven op onze honger zitten qua weerbaarheid en stress-tests.

Collega Bothuyne, ik heb het in het begin al gezegd en ik zal het nog eens herhalen: we kunnen hier niet voor stemmen, tenzij jullie onze amendementen goedkeuren. Maar die vlieger gaat blijkbaar niet op en dus zullen wij ons jammer genoeg moeten onthouden op dit voorstel van resolutie.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Voorzitter, we hebben een aantal replieken gehoord op de tussenkomsten van collega Annouri en collega Janssens. Maar wij hebben een aantal heel concrete voorstellen gedaan en we zouden graag horen of de meerderheid die ook ziet zitten. Want als u lippendienst bewijst aan de Europese Green Deal, is het evident dat u de groene investeringen, maar ook alle productieve investeringen, alle investeringen rond innovatie, onderzoek en ontwikkeling die wij concreet maken, ondersteunt. Want die verdienen zichzelf, maatschappelijk en economisch, terug. Daarom is op dit moment investeren in economische relance met publieke middelen eigenlijk sparen voor de toekomst. Wij hebben die concretisering gemaakt. We gaan ervan uit dat de meerderheid dat steunt, aangezien het inderdaad om minder dan de 40 miljard euro cumulatief gaat die in de krant staat.

Als de heer Gryffroy gelijk heeft en het gaat om 10 miljard euro, alle overheden opgeteld, dan moet je natuurlijk een rechtzetting vragen in De Standaard. Want dan heeft men het publiek en alle economische actoren iets voorgelogen, namelijk dat de Vlaamse Regering jaarlijks en cumulatief 10 miljard euro zou investeren in productieve, duurzame en inclusieve digitale transformatie. Als men niet van plan is om dat te doen, dan moet men dat rechtzetten en dan bewijst men inderdaad alleen maar lippendienst aan wat de specialisten in de commissie hebben verteld, namelijk: investeren in relance hoeft geen budgettair probleem in te houden, als dat om eenmalige en productieve investeringen gaat. Dat is iets heel anders dan recurrente investeringen, waarvan er ook een aantal worden aangeraakt en die uiteraard nuttig zijn, maar van een andere orde dan die die wij hier concreet voorstellen.

Nogmaals: een uitgestoken hand. Steun onze amendementen, dan zullen wij het voorstel van resolutie steunen. Anders moeten wij, zoals vanouds, niet op het groene, maar op het witte of rode knopje duwen.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Mevrouw Gennez, die rechtzetting is ondertussen gebeurd. Het is zoals ik daarnet heb verteld: die 10 miljard euro is het totale investeringspakket, van lokaal niveau tot en met Vlaams niveau. Wat u vraagt, komt er nog eens bovenop. Daarom kunnen we niet akkoord gaan met dat amendement van jullie.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Mevrouw Gennez, het komt erop aan dat u het voorstel van resolutie leest. We pleiten ervoor een investeringsagenda samen te stellen, samen met de lokale overheden en alle andere overheidsinstanties die onder Vlaanderen staan, en het budget dat we hebben en beiden kunnen krijgen, gericht in te zetten met het oog op economische meerwaarde, op onder andere de realisaties die we in het kader van de Green Deal willen nastreven. En dat is inderdaad goed voor ongeveer 10 miljard euro per jaar. En die 10 miljard euro willen we gericht inzetten als hefboom om meer private investeringen uit te lokken. We willen niet zomaar extra overheidsschulden maken om daarmee blind te gaan investeren, zoals u komt voor te stellen. Daar gaan we, helaas voor u, niet in mee.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de amendementen en over de voorstellen van resolutie houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Elisabeth Meuleman, Stijn Bex en Imade Annouri over het opnemen van de kolonisatie en het dekolonisatieproces in de eindtermen van het Vlaamse basis- en secundair onderwijs – 349 (2019-2020) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Björn Rzoska bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Elisabeth Meuleman, Stijn Bex en Imade Annouri over het opnemen van de kolonisatie en het dekolonisatieproces in de eindtermen van het Vlaamse basis- en secundair onderwijs.

De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, collega's, ik denk dat de spoed vandaag ook gewoon in de media stond, op pagina 1 van De Standaard. Er woedt een debat in de samenleving over dekolonisatie. Op dit moment hebben de ontwikkelingscommissies wat betreft de eindtermen hun werk afgeleverd en ligt het ook op de tafel van de Vlaamse Regering.

We horen in de wandelgangen dat de Vlaamse Regering daar mogelijk nog een stuk aan zal wijzigen zonder opnieuw die ontwikkelingscommissies en die experts die daartoe hebben bijgedragen, te consulteren. Wij vragen dus bij hoogdringendheid, op basis daarvan, om deze resolutie, die we trouwens ook in overleg met een aantal van die experts hebben opgemaakt, vandaag te kunnen behandelen.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, dit lijkt ons echt spek voor de bek van de commissie, die daar volgens mij op een grondige en degelijke manier werk van kan maken.

De voorzitter: Mevrouw El Kaouakibi heeft het woord.

Sihame El Kaouakibi (Open Vld): Dank u wel, voorzitter. Ik begrijp dat jullie dat nu met spoed willen indienen. Maar de deur staat open. De gesprekken zijn bezig. Ik denk inderdaad dat de deur open moet blijven en dat we daarom de spoed nu niet kunnen goedkeuren. Dat het op de agenda staat, dat is zeker. Ik heb ook gelezen wat er in de krant staat, maar die gesprekken zijn bezig en de deur staat open.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Dan stemmen wij nu bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het voorstel tot spoedbehandeling is niet aangenomen. Derhalve blijft het voorstel van resolutie van Elisabeth Meuleman, Stijn Bex en Imade Annouri over het opnemen van de kolonisatie en het dekolonisatieproces in de eindtermen van het Vlaamse basis- en secundair onderwijs naar de Commissie voor Onderwijs verwezen.

Het incident is gesloten.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Jeremie Vaneekhout, Joris Nachtergaele, Orry Van de Wauwer, Sihame El Kaouakibi en Annick Lambrecht over de dood van George Floyd in de Verenigde Staten en de daaropvolgende maatschappelijke onrust – 354 (2019-2020) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Björn Rzoska bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Jeremie Vaneekhout, Joris Nachtergaele, Orry Van de Wauwer, Sihame El Kaouakibi en Annick Lambrecht over de dood van George Floyd in de Verenigde Staten en de daaropvolgende maatschappelijke onrust.

De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Dank u wel, voorzitter. Collega's, waarom de spoedbehandeling? Ik denk dat zeer velen, nagenoeg iedereen in deze plenaire zitting, kunnen erkennen dat de dood van George Floyd een zeer urgente onderliggende problematiek en uitdaging heeft blootgelegd. Er is een groot, wereldwijd signaal gestuurd van frustratie, van verdriet, van woede. Dat is een maatschappelijk signaal dat niet te negeren valt. We kunnen die stem niet negeren. Het is dan ook de overtuiging van onze fractie, maar ook van de mede-indieners van het voorstel van resolutie, dat we dit nu moeten doen, dat we dit maatschappelijk signaal nu moeten aangrijpen en dat we, als we ons als parlement ernstig nemen, deze maatschappelijke onrust nu moeten aangrijpen om een belangrijk signaal te geven. We zijn blij met dit initiatief, over de grenzen van meerderheid en oppositie heen. Ik hoop alvast dat we het erover eens zijn dat dit signaal nu nodig is en dat we het zo meteen ook ten gronde kunnen bespreken.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Dan stemmen wij nu bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het voorstel tot spoedbehandeling is aangenomen. Dan stel ik voor dat het voorstel van resolutie van Jeremie Vaneekhout, Joris Nachtergaele, Orry Van de Wauwer, Sihame El Kaouakibi en Annick Lambrecht over de dood van George Floyd in de Verenigde Staten en de daaropvolgende maatschappelijke onrust onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? (*Instemming*)

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Jeremie Vaneekhout, Joris Nachtergaele, Orry Van de Wauwer, Sihame El Kaouakibi en Annick Lambrecht over de dood van George Floyd in de Verenigde Staten en de daaropvolgende maatschappelijke onrust.

De bespreking is geopend.

De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Collega's, we hebben er al een lange zitting opzitten, maar ik denk dat het van belang is dat we allemaal even onze rug rechten en rond een aantal dingen nog even stilstaan. Want we staan op dit moment, niet alleen door corona maar door andere zaken, als samenleving en vooral als politiek voor een historische verantwoordelijkheid. Het is aan onze generatie van politici om te tonen dat we erin slagen om de strijd tegen structureel racisme eindelijk echt aan te pakken. De vraag is: nemen wij vandaag, de komende weken en maanden die handschoen echt op?

We kunnen debatteren over actievormen, en we kunnen terecht rellen veroordelen. Maar dat mag nooit laten ondersneeuwen dat er wereldwijd, bij ons en in de Verenigde Staten, in coronatijden miljoenen mensen vreedzaam hun frustratie, hun woede uiten. Het is hun verdriet en kwaadheid over de onaanvaardbare dood van George Floyd die een veel bredere aanklacht van problemen van structureel racisme blootlegt; mensen die gewoon vanwege hun naam, hun huidskleur of hun achtergrond veroordeeld zijn tot minder kansen op het uitbouwen van een toekomst. Collega's, ik geloof dat we het er hier met velen over eens zijn: dat is onaanvaardbaar.

Ja, de opdracht is groot in ons eigen Vlaanderen. Onszelf in de spiegel kijken – en dat hebben we de afgelopen uren weeral gemerkt – doet pijn, en eist actie. En ja, dat moet onze focus zijn. Dekolonisatie, praktijktests – laat ons na jaren aanmodderen van woorden eindelijk daden maken.

Maar we moeten ook onze rug rechten als Vlaanderen naar het buitenland. De situatie in de Verenigde Staten is problematisch, is onaanvaardbaar. Collega's, dat land is op vandaag nog steeds het machtigste land ter wereld. En dat land heeft de macht en de mogelijkheid om een lat te leggen voor de hele wereld, een lat die structureel racisme niet langer aanvaardt. Maar helaas weigert de Verenigde Staten dat op dit moment, en vooral hun leiders. In de eerste plaats is het hun president die dat weigert.

Het is vanuit die vaststelling dat wij vorige week vanuit de Groen-fractie een tekst voorlegden aan de collega's van de meerderheid, en dat we ingingen op hun vraag om dat niet halsoverkop vorige week al op de plenaire te behandelen, maar om daar in alle rust en respect voor elkaars nuances en gevoeligheden over in gesprek te gaan.

Collega's, ik durf te zeggen, en ik hoop dat het inspirerend is voor de toekomst en voor andere domeinen, dat ik hier vandaag toch met een beperkte tevredenheid zit – het is een moeilijke problematiek – omdat ik vaststel dat het kan. Het is mogelijk om elkaar rond urgente maatschappelijke thema's te vinden over grenzen van meerderheid en oppositie heen. Ik wil ook uitdrukkelijk zeggen dat ik heel erkentelijk ben naar de collega's van de meerderheid om dit initiatief vanuit de oppositie, onze aanzettekst, naar waarde te schatten. Ik zit hier nog maar een jaar, maar ik weet dat dat niet altijd zo evident is. Collega's Nachtergaele, Van de Wauwer, El Kaouakibi en Lambrecht, laat ons dit als voorbeeld nemen voor werkzaamheden in de toekomst, ook rond andere maatschappelijke uitdagingen.

Wij veroordelen in deze resolutie het ongeoorloofde geweld op George Floyd. Wij veroordelen elke vorm van racisme wereldwijd. En ja, in de resolutie maken we heel erg duidelijk dat wij de oproep van vreedzame manifestaties ondersteunen: dat de structurele aanpak van racisme en discriminatie nu moet worden opgenomen.

We roepen in ons voorstel van resolutie de Verenigde Staten en hun president diplomatiek tot de orde en we vragen om die opdracht op te nemen en de rust en de dialoog te herstellen. Bovenal vragen we aan onze eigen Vlaamse Regering dat ze de leiding neemt in de strijd tegen structureel racisme, en uitdrukkelijk in al haar werkzaamheden, binnenlands en buitenlands.

Collega's, dit voorstel van resolutie is een belangrijk signaal aan al wie in Vlaanderen leeft en aan al wie met Vlaanderen in contact komt vanuit het buitenland, dat we in Vlaanderen geen racisme dulden. Mensen moeten hun toekomst kunnen maken, ongeacht hun achtergrond. Dit voorstel van resolutie is geen eindpunt, het is de aftrap voor de politiek en voor de samenleving van een historische opdracht om eindelijk een halt toe te roepen aan racisme wereldwijd. Wij hopen alvast op kamerbrede steun. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Dewinter heeft het woord.

Filip Dewinter (Vlaams Belang): Voorzitter, het is al relatief laat en ik zal niet meer woorden verspillen aan dit voorstel van resolutie dan strikt noodzakelijk. Overigens, mijn goede collega Sam Van Rooy heeft deze namiddag op een erudiete en wetenschappelijk onderbouwde manier ons standpunt over dit thema al uit de doeken gedaan.

Ik stel alleen vast dat de traditionele partijen voor de zoveelste keer het racismeprobleem hebben ontdekt. Het is een opstoot die ik in de voorbije dertig jaar in dit parlement en in andere parlementen al wel een aantal keer heb meegemaakt. Ik ben er niet meer door verwonderd en al zeker niet van onder de indruk.

Dit keer importeren we een buitenlands incident om hier de toch wel wat slabakkende antiracistische strijd en de zieltogende antiracismelobby een nieuw elan te geven en wat nieuw leven in te blazen. Kolonialisme, politiegeweld, discriminatie op de huur- en de arbeidsmarkt: veel is niet genoeg, alles wordt erbij gesleurd wat men er kan bij sleuren, met als hoogtepunt blijkbaar een beeldenstorm waar Leopold II zowaar het slachtoffer van is geworden. In het buitenland worden ondertussen ook al beelden van Columbus de kop afgeslagen, en zelfs het standbeeld van Churchill wordt beklad met de slogan 'Black Lives Matter'. Veel gekker dan dit moet het ongetwijfeld niet worden.

Als hoogtepunt krijgen we naast die beeldenstorm nu ook nog – om het helemaal ridicuul te maken – een etymologische discussie over het gebruik van de woorden wit of blank, die ongetwijfeld de prangende antiracismeproblematiek zullen oplossen.

Ondertussen is het afbreken van een standbeeld van Leopold II in mijn gemeente, twee straten verwijderd van waar ik woon in Ekeren, zowaar wereldnieuws. We haalden er vandaag zelfs de Russian television, CNN, Fox News en de hele wereldpers mee. Vlaanderen als voorbeeld, als motor, als koploper in de antiracistische, antikolonialistische strijd. Nooit gedacht dat mijn antiroyalistische frustraties, wanneer ik iedere dag voorbij de kerk van Ekeren richting dit parlement rijd en word geconfronteerd met het standbeeld van zijne excellentie Leopold II, uiteindelijk nog zouden worden weggenomen door een actie tegen racisme zowaar. Van cynisme gesproken. Leopold II ligt er, nu de rest van de monarchie nog. Ooit vinden we elkaar nog, van de rechter- tot de linkerzijde, in deze eenheid van actie, zoals dat dan in mooie marxistische termen wordt genoemd.

Terug naar het voorstel van resolutie, want in het Witte Huis zit president Trump sinds deze middag terug in zijn bunker, heb ik vernomen, sinds hij kennis heeft genomen van dit voorstel van resolutie, ingediend door Jeremy Vaneeckhout, Joris Nachtergaele, Orry Van de Wauwer, Sihame El Kaouakibi en Annick Lambrecht.

De president is in alle staten nu hij heeft vernomen dat het Vlaams Parlement de president van de Verenigde Staten vraagt om de rust te herstellen – stel u voor –, de buitensporige inzet van de ordediensten in te perken, te investeren in dialoog en maatschappelijk herstel. Sidder en beef, Verenigde Staten, sidder en beef, Donald Trump, sidder en beef, Amerikaanse regering want deze dames en heren, in hun morele superieure houding, altijd klaar met het wijsvingertje, gaan lessen geven aan de Verenigde Staten en aan hun democratisch verkozen president.

Wie beter dan iemand die in de Verenigde Staten woont, al vele jaren, die zo zwart is als de nacht en van Somalische afkomst, die weet wat het is om in een regime in Somalië te hebben gewoond waar velen als slaven werden behandeld, niet door blanken maar door de islam, Ayaan Hirsi Ali, schreef vandaag een paar uur geleden in een Twitterbericht – het is intussen 20.000 keer gedeeld en geretweet –: 'America is the best place on the planet to be black, female, gay, trans or whatever you want. We have our problems and we need to address those but our society and our systems are far from racist.'

Maar mijnheer Vaneeckhout, mijnheer Nachtergaele, mijnheer Van de Wauwer en mevrouw Lambrecht, zo wit en zo blank als ik, weten het allemaal beter – uiteraard veel beter – dan iemand die in Somalië – mevrouw Ayaan Hirsi Ali – de problemen aan den lijve heeft ondervonden en nu in de Verenigde Staten woont.

Ik herhaal dat ik niet veel woorden ga vuil maken aan deze resolutie, maar ik roep u allen op, als democraten die de democratie respecteren, om nog even te wachten, te wachten tot dinsdag 3 november 2020. Weet u wat er dan gebeurt in de Verenigde Staten? Dan zijn daar verkiezingen en dan zult u met zijn allen weeral eens hopeloos verrast zijn over wat die verkiezingen teweeg zullen brengen. U zult verrast zijn over het stemgedrag van de gemiddelde Amerikaan. U zult verrast zijn over de uitslag van die verkiezingen. Ik voorspel u een overonderende, een verpletterende overwinning voor Donald Trump na wat er de voorbije dagen en weken is gebeurd in de Verenigde Staten.

Richt uw resolutie maar aan de president van de Verenigde Staten. Doe wat u niet laten kunt in uw grootheidswaanzin en uw morele superioriteit, in uw antiracistische gevoelens die vooral moeten dienen om de eigen electorale achterban te plezieren en opnieuw voor u te winnen. Maar ik leg me niet neer bij uw resoluties, maar wel bij het democratisch oordeel van de Amerikanen, vier jaar geleden

bij de verkiezingen en op 3 november 2020 ongetwijfeld opnieuw. Dit voorstel van resolutie zal onze fractie in ieder geval met enthousiasme niet goedkeuren. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Nachtergaele heeft het woord.

Joris Nachtergaele (N-VA): Collega's, racisme is de meest primitieve en laakbare uiting van discriminatie, en dient altijd krachtig te worden veroordeeld.

Aanvullend op collega Vaneeckhout, die het voorstel van resolutie heeft ingediend, wil ik nog zeggen dat mijn fractie vooral tevreden is met de evenwichtige formulering ervan. Enerzijds veroordeelt dit voorstel van resolutie terecht met kracht wat veroordeelt dient te worden: het pure racisme. Anderzijds veroordeelt het ook alle vormen van geweld, zowel het buitensporige politiegeweld als het geweld gelieerd aan de protesten die daarop zijn gevolgd.

Ten slotte wil ik nog zeggen dat deze tekst gelukkig wegblijft van het politieke opbod van verontwaardiging waardoor datzelfde begrip racisme alleen maar wordt uitgehold en waardoor je net het tegenovergestelde bereikt van wat wordt beoogd, namelijk meer onbegrip en meer afstand tussen de verschillende bevolkingsgroepen.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Voorzitter, ik wil niet te veel tijd in beslag nemen. Veel tijd was er in Amerika ook niet nodig: acht minuten van buitensporig politiegeweld, en één zin, 'I can't breathe', die het probleem van institutioneel racisme in Amerika opnieuw hebben blootgelegd.

Ik weet ook wel dat wij met dit voorstel van resolutie president Trump niet zover zullen krijgen dat hij heel zijn beleid gaat omgooien, maar we kunnen hier wel vanuit Vlaanderen een duidelijk signaal geven, een duidelijk signaal dat wij buitensporig politiegeweld tegen zwarten veroordelen, en dat wij het recht op vreedzame demonstraties ondersteunen. Want wat hebben wij gezien, mijnheer Dewinter? Een Amerikaanse president die een vreedzaam protest met kinderen uiteen heeft geschoten met rubberkogels. Dat is een zeer grote schending van de democratische rechten. Er is niet alleen het recht op betogen. Er is ook de overheid, die het monopolie op geweld heeft, die dat geweld inzet tegen de eigen burgers. Dat is een van de grootste schendingen van de democratie die we de afgelopen decennia in de Amerikaanse samenleving hebben gezien.

Dit voorstel van resolutie is een teken van solidariteit, maar evengoed een oproep om hier in dit land – en zo staat het ook in het voorstel van resolutie opgenomen – onze werkzaamheden zo op te vatten dat wij structureel racisme overal tegengaan.

Ik sluit af met collega Vaneeckhout te bedanken voor zijn aanzet om, over de grenzen van partijen en van meerderheid en oppositie heen, hier aan deze tekst te werken. Ik hoop dat dit tragische voorval in Amerika voor de 'Black Lives Matter'-beweging kan zijn wat het politiegeweld in de Stonewall Inn in New York decennia geleden was voor de halebibeweging: meer gelijke kansen en meer gelijke rechten voor iedereen, ongeacht afkomst, ongeacht huidskleur, ongeacht gaardheid en ongeacht het geloof.

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (sp.a): Voorzitter, ik ben ook blij dat mijn fractie dit bijna unaniem gesteunde voorstel van resolutie kan steunen, dankzij mevrouw Lambrecht. Ik ben zeer blij dat zij zich daarvoor heeft geëngageerd.

Vlaanderen moet zijn verantwoordelijkheid nemen. Een staatshoofd heeft de taak om de boel samen te houden. Een president die niet wil blussen, is volgens ons een president die het vuur oppoekt. Dat is volgens ons niet de juiste aanpak. Ik hoop dan ook dat deze regering kan leiden 'by example' en dat we duidelijk tonen hoe Vlaanderen op dat vlak toch zeker nooit zoals de Verenigde Staten wil en zal zijn. Als ik hoor hoe sommige mensen dat hier ludiek vinden, dan kunnen we nooit zeker genoeg zijn. Daarom is dit nog extra nodig.

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Ik wil nog heel kort enkele reacties geven op de tussenkomst van collega Dewinter.

Mijnheer Dewinter, u verwijst naar uw voorbije dertig jaar ervaring in dit parlement en in andere parlementen, en naar het af en toe opduiken van het debat over racisme. Het zal u misschien ontgoochelen, maar ik zit nog maar een jaar in de politiek en ik heb nog niet het cynisme dat u hebt opgevat in mijn aderen lopen. Ik maak deel uit van een generatie jonge politici, die er hopelijk wel in slaagt om over de partijgrenzen heen niet te blijven hangen op het teren op problemen in de samenleving, maar die vooral oplossingen wil aanreiken voor die uitdagingen. Ik zal dus nooit ophouden met voorstellen aan te reiken, ook aan de meerderheid, om samen te werken, om oplossingen te vinden, om echt antwoorden te geven, om het onmogelijk te maken voor mensen en partijen om te teren op problemen. Want ja, er zijn problemen, en er zijn problemen in zeer veel groepen in de samenleving, en we zullen die allemaal moeten aanpakken.

U wijst naar de kracht van de democratie in de Verenigde Staten en het resultaat dat er in november zal zijn. Wel, collega Dewinter, ik hoop dat ik u niet verbaas door te zeggen dat wij, zoals vier jaar geleden, ook nu heel veel respect zullen hebben voor de uitslag, welke die dan ook moge zijn. *(Gelach bij het Vlaams Belang)*

Ik zou graag hebben dat als hiermee wordt gelachen, straks wordt geduid waaruit zou blijken dat wij die uitslag niet zouden respecteren. Wij doen dat trouwens ook met de uitslag van 26 mei 2019. Uw partij heeft toen goed gescoord. Dat is een belangrijk signaal in de samenleving, dat wij ook ter harte moeten nemen.

En het zal u verbazen, maar ik kom heel veel in contact met mensen die voor jullie partij hebben gestemd. Ik zal ook nooit aflat en om met al jullie kiezers in gesprek te gaan en die mensen duidelijk te maken dat hun wijsmaken dat hun problemen opgelost zullen worden door anderen in de problemen te steken, een fabeltje is, enkel politieke afleiding en dat wij met deze politieke generatie het aan onszelf verplicht zijn om andere antwoorden te geven aan beide groepen in de samenleving die onder druk staan en om hun perspectief te geven.

Tot slot, u doet wat cynisch over Donald Trump die uiteraard niet zit te wachten op ons voorstel van resolutie. Wel, mijnheer Dewinter, ik geloof in een zelfbewust Vlaanderen dat wel zijn verantwoordelijkheid opneemt, dat zijn nek durft uit te steken. Ik zie hier nog dat uw fractie op 11 oktober een resolutie indiende omtrent een krachtdadige reactie op de Turkse agressie. Wel, mijnheer Dewinter, als u denkt dat de heer Erdogan zat te wachten op uw resolutie, dan denk ik dat u zich ook vergist. Ik mag hopen dat we ons nog altijd bewust zijn van onze kracht als Vlaanderen en dat we de ambitie hebben om te wegen op mondiaal vlak en dat we dat niet wegstoppen, omdat u vindt dat het thema u minder goed uitkomt.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Maxim Veys, Caroline Gennez en Hannelore Goeman over de bestrijding van discriminatie op de Vlaamse arbeidsmarkt en private huurmarkt
– 355 (2019-2020) – Nr. 1**

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Bruno Tobback bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Maxim Veys, Caroline Gennez en Hannelore Goeman over de bestrijding van discriminatie op de Vlaamse arbeidsmarkt en private huurmarkt.

De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (sp·a): Collega's, de voorbije dagen heb ik – en jullie ook – heel veel politici gezien die racisme erkennen en veroordelen en roepen dat we maatregelen moeten nemen om dit te bestrijden. En toch zijn er dit weekend duizenden mensen op straat gekomen om het racisme dat nog steeds aanwezig is in ons land, aan te klagen. Ze doen dat om twee redenen.

Ten eerste zijn er nog altijd politici die hele dagen niets anders doen dan haat, gif en verdeling spuien in deze samenleving, die daar miljoenen euro's tegenaan gooien op sociale media. Ten tweede zijn die mensen op straat gekomen omdat er heel veel politici zijn die het racisme veroordelen.

De voorzitter: Mijnheer Veys, u moet zeggen waarom u vindt dat er iets met spoed gedaan moet worden.

Maxim Veys (sp·a): Nog drie zinnen.

De voorzitter: Neen, enkel over de spoed. U bent bezig over de inhoud.

Maxim Veys (sp·a): Heel veel mensen veroordelen het racisme, zeggen er iets aan te moeten doen maar doen het niet. Wij willen die woorden in daden omzetten. De spoed is duidelijk, voorzitter. Als tienduizend mensen in deze tijden op straat komen, dan is het dringend.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Dan stemmen wij nu bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Mijnheer Vandaele, we zijn aan het stemmen.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, ik denk dat dit gekoppeld is met het volgende onderwerp.

De voorzitter: Mijnheer Vandaele, we hebben daarnet ook gestemd over een voorstel van onder anderen mevrouw Moerenhout over discriminatie op de private huurmarkt. Dat was dan ook gekoppeld. We zijn hier in een redelijke bizarre namiddag beland met allerlei spoedbehandelingen. We stemmen gewoon apart.

Het voorstel tot spoedbehandeling is niet aangenomen. Derhalve blijft het voorstel van resolutie van Maxim Veys, Caroline Gennez en Hannelore Goeman over de bestrijding van discriminatie op de Vlaamse arbeidsmarkt en private huurmarkt naar de Commissies voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie en voor Wonen en Onroerend Erfgoed verwezen.

Het incident is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 21.38 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 21.54 uur.*

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Katrien Partyka, Nadia Sminate en Sihame El Kaouakibi over de bestrijding van discriminatie en racisme in de samenleving

– 360 (2019-2020) – Nrs. 1 tot en met 3

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Peter Van Rompuy bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Katrien Partyka, Nadia Sminate en Sihame El Kaouakibi over de bestrijding van discriminatie en racisme in de samenleving.

Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (CD&V): Voorzitter, we vragen de hoogdringendheid voor het voorstel van resolutie ter bestrijding van discriminatie en racisme. Jammerlijk, maar ook hoopgevend tegelijk: jammerlijk door de aanleiding, namelijk de dood van George Floyd, tegelijk een beetje hoopgevend omdat op deze manier zijn dood niet voor niets geweest is. Op die manier willen we stellen en herhalen dat discriminatie en racisme geen plaats mogen hebben in onze samenleving. Daarom willen we dit voorstel van resolutie dringend agenderen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Dan stemmen wij nu bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het voorstel tot spoedbehandeling is aangenomen. Dan stel ik voor dat het voorstel van resolutie van Katrien Partyka, Nadia Sminate en Sihame El Kaouakibi over de bestrijding van discriminatie en racisme in de samenleving onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? *(Instemming)*

Het incident is gesloten.

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Katrien Partyka, Nadia Sminate en Sihame El Kaouakibi over de bestrijding van discriminatie en racisme in de samenleving.

De bespreking is geopend.

Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (CD&V): Voorzitter, collega's, de dood van George Floyd in de Verenigde Staten was een schokkende illustratie van datgene waartoe racisme of discriminatie kan leiden. Als een lopend vuur zijn de laatste ijzingwekkende minuten van zijn leven de wereld rondgegaan. Als een lopend vuur hebben ook de verontwaardiging en het protest naar aanleiding daarvan zich verspreid, en terecht. Ook in onze eigen samenleving zijn discriminatie en racisme aanwezig. Cijfers uit het onderwijs, verhalen van de arbeidsmarkt en de woonmarkt drukken ons met de neus op de feiten. Er wordt in onze samenleving gediscrimineerd op basis van afkomst. Dat mogen we als samenleving en als parlement niet aanvaarden. Als de Vlaamse overheid de ambitie heeft sturing te geven aan de samenleving via Vlaamse bevoegdheden, moet ze ook de ambitie hebben discriminatie te bannen. Die ambitie, dat antwoord op die grote maatschappelijke uitdaging, hebben we willen verwoorden in dit voorstel van resolutie.

De uitgangspunten zijn dat onze samenleving divers is en dat elke Vlaming dezelfde kansen verdient, ongeacht afkomst, geloof, seksuele oriëntatie, ras of beperking. Zowel in het Vlaamse regeerakkoord als in beleidsnota's van de diverse domeinen zijn daar heel duidelijke krijtlijnen over getrokken. We willen dat niet alleen bevestigen, we willen ook bijkomend een signaal geven aan wie daaraan zou twijfelen. Niet alleen willen we racisme en discriminatie bannen, we willen ook optreden tegen wie die regels schendt.

We willen dat doen op verschillende manieren, via het nieuwe Vlaamse gelijke-kanseninstituut, via het wetenschappelijk in kaart brengen van discriminatie, via zelfregulering, via controle, handhaving en zo nodig vervolging. Het heikele punt van de praktijktesten moeten we daarbij niet uit de weg gaan, denk ik. De discussie daarover is al vele keren gevoerd. Ik ben het niet altijd eens, maar ik wil toch graag verwijzen naar het opinieartikel dat de hoofdredacteur van De Tijd deze avond heeft gepubliceerd. Ze zegt daarin: "Wie als bedrijf de helft van zijn samenleving misloopt, misloopt de helft van potentieel talent om het verschil te maken. En ook de helft van potentiële consumenten. Bedrijven die dat niet onder ogen zien, ondermijnen zichzelf." Willen we de discussie uit de weg gaan? Absoluut niet, denk ik. We hebben ervoor gekozen om daarop in het voorstel van resolutie ook een duidelijk antwoord te geven, via de sectorconvenanten. We willen daar een versnelling hoger schakelen. Alle mogelijke sectoren op de arbeidsmarkt, heel uiteenlopende sectoren zoals metaal en voeding, kunnen immers zo'n sectorconvenant afsluiten met de overheid, met verschillende ambities, niet alleen over de afstemming tussen onderwijs en arbeidsmarkt, maar ook bijvoorbeeld over levenslang leren en discriminatie.

We zijn ervan overtuigd – en dat is ook een beetje wat mevrouw Albers zegt, denk ik – dat het geen zin heeft om lippendienst te bewijzen aan een bepaalde zaak. Het heeft geen zin om als overheid alle schuld in de schoenen van de bedrijven te schuiven, maar voor bedrijven heeft het ook geen zin om weg te kijken van het probleem. Wij zijn ervan overtuigd dat we via die zelfregulering, via die sectorconvenanten, een heel duidelijke stap vooruit kunnen zetten tegen discriminatie op de arbeidsmarkt, via het uitwerken van een onafhankelijk academisch monitoringsysteem. We zijn er ook van overtuigd dat dat via wetenschappelijk onderzoek kan gebeuren, via sensibilisering van werkgevers en medewerkers,

maar ook via het verkennen en uitwerken van systemen van zelfregulering en zelfcontrole. We zijn ervan overtuigd dat dat een appel kan zijn aan de bedrijfs-wereld om daar ook zelf stappen in te zetten.

Wil dat zeggen dat daar geen enkele controle op is? Neen, uiteraard. Via beleids-domeinen zoals Wonen en Sociale Economie kunnen alle vormen van wettelijk verboden discriminatie voorkomen en gecontroleerd worden en kan aan par-ketten gevraagd worden om daar de nodige aandacht aan te schenken.

Sensibilisering en zelfregulering zijn belangrijk. Uiteraard is er ook het onderwijs dat de grootste emancipatorische hefboom in deze strijd zou moeten zijn. Daar-naast is er de aanpak van online discriminatie, via meer laagdrempelige meldin-gen en vervolgingen, en de proactieve aanpak door justitieassistenten bij slacht-offeronthaal.

Ik wil mijn collega's graag bedanken om in deze toch niet evidente tijd over niet altijd makkelijke thema's van gedachten te wisselen. Het digitale overleg heeft ook beperkingen, hebben we vandaag vastgesteld, maar toch wil ik mijn collega's graag bedanken om samen dit voorstel van resolutie te maken en voor te leggen, omdat we ervan overtuigd zijn dat het ook een duidelijk signaal geeft.

De voorzitter: Mevrouw El Kaouakibi heeft het woord.

Sihame El Kaouakibi (Open Vld): Ik zal niet euforisch doen. Elke stap die momenteel wordt gezet, is een stap in de juiste richting. De voorbije weken brandde het op de straten, van Philadelphia tot Parijs, van Alabama tot Amster-dam, maar ook in het nieuws en op onze sociale media. Want niet alleen in Amerika, maar ook hier komt de pijn hard binnen. Bij iedere persoon van kleur, bij iedere persoon die onderdrukking kent. En die pijn zou bij iedereen moeten binnenkomen. Dat gebeurt vaak niet. Dat is de reden waarom we nog eens, al decennia lang, het debat aan het voeren zijn.

In onze strijd tegen onrecht blijven we steeds op dezelfde fouten botsen. Als het anderen overkomt, dan zwijgen we. We zijn doof, selectief blind, selectief veront-waardigd, selectief stil, maar je kunt niet selectief tegen ongelijkheid strijden. Het is niet of racisme of discriminatie of seksisme. Racisme is verwerpelijk, discri-minatie moet de wereld uit en seksisme berooft de helft van de wereldbevolking van haar potentieel. Punt. Toch doen we het keer op keer, want als het anderen overkomt, is de daadkracht plots op. Dan hoor je steeds hetzelfde: 'Maar we doen toch al dit, we doen toch al dat, ze zijn toch al gelijk voor de wet.' Selec-tieve verontwaardiging zit niet in de wet, die zit in onze samenleving. Die zit in het klaslokaal, de voetbalclub, op de werkvloer, in de manier waarop we met onze kinderen spreken en in de manier waarop we de toon zetten in het publieke debat. Daar wordt het gevoed, tot en met de haat die diep in de vezels van onze samenleving zit en doorgegeven wordt van generatie op generatie. Daarom is gelijkheid voor de wet niet voldoende. Want waar de ranzige ongelijkheid die dag in dag uit op de sociale media wordt verspreid toe leidt, waar de bril van minderwaardigheid in onze samenleving op vrouwen, holebi's, queer, trans- en non-binaire personen, moslims, joden, mensen op de vlucht en mensen met een migratieachtergrond toe leidt, is duidelijk. Dat zie je in de reacties op hun sollici-tatiebrief, in foute studieadviezen of wanneer een appartement dat net online stond plots verhuurd blijkt te zijn. Dat zijn de mensen die gecontroleerd worden door de politie zonder aanwijsbare redenen, dat is de hogeschoolstudente die te horen krijgt dat haar lectoren het over een fruitmand op haar hoofd hebben. 'Death by a thousand cuts', noemen ze het weleens. Muren waar mensen tegen botsen en blijven botsen, roofoverval op je ziel, elke dag opnieuw.

Daarom sta ik hier. Als vrouw, als trotse Vlaamse, als biculturele vrouw, als mens die online leeft en tegen seksisme strijdt en die het seksisme, racisme en de

ranzigheid elke dag over zich heen krijgt. Maar ik sta hier vooral voor zij die geen stem hebben. 'Off by for the people'. Ik sta hier vooral voor zij die voor mij gingen, die voor mij gestreden hebben, voor mensenrechten, voor gelijkheid, voor waardigheid, voor iedereen, voor mensen die een kant gekozen hebben. Mijn boodschap is simpel: er is geen menukaart waaruit je kunt kiezen. Racisme is racisme, discriminatie is discriminatie, seksisme is seksisme. Het maakt niet uit wie de dader is, het maakt niet uit wie het slachtoffer is, daar gaat de MeToo-beweging over, daar gaat #weesluider over, daar gaat Black Lives Matter over. Gelijkheid gebeurt door recht te staan, door op te staan met de meerderheid in je samenleving en door samen luider te zijn tegen de ranzige minderheid.

Doof en blind zijn, is vandaag geen mogelijkheid meer. We moeten handelen, altijd en overal, samen. We hebben totaal geen keuze. En het is niet grijs. Het is in dezen zwart-wit. Woorden of daden: de enige kant die we kunnen kiezen.

Die daden zijn niet evident. Dit is een moeilijk thema. Anders zaten we hier niet, zoals collega Vaneeckhout heeft gezegd. Draagvlak creëren voor zo'n moeilijk thema, is niet evident. En toch is dat exact wat er hier aan het gebeuren is. En elke deuropening, vanaf vandaag, waar dingen die gisteren niet bespreekbaar waren, vandaag wel bespreekbaar zijn, daar ben ik oprecht dankbaar voor. Ben ik daar blij om? Uiteraard wil je dat alles vandaag opgelost is, wil je dat niemand pijn heeft. Uiteraard. Maar daadkracht, dat betekent absoluut ook, en dat is ook in de ondernemerswereld zo: blijven praten, dichterbij elkaar komen, elkaar begrijpen. Soms gaat het over woorden die moeilijk liggen, die blijkbaar een bepaalde connotatie hebben, een symbool. Maar het gaat mij om het doel dat we willen bereiken.

Het is al intens geweest, en het is nog maar het begin. Maar het is wel voor het eerst dat ik hier zit en dat ik zelf bij zo'n dossier betrokken ben geweest, en dat ik ook heel hoopvol ben. Want de signalen zijn duidelijk. En ik had uiteraard niet liever gewild dan dat dit een breed gedragen verhaal was geweest. Maar het zal hier niet bij stoppen. Dit is het begin.

Als we een kant kiezen, is dat inderdaad om een versnelling hoger te schakelen en ervoor te kiezen om discriminatie en racisme wél aan te pakken op de arbeidsmarkt en de huurmarkt, naar het voorbeeld van de negen steden – meer bepaald Gent, maar nu in heel Vlaanderen. Aan zij die vandaag op Twitter al aan het sturen waren en die op Facebook al volop de framing aan het inzetten waren: dit is een eerste daad. Wat er in de negen steden gebeurt, gaan we uitrollen over heel Vlaanderen. Dat is wat er staat, een onafhankelijke en academische monitoring, zoals professor Baert het ook voorstelt, en op basis daarvan, zoals de collega zegt, sensibiliseren, informeren, begeleiden – 'what's in a name?' – en discriminatie en racisme vervolgen. Nogmaals, wat gisteren misschien niet bespreekbaar was, is het vandaag wel. Ik denk dat bijna iedereen hier, buiten de extremen, ergens in een coalitie zit die het op die manier doet.

Komaf maken met de kloof in ons onderwijs op basis van afkomst: dat is iets waar we continu mee worstelen. Diversiteit in het lerarenkorps, diversiteit in het curriculum, uiteraard. Maar we kunnen daar absoluut verder in gaan. We moeten daar verder in gaan, want we zeggen dit ook al lang. Het is niets nieuws. Maar we moeten verdere voorstellen durven te doen. En die gaan we doen, onder andere door ervaren directies en leerkrachten te stimuleren – dat blijkt uit onderzoek – om te kiezen voor scholen waar de achterstand het grootst is. Maar ook door juridisch de strijd te voeren tegen racisme en discriminatie, ook in instituten. We moeten ervoor zorgen dat mensen ondersteund en gestimuleerd worden om klacht in te dienen wanneer hun rechten worden geschonden. Maar we moeten ook een kant kiezen tegen online haatspraak, of het nu racistisch of seksistisch is. We moeten dat kordaat aanpakken. Die opdracht geven we, om dit consequent te vervolgen.

En uiteraard kiezen we ook een kant door het koloniale verleden op te nemen in de eindtermen van onze jongeren, absoluut. En ook daar zullen er nog veel meer daden moeten volgen, om onze woorden om te zetten, en vooral de pijn om te zetten, en om een keerpunt in te zetten in onze samenleving.

Nogmaals, collega's, dit zal niet alles oplossen, niet van de ene dag op de andere – ik wou dat het zo was, want anders zat ik hier niet. Anders zat ik hier niet. Ik hoef hier helemaal niet te zijn. We gaan dat niet oplossen, niet in elk klaslokaal, niet in elke sportclub en niet op elke werkvloer, maar het is een noodzakelijk begin. En dat voel ik ook als ik de berichten lees die ik ontvang. Van Kate, onder andere: "Mijn ouders, die nooit een conversatie rond racisme hebben gevoerd met ons, praten nu over dat thema, hoe onwennig dat ook is." Of van Issam: "Ik ben zo vaak afgekeurd over iets waar ik niets aan kon veranderen, maar eindelijk weet ik: ik besta, mijn pijn is echt."

Dat zijn de kiemen van de verandering die we nodig hebben en we kunnen vandaag die verandering voor de Kates en de Issams van vandaag voelen en bevestigen door een kant te kiezen en te zeggen – ik val in herhaling –: we hebben jullie gehoord, gezien en begrepen, en gaan ermee aan de slag. Dat is wat we over partijgrenzen heen met deze resolutie proberen.

De eerste stappen zijn gezet. Ik hoop elke week van het komende jaar weer stappen te kunnen zetten. Of het nu van ons of van de oppositie komt, we moeten doorgaan en niet meer stoppen. We moeten het draagvlak creëren om elke vezel van ons lijf in te zetten om tegen het onrecht te strijden. Ik weet dat het voor sommige Vlaamse volksvertegenwoordigers moeilijk ligt. Het gaat allemaal snel en het is allemaal urgent en acuut, maar ze willen dit wel degelijk aanpakken.

Ik wil ook mijn erkenning en dankbaarheid uiten. Het was de afgelopen dagen en vooral de voorbije 24 uur mogelijk er een begin van te maken en een opening te maken voor wat onbespreekbaar was. Dat is voor mij het begin van een gezamenlijke strijd die noodzakelijk is. Ik voel dat er nu een draagvlak is om door te zetten. (*Applaus bij Open Vld, CD&V en sp.a*)

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Voorzitter, het Vlaanderen dat ik ken, is een samenleving die aan al haar inwoners, autochtoon of allochtoon, kansen biedt. Het is een samenleving die resoluut neen zegt tegen alle vormen van racisme en discriminatie. Vlaanderen is volgens mij geen samenleving waar selectieve verontwaardiging en structureel racisme zegevieren. Grijs bestaat in dit geval wel.

Dit betekent niet dat ik alleen maar positieve ervaringen heb gehad. Ook ik heb voor gesloten deuren gestaan en ben met racisme geconfronteerd. De gezichten van die jongens en de woorden die ze me toeriepen, staan in mijn geheugen gegrift. Het zijn momenten die ik nooit zal vergeten.

Heb ik de schuld voor de daden van die enkelingen aan een hele samenleving gegeven? Heb ik me als een slachtoffer gedragen of, erger nog, heb ik gevraagd om de volksgezondheid op het spel te zetten door wegens mijn verdriet betogingen te organiseren? Ik denk het niet.

Ik heb me gefocust op de kansen die Vlaanderen me heeft geboden. Het is een samenleving waarin iedere burger zijn identiteit kan beleven zonder afbreuk aan een inclusieve samenleving te doen. Ik geloof daar echt in. De kansen zijn in Vlaanderen oneindig, maar helaas is elk geval van discriminatie er eentje te veel. Dat is de reden waarom we de Vlaamse Regering met dit voorstel van resolutie vragen alle middelen in te zetten om de strijd tegen discriminatie te voeren. Het

gaat niet om een heksenjacht op bonafide werkgevers of verhuurders, maar veel-
eer een sensibiliserend beleid ten aanzien van die sectoren. Daarnaast gaat het
uiteeraard ook om een repressief beleid ten aanzien van diegenen die zich schuldig
maken aan discriminatie, maar niet ten aanzien van onze gehele samenleving.
Daar wil ik echt de nadruk op leggen.

Ook blijvend kansen geven aan al wie in onze samenleving wil toetreden, is voor
ons van groot belang. We zullen de inspanningen uit het verleden verderzetten.
Elk geval van discriminatie is er voor ons een te veel. Maar elke kans die we kun-
nen bieden aan iedereen die onze waarden en normen wil delen, is er een gewon-
nen. (*Applaus*)

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Ik krijg bijna tranen in de ogen, moet ik
zeggen, bij het horen van al deze tussenkomsten. Bijna. Maar als ik dan gewoon
nuchter naar de tekst kijk – en laten we dat toch ook doen – dan valt mijn oog
op de, ik denk, derde zin. Ik zal die even citeren voor u: “In deze maatschappij is
er geen plaats voor eender welke vorm van discriminatie en dit mogen we niet
tolereren.” Ik wijs erop dat die zin het omgekeerde zegt van wat ermee wordt
bedoeld. Nogmaals: “In deze maatschappij is er geen plaats voor eender welke
vorm van discriminatie en dit mogen we niet tolereren.” Er staat dus dat we niet
mogen tolereren dat er in deze maatschappij geen plaats is voor eender welke
vorm van discriminatie.

Voorts blinkt deze tekst uit in vaagheid, vaagheid over doelen, maar vooral vaag-
heid over hoe men die doelen zou willen bereiken. Er staan natuurlijk wel een
aantal minder vage dingen in, maar als er staat dat elke Vlaming dezelfde kansen
verdient in onze maatschappij, ongeacht geloof, dan zal het u niet verbazen dat
wij het daar fundamenteel oneens mee zijn. Er is hier namelijk een geloof op ons
grondgebied dat eigenlijk alles ontkent wat dit voorstel van resolutie pretendeert
te zijn. Er is hier een geloof, namelijk de islam, dat een langgerekte intolerantie
is tegenover niet-moslims, tegenover vrouwen, tegenover homoseksuelen. Ik heb
dat al vaker gezegd, maar ik raad u aan om die bronnen toch eens te raadplegen,
want dat staat daar gewoon zwart op wit in.

Het woord inclusief komt een aantal keer terug in deze tekst, maar we hebben
natuurlijk geen nood aan een inclusieve samenleving die ook mensen in zich
opneemt die de doodsvijanden zijn van die zogenaamde inclusieve samenleving.
Wij hebben nood aan een exclusieve samenleving, aan een samenleving die
duidelijk maakt wie hier thuis hoort en wie hier niet thuis hoort. Wie hier niet
thuishoort, dat zijn de moslims die de Koran en de Hadith letterlijk willen im-
plementeren en letterlijk willen nemen in onze samenleving, die de wetten van de
islam willen doen zegevieren. Dat staat hier niet in, alsof dit voorstel van reso-
lutie is geschreven vanop een andere planeet, alsof wij hier geen jihadaanslagen
hebben gehad, alsof wij hier geen haatmoskeeën hebben, alsof wij geen Koran-
scholen hebben waar de meest verschrikkelijke verzen worden geleerd aan jonge
kinderen. Ik raad u aan om allemaal nog eens de reportage van Montasser al-
Deme'e daarover na te gaan, want dat is werkelijk te gek voor woorden. Daar
rept het voorstel van resolutie met geen woord over.

Er moet dan wel een nieuw Vlaams gelijkemansinstituut worden opgericht, een
soort Unia 2.0. Wel, we hebben vandaag vernomen dat het huidige Unia zelf dis-
crimineert en eigenlijk 800.000 Vlaams Belang-kiezers wil discrimineren. Dus wij
passen als partij, als Vlaams Belang uiteraard voor een Unia 2.0, al was het maar
omdat het opnieuw veel belastinggeld zal kosten.

Vooroordelen wegwerken door middel van sensibiliseringscampagnes, dat is dus
het soort vage taal waar ik het over had en wat natuurlijk de deur wagenwijd

openzet voor het soort politieke correctheid – met belastinggeld uiteraard, want zulke campagnes worden dan betaald met belastinggeld – om mensen van hun gezond verstand te beroven.

Online discriminatie en racisme moeten krachtdadig worden aangepakt. Ik moet u zeggen: dat gebeurt al redelijk want ik ben zelf nu weer een aantal dagen geblokkeerd van Facebook omdat ik nota bene kritiek had op racisme van bepaalde groepen. Maar zoals ik daarstraks in mijn spreektekst heb gezegd: racisme mag je alleen bekritisseren als de dader blank is, niet als de dader een andere afkomst heeft, want dan word je dus online geblokkeerd. Ook daar passen we voor, voor die politieke correctheid.

Ik lees in punt 13° dat er bij het parket op moet worden aangedrongen om een daadkrachtig vervolgingsbeleid te voeren, waarbij ook specifieke aandacht wordt besteed aan onlinediscriminatie en -racisme. En dan denk ik bij mezelf: de parketten hebben het nu al zo druk, die slagen er niet eens in om criminelen, zoals verkrachters, serieus op te sporen en te vervolgen. Dus laten we die nu alstublieft niet belasten met wat – helaas – online gebeurt: discriminatie, racisme en ranzige taal. Dat gebeurt helaas. Maar laten we toch ook niet te flauw doen en een wat dikker vel kweken.

In punt 15° zie ik iets staan over “herinneringseducatie (...) van de historische verwevenheid van diversiteit in de Vlaamse samenleving.” Ook dat lijkt mij opnieuw een manier om de diversiteit door eenieders strot te rammen. Dat gebeurt nu al op de scholen. Ik zie vaak, als ik daar kom om te debatteren, dat er een eenheidsgedachte heerst van diversiteit en multiculturalisme. Dat kunnen wij uiteraard af. Vlaanderen moet Vlaams en Europees blijven.

En last but not least, punt 17° – het is natuurlijk een voorstel van resolutie van de meerderheid –: “De hervormingen inzake inburgeringsbeleid zo snel als mogelijk in te voeren om de maatschappelijke verbondenheid te versterken.” Tjah, die hervormingen inzake inburgeringsbeleid zijn totale quatsch. Dat hebben wij hier al tot de grond toe afgebroken. Want als je nu bijvoorbeeld – om er één ding uit te halen – drie keer 90 euro wil vragen aan inburgeraars, terwijl de Vlaamse belastingbetaler nog altijd moet opdraaien voor meer dan 90 procent van het bedrag, tjah dan ben je nog altijd bezig met een eigen-volk-laatstebeleid, met een anti-Vlaams beleid, een pamperbeleid ook. Dat is hier al decennia het geval en wordt hiermee gewoon doorgezet.

Wij keuren dit voorstel van resolutie dus met veel enthousiasme af.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Voorzitter, eerst en vooral wil ik de collega's die dit voorstel van resolutie hebben opgesteld, bedanken: mevrouw Partyka, mevrouw Sminate en mevrouw El Kaouakibi. Elke aanzet om een debat te voeren over het bestrijden van discriminatie in Vlaanderen, steun ik. En dat gesprek wil ik ook aangaan. Want praten is inderdaad belangrijk, absoluut. En ik verwelkom dus ook elke discussie die we hier in dit halfroond daarover hebben.

Dit voorstel van resolutie bevat geen enkel woord waarmee ik het oneens ben. Ik kan mij scharen achter alles wat erin staat. Ik denk dat iedere democraat die zich verzet tegen discriminatie, tegen racisme, zich daarachter kan scharen.

Maar tegelijkertijd zijn dit dezelfde woorden die ik al heel vaak heb gehoord, al jarenlang. Sommige anders verwoord, maar al jarenlang hoor ik dezelfde woorden over wat er allemaal zou moeten gebeuren in de strijd tegen discriminatie. Mooie woorden, absoluut.

Vijftien jaar geleden heb ik als student stage gelopen bij een antiracisme-organisatie. Toen hoorden wij diezelfde woorden ook, vijftien jaar geleden. En nu zit ik hier in dit halfroond en hoor ik deze woorden opnieuw. Vijf jaar geleden begon ik aan mijn eerste termijn en hoorde ik die woorden ook. Daarmee wil ik zeggen dat die woorden belangrijk zijn, maar zonder acties maken die geen verschil. Geen enkel. En op dit moment hebben wij met z'n allen een verpletterende verantwoordelijkheid. Dit is een momentum, iedereen kan het voelen. Wereldwijd zijn er honderdduizenden mensen die duidelijk schreeuwen voor acties tegen structurele discriminatie. Ze zeggen: 'Seize the moment. Doe er iets aan. Action speaks louder than words.'

En er wordt wel eens gezegd dat die Black Lives Matter Movement niet per se over Vlaanderen gaat, dat het over Amerika gaat en dat je dat helemaal niet kunt vergelijken. Daarmee ben ik het fundamenteel oneens. West-Europa is superdivers. De steden in Vlaanderen en België zijn 'majority-minority cities'. Tot spijt van wie het benijdt, collega's, maar de samenstelling, het weefsel van wie wij zijn als Vlaanderen, is superdivers. Onze economie van vandaag wordt draaiende gehouden door het superdiverse Vlaanderen. De toekomst van onze maatschappij zal mee worden opgebouwd door het superdiverse Vlaanderen. De zorg, de uitdaging voor het klimaat, de economie; alles waarover we discussiëren, elke dag opnieuw, zal mee worden vormgegeven door het superdiverse Vlaanderen.

Collega Sminate, uw verhaal is mooi. Alle individuele verhalen zijn mooi. Maar eigenlijk interesseert anekdotiek mij niet zozeer. Want anekdotiek, dat is wat u hebt meegemaakt, dat is wat ik heb meegemaakt, dat is wat anderen hebben meegemaakt. Maar structureel racisme gaat over wetenschap. Structurele discriminatie gaat over onderzoek van experts dat keer op keer aantoonde dat mensen in onze samenleving op muren botsen, minder kansen hebben, vandaag nog. Ik las vandaag nog dat huishoudhulp op muren botsen wegens hun afkomst, wegens hun leeftijd, wegens van wie ze houden. Dan is het compleet onzinnig om af te komen met anekdotiek. Wij weten dat er heel wat mensen overvallen worden in onze samenleving. Ik ben nog nooit overvallen. Dan is het toch compleet onzinnig dat ik zou zeggen: 'Dat geldt niet, want ik ben nog nooit overvallen. Waar hebt u het over?' Ik geef maar mee dat dat de zwakte is van anekdotiek om structureel racisme weg te vagen, dat ik dat niet begrijp en dat dat een vals argument is. Ik heb dat de afgelopen dagen en weken te vaak gehoord. Er is een momentum. Structurele discriminatie is een groot probleem. Laten we dat dan ook aanpakken. Maar dan zullen we het op een andere manier moeten doen dan hoe we het in het verleden hebben gedaan. Dan moeten we het op een andere manier doen. Praten is een begin, werd hier gezegd. Absoluut, daar ben ik het mee eens. Maar als we ervoor willen zorgen dat de komende generatie politici die hier zullen zitten, dat de komende generatie die op de schoolbanken zullen zitten, niet weer op hetzelfde botsen als ze stage gaan lopen, niet zullen zien dat er continu opnieuw in cirkeltjes wordt gedraaid, dan zullen we meer moeten doen. Dan zullen we acties moeten ondernemen.

Ik begrijp dat dat moeilijk is. Want ik ben ervan overtuigd dat er heel wat mensen zijn – bijvoorbeeld u, collega El Kaouakibi – die dezelfde strijd delen en op dezelfde manier de dingen willen aanpakken. Maar dan zeg ik u dat wat er vandaag voorligt, mij niet overtuigt. Daar wil ik heel eerlijk over zijn: het zijn dezelfde mooie woorden, die weinig zullen doen in de praktijk. Waarom zeg ik dat? Er werd al kort even verwezen naar de lokale besturen, terecht. Maar ik mag hopen dat wij hier in dit Vlaams Parlement als bovenlokaal bestuur verdorie meer ambitie hebben dan de Vlaamse steden en gemeenten, die het doen met de middelen die zij ter beschikking hebben. Ik wil het concreet maken. Want we delen dezelfde strijd en we gaan het gesprek moeten voeren, we gaan met elkaar moeten praten, zonder enig taboe.

Waar vind ik dat het voorstel van resolutie dat vandaag voorligt, tekortschiet, los van het feit dat het woorden zijn die bij momenten vaag blijven en die enkel woorden zijn? Punt 4°: het oprichten van het nieuwe Vlaamse gelijkekansen-instituut. Sta me toe om beginnen met te zeggen dat ik het een fundamentele fout vind dat Vlaanderen uit Unia stapt. Dat had wat mij betreft nooit moeten gebeuren. Unia werkt goed. We hadden dat verder kunnen versterken. Dat is een goed werkend orgaan. Dat vind ik al een heel jammere kans.

Ten tweede, 'we gaan de discriminatie aanpakken' en dan volgt er bij punt 5° een heel stuk waarin absoluut wordt geprobeerd om het woord 'praktijktest' te vermijden. Dat is een jammere zaak. Want als ik verschillende mensen uit de meerderheid hoor, dan denk ik dat we weten waar de hete aardappel zit. Die praktijktesten zijn broodnodig. Iedereen geeft het aan. Experts geven het al jarenlang aan. Collega Ronse weet dat: we hebben daar tijdens de vorige legislatuur meerdere debatten over gevoerd. Voormalig minister Muyters weet dat ook. Die debatten zijn keer op keer herhaald. Heel wat politici hebben uitspraken gedaan in de pers, van alle partijen. Ze zegden: 'We gaan dat doen, we gaan dat realiseren.' Maar als puntje bij paaltje komt: nog altijd niets. Nu staat erin dat men dat wil doen, maar dan hoor ik dat meteen de handrem wordt opgetrokken en dat wordt gevraagd wat het dan zal zijn. Dan zie ik de bui al hangen.

Nu is het het moment dat die verpletterende verantwoordelijkheid er is, dat er stappen vooruit gezet moeten worden – en niet voor mij, ik zit hier, ik heb mijn kansen gegrepen, collega's, ik ben ondanks alles door de mazen van het net geglipt. Zo zie ik het. In een van de allereerste debatten die ik op tv heb gevoerd met een N-VA-politica – ik vond het een heel goed debat – zei ze tegen mij: 'Het zal toch wel meevallen, want u bent er toch geraakt. U doet het toch goed.' *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Ik kan die beelden terugvinden, mevrouw de politica. Ik wilde uw naam niet noemen, mevrouw Homans, maar goed. We zullen die beelden er nog wel bij halen.

Maar dat is net het ding. Door de mazen van het net glippen, wil niet zeggen dat die problemen er niet zijn. Voor mij: ik zit hier, prima, ik kan me er niets van aantrekken. Maar daar gaat het niet over. Het gaat erover dat we die ban willen breken. Het gaat erover dat we die cirkel willen breken. Het gaat erover dat we Vlaanderen sterker willen maken. En als je Vlaanderen sterker wilt maken, dan wil je iedereen de kansen geven die hij verdient en dan wil je die muren neerhalen. Dan moet je ook durven die praktijktesten gewoon in te voeren. Dan moet je ook gewoon durven ervoor te zorgen dat dat beleid gevoerd wordt dat ervoor zorgt dat alles structureel in kaart gebracht wordt en dat er niet enkel en alleen 'gesensibiliseerd' zal worden. Want dat is belangrijk, dat heb ik altijd al gezegd. Voormalig minister Muyters weet dat. Ik ben het er helemaal mee eens: sensibiliseren, in gesprek gaan, zelfregulering, dat is heel belangrijk. Maar wat ik altijd al gezegd heb, is: als we enkel en alleen die stappen zetten, dan zal er geen trendbreuk komen. Want dat is waar ik vandaag weer voor vrees. Zelfregulering: prima. Sensibilisering: beter. Kordaat ook een beleid hebben dat controleert en sanctioneert als het nodig is: het sluitstuk dat we nodig hebben.

Dat brengt me bij het laatste punt van punt 5°. Via de afdeling Toezicht en Handhaving gaan we ervoor zorgen dat er meer aandacht is voor controleren. Dat is belangrijk. Er is vandaag de dag gewoon te weinig controle. Er zijn vandaag de dag te weinig middelen voor die inspectie. We zijn met te weinig. Daarmee gaan we het niet doen. Ofwel komt er dan een concrete actie waar ik mij achter kan scharen. Een actie die zegt dat we daar meer mensen voor gaan inschakelen, dat we daar meer werk van gaan maken en er meer mensen op gaan inzetten. Dat is iets concreets. Daar kunnen we op afrekenen, daar kunnen we stappen in vooruitzetten. Meer schenken? Die woorden heb ik al gelezen.

Bij punt 10° lees ik: vooroordelen wegwerken, advies en bijstand verlenen, vooroordelen wegwerken in sectoren. Dat is helemaal prima. Alleen hadden we daar een heel goede werking voor: het EAD-beleid (evenredige arbeidsdeelname en diversiteit), waar bij heel wat verschillende organisaties ook knowhow was over hoe we bedrijven konden helpen om daar tegenin te gaan. Wat is daarmee gebeurd? Dat is afgeschaft. Dat is voor een heel groot stuk weggehaald, al die expertise is verloren. De mensen die er zaten en die expertise hebben, hebben letterlijk drie jaar geleden een avond georganiseerd waarop ze zeiden: 'Dat is jammer. We moeten iets volledig anders gaan doen, terwijl we al die expertise hadden.'

Het zou goed zijn als er bijvoorbeeld wordt gezegd dat we die trendbreuk gaan realiseren. We horen het, we gaan dat terug oprichten, we gaan die expertise terughalen, en we halen de schade in die we toen hebben veroorzaakt. Neen, het zijn mooie woorden, die ik volg, en waar ik niet tegen kan zijn. Maar ik vertrouw geen woorden meer. En ik denk heel veel mensen met mij. Woorden zonder actie zijn mooi, daar kunnen we tegels van maken. Daar kunnen we mensen misschien mee inspireren, en dat is belangrijk. Maar zonder actie, zonder concrete actie ga je de ban niet breken, en gaan we hier binnen een jaar, binnen twee jaar of binnen vijf jaar hetzelfde debat voeren, dat voorspel ik u.

En net omdat die concreetheid er niet in zit, omdat die niet voldoende is, gaan we dit ook niet volmondig mee kunnen steunen. Want wat er nu vandaag de dag echt nodig is, is die trendbreuk. Het is geen inspanningsverbintenis maar een resultaatsverbintenis. Dat is wat er vandaag de dag nodig is. Dat is de verplichting die wij als 124 volksvertegenwoordigers hebben naar elk lid van het superdivers Vlaanderen dat er vandaag is. Geen woorden maar daden, dat is wat er vandaag de dag nodig is.

We hebben nog een amendement ingediend, op aanzet van collega Veys en collega D'Haese, om praktijktests effectief mee in te voeren. Dat zou al een mooie stap zijn om het concreter te maken, en het er gewoon in op te nemen, als signaal voor iedereen die op straat komt. Voor de rest is het gesprek belangrijk. We gaan dat blijven aangaan. Maar de resultaten zullen nog veel belangrijker zijn. En daar zullen we echt tandjes moeten bij steken, anders gaan we niet de trendbreuk veroorzaken die Vlaanderen verdient. (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (sp.a): De voorbije dagen heb ik – niet alleen ik maar heel Vlaanderen – heel veel politici gezien die racisme erkennen, die racisme veroordelen, en politici die roepen dat we ook maatregelen moeten nemen om het te bestrijden. Ik heb ook vandaag, deze middag en vanavond, in dit halfroond politici gehoord die dat zeggen. En toch zijn er dit weekend duizenden mensen op straat gekomen om het racisme, dat nog steeds aanwezig is in ons land en in onze regio, aan te klagen.

Die mensen doen dat om twee redenen. Die doen dat ten eerste omdat er nog steeds politici zijn die hele dagen niets anders doen dan haat, gif en verdeling in de samenleving spuien, zij het hier, zij het op de sociale media. De tweede reden is dat er nog heel veel politici zijn die het racisme veroordelen, die erkennen dat je huidskleur, je familienaam of wie je graag ziet nog steeds bepalen of je vandaag in Vlaanderen een job of woning kunt krijgen, maar die niets doen om dat aan te pakken.

Collega's, als tienduizend mensen in deze omstandigheden nog steeds op straat moeten komen om maatregelen te eisen van de politiek, dan is dat het teken dat het dringend is dat we er iets aan doen. Ik ben dan ook blij dat het derde voorstel van resolutie dat hierover gaat eindelijk met spoed kan worden behandeld.

Maar in dit voorstel van resolutie – helaas, moet ik dat zeggen – lees ik geen nieuwe dingen. Sterker nog: voor mij dan zijn dat heel holle woorden. Het zijn grote woorden, dat wel, maar het zijn vooral holle woorden. Het zijn diezelfde holle woorden die die mensen die het slachtoffer van racisme en discriminatie zijn, al jaren moeten horen. Het zijn die holle woorden waarvan men nu hoopt dat ze voor een keer niet hol zouden blijven, dat er actie ging komen. En om die reden, het spijt mij, collega's, is dit voorstel van resolutie voor ons toch moeilijk om ernstig te nemen.

Maar ik heb ook goed nieuws, collega's. Wij zijn constructief, en wij willen als sp.a, samen met onze collega's op links, Groen en de PVDA, maar een klein iets toevoegen. Maar het is toch een belangrijk iets, één maatregel waarvan bewezen is dat hij werkt in de strijd tegen racisme: praktijktesten. En dat is, in tegenstelling tot grijs, wel iets dat zwart-wit is. Ofwel doe je ze wel, ofwel doe je ze niet. Dat is nu eenmaal zo. En doe je die op de juiste manier, dan kun je ook aantonen dat er structureel racisme is. dan moet daar ook niet over worden getwijfeld, die tests tonen dat aan.

Maar het is raar. We hebben hier twee schorsingen gehad deze namiddag. Dat is blijkbaar een heel gevoelig dossier, die praktijktesten. Wat is dat eigenlijk met die praktijktesten, vraag ik mij soms af. Iedereen heeft er de mond van vol, professor Stijn Baert deze ochtend nog, maar deze Vlaamse Regering wil ze niet invoeren. Ik vraag me af waarom. Ik weet dat in al deze partijen slimme mensen zitten, die onderzoeken lezen, die weten wat werkt, die dat zien. Wie of wat houdt jullie tegen, collega's? Dat vraag ik me echt af. Is het omdat jullie niet mogen van jullie partijvoorzitters? Ik denk het niet. Alle meerderheidspartijen in deze Vlaamse Regering die met socialisten besturen in centrumsteden, die hebben praktijktesten ingevoerd of zullen die invoeren.

Wel, collega's, we willen jullie vandaag ook helpen. We hebben een amendement toegevoegd om die praktijktesten toe te voegen aan dit voorstel van resolutie om het wat tanden te geven.

Komen die praktijktesten er niet omdat het niet kan volgens het regeerakkoord? Ik denk het ook niet, want daarin staat letterlijk: "Extra acties zullen ondernomen worden om discriminaties op de arbeidsmarkt aan te pakken." Praktijktesten zoude een goede actie zou zijn.

Of is het ten slotte omdat racisme stopt aan de grenzen van een centrumstad? Dat denk ik niet. Ik ben heel zeker dat het dat niet is, want bij mijn weten woont de politicus die zwarte mensen met chocomousse vergelijkt niet in een centrumstad. Dus ook daar is er een probleem.

Wel, jullie krijgen nu van ons de kans om eindelijk een antwoord te geven op de eis van de tienduizend mensen die hebben betoogd, om als politiek te tonen dat we die mensen echt hebben gehoord en dat we ook iets gaan doen, om eindelijk eens de maatregel te nemen die echt werkt in de strijd tegen racisme.

Voer die praktijktesten op de arbeidsmarkt en de woningmarkt in voor heel Vlaanderen, alsjeblieft. Ik had het gevoel dat daar een draagvlak voor was de laatste tijd, bij één fractie specifiek, en daarvoor moet ik de Open Vld-fractie danken. Ik heb de voorzitter, de vicepremier en een lid van uw fractie dit horen bepleiten. Hiermee zijn jullie toch niet tevreden. Dat kan ik me toch niet inbeelden. Jullie voelen toch ook dat momentum, die drive, dat gevoel dat het eindelijk mogelijk zou kunnen zijn. Dan, net voor de meet, zoef, zakt het in. Dat gevoel heb ik hierbij.

Ik wil ons stemgedrag nog toelichten. We leggen dit amendement voor en ik vraag jullie om daar goed over na te denken – desnoods moeten we even schorsen – en het dan goed te keuren. Als het niet kan worden goedgekeurd, dan

kunnen we dit voorstel van resolutie ook niet goedkeuren. We zijn er inhoudelijk niet tegen, maar eerlijk, collega's, ik ben die tandeloze resoluties beu. En als het echte sluitstuk in de strijd tegen racisme, zijnde de praktijktesten, er niet in staat, dan gaan we ons moeten onthouden. Het spijt me. (*Applaus bij sp.a*)

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Voorzitter, ik zal voor de gelegenheid niet ingaan op het bijzonder voorspelbare discours van de heer Van Rooy, die steeds meer begint te lijken op de haatpredikanten die hij beweert te bestrijden, betaald met belastinggeld.

Ik zal me richten tot de meerderheid. Heel even dacht ik dat we vandaag eindelijk zouden doen wat we al veel langer hadden moeten doen, dat de roep om structurele aanpak van racisme en discriminatie, de roep om rechtvaardigheid in dit land eindelijk echt zou worden gehoord. Heel even dacht ik dat met al die schorsingen de meerderheid vanavond een alternatief voorstel van resolutie over praktijktesten op tafel zou leggen, dat er eindelijk een eerste stap zou worden gezet om praktijktesten in te voeren in Vlaanderen. Maar dat was jammer genoeg valse hoop. Er komen geen praktijktesten, maar er komt wel zelfregulering. Alweer zelfregulering. Hoe vaak hebben we dit al niet gehoord?

In 2015 vroeg dit parlement al om zelfregulering uit te werken met steekproeven en sensibilisering, exact wat er vandaag opnieuw voorligt, juist hetzelfde, in 2015. Bart Somers zei hier toen op deze banken als fractieleider van Open Vld dat als die zelfregulering twee jaar later niet zou werken, er op Vlaams niveau praktijktesten zouden moeten komen. Zijn we 2017 vandaag? Zijn we 2018 vandaag? Zijn we 2019 vandaag? We zijn 2020 vandaag en de zelfregulering werkt niet. Waar blijven die praktijktesten?

De zelfregulering is niet voldoende op de huurmarkt. Dat blijkt uit een onderzoek dat het Steunpunt Wonen heeft uitgevoerd in opdracht van toen nog Vlaams minister van Wonen, Liesbeth Homans. Zelfregulering is niet voldoende op de arbeidsmarkt. Binnen de sector van de poetsbedrijven is er een sectorconvenant met zogenaamde zelfregulering. Wat blijkt? Vandaag nog gaat 20 procent van de poetsbedrijven in op de vraag om geen poetshulp met een migratieachtergrond te sturen.

Zelfregulering, beste collega's, volstaat niet. En dat hoeft ook niet te verbazen. Wat zeggen al die sectoren waarmee die sectorconvenants worden afgesloten zelf in het HIVA-onderzoek (Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving) van Miet Lamberts? Wat zeggen zij? Dat zij het niet als hun taak zien om controlerend of sanctionerend op te treden, dat dit een taak is die zij eerder weggelegd zien voor de overheid. Bovendien zeggen zij dat ze wel geloven – hou u vast – in het sensibiliserend effect dat kan uitgaan van monitoring van discriminerend gedrag via praktijktesten, maar dat ze dat niet uitvoerbaar zien binnen de convenantwerking.

Vrijdag worden er nieuwe sectorconvenanten afgesloten. Mevrouw Partyka, waar staan de praktijktesten in die sectorconvenanten? Nergens! Nergens! Ze staan er opnieuw niet in. We weten wat er wel werkt en we weten wat er niet werkt. We weten dat zelfregulering op zich niet werkt, dat het niet volstaat. We weten dat praktijktesten wel werken. We weten dat discriminatie op de huurmarkt daalt wanneer vastgoedmakelaars weten dat er praktijktesten georganiseerd worden. In Gent, waar praktijktesten op de huurmarkt werden ingevoerd, zien we straffe resultaten. We zien serieuze dalingen van discriminatie van mensen op basis van hun afkomst, op basis van hun handicap of op basis van het leven in armoede.

Alle meerderheidspartijen zeggen hier vandaag tot in den treure dat ze de roep van de beweging tegen racisme en discriminatie begrepen hebben, maar als we dit voorstel van resolutie zien, dan blijft alles bij het oude. Alles blijft bij het oude. We gaan nog eens onderzoeken hoe diep het probleem wel niet zit. We

gaan nog maar eens inzetten op zelfregulering waarvan we weten dat het niet werkt. Nog eens woorden, woorden, woorden en een totaal gebrek aan actie.

Als jullie niet graag luisteren naar de mensen op straat, als jullie niet graag luisteren naar de linkse partijen, als jullie niet graag luisteren naar al die organisaties die zich al jaren inzetten voor praktijktesten, dan moeten jullie misschien eens luisteren naar de econoom waar een deel van jullie economisch beleid op is gestoeld, Stijn Baert. Ik ben het met die man niet op alle vlakken eens – dat weet iedereen –, maar hierover zijn we het volmondig eens. Stijn Baert zegt: “Sinds 2007 hebben we een heel duidelijke Antidiscriminatiewet. Het probleem is dat die wet onvoldoende wordt toegepast omdat er geen actieve opsporing voor discriminatie gebeurt door de overheid. Daarom pleit ik ervoor dat de overheid het uitvoeren van praktijktesten van ons” – hij bedoelt dan de academische wereld – “zou overnemen”. Stijn Baert zegt dat zelfregulering kan, maar enkel en alleen als er proactieve praktijktesten als een stok achter de deur worden gehouden. Anders is het een voetbalwedstrijd zonder scheidsrechter die gele of rode kaarten mag trekken. Het zal lang duren met zelfregulering op het voetbalveld. Wat zegt Stijn Baert nadat hij discriminatie op de arbeidsmarkt zorgvuldig heeft onderzocht? Hij is daar zeer scherp in. Hij zegt: “Wie praktijktesten nu nog weigert, legt zich neer bij discriminatie.” Wat doet deze meerderheid? Deze meerderheid weigert om praktijktesten in te voeren en legt zich dus neer bij discriminatie.

Niet iedereen in de meerderheid, ik weet dat wel. Ik weet zeker – en ze hebben zich vandaag ook uitgesproken – dat er in de meerderheid volksvertegenwoordigers zijn die zich daar niet bij willen neerleggen, die voorstander zijn van praktijktesten maar het vandaag niet hebben gehaald. Mevrouw Partyka, u zegt: “We willen het heikele punt van de praktijktesten niet uit de weg gaan”. Ik geloof dat, maar dan moet u wel consequent zijn. U kunt niet zeggen dat u het niet uit de weg gaat, maar tegelijkertijd voorstellen van resolutie van de linkse oppositie over praktijktesten wegstemmen, ze zelfs niet willen bespreken, maar dan een eigen voorstel van resolutie indienen waar het woord praktijktesten niet in voorkomt. Dat is niet consequent.

Mevrouw El Kaouakibi, u zegt dat u liever had gehad dat hier een breed draagvlak voor was geweest en dat dat woord gevoelig ligt. Maar eigenlijk zegt u hier – en een goede verstaander begrijpt dat – dat het voorstel van praktijktesten op de tafel lag maar het niet gehaald heeft. Dat is wat u zegt. Het kan zijn dat dat woord gevoelig ligt, maar, beste collega's van de meerderheid, zet u erover! Zet u er verdorie eindelijk eens over! Racisme en discriminatie hakken er elke dag bij mensen op in. Niet bij mij, ik heb geen last van discriminatie of racisme. Voor al die mensen bij wie het er elke dag op inhakt: zet u erover dat die woorden gevoelig liggen. Stelt u zich eens in hun plaats. Luister naar wat mevrouw El Kaouakibi jullie hier vandaag probeert te vertellen.

Ik geloof dat het draagvlak voor praktijktesten groeit, maar het is heel duidelijk wie de baas is in deze regering. Het is heel duidelijk wie hier vandaag zijn wil opdringt, namelijk de N-VA. De N-VA wijst hier in volle plenaire vergadering de eigen coalitiepartners terecht dat ze verkeerde dingen zeggen. De N-VA zegt dat discriminatie dan wel verboden is bij wet, maar dat we dat niet gaan handhaven. Elke dag worden mensen verhinderd om een huis te huren of een job te doen, maar de N-VA wil dat zo laten. De N-VA zegt tegen discriminatie te zijn, maar weigert categoriek om daar harde maatregelen voor te nemen.

Wat zegt minister van Wonen Diependaele? ‘Ik geloof niet in een overheid die burgers in de val probeert te lokken.’ Wat een onzin! Wat een onwaarschijnlijke onzin! Het gaat niet over in de val lokken. Het gaat over het naleven van wetgeving. Als het gaat over sociale fraude, beste collega's van de N-VA, dan kan

het allemaal niet streng genoeg zijn. Lik-op-stukbeleid heet dat dan, gedaan met de straffeloosheid. *(Opmerkingen)*

Ja, allemaal van neen knikken, maar dat is wel de taal als het daarover gaat. Maar als het over praktijktesten gaat, als het gaat over onaanvaardbare en bovendien strafbare discriminatie, dan is zelfregulering blijkbaar genoeg. Gaan we dat ook doen op andere domeinen? Geen alcoholcontroles meer in het verkeer, gewoon zelfregulering? Geen actie tegen fiscale fraude, zelfregulering? Ja, dat zou de N-VA nog wel graag hebben. Geen controles op de voedselveiligheid, zelfregulering?

Mevrouw Sminate, u spreekt over een heksenjacht. Maar dit heeft niets met een heksenjacht te maken. Die argumenten zijn al twintigduizend keer weerlegd. Dit is een simpele controle. Wie niet discrimineert, heeft niets te vrezen. Als er geen structureel racisme bestaat, wat hebt u er dan op tegen dat we discriminatie testen? We gaan het dan volgens u toch niet vinden. Dat is geen discriminatie, dat is de logica zelf.

Ik geloof in een overheid die burgers beschermt en die discriminatie daadwerkelijk aanpakt. Niet alleen in woorden, woorden die hier vandaag heel vaak zijn uitgesproken, maar ook in daden.

Collega's, ik denk dat de mensen die lijden onder discriminatie beter verdienen. Ik denk dat de mensen die zich vandaag engageren tegen racisme beter verdienen. Ik meen dat echt. Ik weet dat er collega's in de meerderheid zijn die wel verandering willen, die zich niet neerleggen bij discriminatie, die met heel hun overtuiging voor praktijktesten zijn. Ik wil jullie – en ik meen dat oprecht – vragen om jullie niet neer te leggen en niet te plooiën voor de wil van de N-VA. Niet te plooiën voor de wil van de N-VA en niet te plooiën van voor de wil van het Vlaams Belang, die allebei geen praktijktesten willen. Beste collega's, als we gaan wachten tot de N-VA er klaar voor is, dan kunnen we nog decennia wachten. Dan gaan ze er niet komen. Daarom hebben wij samen met sp.a en Groen een amendement ingediend. We hebben het gebundeld. Het amendementje dat jullie van ons hebben gekregen, wordt ingetrokken. Voor het gebundelde amendement van de PVDA, sp.a en Groen om de Vlaamse Regering op te roepen om praktijktesten in te voeren, is er in dit parlement een meerderheid. Er is een meerderheid in dit parlement om dit amendement goed te keuren. De N-VA en het Vlaams Belang hebben in dit parlement niet de meerderheid. Zij hebben niet de meerderheid om te beslissen dat discriminatie zomaar door kan blijven gaan op onze arbeidsmarkt en op onze woonmarkt. Zij hebben die meerderheid niet. Wij hebben de meerderheid om hier en nu te zeggen dat wij eindelijk harde controles gaan invoeren. Wij gaan eindelijk de stok achter de deur invoeren en ervoor zorgen dat wij iets kunnen doen aan het racisme, aan de discriminatie op de woon- en op de arbeidsmarkt.

Ik reken op de kracht van jullie overtuiging om daarvoor te stemmen.

De voorzitter: Mevrouw El Kaouakibi heeft het woord.

Sihame El Kaouakibi (Open Vld): Dank u wel, alle collega's, voor alle woorden, of jullie er nu voor of tegen zijn. Ik heb een paar woorden gehoord die ik een beetje vreemd vind. Enerzijds zeggen collega's: 'Alles staat erin behalve het woord.' Dan denk ik: 'What's in a name?' In de toelichting bij het voorstel van resolutie van Groen staat dat de sensibiliserende praktijksessies in Gent werken. Dat hebben ze gedaan. Een academisch onafhankelijk onderzoek, sensibiliserende acties, parket om te vervolgen: dat is wat hier staat. Vorige week werd gezegd dat er, bij wat in negen steden gebeurt, wordt gewacht op monitoring. Nu staat er dat we het uitrollen over heel Vlaanderen. Al twintig jaar wachten we op een interfederaal antiracismeplan. Dat komt.

Wat me vooral verbaast – het verbaast me eigenlijk niet –, is wat je moet doen: je laten horen, je standpunten, je verontwaardiging over waar we nu staan. Ik kan geen deuren sluiten. Meestal kan ik dat wel, maar dit overstijgt mij. Zoals vele collega's hier, gaat het vandaag goed met mij. Het gaat niet over mij. Elke deur die ik dus kan openhouden voor verdere maatregelen, doe ik open. En laat ons alstublieft de strijd tegen racisme en discriminatie niet alleen reduceren tot praktijktesten, laat ons dus het debat telkens voeren wanneer het hoort. Als u wilt dat ik u ernstig neem, dan had ik u ook graag vorige week gehoord. Ik had graag gehad dat er vorige week gekoppelde vragen waren in de plenaire vergadering naar aanleiding van de actualiteit. Dat heeft mij nog het meest gechoqueerd, maar ik hou me in. Ik ga deze strijd tegen onrecht voeren met elke vezel in mijn lijf, maar niet op de kap van.

De kracht van onderschatting is een sterke kracht. Dit is maar een begin. Er is veel mogelijk en laat ons alstublieft – dat is wat wij horen te doen – vertrouwen hebben in de regering die hiermee aan de slag moet gaan. Ik snap dat het vertrouwen bij jullie er niet is, maar uitvoeren is het belangrijkste. Laat ons daarin doorzetten. Ik vind het dus jammer dat jullie de openheid die er vandaag is, niet steunen. Ik begrijp het, ik kan er begrip voor opbrengen. U zegt dat het hiermee in elkaar zakt, maar het is het begin. Hiermee mag het niet stoppen: dit is maar het begin. Er moet zoveel veranderen, omdat het inderdaad structureel is en omdat het inderdaad degelijk moet gebeuren. We hebben de waarheid niet in pacht, dus het gaat degelijk moeten gebeuren, absoluut.

Ik denk dat we vooral naar onszelf moeten kijken. Als wij het niet beter gaan doen, politiek gezien, als wij de mensen niet opnieuw overtuigen, als wij onze stem niet luider verheffen en omzetten in daadkracht, dan is het ons eigen falen. Wij horen dit hier te doen, elke keer opnieuw. Dat is wat ik heb proberen te doen en dat is waarom ik in de politiek ben gegaan. De collega's helemaal rechts motiveren mij. Ze kennen meer verzen uit de Koran dan artikels uit de grondwet. Er zijn 33 mensenrechtenschendingen nodig om een programma in elkaar te boksen. Het motiveert me telkens als ik u hoor spreken en lachen. Ja, het motiveert me wel. Het klopt inderdaad wat u al eerder hebt gezegd dat de partij die u was, mijnheer Dewinter, vandaag dezelfde is. Ik denk dat dat juist is. Alleen de verpakking is veranderd, niet de inhoud, en net de inhoud is het probleem. In dat opzicht motiveert het mij en ik hoop iedereen hier.

Ik wil verder alleen maar zeggen dat ik mezelf in dezen niet onderschat en de collega's niet onderschat en dat ik blij ben met waar we vandaag staan. Het is alleszins een begin, maar niet het einde. Een begin.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over het amendement en over het voorstel van resolutie houden.

**VOORSTEL VAN DECREET van Peter Van Rompuy, Wilfried Vandaele en Willem-Frederik Schiltz tot invoering van een uitzonderlijke gezinsbijslag in het kader van de COVID-19-maatregelen
– 351 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2**

Artikelsgewijze stemmingen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 1 tot en met 7.

U krijgt hiervoor zestig seconden de tijd.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

120 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
120 leden hebben ja geantwoord.

De artikelen 1 tot en met 7 zijn aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 1, van Hannes Anaf, Maxim Veys en Hannelore Goeman, tot vervanging van artikel 8.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

122 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
52 leden hebben ja geantwoord;
70 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 8.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

122 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
96 leden hebben ja geantwoord;
26 leden hebben zich onthouden.

Artikel 8 is aangenomen.

Reden(en) voor onthouding?

De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp.a): Voorzitter, ik denk dat onze stemhouding redelijk logisch is. Aangezien ons amendement is weggestemd, waarmee wij hadden geprobeerd deze tekst in overeenstemming te brengen met wat op de persconferentie door de minister is aangekondigd, zijn we er zeker van dat hierdoor een kwetsbare groep uit de boot valt, die hier wel op had gerekend.

De voorzitter: Aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 9 tot en met 16.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

122 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
109 leden hebben ja geantwoord;
13 leden hebben zich onthouden.

De artikelen 9 tot en met 16 zijn aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

122 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
109 leden hebben ja geantwoord;
13 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Koen Daniëls, Brecht Warnez, Sihame El Kaouakibi, Annabel Tavernier, Loes Vandromme en Karolien Grosemans over maatregelen om de gevolgen van de coronacrisis voor de studievoortgang in het hoger onderwijs op te vangen en te monitoren – 335 (2019-2020) – Nrs. 1 tot en met 3

Stemming over het amendement

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 1, van Hannelore Goeman, Katia Segers en Steve Vandenberghe.

Stemming nr. 6

Ziehier het resultaat:

122 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
30 leden hebben ja geantwoord;
92 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 7

Ziehier het resultaat:

122 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
122 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Imade Annouri en Björn Rzoska over een groen economisch relanceplan voor Vlaanderen – 348 (2019-2020) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 8

Ziehier het resultaat:

121 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
30 leden hebben ja geantwoord;
91 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie niet aan.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Immanuel De Reuse, Suzy Wouters, Sam Van Rooy en Yves Buysse over het veroordelen van het gedoogbeleid tegenover de 'Black Lives Matter'-betogingen die het wettelijke samenscholingsverbod schenden en een stijging van het aantal coronabesmettingen en -overlijdens dreigen te bewerkstelligen

– 350 (2019-2020) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 9

Ziehier het resultaat:

122 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
22 leden hebben ja geantwoord;
100 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie niet aan.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Robrecht Bothuyne, Axel Ronse, Tom Ongena, Maaïke De Vreese, Kurt Vanryckeghem en Andries Gryffroy over een Vlaams sociaal-economisch relanceplan na de coronacrisis

– 352 (2019-2020) – Nrs. 1 tot en met 3

Stemmingen over de amendementen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 5, van Caroline Gennez, Bruno Tobback en Hannelore Goeman.

Stemming nr. 10

Ziehier het resultaat:

122 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
30 leden hebben ja geantwoord;
92 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 6, van Caroline Gennez, Bruno Tobback en Hannelore Goeman.

Stemming nr. 11

Ziehier het resultaat:

121 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
30 leden hebben ja geantwoord;
91 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 1, van Imade Annouri en Björn Rzoska.

Stemming nr. 12

Ziehier het resultaat:

122 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
30 leden hebben ja geantwoord;
92 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 7, van Caroline Gennez, Bruno Tobback en Hannelore Goeman.

Stemming nr. 13

Ziehier het resultaat:

122 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
30 leden hebben ja geantwoord;
92 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 9, van Caroline Gennez, Bruno Tobback en Hannelore Goeman.

Stemming nr. 14

Ziehier het resultaat:

122 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
30 leden hebben ja geantwoord;
92 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 2, van Imade Annouri en Björn Rzoska.

Stemming nr. 15

Ziehier het resultaat:

122 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
30 leden hebben ja geantwoord;
92 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 3, van Imade Annouri en Björn Rzoska.

Stemming nr. 16

Ziehier het resultaat:

122 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
30 leden hebben ja geantwoord;
92 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 8, van Caroline Gennez, Bruno Tobback en Hannelore Goeman.

Stemming nr. 17

Ziehier het resultaat:

121 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
30 leden hebben ja geantwoord;
91 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 4, van Imade Annouri en Björn Rzoska.

Stemming nr. 18

Ziehier het resultaat:

121 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
30 leden hebben ja geantwoord;
91 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 10, van Caroline Gennez, Bruno Tobback en Hannelore Goeman.

Stemming nr. 19

Ziehier het resultaat:

122 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
30 leden hebben ja geantwoord;
92 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 11, van Caroline Gennez, Bruno Tobback en Hannelore Goeman.

Stemming nr. 20

Ziehier het resultaat:

121 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
30 leden hebben ja geantwoord;
91 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 21

Ziehier het resultaat:

122 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
70 leden hebben ja geantwoord;
52 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Jeremie Vaneeckhout, Joris Nachtergaele, Orry Van de Wauwer, Sihame El Kaouakibi en Annick Lambrecht over de dood van George Floyd in de Verenigde Staten en de daaropvolgende maatschappelijke onrust
– 354 (2019-2020) – Nr. 1**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 22

Ziehier het resultaat:

122 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
100 leden hebben ja geantwoord;
22 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Katrien Partyka, Nadia Sminate en Sihame El Kaouakibi over de bestrijding van discriminatie en racisme in de samenleving
– 360 (2019-2020) – Nrs. 1 tot en met 3**

Stemming over het amendement

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 1, van Maxim Veys, Imade Annouri en Jos D'Haese.

Stemming nr. 23

Ziehier het resultaat:

122 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
30 leden hebben ja geantwoord;
92 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 24

Ziehier het resultaat:

122 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
70 leden hebben ja geantwoord;
22 leden hebben neen geantwoord;
30 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

MOTIE van Johan Danen tot besluit van de op 28 mei 2020 door Johan Danen in commissie gehouden interpellatie aan minister Lydia Peeters over het gebrek aan daadkracht bij het opsporen van defecte roetfilters en roetfilterfraude – 337 (2019-2020) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Collega's, het is vijf voor halftwaalf, maar ik vind het toch belangrijk dat jullie zeer goed beseffen waarover dit gaat. Dit is een motie op basis van een interpellatie die collega Danen heeft gehouden. Herinner u heel de commotie na uitspraken door minister Peeters over de roetfilterfraude.

Wat wij nu doen – en ik hoop dat we daarvoor dan toch een goedkeuring kunnen krijgen – is gewoon het regeerakkoord in herinnering brengen en datgene wat minister Weyts de vorige legislatuur op poten heeft gezet en wat hij deze namiddag trouwens in Villa Politica nog eens heeft bevestigd, namelijk dat de Vlaamse Regering daarmee moet doorgaan. Het is belangrijk dat dit parlement er geen twijfel over laat bestaan en duidelijk maakt dat de Vlaamse Regering de ingeslagen weg wat betreft de roetfilterfraude inderdaad moet doorzetten, wat trouwens ook in het regeerakkoord staat. Ik vraag dus dat we toch nog eens in heel dit halfrond duidelijk maken dat fraude, ook inzake roetfilters, niet kan, net zoals in de commissie Mobiliteit toen duidelijk was.

De voorzitter: De heer Lantmeeters heeft het woord.

Jos Lantmeeters (N-VA): Collega Rzoska, voor alle duidelijkheid: wij zullen zodanig niet met u meegaan in die motie. Maar ik wil ook wel heel duidelijk

zeggen waarom wij niet met u meegaan. Als we over de grond van de zaak praten, zullen we daarover nooit enige discussie hebben met elkaar. We zullen geen enkel verschil hebben in mening, dat weet u heel goed. U vraagt op dit ogenblik ook heel duidelijk dat het regeerakkoord wordt nageleefd. U verwijst inderdaad ook naar de initiatieven die minister Weyts destijds, toen hij minister van Mobiliteit was, heeft genomen.

Ik zeg heel duidelijk dat we dit probleem niet zullen minimaliseren. Ik heb in de commissie heel duidelijk gezegd dat ik weet hoe groot die fraude is. De Vlaamse Automobilistenbond (VAB) heeft gezegd dat het gaat over 165.000 dieselwagens die op onze wegen rondrijden en waarmee er geknoeid is. Dat moet worden aangepakt. We zullen de gevolgen voor de volksgezondheid zeker niet minimaliseren, want die zijn zeer belangrijk.

Wat we ook heel belangrijk vinden, is dat er een gelijke behandeling is voor iedereen die met een dieselwagen rondrijdt. Het kan niet zijn dat sommige mensen frauderen en dat andere mensen wel kosten maken. Maar de gezondheid is en blijft nog altijd het allerbelangrijkste.

Samen met collega Danen, en wellicht ook samen met u, verslikte ik mij in mijn koffie toen ik in de pers las dat de minister zou hebben gezegd dat ze geen prioriteit meer zou maken van die strijd tegen de roetfilterfraude. Ik begreep perfect dat er op dat ogenblik een interpellatie kwam. En ik heb mij in de commissie heel duidelijk volledig geschaard achter wat collega Danen op dat ogenblik heeft gezegd.

Maar de interpellatie in de commissie is één zaak. De minister heeft daar heel duidelijk gezegd dat ze verkeerd begrepen werd. Ze heeft daar heel duidelijk gezegd dat ze zich aan het luchtbeleidsplan en aan het regeerakkoord zal houden. Eigenlijk zei ze daar: we zullen die strijd voorzetten. En op dat ogenblik – u hebt mijn tussenkomst gehoord – was de zaak wat ons betreft afgerond. Want daar was het heel duidelijk dat er sprake was van een misverstand. De minister heeft dat heel duidelijk gezegd en ik vind het heel fijn dat de minister verder gaat met deze strijd. Want ik wilde haar daarin een duwtje geven, maar blijkbaar was dat niet meer nodig. Maar u hebt het dus wel gehoord.

We zullen vandaag dus niet meegaan in uw motie. Waarom niet? De minister heeft toen in de commissie de zaken al afgehandeld en heeft gezegd dat ze verkeerd begrepen werd. Ik zou het eigenaardig vinden mochten we bij elk punt waarover er mogelijk een probleem zou zijn om het regeerakkoord niet na te leven, een motie krijgen. En we moeten niet keer op keer het regeerakkoord bevestigen in deze vergadering.

De minister gaat werk maken van de strijd tegen de fraude, gaat dat aanpakken. We gaan dat als parlementsleden vanzelfsprekend in de toekomst controleren. Maar op dit ogenblik vind ik niet dat we kunnen meegaan in die motie. Maar wat de grond van de zaak betreft, hebt u eigenlijk gelijk.

De voorzitter: De heer Claes heeft het woord.

Bart Claes (Vlaams Belang): Dank u, voorzitter. Collega Rzoska, u hebt gezien dat wij ook tegen deze motie gestemd hebben. Wij steunen wel de oproep van u en collega Danen wat betreft de roetfiltercontrole, voornamelijk opdat we uiteindelijk data kunnen krijgen om te kijken hoe groot het probleem werkelijk is. Ik heb ook begrepen dat de toestellen al aanwezig zijn. We gaan niet mee in de redenering van de minister dat er gewacht moet worden op wetgeving van Europa. Dat is het tweede gedeelte van uw motie, daarin gaan wij mee.

Maar u maakt ook gewag van het Luchtbeleidsplan 2030 in uw motie. U zult beseffen dat onze fractie daar een vrij koele minnaar van is. Dat plan staat bol

van de pestmaatregelen en directe en indirecte belastingen voor zowel consument als producent, van ultralage-emissiezones in onze steden tot hogere brandstofprijzen voor de visserij. Nu er een economische recessie zit aan te komen, lijkt ons dat niet de beste strategie.

Dus wij steunen uw oproep tot duidelijkheid omtrent die roetfilters maar kunnen niet akkoord gaan met uw oproep betreffende het luchtbeleidsplan en steunen daarom deze motie niet.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Dank u, voorzitter. Collega's, collega Rzoska, het is niet zo dat deze stemming gaat over wie er lucht en luchtkwaliteit belangrijk vindt en wie niet. Dat is een beetje te gemakkelijk. Het gaat erover of de minister – en daarover hebt u terecht geïnterpelleerd, daar was even verwarring over – de vervolging van fraudeurs met roetfilters zou blijven aanpakken. Ik dank de collega's dat ze het debat in de commissie uitvoerig gevoerd hebben en ook genoeg nemen – voorlopig althans, zo gaat dat altijd met een parlement ten aanzien van de regering – met het antwoord van de minister, dat afdoende was. Ze heeft duidelijk gesteld dat de doelstelling door ons allen gedeeld wordt: een betere luchtkwaliteit in Vlaanderen, in België, in Europa uiteraard.

Daarnaast zijn er een aantal problemen met die toestellen. Het is niet zo simpel, collega Claes, dat die er allemaal zijn. Er is nog veel discussie over de homologatie, over de vraag of dat nog prototypes zijn en of er nog andere, goedkopere en meer efficiënte manieren zijn. Dat gaat over de uitwerking daarvan.

Dus opnieuw: deze stemming gaat niet over wie luchtkwaliteit belangrijk vindt. Mocht daarover gestemd worden, dan zou volgens mij iedereen in dit halfroond voor hebben gestemd.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): In de commissie heeft collega Ceyssens duidelijk aangegeven dat ook wat ons betreft de strijd tegen fraude met roetfilters onverminderd moet doorgaan. De minister heeft dat in de commissie in de meest duidelijke woorden bevestigd. Ze zei zowel dat er niets on hold gezet wordt als dat het regeerakkoord onverminderd moet worden uitgevoerd. Daarom is deze motie in onze ogen zonder voorwerp. Ik sluit me aan bij collega Lantmeeters en collega Schiltz om onze redenen te duiden waarom we nu tegenstemmen. Het moet echter toch heel duidelijk zijn dat de strijd tegen fraude met roetfilters door deze regering onverminderd zal worden voortgezet.

De voorzitter: Begin van de stemming.

Stemming nr. 25

Ziehier het resultaat:

121 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
29 leden hebben ja geantwoord;
92 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 17 juni 2020 om 14 uur.

De leden van het Uitgebreid Bureau worden in de Antoon Van Dyckzaal verwacht.

De vergadering is gesloten.

– De vergadering wordt gesloten om 23.35 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden**Aanwezig**

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Johan Deckmyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Filip Dewinter, Kim De Witte, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Wilfried Vandaele, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Ludwig Vandenheve, Steven Vandepuut, Maurits Vande Reyde, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Kurt Vanryckeghem, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Afwezig met kennisgeving

Celia Groothedde: gezondheidsredenen.

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr.1:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Philippe Muyters, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke

Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loo, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Wim Verheyden, Maxim Veys, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Kerkels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Marius Meremans, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

Stemming nr.3:

JA-stemmen:

Els Ampe, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter,

Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Maxim Veys

Stemming nr.4:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allesia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Weaver, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Hannes Anaf, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Annick Lambrecht, Els Robeyns, Conner Rousseau, Katia Segers, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Maxim Veys

Stemming nr.5:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Weaver, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Hannes Anaf, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Annick Lambrecht, Els Robeyns, Conner Rousseau, Katia Segers, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Maxim Veys

Stemming nr.6:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Kim De Witte, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy

D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.7:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allecia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loo, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.8:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loo, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Kim De Witte, Caroline

Gennez, Hannelore Goeman, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.9:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Freya Van

den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

Stemming nr.10:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Kim De Witte, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyskens, Allesia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.11:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Kim De Witte, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyskens, Allesia

Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.12:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loo, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Kim De Witte, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyskens, Allecia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.13:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Kim De Witte, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.14:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Kim De Witte, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans,

Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.15:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loo, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Kim De Witte, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceysens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.16:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loo, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Kim De Witte, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van

den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneekhout, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.17:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loo, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Kim De Witte, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneekhout, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried

Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.18:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Kim De Witte, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.19:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Kim De Witte, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De

Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.20:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loo, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Kim De Witte, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneekhout, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allesia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.21:

JA-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allesia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie

D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Marius Meremans, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

ONTHOUDINGEN:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneckhout, Wim Verheyden, Maxim Veys, Suzy Wouters

Stemming nr.22:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceysens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

NEEN-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Suzy Wouters

Stemming nr.23:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Kim De Witte, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.24:

JA-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Marius Meremans, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel

Tavernier, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

NEEN-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loo, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Kim De Witte, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Maxim Veys

Stemming nr.25:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loo, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Kim De Witte, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Suzy Wouters

